ΕΤΟΣ Ε'. Νο 200 ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΑΧ 2 50 ΠΕΜΠΤΗ 9 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1928 ΑΡΙΘ. ΤΗΛΕΦ. 200

Ὁ μεγαλείτερος συντελεστὴς τῆς τριχοπτώσεως εἶνε ἡ πιτυρίασις. Μεταχειριζόμενοι τὴν λοσιὸν "ΞΟΥ
ἀφ' ἑνὸς ἢ καὶ τὴν "ΠΙΛΟΚΑΡΠΙΝΗΝ, καὶ "ΠΕΤΡΟΛ ΞΟΥΡ, ἀφ' ἑτέρου θεραπ
ἀπολύτως τὴν πιτυρίδα καὶ τοιουτοτρόπως σώζετε καὶ τὰ μαλλιά σας ἀπὸ τὴν πτῶσιν των.
Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ καλὰ Μυροπωλεῖα καὶ Φαρμακεῖα τῆς Ἑλλάδος.
Γεν. Ἀντιπρόσωπος: ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΚΑΝΖΟΥΧ Στοὰ Πεσματζόγλου 3 — Ἀθῆναι

«ΒΟΤΡΥΣ»
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ
ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ
Κεφάλαιον Μετοχικὸν καὶ Ἀποθεματικὸν Δραχ. 57.500.000
Κεντρικὸν Πρατήριον ὁδὸς Ἀθηνᾶς 53
Οἶνοι χῦμα: λευκοί, ἐρυθροί, γλυκεῖς, μοσχάτοι.
Οἶνοι εἰς φιάλας: Ἐπιτραπέζιοι, ἐπιδόρποι, δρεπτικοί, τονωτικοί.
Βερμοὺτ ἐκ παλαιοῦ Μοσχάτου οἴνου, Μαυροδάφνη ἀπαράμιλλος.
Παλαιὸν ἀπόσταγμα Οἴνου «ΒΟΤΡΥΣ» τύπου Κονιακ.
ΕΦΑΜΙΛΛΟΝ ΤΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΡΩΝ ΓΑΛΛΙΚΩΝ ΚΟΝΙΑΚ
Πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ κέντρα καταναλώσεως

Ο Δρ ΒΟΡΟΝΩΦ ΣΤΑΣ ΑΘΗΝΑΣ
Πῶς ἐξηλείφατε τὰς ρυτίδας ἀπὸ τὸ πρόσωπόν σας;
Τί μεταχειρίζεσθε τέλος κι' ἔχετε τόσον δροσερὸν δέρμα; Μήπως ἐκάματε ἐνέσεις ΒΟΡΟΝΩΦ;
Ὄχι, Κυρία μου, χρησιμοποιῶ τὴν
«CREMA ROSITA»
ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΕΙΣ ΟΛΑ ΤΑ ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ
Γεν. Ἀντιπρ. Γ. ΚΕΡΑΣΣΟΠΟΥΛΟΣ
Εὐπολίδος 14

Η ΦΕΛΑΜΙ
SANDOZ
Π ρ ο σ τ α τ ε ύ ο ι, θεραπεύει, διεγείρει τὴν λειτουργίαν τοῦ ἥπατος.
Δ γ κ ρ ε ψ ί α ἀπὸ μολυσματικὰς νόσους.
Ἐλονσία, τύφος, κ. ἀ.
Συμβουλευθῆτε τὸν Ἰατρόν
Ι. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ
Στοὰ Φέξη 128 — Ἀθ

ΔΙΑΛΥΣΙΣ ΛΟΓΩ ΤΟ ΡΕΚΟΡ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΣΕΩΣ
Δ. ΚΟΡΑΚΗ
Εὐαγγελιστρίας 20
Ἐκποιεῖ ὅλα τὰ μοδέρνα του εἴδη τῆς
ΕΠΟΧΗΣ

Crème Simon
Ἕνα μασσάζ μὲ Κρέμαν Σιμὸν εἶναι ὑφπεία διὰ τὸ πρόσωπον. Οὔτε ξυφαίνει, οὔτε ὑγραίνει, ἀλλὰ ἐντελῶς λιπαρότητος ὅπως διαπεράσῃ ἐντὸς τῶν πόρων τοῦ δέρματος.
Η ΚΡΕΜΑ ΣΙΜΟΝ
ἀναζωογονεῖ τὴν ἐπιδερμίδα, τὴν ἐλασκιοποιεῖ καὶ δίδει ζωηρότητα εἰς τὴν φυσικὴν χροιὰν τοῦ προσώπου σας. Τὴν ἐπαλείφετε ἐπὶ τοῦ δέρματος ὑγροῦ ὄντος.
ΠΟΥΔΡΑ & ΣΑΠΩΝ
ΣΙΜΟΝ
PARIS

ΠΡΟΣΟΧΗ
Ὅσοι ἔχετε προδιάθεσι κληρονομικὴν πρὸς τὴν φυματίωσι ἢ εἴτε φυματικοὶ προμηθευθῆτε τὸ νέον ΣΩΤΗΡΙΟΝ φάρμακον
FIMONAL
τὸ ὁποῖο μεταχειρίζονται καὶ συνιστοῦσι ὅλοι οἱ διακεκριμένοι ἰατροὶ τῆς Εὐρώπης.
Φαρμακεῖον Δασκαλάκη (Ὁμόνοια)
Γεν. Ἀντιπρόσ. Α. ΣΑΡΡΗΣ Αἰόλου 117

ΠΟΥΔΡΑ ΡΟΔΑΛΙΝΗΣ
Εἶνε ὁ καλλίτερος σύντροφος ἐπιδερμίδος κυρίας. Μὴ ἐμπεριέχουσα οὐδὲν βλαβερὸν στοιχεῖον, κάμει βελούδινο δέρμα, μεταχειριζομένη δὲ μετὰ τῆς κρέμας Ροδαλίνης δίδει εἰς αὐτὸ ἐλαστικότητα καὶ δροσερότητα. Ὑπάρχει εἰς ὅλους τοὺς χρωματισμούς.

ΤΟ ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΤΗΣ ΜΑΙΑΣ
τοῦ μαιευτῆρος κ. Μ. Γ. Καΐρη εἶνε ἀπαραίτητον εἰς πᾶσαν μαῖαν, χρησιμώτατον δ' εἰς ἰατρούς, τὰς ἐγκύους καὶ τὰς μητέρας. Πωλεῖται δραχ. 150 εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα καὶ παρὰ τῷ συγγραφεῖ, ὁδὸς Ζήνωνος 1α. Ἀποστέλλεται ταχυδρομικῶς καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας, ἐμβαζομένων δραχμῶν 160.

Εἰς τὴν ΚΛΙΝΙΚΗΝ τῆς ἰατροῦ
Κας ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΟΥ
(Καραγεώργη Σερβίας 8)
ἐπιτυγχάνεται ἄνευ βλάβης τῆς ἐπιδερμίδος καὶ διὰ νεωτάτων μεθόδων ἡ τελεία ἀποτρίχωσις τοῦ προσώπου.

ΚΥΡΙΑΙ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΙ
Ἔχετε ὑπ' ὄψει σας ὅτι μόνον μὲ τὴν
ΒΑΦΗΝ VAUBRY
ἠμπορεῖτε νὰ βάφετε μὲ ἐπιτυχίαν καὶ οἰκονομίαν οἱονδήποτε ὕφασμα
Πωλεῖται εἰς τὰ Κεντρικὰ Φαρμακεῖα
Χονδρικὴ πώλησις
ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ Π. ΜΠΑΚΑΚΟΥ ΟΜΟΝΟΙΑ

ΚΥΡΙΑΙ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΙ
Θέλετε νὰ ἔχητε δέρμα καθαρὸν νεον ρυτίδων, μεταχειρισθῆτε τὴν
ΚΡΙΝΟΣ, ἥτις εἶνε ἀβλαβὴς σαμμική, ἐξαλείφει τὰ σημεῖα πώσεως καὶ τοῦ γήρατος. Ἐκ
ποθήκη Φαρμακείου Ν. Χρυσ
ὁδὸς Ζωοδόχου Πηγῆς 48. Τ
χεῖον δρ. 15 διὰ τὰς ἐπαρχίας

ΒΑΦΗ ΤΡΙΧΩΝ ΕΠΙΣΤ
Ἐγκεκριμένη ὑπὸ τοῦ Ἰατρ
Δὲν κόπτει τὰς τρίχας ἀλλὰ τ
μώνει. Δὲν βάφει τὴν ἐπιδερ
εἶνε ἐπιβλαβής. Κεντρική ἀπ
Ζωοδόχου Πηγῆς Ἀθῆνα
Ν. Χριστοπούλου. Τιμὴ δρ
τὰς ἐπαρχίας δρ. 60.

ΓΕΩΡΓ. Ν. ΜΟΥΜΟΥ
Ἰατρὸς Δερματολόγος κ. Ἀφροδισιολόγος τῆς Καθεστηκυίας Ἰατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου.
Δεξιὸν κ. Ἀφροδισιολογικὴ Κλινικὴ 15α
Ὥραι 6—10 μ.μ.
Ἀριθ. Τηλεφ. 7—62

ΝΕΟΙ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΕΣ
Ἐκυκλοφόρησε εἰς κομψότατον τόμον τὸ Ρομάντσο. «Μετὰ τὸν Πόνο» τῆς Δεσποινίδος Μαρίας Καραλιβίου. βιβλίον τὸ ὁποῖον θὰ ἀφήσῃ σὲ καιρὸν πού θὰ τὸ διαβάσῃ τὰς ὡραιοτέρας καὶ γλυκυτέρας ἀναμνήσεις. Εἶνε τὸ βιβλίον ἐκεῖνο πού θὰ κάμῃ τὴν κάθε νεανικὴ καρδιὰ νὰ σπαρταρᾷ, νὰ συγκλονιζεται νὰ συναπάζεται ἀπὸ τὸ περιεχόμενόν του.
Εἶνε τὸ βιβλίο ἐκεῖνο πού θὰ κάμῃ καὶ τὶς πειὸ σκληρὲς καρδιὲς πού δὲν αἰσθάνθηκαν ποτὲ τὸν πόνο τῆς ἀγάπης, νὰ δακρύσουν.
Εἶνε τέλος τὸ βιβλίον πού περιγράφει τὸν πιὸ σφοδρὸν καὶ ἰδανικὸν ἔρωτα δύο καρδιῶν, πού ἡ μοῖρα τοὺς κατεδίωκε σκληρὰ καὶ στὸ τέλος σκορπίσηκε ἄφθονη ἡ εὐτυχία.
Ζητήσατε το ἀπὸ τὸ κατάστημά μας πρωτοῦ ἐξαντληθῆ.
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΝ ΓΚΡΙΓΚΑ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΗΝ
ΣΠΑΡΓΗ

Ι. ΛΟΥΪΖΙΔΗΣ
Χειρουργὸς ὀδοντοϊατρὸς ΠΑΡΙΣΙΩΝ. Ἐπὶ τριετίαν εἰς Παρισίους σπουδάσας. Ὀλιγοήμερος καὶ ἀνώδυνος θεραπεία παθήσεων στόματος καὶ ὀδόντων. Ὀψιλήτιδες, δυσοσμίαι καὶ Pyorrhée ταχέως. 51 Γ' Σεπτεμβρίου 51.

Ὅσοι ἔχετε κληματαριά. Πῶς καὶ πότε νὰ τὴν κλαδεύετε. Πῶς νὰ τὴν λιπαίνετε. Πῶς νὰ τὴν κάνετε νὰ σᾶς δίδῃ 50—500 ὀκάδας σταφύλι κατὰ ρίζαν.
Ἔσοι δὲν ἔχετε κληματαριά.
Ὅσοι πρέπει νὰ ἔχετε κληματαριά.
κ. Ἰδιοκτῆται, Διδάσκαλοι, Μαθηταί, Κηπουροί, Ἀνθοκόμοι, Κάτοχοι ὑπαιθρίων Κέντρων. Πῶς καὶ πότε νὰ τὴν φυτεύετε. Καταλληλότερα εἴδη κλ. κλ.
Οἰκονομικώταται ἐγκαταστάσεις, ἀπὸ δωρεὰν καὶ ἄνω (Δένδρα, Στύλοι, Τοῖχοι, Φράκται, Συρμάτινα πλέγματα, καταλληλότατα δι' ἀμπελοκήπονας, σταφιδοκτήμονας κλπ
Δο. 2 κατὰ τετρ. μετρ.)
Παραγωγὴ σταφυλίου εἰς γλάστρες!
Ὅλα σᾶς τὰ διδάσκει
Η ΚΛΗΜΑΤΑΡΙΑ (Κρεβιτίνα)
Σελ. 140 Εἰκόνες 25 Δραχμαὶ 25.
Εἰς ὅλα τὸ μεγάλα βιβλιοπωλεῖα.
Ταχυδρομικῶς ἔναντι ἐπιταγῆς ἢ ἀντιμισθίας ἢ καρτονομίσματος πρὸς τὴν βιβλιοθήκην
Β. ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ.
Πόσν Ρεττάνη. Ἀθῆναι.

ΖΩΝΑΙ MAILLOT
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ A. CLAVERIE
Ν. ΧΙΟΝΗΣ ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ 17

Ἐὰν ἀγοράζετε ἐλαστικὰς Ζώνας πρὶν ἐπισκεφθῆτε τὸ εἰδικὸν κατάστημα
Ν. ΧΙΟΝΗ & ΣΙΑ
17 ΟΔΟΣ ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ
ὅπου θὰ εὕρητε ὅτι ζητήσετε εἰς πλουσίαν συλλογὴν καὶ τιμὰς πωλήσεως Παρισίων.

ΖΩΝΑΙ ΕΛΑΣΤΙΚ
MADAME X
Ν. ΧΙΟΝΗΣ ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΓΑΛΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΤΟΥ κ. ΠΑΝΑΪΤ ΙΣΤΡΑΤΙ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἐμελλα νὰ παρασταθῶ στὶς τελευταῖες αὐτὲς ἀνταύγειες, νὰ ζήσω καὶ μέσα δεκάξη μῆνες καὶ νὰ μάθω τὰ ἑλληνικά.

Θὰ ἦταν ἡ ὥρα ὀχτὼ τὸ πρωΐ. Ἐμπῆκα μέσα ἀγέρωχα.

Λεπτὴ μυρωδιὰ κρέατος βραστοῦ—τὸ ἀσύγκριτο ἑλληνικὸ βραστό, μὲ τ' ἄφθονα σέλινα καὶ τὸ μαϊντανὸ πού εἶν' ἀνύπαρκτος στὴ δύση. Γέρος, μάγερας, γίγας, μαυριὰ λευκὰ μουστάκια καὶ βλέμμα κ λ έ φ τ η. Ἀνακάτευε τὶς χύτρες ὅπως ὁ τραπεζίτης τὰ χαρτονομίσματα καὶ δὲ μ' ἐτίμησε παρὰ μὲ μιὰ ματιὰ σύντομη, ἀλλὰ ἀρκετή. Εὐρύχωρο μαγαζὶ καθαρό. Ἀπάνω στὸ μεγάλο τραπέζι ἕνα βουνὸ ἀπὸ χόρτα καὶ κρέας. Δύο γιαρσόνια τῆς ἡλικίας μου καταγινόντουσαν μὲ τὸ καθάρισμα πατατῶν. Στὸ μπάγκο πού τὸν ἔκαναν νὰ λάμπῃ οἱ παραταγμένες μποτίλιες τοῦ λικὲρ καὶ τοῦ κονιάκ, ὁ ταμίας διάβαζε ἐφημερίδα.

Κανένας πελάτης. Οὔτε ὁ κὺρ Λεωνίδας, πού τὸν ἤξερα ἐξ ὄψεως.

Εἶπα καλημέρα. Ὁ ταμίας,—ὁ περίφημος ταμίας μας ὁ τύραννος τῶν παιδιῶν πού ἦταν ὑπὸ τὶς διαταγές του,—μὲ ρώτησε:

—Τί γυρεύει, νεότης;

—Τὸν κὺρ Λεωνίδα.

—Δὲν εἶν' ἐδῶ. Τί τὸν θέλεις;

—Θὰ ἤθελα νὰ τοῦ μιλήσω.

—Μπορεῖς νὰ μιλήσῃς σὲ μένα.

—Ὄχι, Κύριε, εὐχαριστῶ. Θὰ περιμένω.

Ὁ ταμίας ἐκαπέπιρε τὴν ἐφημερίδα του. Ἐβγῆκα ἔξω. Ἂν εἶχερα ποιὸ ἄγριο ζῶο ἔκουβε τὸ δέρμα τοῦ ἄκαρδου αὐτοῦ χαριάτη, θάφεγγα τρέχοντας ἀπὸ κεῖ μ' ὅλη μου τὴ δύναμη γιὰ νὰ μὴν ξαναγυρίσω ποτέ...

***

Γιὰ κάμποσην ὥρα περπατοῦσα ἀπ' ἔξω ἀνήσυχος: ἡ ταβέρνα λοιπὸν εἶχε δύο γκασσόνια, μὲ τὸν ταμπῆ καὶ μὲ τ' ἀφεντικὸ εἶπανε τέσσερες:

—Ἴσως νὰ μὴ μὲ χρειάζονται ἐμένα, εἶπα μέσα μου. Μὰ ὁ φόβος αὐτὸς σαρώθηκε γρήγορα ἀπὸ ἕνα αἴσθημα πολὺ διαφορετικὸ πού μοῦ πάγωσε τὸ αἷμα.

Βυσκόμουν στὴν ἄκρη τοῦ πλατώματος πού ἦταν πολὺ ψηλὸ ἐκεῖ καὶ ἡ ἀξαφνη ἐμφάνιση τοῦ ἀγαπημένου μου ποταμιοῦ μοῦ θύμησε τὴν ἐλευθερία μου πού θὰ τὴν ἔχαν, πού θὰ τὴν πουλοῦσε ἐγὼ ὁ ἴδιος. Ὁ οὐρανὸς σκοτεινός, ὁ Δ ὑ ψ η β ι ς γεμάτος ἆμμο, τὸ δόσος τῶν ἰτιῶν, βυθισμένο σὲ πένθος, ἡ σειρῆνες τῶν βαποριῶν, ἕνα σωρὸ θλιβερὲς κρανιές, τὸ κύλισμα τῶν ἀμαξιῶν μέσ' στὸ λιμάνι, σὰν πέντθιμη καθαυτοκρουσί... Ψιλὴ βροχὴ ἄρχισε νὰ πέσῃ.

Ἕνας φόβος δυνατὸς μ' ἐπασε. Κάτι εἶχε σπάσει μέσα μου. Μοῦ φαινόταν, σὰν ἕνας ἀλυσιτέλειος ἐχθρὸς νὰ καιροφυλακτοῦσε, ἕτοιμος νὰ μ' ἀποσπάσῃ ἀπ' τὸν κόσμο, ἀπ' τὴ μητέρα μου, ἀπ' τὴ ζωή.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ξέχασα τ' ὡραῖο μου σχέδιο νὰ φθῶ βηθῆς τῆς φτωχῆς μου μητέρας, καὶ δίχως νὰ καλοσκεφτῶ ρίχτηκα μὲ γρηγοράδα σ' ρουθουκαμήλου στὴν κατηγορία τῆς ρωμιοσύνης, πού ὡλήνησε στὴ λιμάνι, ὅπου ἡ βροχὴ μ' ἀνάγκασε νὰ καταφύγω σ' ἕνα ἄδειο φορτηγὸ βαγόνι.

Ἔνεκ, εἶδα πῶς δὲν ἤμουν μοναχός. Ἕνα κοριτσάκι, ὀχτὼ μ' ἑνιὰ χρονῶν, ζαλισμένο σὲ μιὰ γωνιά, μπάλωνε ἕνα ξέσκισμα στὴ κατακουρελιασμένο της φορεματάκι. Ἦταν μιὰ μαζωχτρα πεταμένων δημητριακῶν. Δίπλα της, ἦταν ἕνας σάκκος ὅλο στάχια, μιὰ μικρὴ σκοπιτσα κ' ἕνα φυράσι.

Ἡ ἀπροσδόκητη ἐμφάνισή μου τὴν ἀποσβόλησε. Δὲ μπόλωνε πιά, καὶ μὲ τὰ ματια κορφωμένα ἀπάνω μου, μὲ κοίταζε σὰ γατοῦλα προγκηγμενη ἀπ' τοὺς σκύλους.

Γιὸ νὰ μὴν τὴν τρομάξω πιὸ πολύ, καὶ νὰ τὴν κάνω νὰ τὸ βάλῃ στὰ πόδια μέσα στὴ βροχή, σταμάτησα στὴν εἴδοδο τοῦ βαγονιοῦ, κ' ἔκανα πῶς δὲν τὴν προσέχω. Κ' ἐξ ἄλλου αὐτὸ δὲν εἶχε τίποτα τὸ παράξενο. Ζοῦσα μὲσ' στὸ ἴδιο ἀριβάλλον, καὶ ἤξερα, ἐκείνη τὴ στιγμή, ὅτι μποροῦσε νὰ ξέρῃ κανένας γιὰ τὴ δυστυχία τῶν παιδιῶν, πού εἶχαν ἢ δὲν εἶχαν στεγῆ. Ὡστόσο, ποῦ καὶ ποῦ, τῆς ἔρριχνα κουφὲς μανιές. Εἶχε ξανοχίσει νὰ μπαλώνῃ. Μπούκλες ἀπὸ ξανθὰ μαλλάκια κοβμόντουσαν στὸ σκετισμένο κι' ὀχαμνό της προσωπάκι. Ἔνοιωσα ὁλόκληρη ὅτι τὸ κρύο, καὶ τὰ δαχτυλάνια της ἦταν καταιλονδισμένα.

Ἡ βροχὴ ἔταψε. Δὲ μοῦ ἔμεινε τότε παρὰ μιὰ σκέψη. Νὰ τρέξω ἴσα σπιτι.

«Σπίτι»! «Στῆς μητέρας»!..

Τὴ στιγμὴ πού ἑτοιμαζόμουν νὰ πηδήσω ἀπ' τὸ βαγόνι, εἶπα στὴ μικρούλα·

— Γιατὶ κάθεσ' ἐκεῖ χάμου καὶ μπαλώνεις, μέσ' στὸ κρύο; Δὲν ἔχεις κανέναν;

— Ἔχω τὴ μάνα μου, μὰ δὲ βλέπει καθόλου. Καὶ μέσα σὲ τοῦτα τὰ βαγόνια, ἐνῶ μαζεύω σπόρους, τραβάω τὸ διάβολό μου.

Κ' ἔπειτα χαμογελῶντας ἐλαφρά:

— Ἐσύ, δὲ μοζεύεις;

— Πῶς... τῆς λέω, ντροπιασμένος.

Καὶ τδίκασα, ὄχι γιὰ τὸ «σπίτι», ὄχι γιὰ «τῆς μητέρας» ἀλλὰ ἴσα στὴν ταβέρνα τοῦ Κύρ - Λεωνίδα.

***

Τ' ἀφεντικὸ ἦταν τώρα στὸ μαγαζί. Φρεσκοξυσισμένος, καλοσιγουρισμένος, μὲ προκλητικὸ μουστοκι, μὲ τὸ παλτὸ ριγμένο στοὺς ὤμους, ἕνας λεβέντης τοῦ σοιοιοῦ καὶ τοῦ παλουκιοῦ, τριαντάρης, πλούσιος ἀπὸ ὑγεία καὶ παράδε.

Ὀρθός, μπροστὰ στο ποτῆρι του, γελοῦσε δυνατά, παρέα μὲ δυὸ φίλους. Μὴ θέλοντας νὰ τὸν πλησιάσω μπροστὰ στοὺς ἄλλους, περίμενα ἀπ' ὄξω. Σὲ λίγο, μὲ εἶδε, καὶ βγῆκε.

— Ἐσὺ μὲ γύρεψες τὸ πρωΐ;

— Ναί, κύρ - Λεωνίδα.

— Τί θές;

— Θέλω νὰ μὲ πάρετε στὸ μαγαζί.

— Νὰ σὲ πάρω στὸ μαγαζί, εἶπε ἐφαρμασμένος. Κ' ἔρχεσαι ἐσὺ μονάχος, ὁλομόναχος; Δούλευες πουθενά;

— Ὄχι. Ὅτι βγαίνω ἀπ' τὸ σκολειό.

— Ἕνας λόγος παραπάνω. Τοῦ, μάγκες, πού εἶνε πρωτάρες, σὰν καὶ σένα, τοὺς φέρνουν ἀπὸ τὸ χεράκι. Δὲν ἔχεις γονεῖς;

Ὁ Κύρ - Λεωνίδας—«μοναδικὸς θησαυρὸς» τοῦ ἱστορικὰ Τζανέτου,— ἦταν γεννημένος στὴ Βράϊλα, μιλοῦσε καθαρὰ ρωμανικά, καὶ σὲ κοιτοῦσε μὲ ρωμέϊκη ψευτοπερηφάνεια. Θυμάμαι πῶς, ἂν καὶ μικρὸ παιδάκι, ἔνιωθα τὴν ψευτοπερηφάνεια τοῦ «κατσαούνη», ἀπὸ τότε: Σὲ Ρωμηό, Ρωμηὸς καὶ μισός! Τοῦ διηγήθηκα πῶς ἤμουν ἀπὸ μητέρα ρουμάνα, ἀλλὰ πῶς ὁ πατέρας μου—πεθαμένος ὅταν ἤμουνα στὴν κοῦνια—ἦταν ρωμηός. Καὶ τὸν προσδιόρισα ἀκόμα πιὸ πολύ: κεφαλονίτης! —Ἔρχομαι κοντὰ ἀπ' τὴ μητέρα. Θέλω νὰ δουλέψω σὲ Ρωμηούς, καὶ νὰ μάθω καὶ τὴ γλῶσσα. Τὸ ὅτι ἤθελα νὰ μάθω ρωμέϊκα, ἦταν τότε, ἐξ ἴσου ἀλληθινό, ὅσο, καὶ σήμερα, τὸ ὅτι θέλω νὰ μάθω ὅλες τὶς γλῶσσες τοῦ κόσμου, ἀλλὰ τὸ ὅτι ἔδινα τὴν προτίμηση σ' ἕνα ὡριαμένο ἔθνος, εἰς βάρος καὶ ὑποβιασμὸ ἑνὸς ἄλλου, γιὰ μιὰ διακοπτικὴ ἀτέλεια, δὲν ὑπῆρξα ἔνοχος καμμιᾶ στιγμὴ τῆς ζωῆς μου, οὔτε ὅταν ἤμουν παιδί. Εἶχα γεννηθεῖ στὸν κόσμο κοσμοπόλιτης.

Κεντημένος στὸ εὐπίθητο σημεῖο του, ὁ κὺρ - Λεωνίδας σούσκωσε σὰ διάνος:

— Καλά, παιδί μου, καλά. Θὰ σὲ πάρω,

ΠΑΝΑΪΤ ΙΣΤΡΑΤΙ
(Σκίτσο τοῦ Γάλλου ζωγράφου Τεξιέ)

***

Στὸ σπίτι, ἡ «καλὴ αὐτὴ εἴδηση προκάλεσε χείμαρρο δακρύων.

— Θεούλεσα τὴ γιατί μου μάς ἀπὸ δουλειὰ καὶ τὴ χηρεία, μονάχα γιὰ νὰ σὲ γλυτώσω ἐσένα ἀπὸ τὰ ξένα χέρια, καὶ νὰ πού αὐτὸ δὲ χρησίμεψε σὲ τίποτε, νὰ πού δὲ σὲ γλύτωσα... Μακάρι ὁ Θεὸς νὰ μὴν ἀφήσῃ ἄλλες μητέρες σᾶν κ' ἐμένα στὴ γῆ..

Τὴν ἄλλη μέρα Κυριακή...Πέρθιμη Κυριακή...Πιγαμε «νὰ χτυπήσουμε τὴν πόρτα τοῦ ξένου». Ἡ χαριά μου χτυποῦσε σᾶν ἕνα πουλάκι ποὺ τὸ κρατοῦν μὲ' στὸ χέρι. Νόμιζα πὼς πήγαινα νὰ θαφτῶ ζωντανός. Ἡ μητέρα μου, μὲ τὸ πρόσωπο σὰ νεκρῆς, φαινόταν ἕτοιμη νὰ τὴ βάλουν στὸ φερετρο.

Τὴν ἐξήγησῃ αὐτοῦ δὲν πρέπει νὰ τὴ ζητήσῃ κανεὶς ἀποκλειστικὰ στὴν ἀγάπη μιᾶς μητέρας: γιὸ τὸ παιδί της καὶ ὀτὸ πάσος τοῦ τελευταίου γιὰ τὴν ἐλευθερία. Ὑπῆρχε ἀκόμα αὐτός ὁ τρόμος ποὺ μᾶς κανει σκλάβους τῆς γνωμης τῶν ἄλλων καὶ πού τὸν λένε« οἱ γλῶσσες τῆς γειτονιάς».

Οἱ «γλῶσσες τῆς γειτονιάς» ἔχουν τὴν ἀξίωση ἕνα παιδὶ νὰναι ὑποτοχνικό, φρόνιμο, νὰ κάθεται ἥσυχο στὴ δουλειὰ ποὺ τὸ βάζουνε καὶ νὰ μὴν τρέχει ἀπὸ δουλεια σι δουλειά. Πρέπει νὰ ὑποφέρῃ τὶς βαρβαρότητες τοῦ ἀφεντικοῦ του καὶ νὰ γίνεται κι' αὐτὸς μὲ τὴ σειρά τοῦ ἀφεντικοῦ του. Αὐτὴ εἶν' ἡ γνώμη τῆς γειτονιᾶς, ποὺ φτανει μέχρι τοῦ σημείου νὰ λέει ὅτι «τὸ χαστοῦκι τοῦ ἀφεντικοῦ παχαίνει τὸ μάγουλο τοῦ ὑπηρέτη».

Περνοντας τὸ κατῶφλι τῆς ταβέρνας τοῦ κύρ Λεωνίδα, ξέρομε καλά, ἡ μητέρα μου κ' ἐγώ, μὲ τὶ βάρος μᾶς ἐφορτωνε αὐτὴ ἡ γνώμη τῆς γειτονιᾶς : μιὰ κ' ἔπιασα δουλειό, ἔπρεπε νὰ μείνω σ' αὐτή, νὰ ὑποφέρω τὰ πάντα καὶ νὰ μὴ «ντροπιάσω» τὴ μητέρα μου. Δὲν ἔπρεπε αὐτὴ ν' ἀκουσῃ για τὸ παιδί της, οὔ ὁ ποὺ λέγανε για τόσους ἄλλους: πάλι ἄφησε τὸ ἀφεντικό του.

Ὦ ἀφεντικα, ὡς πότε οἱ σκλάβοι θα σᾶς ὑποστηρίζουν στο ἔργο τῆς παγκοσμιας τυραννιας σας!

Γενικά, οἱ γονεῖς δὲν ἀμφιβάλλουν γιὰ τὴν ἀγωνία ποὺ νοιώθει ἡ ψυχὴ τοῦ φλαμπουρεμένου παιδιοῦ, μὰ ἐκεῖνο, πλάσμα ποὺ ξεφεύγει ἀπόλυα ἀπὸ κάθε πρόληψῃ καὶ ποὺ ὑπακούει ἀποκλειστικὰ στὰ ἔνστικτα του, νοιώθει τὴν ἄβυσσο ν' ἀνοίγεται μπρὸς σὰ πρῶτα βήματα ποὺ κανει στὴ ζωή, ἐπαναστατεῖ καὶ ἀντιτάσσει ἕνα μέτσος ἀδάσσπητο, τόσο ἐνάντιο τοῦ ἀφεντικοῦ του, ὅσο κ' ἐνάντιο τῆ ζῆσις του τῆς οἰκογενείας.

Κάθε παιδὶ εἶνε καὶ ἕνας ἐπαναστάτης. Χάρη σ' αὐτό, οἱ νόμοι τῆς Δημιουργίας ἀνανεώνονται καὶ καταπατοῦν κάθε τι ποὺ ὁ ὥριμος ἄνθρως οἰκοδόμησε ἐναντίον του : ἠθικῆ, προλήψεις, ὑπολογισμούς, αἰσχρὰ συμφέροντα Τὸ παιδὶ εἶ σ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τοῦ κόσμου, αὐτὸ μόνο κατανοβαίνει τὴ ζωή, γιατὶ συμπαρφώνεται μ' αὐτή, καὶ δὲ θὰ πιτιψῃ σ' ἕνα καλλίτερο μελλον πιρὰ γὴν ἡμέρα ποὺ θὰ γινότιαν μιὰ ἐπανάσταση μὲ τὸ σύνθημα τῶν παιδιῶν. Βγαίνοντας ἀπὸ τὴν παιδικὴ ἡλικία, ὁ ἄντρας γινεται τέρας, ἀρνιέται τὴ ζωή, διαρρούμενος στα δύο ὁ τοκρυτικά.

Ἡ ἀνθρωποφύσης, ἔβγαλε τάχα καμμιὰ διδασκαλία ἀπ' ὅλ' αὐτὰ ποὺ ἡ Δημιουργία τῆς σινει νὰ καταλσβῃ ἐδῶ καὶ χιλιάδες χρόνια ;

Σήμερα, ὅπως καὶ στὸ μεσαίωνα καὶ στὴν ἀρχαιότητα, καμμιὰ συγκροτημένη κοι ωνικὴ σύνθεση δὲν καταλαβαίνει τὴ ζωή, κομμαιὰ νομοσέσια δὲν τὴν προστατεύει, ὁ δεσποτισμὸς κ' ἡ ἠλιθιότης βασιλεοῦν ὅσο ποτέ.

Πλάσμα λεπτοφτειαγμένο, παλλόμενο ὁλόκληρο ἀπὸ συγκίνησι, γεμάτο δίψα γιὰ τὴ ζωή, τὸ παιδὶ παραδίδεται ἀκομα κὶ σήμερα στὰ ἴδια ἀνθρώπινα κτήνη τ ἀμόρφωτα καὶ τὰ ἐγωϊστικά, ποὺ τοῦ σπάζουν τὰ πλευρὰ μόλι; πέμει στὰ χέρια τοῦ . Πῶς θὰ μάθ ον αὐτὰ τὰ κτηνώδη μ ορα ὅτι τὸ παιδὶ εἶνε μι' ἀρχὴ ζωῆς, ποὺ δίψάει τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, τὸ θόρυβο τῶν δέντρων, τὸν παλφασμὸ τῶν κυμάτων, τὴ χαϊδευτικὴ σῶρα, τὸ κελάδημα τῶν πουλιῶν, τὴν ἐλευθερία τῶν σαύλλων καὶ τῶν γάτων ποὺ τρέχουν στοὺ; δρόμους, τὴ μοσχοβλημένη ἐξοχή, τὸ χιόνι ποὺ τὸ φλογίζει, τὸν ἥλιο ποὺ τὸ ξαφνιάζει, τὸν ὁρίζοντα ποὺ τὸ σκανδαλίζει, τὸ ἄπειρο ποὺ τὸ πνίγει ; Πῶς θὰ ὑποπτευθοῦν ὅτι ἡ παιδικὴ ἡλικία εἶνε ἡ πιὸ γλυκειὰ ἀπὸ τὶς ἐποχὲς τῆς ζωῆς, καὶ ὅτι μ ε ν ά χ α κατὰ τὴν ἐποχὴ αὐτὴ μποροῦν νὰ μποῦν τὰ θεμέλια τοῦ ἀνθρωπινου αὐτοῦ οἰκοδομήματος, ποὺ ἡ ὕπαρξὶ του θἄναι πρόσκαιρη μέσα στὴν εὐτυχία ; Θεμέλια ποὺ πρέπει νὰ ναι κατωμένα ἀπὸ Καλωσύνη, κλειστικὰ ἀπό Καλωσύνη, καὶ ἀποκαὶ θὰ μάθῃς καὶ τὴ γλῶσσα τοῦ πατέρα σου, ἀλλὰ πρέπει νὰ κουβεντιάσω πρῶτα μὲ τὴ μάννα σου. Ἔλα αὔριο μοζί της.

Καὶ πῶς ἡ βάσις τῆς ζωῆς θὰ ἔχει ἕνα τέτοιο χαρακτῆρα, ὅταν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἀνθρωπότητος περνάει τὴν παιδικὴ της ἡλικία μὲ χτυπήματα, καὶ ζώντας μέσα στὴν στέρηση καὶ μέσα στὴν κακοπέραση καὶ μέσα σὲ θανατηφόρα χτίρια ; Καὶ πῶς εἶνε κατεπληκτικὸ τὸ ὅτι ἡ γῆ εἶνε γεμάτη ἀπὸ κλέφτες, ἐγκληματίες, αἰσχροκερδεῖς καὶ ἄχθορούς τῆς «τάξεως», ὅταν ἡ ἴδια ἡ «τάξις» εἶνε θεμελιωμένη ἀπάνω σὲ σκληρότητες ἀσυμβίβαστες μὲ τοὺς φυσικοὺς νόμους ;

***

— Λοιπόν ; Εἶνε δικός σου αὐτὸς ὁ «μπερμπάτης», κουμπάρε ;

. . . . . .

Φτωχέ, κύρ Λεωνίδα. Φτωχοί, ἐσεῖς, ὅλοι οἱ κύρ Λεωνίδηδες τῆς ἐποχῆς μας Μὲ ποιὸ θαῦμα θὰ ὑποψιασθῆτε τοὺς κόσμους ποὺ κινοῦνται μέσα σὲ μιὰν ἀχτίδα ἡλιου, τοὺς ἀγῶνες ποὺ γίνονται μέσα σὲ μιὰ φωλὴ μυρμηγκιῶν, τοὺς ἀριθμοὺς τῶν λογμῶν ποὺ πνίγουν τὴν ψυχὴ μιᾶς βασανισμένης μητέρας καὶ τὸ ἄπειρο ποὺ βλασταίνει μέσ' στὴν καρδιὰ ἑνὸς παιδιοῦ ποὺ τὸ σκλαβώνουν μὲ τὸ μερσεδοῦλι.

. . . . . .

Ἑκατὸ φράγκα τὸ χρόνο, μιὰ φορεσιὰ ροῦχα, ἕνα ζευγάρι παπούτσια, ἕνα κοπέλλο, μιὰ μέρα ἀργίας τὸ Πάσχα καὶ μι' ἄλλη τὰ Χριστούγεννα.

. . . . . .

Δέκα ἐννιὰ ὧρες τὴν ἡμέρα δουλειᾶς,—δρόμοι ἢ στητὸς στὶ πόδια (ἀπὸ τὶς ἕξη τὸ πρωΐ ὡς τὴ μιὰ τὰ μεσάνυχτο).

Λόγια βάρβαρα, αἰσχρὲς βλαστήμιες, παιδικὰ βασανιστήρια, χαστούκια ἀμέτρητα

Χείμαρρος δακρύων, μαρτύριο ἀνυπερψίαστο, ὄνειρα σβησμένα. Ἐπιθυμία φευγάλας.

. . . . . .

Αὐτὰ εἶνε ὅ λ α ; Δὲν ὑπῆρχε κανένα ἀντιστάθμισμα Κομμὰ παρηγοριὰ ; Κανένα φιλικὸ μάτι ; Τίποτε ποὺ νὰ γαληνεύει αὐτὴ τὴν ἀξιοθέμητη παιδικὴ ἡλικία ;

Ναί. Πῶς λοιπόν ;

***

Κ' ἐν πρώτοις, ὅτι ἀδικίες. Ὁ κύρ Λεωνίδας ὁ ἴδιος ἦταν καλὸς ἄνθρωπος. Μέτριος, ματαιόδοξος, ἀνεχόμενος χίλιες παληανθρωπιές, μὰ προσωπικὰ καλος. Ἀπ' αὐτὸν δὲν ἔφραγα, στὸ διάστημα τῶν δεκάξη μηνῶν ποὺ ἐμεινα στὴ δουλειά του παρὰ ἕνα μονάχα σκαμπίλι, ὄχι πολὺ δυνατό, ἀλὰ περιστάσεις διασκεδαστικὲς ποὺ θὰ τὶς διηγηθῶ ἀμέσως.

Μὰ τὰ σκαμπίλια δὲν ἦταν αὐτὰ ποὺ μ' ἔδιχναν τὸ μεγαλύτερο κακό. Τὸ κακὸ ἦταν, γιὰ νἀρχίσουμε - καὶ ἀμέσω; μετὰ τὴν ἀναχώρηση τῆς μητέρας μου μὲ τὸ πρόσωπο χωμένο μὲς στὸ μαντῆλι της – ἦταν τὸ ἀνυπέρβλητο σινικὸ τεῖχος ποὺ ἡ καρδιὰ μου μόνη της εἶδε νὰ ὑψώνεται μπρὸς στὴν ταβέρνα τοῦ κὺρ Λεωνίδα, νὰ μὲ χωρίζῃ ἀπὸ τὸν κόσμο, ἀπὸ τὸ δρόμο ἀπὸ τὴ σ τ ρ ά τ α ποὺ ἦταν γεμάτη ἀπὸ σούλλους καὶ γάτες, τὴν ὥριαια μου σ τ ρ ά τ α τὴν πλημμυρισμένη ἀπὸ φῶς, ἐνῶ ἐγὼ βρισκόμουν ἐκεῖ, μέσα σ ἕνα ἐχθρικὸ μαγαζὶ μὲ τὴν πιδιὰ στὸ λαιμό τὴν ποδιὰ τοῦ ὑπηρέτη ποὺ σοῦ καταπνίγει τὸν ὑπερῷο.

Ὀνομάζουν τὴ φυλακὴ φ υ λ α κ ή ὅποιος φυλακίζεται σ' αὐτὴ ξέρει πὼς τοῦ ἀφαίρεσαν τὴν ἐλευθερία. Τί πρέπει νὰ ξέρῃ τὸ παιδὶ ποὺ τὸ βίζουν στὴ δουλειὰ ἑνὸς ἀφεντικοῦ ; Ὅτι βρίσκεται ἐκεῖ γιὰ νὶ δουλψῃ ; Ὄχι. – Πρέπει νὰ ξέρῃ, θὰ τὸ μάθῃ βέβαια, τὸ ἱερὸ δικαίωμα του νὰ φεύγῃ μετὰ τὸ τέλος τῆς ἡμέρας, νὰ βγαίνῃ ἔξω στὸ δρομο, νὰ γίνεται ἕνα μὲ τὴ νύχτα καὶ τὶς δικές του σκέψεις, τὸ δικαίωμά του αὐτὸ ἔχει ἀφαιρεθεῖ ἀπ' αὐτόν, τὸν ἀχρόταγο ὀνειροπολο τῆς ἐλευθερίας, ἀπ' αὐτὸν ποὺ κάν ι τὰ πρῶτα του βήματα μὲς στὴ ζωή.

Κοίταξα τοὺς ἐργάτες ποὺ γύριζαν τὸ βράδυ, στὰ σπίτια τους, μ' ἕνα ψωμὶ στὴ μασχάλη κατόκοποι ἀπ' τὴν κούραση, γεμάτοι σκεψη ἢ πατῶνας μὲς' σὶς λάσπες κ' ἔλεγα :

— Κ' ἐγώ, σηκώνομαι, ὅπως αὐτοί, στὶς ἕξη τὸ πρωΐ καὶ δουλεύω, ὄχι ὡ; τὸ βράδι, ἀ'λὰ μετὰ τὰ μεσάνυχτα. Δὲν ἔχω κ' ἐγὼ τὸ δικαίωμα νὰ πάω ὅπως αὐτοὶ στὸ σπίτι μου, στὸ κρεββάτι μου, στὴ μητέρα μου.

Ὄχι. – Ἐγώ, ἐμεῖ , τὰ ταβερνόπουλα, ἤμαστε ὑποχρεωμένα ν' ἀποχαιρετήσουμε τὸ τρυφερὸ μητρικὸ σπίτι καὶ νὰ δουλεύουμε χωρὶς διακοπὴ στὶς ὧρες ποὺ ἀντιστοιχοῦν σήμερα πρὸς δύο «νόμμες» ἡμέρες ἐργασίας. Καὶ ἂν εἴχαμε κάποτε διακοπὴ τὸ ἀπόγευμα ἢ τὸ βράδυ ἀργά, αὐτὴ δὲν ἦταν μια ἀνάπαυση τῆς ροχοπῆς πού μ.ἀ; περίμενα, μὰ ὁ ἀκατανίκητος ὕπνος στὰ πόδια. μὲ τὴν ἀκολουθία τῶν ἱεροεξεταστικῶν του βασάνων.

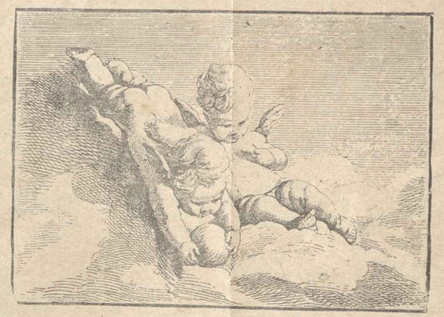

('Ακολουθεῖ)

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ RICHARD O' MONROU

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΗΣ ΠΟΡΤΑΣ

Ἔ, λοιπόν, ρώτησε ἡ κυρία ντὲ Βιγκόν, εἶστε εὐχαριστημένη ἀπ' τὸ καινούργιο σας σπίτι ; Ὁ κ. ντὲ Ζυβενί ποὺ γνωρίζει τὸ μέγαρό σας γιατὶ τὸ ἔχει ἐπισκεφθεῖ, μοῦ εἶπε πὼς εἶναι ἐξαίρετο.

— Ἀ, ναί, ἀναστέναξε ἡ Μορκησία ντὲ Παρτεναί πέφτοντας μελανιά σὲ μιὰ πολυθρόνα, τὸ ξέρει καὶ τὸ παραξέρει μάλιστα... κι' αὐτὸ ἦταν αἰτία τῆς καταστροφῆς μου.

— Τῆς καταστροφῆς σας ;

— Τῆς καταστροφῆς μου περίπου, διόρθωσε ἀμέσως ἡ μαρκησία κοκκινίζοντας λίγο, ἡ ὁποία θὰ ἐπήχετο ἀσχαλῶς, ἂν δὲ συνεργόμουν ἐγκαίρως. Εὐτυχῶς ποὺ εἶχα τὴν ἑτοιμότητα νὰ προβλέψω τὶς συνέπειες τῆ στιγμὴ ποὺ θἶχα φτάσει στὴν ἄκρη τοῦ γκρεμοῦ καὶ κινδύνευα νὰ πέσω ζαλισμένη. .

— Διηγηθῆτε μου λοιπὸν γρήγορα αὐτὴ τὴν περιπέτειά σας, ἐγωιστή μου, πρὶν ἔρθουν οἱ ἐπισκέπτες μου.

Ἀκοῦστε με... Τὴν περασμένη βραδειά, κουρασμένη κάπως ὅτι' αὐτὴ τὴ μετακίνησῃ, γιατὶ ξέρετε πόσο δύσκολο εἶναι νὰ προσαρμοσθῇ κανεὶς ἀμέσως μὲ τὸ καινούργιο περιβάλλον του—καθόμουν ἀπάνω στὴν κινητὴ πολυθρόνα μου ἀποφασισμένη νὰ μὴ βγῶ ἔξω.

Ἔντενα νὰ ἀποκοιμηθῶ μὲς στὴ χλιαρὴ ἀτμόσφαιρα τοῦ τζακιοῦ, ὅταν ἄκουσα ἄξαφνα νὰ χτυπᾷ τὸ κουδοῦνι. Ποιὸς μποροῦσε νἄναι αὐτὴ τὴν ὥρα ; Σὲ λίγο ἄνοιξε ἡ πόρτα κι' ὁ ὑπηρέτης μοῦ ἀνήγγειλε :

—Ὁ κύριος ντὲ Ζυβενί.

Εἶδα νὰ μπαίνῃ σὲ λίγο ὁ φίλος μας μὲ φράκο, λευκὴ γραβάτα καὶ ἄνθος στὴ μπουτονιέρα. Ἡ ἀνέλπιστη αὐτὴ ἐπίσκεψή του δὲ μοῦ φάνηκε καὶ τόσο δυσάρεστη. Τοῦ ἔδωσα τὸ χέρι μου γελαστή, κ' αὐτὸς μὲ τὴν ἀφέλεια χαϊδεμένου παιδιοῦ ποὺ φέρεται παντοῦ σὰ σὸ σπίτι του, κάθησε ἀπάνω σ' ἕνα σκαμνὶ κι' ἄρχισε νὰ μοῦ λέῃ χίλιες ἀνησίες καὶ τρέλλες καὶ νὰ μὲ πιάνῃ ἀπὸ τὸ χέρι συνοδεύοντας αὐτὴ τὴν τολμηρὴ του χειρονομία μὲ τρυφερὲς ἐξομολογήσεις. Ἐγὼ δὲν τοῦ ἔφερα καμμιὰ ἀντίσταση, γιατὶ ἡ πεῖρα μ' ἤχει μάθει ὅτι τίποτε ἄλλο δὲν ἐρεθίζει μερικοὺς ἐρωτοχτυπημένους ὅσο ἡ ἀντίσταση. Ἄς τοῦ ἀφήσω τὰ δυό μου χέρια μὲς στὰ δικά του, ἔλεγα μὲ τὸ νοῦ μου. Αὐτὸ θὰ τὸν καθησυχάσῃ τὸν καϋμένο, θὰ ἰδῇ πὼς τὸν μεταχειρίζομαι σὰν ἕνα καλὸ ἀσυλλόγιστο παιδὶ καὶ πὼς δὲν παίρνω στὰ σοβαρὰ τὰ τρελλά του παιγνίδια. Καταλαβαίνετε ;

— Μάλιστα... Κι' ὕστερα ;

— Μὴν εἶστε τόσο ἀνυπόμονη κι' ἐσεῖς. Φορεῖστε ἕνα νυχτικὸ νναντελλωτὸ μὲ πλατειὰ μανίκια. Ὁ φίλος μας, ποὺ λέτε, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ ἀφήνει τότε τὰ χέρια μου κι' ἄρχισε νὰ μοῦ χώνῃ τὰ δάχτυλά του κάτου ἀπ' τὰ μανίκια μου. Προχωροῦσε σιγὰ-σιγὰ κι' ὅλο προχωροῦσε. Μὰ αὐτὸ παιὰ δὲν ἦταν φιλικὸ ἀσνεῖο, ἦταν κάτι παραπάνω... Πῆρα μὲ μιᾶς ὕφος σοβαρὸ καὶ τοῦ εἶπα αὐστηρά :

— Θέλετε νὰ μ' ἀναγκάσετε νὰ μετανοήσω ποὺ σᾶς ἐδέχτηκα στὸ δωμάτιό μου ὡς φίλο ὕστερα ἀπὸ τὸ φαγητό ; Ἐπιθυμεῖτε νὰ μ' ἐκθέσετε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο σ' ἕναν τέτοιο κίνδυνο ;

— Νὰ σᾶς ἐκθέσω, μὰ σὲ ποιόν ;

— Μὰ ἁπλούσιατα στὸν κ. Παρτεναί, τὸν ἄντρα μου.

Καὶ δείχνοντάς του μιὰ πόρτα ποὺ συγκοινωνοῦσε μὲ τὸ σαλόνι τοῦ εἶπα ἀτάραχη :

— Εἶναι ἐκεῖ αὐτὴ τὴ στιγμή, μὲς στὸ γραφεῖο του, ἀπασχολημένος στὴ διόρθωση τῶν δοκιμίων ἑνὸς τελευταίου λόγου του. Αὐτὴ ἡ πόρτα μόνο μᾶς χωρίζει ἀπ' αὐτόν. Ἂν ἀκούσῃ κανέναν ἀκοπτο θόρυβο, θἀρθῇ τρεχάτος καὶ τότε ποιὰ θἄναι ἡ θέση μας καὶ τῶν δυό, σὲ ρωτῶ, φτωχὲ μου φίλε ; Καθῆστε ἥσυχα ἐπομένως κι' ἂς ἐξακολουθήσουμε νὰ μιλᾶμε σὰ δυὸ καλοὶ φίλοι. Ἐνόμιζα ὅτι τὸ φῶς μου αὐτὸ θὰ τὸν κατεπράϋνε καὶ ὅτι ὁ συζυγικὸς φόβος θἔκοβε στὴ μέση τὴν ὀρεξί του. Δὲν εἶχα τελειώσει καλὰ-καλὰ τὰ λόγια μου κι' ὁ Ζυβενί, λιγάκι ἔκπληκτος στὴν ἀρχή, σηκώνεται ἀπάνω καὶ φωνάζει δυνατά :

— Μὲ περνᾶτε λοιπὸν γιὰ κανέναν ἀπ' αὐτοὺς τοὺς δειλοὺς ἀρσενωμένους ποὺ τοὺς τρομάζει ἡ παρουσία τοῦ συζύγου ; Ἂν τοῦ βαστάῃ τοῦ κυρίου μαρκησίου, ἂς κοπιάσῃ ἐδῶ καὶ θὰ τὸν διορθώσω ἐγὼ δίνοντάς του ἕνα καλὸ μάθημα !...

Καὶ γύρισε ἀπειλητικὸς πρὸς τὴν περίφημη πόρτα, ἡ ὁποία δὲν ἤξερα ἀκόμα ποῦ τοῦς ὁδηγοῦσε, ἐπαναλαμβάνοντας μὲ δυνατὴ φωνή :

—Ὅταν θελήσω νἀκάμω δική μου μιὰ γυναῖκα,ὁ ἴδιος ὁ διάβολος νὰ μπῇ μὲς στὸ δωμάτιό της, δὲν ἀλλάζω γνώμη. Ἀκοῦτε, κύριε Παρτεναί ;

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἦταν ὑπέροχος στὴν ἀνδρεία, στὴν ἀποφασιστικότητα καὶ στὴν ἀναίδειά του, γιατὶ ὑπεπίθετο—καὶ τίποτε δὲν τὸν ἐμπόδιζε νὰ τὸ πιστέψῃ αὐτὸ—ὅτι ὁ ἄντρας μου ἦταν στὸ γειτονικὸ δωμάτιο. Σᾶς ὁμολογῶ ὅτι καταμαγεύτηκα βλέποντάς τον τόσο ἀποφασιστικὸ καὶ τόσο ἐνθουσιώδη. Μ' ἔναν τέτοιον παλληκαρᾶ στὸ πλευρό μου μποροῦσα νἄμαι ἥσυχη καὶ νὰ μὴ φοβᾶμαι τίποτε. Φυσικὰ ὁ θανμασμός μου γιὰ τὸ ἀπίστευτο θάρρος του μ' ἔκαμε πειὸ ἀσυλλόγιστη, δὲ μποροῦσα ἄλλως τε νὰ γίνῃ κι'ἀλλοιώς, γιατὶ τὶ θἄκανες ἐσὺ ἂν βρισκόσουν στὴ θέση μου καὶ ἔβλεπες αὐτὴ τὴ μεγαλειώδη ἱπποτικὴ χειρονομία ;

—Λοιπὸν ;...ρώτησε ἡ κυρία ντὲ Βιγκὸν μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον.

—Λοιπόν, ἀγαπητή μου, τὶ θέλατε ;... Φάνηκα λιγάκι ἀδύνατη... Εἶναι φανερὸ πὼς ἂν ἤμουν ψύχραιμη...ἀλλὰ δὲν ἤμουν ψύχραιμη κ' ἔπειτα ἕνα νυχτικὸ ἀπὸ μεταξωτὴ μουσελίνα εἶναι πολὺ ἄσχημο ἀμυντικὸ ὅπλο καί, καθὼς σοῦ εἶπα, ἐγὼ ἀποφεύγα τοὺς ἀγῶνες.

— Καὶ ὑποκύψατε στὶς ἐπιθυμίες τον ; Πέστε μου σᾶς παρακαλῶ, ἀγαπητή μου μαρκησία, ὁ Ζυβενὶ ὑπῆρξε ὁ εὐτυχέστερος τῶν θνητῶν ἐψὲς τὸ βράδυ ;

— Μὰ ὄχι καθ' ὁλοκληρίαν, ἀφοῦ σᾶς ἔχω πεῖ ἀπ' τὴν ἀρχὴ ὅτι συνῆλθα ἐγκαίρως. Ὁ ἄντρας μου φυσικὰ ἐκείνη τὴν ὥρα ἦταν μακρνά, πολὺ μακρυά. Σημειώσατε ἐπίσης ὅτι δὲ μποροῦσα νὰ βάλω τὶς φωνὲς, γιατὶ τότε ἡ ἱστορία τοῦ συζύγου μου ποὺ βρισκόταν τάχα στὸ γραφεῖο του θ' ἀπεδεικνύετο ψεύτικη, καὶ τὸ καλύτερο ἦταν νὰ σωπάσω.

— Μὰ πέσατε τα ὅλα, τὶ μοῦ τὰ κρύβετε; Τὶ συνέβη ὕστερα ;

— Τελοσπάντων, ἐξακολούθησε κάπως στενοχωρημένη ἡ μαρκησία, ὅ,τι ἔγινε ἔγινε· ἡ ἐρώτησή σος δὲν ἔχει θέση ἐδῶ, γιατὶ ἡ συνέχεια εἶναι εὐνόητη.

Ὅταν τελειώσαμε τοῦ εἶπα, ἐνῶ ἔσιαζα τὸ τσαλακωμένο νυχτικό μου :

— Μά, φίλε μου, διατρέχανε σοβαρὸ κίνδυνο ἂν ἄνοιγε αὐτὴ ἡ πόρτα κι' ἐρχόταν νὰ μᾶς βρῇ ὁ ἄντρας μου;

— Ὦ, ἀπάντησε ἀμέσως γελῶντας ὁ Ζυβενί, ὅσο γι' αὐτὸ ἤμουν ἥσυχος.

— Πῶς εἴσαστε ἥσυχος ; Καὶ γιατί ; Ἀμφιβάλλετε γιὰ τὸ θάρρος τοῦ συζύγου μου ;

— Κάθε ἄλλο. Ξέρω καλὰ πὼς μὲ τὸν κύριο Παρτεναὶ δὲν τὰ βγάζει κανεὶς πέρα. Μὰ ἤξερα πὼς ὁ μαρκήσιος θἄναι ὡς τὰ μεσάνυχτα στὴ λέσχη. Ἐπίσης ἐκτὸς αὐτοῦ ξέρω καλὰ τὸ μέγαρό σας, γιατὶ εἶχα σκεφτῆ νὰ τὸ ἐνοικιάσω ἐγὼ κάποτε πρὶν ἀπὸ σᾶς :

— Ἀ !...

— Ἐπειδὴ λοιπὸν εἶμαι πολὺ λεπτολόγος ἐπισκέφθηκα κι' ἐρεύνησα προσεχτικὰ κάθε γωνία καὶ τὴν παραμικρότερη ἀκόμα... ἐπομένως καὶ τὴν πόρτα ποὺ μοῦ ζεῖξατε προηγουμένως, τὴν πόρτα τοῦ σαλονιοῦ ποὺ, καθὼς εἴπατε, ὁδηγεῖ στὸ γραφεῖο τοῦ μαρκησίου ὁ ὁποῖος διορθώνει τὰ δοκίμια τοῦ λόγου τον. Ξέρετε τὶ εἶναι αὐτὴ ἡ πόρτα ;

Ἐνῶ τὴν ἐκύτταζα κάπως παραγμένη.

— ...Μάθετε λοιπόν, ἐξακολούθησε μὲ μιὰ ξαφνικὴ ἔκρηξη αὐθυμίας, πὼς εἶναι ἕνα ντουλάπι ὅπου βάζουν παλιὲς σκοῦπες.

Κι' ἀνοίγοντας τὴν περίφημη πόρτα μοῦ ἔδειξε πραγματικὰ μερικὲς πεταμένες σκοῦπες!»

Richard O' Monrou

*

Η ΑΜΑΘΕΙΑ ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

Τὴ μεγάλη ἄνθηση τῶν γραμμάτων διαδέχεται πάντα παχυλὴ ἀμάθεια, καὶ ὅλοι οἱ πολιτισμοὶ στὸν κόσμο, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, εἶδαν τὰ ὤτα τους νὰ σβύνουν μέσα σὲ πυκνὸ σκοτάδι βαρβαρότητος. Τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ καὶ ρωμαϊκὴ μάθηση, ἀκολούθησε στὴ δύση μιὰ περίοδος πρωτοφανοῦς καὶ ἀπιστεύτου ἀγραμματοσύνης. Καὶ τὸ παράξενο εἶνε πὼς οἱ πιὸ ἀγράμματοι ἦταν ἐκεῖνοι ἀκριβῶς οἱ ὁποῖοι λόγῳ τῆς ἀνωτάτης θέσεως ποὺ κατεῖχον, ἔπρεπε νὰ διακρίνωντσι γιὰ τὴν πλατειά τους μόρφωση : οἱ κληρικοί !..

Τὰ βιβλία τότε ἦσαν τόσο σπάνια στὴν Ἱσπανία, ὥστε τὸ ἕνα μοναδικὸ ἀντίτυπο τῆς Ἁγίας Γραφῆς ποὺ ὑπῆρχε σ' ὅλη τὴ χώρα τὸ χρησιμοποιοῦσαν πολλὰ ταυτοχρόνως μοναστήρια. Ὁ ἄγγλος ἐπίσκοπος Βίκλιφ λέει στ' ἀπομνημονεύματά του ὅτι κατὰ τὸ δέκατο αἰῶνα ὑπῆρχαν στὴν Ἀγγλία ἄπειροι ἱερεῖς ποὺ δὲν ἤξεραν τὶς 10 ἐντολές !

Στὸ δέκατο πέμπτο αἰῶνα ἀκόμα, ἐκεῖνοι οἱ κληρικοὶ οἱ ὁποῖοι εἶχαν μελετήσει τὰς ἁγίας Γραφὰς ἐμετροῦντο στὰ δάχτυλα. Ὁ βαθμὸς τοῦ διδάκτορος τῆς Θεολογίας ἀπενέμετο συνήθως, ἀπὸ τὰ τότε πανεπιστήμια, σὲ ἀνθρώπους λαμπρούς, χρηστοὺς καὶ ἐξαιρετοὺς, ἀλλὰ οὐδέποτε ἐλθόντας εἰς γάμου ἐπικοινωνίαν μὲ τὸ... ἀλφάβητον !..

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΦΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΜΟΥ — ΤΟΥ ΓΚΑΣΤΟΝ ΛΕΡΟΥ

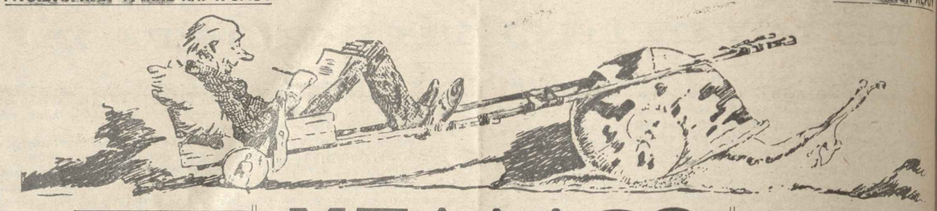

ΜΠΑΛΑΟΟ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

— Σὲ λίγο παρουσιάστηκε μπρός της ὁ Μπαλαοό, γονάτισε μὲ χαμηλωμένο τὸ κεφάλι μουρμουρίζοντας, παραγμένος :

— "Ελεος !,.. "Ελεος !...

'Η Μαγδαληνὴ τὸν ἐπήγαινε κρατῶντας τον ἀπὸ τὸ αὐτί. Καὶ ὅμως αὐτὸς εἶχε σταγγαλίσει τὸν ἀνακριτή ! 'Αλλὰ ἡ Μαγδαληνὴ τὸν ἀγαποῦσε τόσο πολύ !...

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Ο ΜΠΑΛΑΟΟ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Ἕνα οἰκογενειακὸ γεῦμα

'Ο Πατρίκιος δὲν ηὗρε κανένα στὸ σταθμό, ὅταν ἔφτασε κεῖ τὸ βράδυ μὲ τὸ τραῖνο τῶν ἑφτὰ καὶ τέταρτο· παραξενεύτηκε γι' αὐτό, ἂν καὶ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἔφυγε ἀπὸ τὸ Σαὶν-Μαρτέν, δηλαδὴ ἐδῶ καὶ τρία χρόνια σχεδόν, ὁ Κοριολὶς τοῦ φέρθηκε μὲ τέτοιο τρόπο, ποὺ δὲν ἔπρεπε νὰ παραξενεύεται γιὰ τίποτα.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα, κράτησε τὸν Πατρίκιο μακρυὰ ἀπὸ τὴ Μαγδαληνή. Καὶ ἂν αὐτὴ πῆγε δυὸ φορὲς στὸ Κλερμὸν μὲ τὸν πατέρα της, ὁ νέος δὲν προσκλήθηκε οὔτε μιὰ φορὰ στὸ Παρίσι.

"Υστερ' ἀπὸ δυὸ χρόνια, μετὰ τὶς διαιαιολογίες ποὺ πρόβαλε ὁ Κοριολὶς γιὰ νὰ δώσῃ μάκρος σὲ ἡμέρα τοῦ γάμου, οἱ Σαὶντ-Ὠμπέν, περίεργοι νὰ μάθουν τί γινόνταν στὸ σπίτι τοῦ συγγενοῦς των κατέφυγαν σ' ἕνα πρακτορεῖο μυστικῆς ἀσυνομίας, τὸ ὁποῖον τοὺς ἔδωσε τόσο παράλογες πληροφορίες, ποὺ μετάνοιωσαν γιατὶ κατέφυγαν σ' αὐτό.

'Ὡς τόσο μερικὲς πληροφορίες βγῆκαν ἀληθινές. Παραδείγματος χάριν ἦταν ἐξηκριβωμένο ὅτι ὁ Κοριολὶς δὲν ἔβγαινε πιὰ ἔξω χωρὶς τὸ Νοὲλ ποὺ τὸν ἀγαποῦσε ὑπερβολικὰ καὶ τὸν ἐσπούδαζε νομικά ! Ναί! "Οσο τερατῶδες κι' ἂν φαίνεται αὐτό, ἦταν ἕνα γεγονός : ὁ Νοὲλ ἦταν ἀκροατὴς στὴ Σχολὴ τῆς Νομικῆς· καὶ ὁ Κοριολὶς τὸν συνώδευε σὲ ὅλα τὰ μαθήματα !

Κανεὶς δὲν ἤξευρε τί νὰ ὑποθέσῃ μ' αὐτὴ τὴν ἰδιοτροπία τοῦ πρόκηρ προξένου τῆς Βαταβίας ! Καὶ ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ ποὺ οἱ Σαὶντ-Ὠμπὲν ἀναρωτιοῦνταν τί νὰ ἐσήμαινε ἡ νέα αὐτὴ ἰδιοτροπία, ἄξαφνα ἀποφασίστηκε ὁ γάμος τοῦ Πατρικίου μετὰ τῆς Μαγδαληνῆς.

'Ο Κοριολὶς ἐπέσπευσε τὰ πράγματα μὲ μανία. Οἱ γάμοι θὰ γίνουνταν στὸ Παρίσι· μὰ ὁ παράξενος γέρος δὲν ἐπέτρεψε στὸ νέο νὰ βλέπῃ τὴν ἀρραβωνιαστικιά του τὸν τελευταῖο αὐτὸ καιρό. Εὔρισκε γελοία αὐτὴ τὴ συνήθεια. 'Απεφάσισε τὰ ἑξῆς : 'Ο ἑός θὰ πήγαινε στὸ Παρίσι σαράντα ὀκτὼ ὧρες μόνο πρὸ τοῦ γάμου· τὸ μυστήριο θὰ γινόταν σὲ πολὺ στενὸ οἰκογενειακὸ κύκλο.

Καὶ αὐτοὶ ἀκόμα οἱ Σαὶντ-Ὠμπὲν δὲ θὰ μποροῦσαν νὰ παρευρεθοῦν, γιατὶ ὁ πατέρας τοῦ νέου ἐπέφερε ἀπὸ πόδαγρα. Γι' αὐτό, τὴν ἴδια βραδιὰ τοῦ γάμου, τὸ νέο ἀνδρόγυνο θἄπαιρνε τὸ τραῖνο γιὰ νὰ πάῃ νὰ φιλήσῃ τὸ γέρο πρὶν φύγῃ γιὰ τὴν Ἰταλία, ὅπου θὰ περνοῦσε τὸ μῆνα τοῦ μέλιτος.

Καὶ ὁ Πατρίκιος ἔφτασε λοιπὸν στὸ Παρίσι μὲ τὸ τραῖνο τῶν ἑφτὰ καὶ τέταρτο ὅπως τὸν εἶχε διατάξει ὁ Κοριολίς· μὰ δὲν ηὗρε κανένα στὸ σταθμὸ κι' αὐτὸ τοῦ ἔκαμε ἐντύπωση.

Ἀφοῦ ἔβαλε τὴ βαλίτσα του σ' ἑν' ἀμάξι, ἔδωσε τὴν διεύθυνσι τῆς ὁδοῦ Ζισιέ, ὅπου ὁ γέρος εἶχε ἐγκατασταθῆ σ' ἑν' ἀρχαῖο μέγαρο. Φυσικὰ ἐγκαθιστάμενος στὸ Παρίσι ὁ Κοριολὶς ἀφῆκε μαζύ του τὴ Γερτρούδη καὶ τὸ Νοὲλ κοὶ εἶχε μεταφερθῆ ἐκεῖ καὶ τὶς περίφημες ἐργασίες του γιὰ τὸ ἀρτόφυτο—τὴ φυλλόκα».

"Οταν ἐπὶ τέλους ἡ ἄμαξα ἔφτασε μπροστὰ στὸ σπίτι τοῦ Κοριολίς, ἡ γαλήνη τῆς γειτονιᾶς τοῦ ἔκαμε πολὺ καλὴ ἐντύπωση. Μπροῦσε νὰ νομίζῃ ὅτι βρισκόταν στὴν ἐπαρχία.

Μόλις χτύπησε, τοῦ ἄνοιξε ἡ Γερτρούδη· ἀλλά, ἀντιθέτως ἀπ' ὅλ,τι ἐφαντάζετο ὁ Πατρίκιος, ἡ γρηὰ δὲν ἔδειξε καμμιὰ ἐγκαρδιότητα βλέποντός τον. Εἶπε ἁπλῶς, μὲ ἀδιαφορία :

— 'Α ! σεῖς εἶσθε ; 'Η δεσποινίς πολὺ θὰ εὐχαριστηθῆ.

— Μὰ δὲν μ' ἐπερίμεναν λοιπὸν ἀπόψε ; ρώτησε ὁ νέος ἐκπλαγμένος.

'Ο Μπαλαοὸ γονάτισε μπρὸς της...

— Μὰ βέβαια ! Τὸ δωμάτιό σας εἶναι κι' ὅλας ἕτοιμο !

Βρίσκουνταν τώρα καὶ οἱ δύο σ' ἕνα μεγάλο ψυχρὸ διάδρομο, ἀπ' ὅπου ἀρχίζανε τὰ σιδερένια κάγκελα μιᾶς σκάλας· ἡ Γερτρούδη τοῦ τὴν ἔδειξε καὶ στὸν ἴδιο κιόλας ἀκούστηκε ἀπὸ ψηλὰ μιὰ φωνή :

— 'Εὺ 'σαι Πατρίκιε ;

— Ναί, ἐγὼ εἶμαι ! ἀπορρίθηκε ὁ νέος, πειραγμένος, ἀναγνωρίζοντας τὴ φωνὴ τῆς ἀρραβωνιαστικιᾶς του.

'Η Μαγδαληνὴ κατέβηκε κι' ἄρχισε νὰ μπράτσα γύρω ἀπ' τὸ λαιμό του. 'Ο Πατρίκιος φίλησε τὴν ἀρραβωνιαστικιά του ἂν καὶ δὲν εὕρισκε ὅλα αὐτὰ τὰ φαινόμενα φυσικά. 'Η Μαγδαληνὴ φαινόταν πολὺ πιὸ ἀνήσυχη παρὰ εὐχαριστημένη μὲ τὸν ἔβλεπε.

Στὸ Παρίσι ἡ νέα εἶχε χάσει τὰ ἀφελῆ της χρώματα, εἶχε ὅμως ἀποχτήσει ἄλλες γυναικεῖες χάρες, ποὺ ποτὲ δὲ θὰ μποροῦσε νὰ τὶς ἀποχτήσῃ στὸ Σαὶν-Μαρτέν. 'Αλλὰ ὁ Πατρίκιος δὲν τὸ πρόσεξε αὐτό ! "Ηνε πάντα πειραγμένος.

— Τί ἔχεις ; τόνε ρώτησε ἡ Μαγδαληνή. Δὲν φαίνεσαι εὐχαριστημένος. Πειραχτήκες, γιατὶ δὲν ἤρθαμε στὸ σταθμό ; Μὰ τὸ ξέρεις καλά, πῶς ὁ μπαμπᾶς εἶνε καὶ τόσο ὑποχρεωτικός !

— Δὲν παραπονιέμαι, εἶπε ὁ Πατρίκιος μὲ σιγανὴ φωνή. Ποῦ εἶναι ὁ θεῖος μου γιὰ νὰ τὸν χαιρετήσω ;

— Θὰ τὸν δῆς στὸ τραπέζι. Τώρα ἡ Γερτρούδη θὰ σὲ πάῃ στὸ δωμάτιό σου. Γιὰ ματίζουμε στὶς ὀχτώ.

***

Τὸ δωμάτιο τοῦ Πατρίκιου, στὸ δεύτερο πάτωμα ἦταν μεγάλο καὶ θλιβερό. Παράθυρα ψηλὰ ποὺ δὲν ἔκλειναν καλά, τοῖχος γυμνός, οὔτε ἕνα λουλούδι. Τίποτα ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ δείξῃ πῶς ἡ Μαγδαληνὴ ἐφρόντισε γι' αὐτόν.

"Οταν βρέθηκε μόνος, ὁ Πατρίκιος ἀναστέναξε. Καὶ νὰ σκεφτεῖ ὅτι σὲ δυὸ μέρες ἐὰ παντρευόταν τὸ κορίτσι αὐτὸ ποὺ τὸ ἀγαποῦσε τόσο μακρυὰ ἀπὸ τὸν ἑαυτό του !

'Εκάθησε στὰ πόδια τοῦ κρεββατιοῦ ἀπελπισμένος καὶ ἀλλοφρονεμένος· καὶ δὲν κουνήθηκε, παρὰ ὅταν ἡ Γερτρούδη χτύπησε τὴν πόρτα του, λέγοντας :

— Λοιπόν, κύριε Πατρίκιε ;... εἶστε ἕτοιμος ; 'Η δεσποινίς ἐπιθυμεῖ νὰ σᾶς μιλήσῃ.

Χωρὶς ὄρεξη ὁ Πατρίκιος σηκώθηκε καὶ προχώρησε στὴν πόρτα.

'Η Γερτρούδη τὸν περίμενε ἀνυπόμονη.

—Μὰ κάντε γρήγορα !... ἐμουρμούρισε.

Τὸν ὡδήγησε κάτω καὶ τὸν ἔμπασε στὸ σαλόνι, ὅπου ὁ Πατρίκιος ηὗρε τὰ ἴδια ἔπιπλα ποὺ ἐστόλιζαν τὸ σαλόνι τοῦ Σαὶν-Μαρτέν. Μὰ κι' ἐδῶ ἡ ἴδια ἀμέλεια, ἡ ἴδια ἔλλειψις ἑνὸς λουλουδιοῦ καὶ κάθε

κοκετταρίας. 'Η Μαγδαληνὴ τότε περίμενε ὄρθια, κοντὰ στὸ τραπέζι. Πιάνοντάς του τὰ χέρια τοῦ εἶπε σιγανά, ἀλλὰ μὲ φωνὴ γεμάτη ζωηρότητα :

— 'Αγαπημένε μου Πατρίκιε, καταλαβαίνεις καὶ σὺ πῶς, ἅμα παντρευτοῦμε, θὰ κάνουμε μαζὺ ὅ,τι θέλουμε. Μὰ ἐδῶ εἶμαστε στὸ σπίτι τοῦ μπαμπᾶ καὶ δὲ μποροῦμε νὰ τὸν δυσαρεστοῦμε. Δὲν σοῦ κρύβω ὅτι, ὅσο πηγαίνει, γίνεται πιὸ μανιακός. 'Αλλὰ δὲν πρέπει νὰ θυμώνουμε μαζύ του, γιατὶ ὑποφέρει πάρα πολὺ στὴ σκέψη ὅτι θὰ χαριστῆ ἀπὸ μένα. Θὰ κατάλαβες πιὰ ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ γάμου μου τοῦ ἦταν πάντοτε ἀνυπόφορη· στὸ τέλος ὅμως τὸ δέχτηκε, ὅπως ὁ ἄρρωστος δέχεται μιὰ ἐγχείρηση. 'Υποφέρει, καὶ θὰ ἤθελε νὰ εἶχε τελειώσει πιὰ αὐτὴ ἡ ὑπόθεση· ἀλλὰ ὅσο νὰ γείνῃ ὁ γάμος, δὲ θέλει ν' ἀκούῃ νὰ γίνεται λόγος γι' αὐτόνε. Λοιπὸν σοῦ συνιστῶ : οὔτε στὸ τραπέζι, οὔτε πουθενὰ ἄλλοῦ νὰ μιλήσῃς γιὰ γάμο ! Μπροστὰ σὲ ὅλους θὰ φαίνεσαι, ὅτι ἤρθες στὸ Παρίσι γιὰ ἐπισκέψεις σου... Σύμφωνοι !

Δὲν ἐπερίμενε ἀπάντηση· καὶ ἐνῶ αὐτὸς ἔστεκε σαστισμένος, ἐκεῖνη ἄνοιξε τὴν πόρτα τῆς τραπεζαρίας καὶ μπῆκε μέσα. 'Ο Πατρίκιος τὴν ἠκολούθησε σὰν ὑπνωτισμένος.

Μόλις μπῆκε ἡ ἔκπληξή του ἔφτασε στὸ κατακόρυφο, ὅταν εἶδε μιὰ κόρη καθισμένη σὲ μιὰ πολυθρόνα, κοντὰ στὸ παράθυρο, μὲ τὸ κεφάλι σκυμένο σ' ἕνα βιβλίο.

Στὸ θόρυβο τῶν βημάτων ἡ νέα σήκωσε τὸ κεφάλι καὶ ὁ Πατρίκιος μὲ δυσκολία κατόρθωσε νὰ συγκρατήσῃ ἕνα ἐπιφώνημα : 'Η Ζωή !»

'Ηταν ἡ ἀδελφὴ τῶν Βωτρὲν αὐτὴ ἡ ὡραία κόρη ποὺ σηκώθηκε νὰ τὸν χαιρετήσῃ μὲ τόση χάρη ;

Βέβαια, ἡ μεταμόρφωση δὲ μποροῦσε νὰ εἶνε τελειότερη : ἡ Ζωὴ δὲ θύμιζε στὸ παραμικρὸ τὸ ἀγριοκόριτσο τοῦ δάσους μὲ τὰ ἀφρισμένα καὶ κουρελιασμένα φοῦχα, μὲ τὰ ἀχτένιστα μαλλιά. 'Ηταν μιὰ μορφωμένη Παριζιάνα, χαριτωμένη καὶ πολὺ μοντέρνα.

'Οταν ὁ Πατρίκιος ἔμαθε ὅτι ἡ Ζωὴ ἔπῃγε στὸ Παρίσι, δὲ μπόρεσε νὰ μὴ γράψῃ στὴ Μαγδαληνὴ τὴ σκέψη του σχετικῶς μὲ τὴ νέα αὐτὴ ἰδιοτροπία τοῦ θείου του. Μὰ ἡ Μαγδαληνὴ τοῦ ἀπάντησε, ὅτι ὁ πατέρας της, δὲν τῆς ζήτησε τὴ γνώμη της καὶ ὅτι ἐξ ἄλλου ἐπεδοκίμαζε τὴν πράξη του, τόσο εὐεργετικὴ γιὰ τὴν ὀρφανή. ('Η μητέρα τῶν Βωτρὲν εἶχε πεθάνη).

'Αργότερα τότε ἡ Μαγδαληνὴ ἔγραψε στὸν Πατρίκιο, ὅτι εἶχε γείνει ἕνα πολὺ φρόνιμο κορίτσι καὶ ὅτι εἶχε κόψει κάθε θεσμὸ μὲ τὸ παρελθόν. "Οσο γιὰ τοὺς ἀδελφούς, χωρὶς ἄλλο θὰ εἶχαν πεθάνει, ἀλλοιῶς θὰ εὕρισκαν τὸ μέσον νὰ δώσουν εἰδήσεις τὸν σεὴν ἀδελφή τους. Αὐτή, τοὐλάχιστον ἦταν ἡ γνώμη τῆς Ζωῆς.

Αὐτὴ ἡ τελευταία πληροφορία εἶχε πολὺ ἀνακουφίσει τὸν Πατρίκιο, γιατί, ὡς τότε, εἶχε ζήσει σ' ἕνα διαρκῆ ἐφιάλτη. Πολλὲς φορὲς τοῦ συνέβη νὰ ξυπνήσῃ τὴ νύχτα μὲ τὰ μαλλιὰ σηκωμένα, μὲ τὴν αἴσθηση ὅτι κάποιος τοῦ σφίγγει τὸ λαιμό, ὅτι πνίγεται. Μὲ τὸ θάνατο τῶν τριῶν ἀδελφῶν, ὁ ἐφιάλτης; αὐτὸς θὰ ἔπαυε, γιατί, χωρὶς ἄλλο στοὺς Βωτρὲν ἔπρεπε ν' ἀποδώσῃ τὰ φοβερὰ ἐπεισόδια, τῶν ὁποίων αὐτὸς ὑπῆρξε τὸ θῦμα.

***

Μὲ πολλὴ ἀφέλεια ἡ Ζωὴ τοῦ ἔδωσε τὸ χέρι καὶ ρώτησε νὰ μάθῃ περὶ τῆς ὑγείας του.

'Ο Πατρίκιος δὲν πρόφτασε ν' ἀπαντήσῃ, γιατὶ τὴν ἴδια στιγμὴ ἐμπῆκε ὁ Κοριολίς, ἀκολουθούμενος ἀπὸ ἕνα νέο μάλλον ψηλό, μὲ βρεθανὸ σακκάκι πολὺ κομψό. 'Ο ἀρραβωνιαστικὸς τῆς Μαγδαληνῆς ἀνεγνώρισε τὸ Νοὲλ· μὰ ποτὲ δὲ θὰ φανταζόταν ὅτι θὰ μποροῦσε τὸ παιδὶ ἐκεῖνο νὰ μεταβληθῆ τόσο πολύ. Καί, ἀποσβολωμένος ἀπὸ τὴ δεύτερη αὐτὴ ἐμφάνιση, δὲν ἀχαιρέτησε τὸ θεῖο τ ν.

'Ο Κοριολὶς ἐξ ἄλλου δὲν ὑπῆρξε πολὺ διαγυτικὸς μὲ τὸν ἀνεψιό του. Τοῦ ἔδωσε τὸ χέρι, τὸν ρώτησε τί κάνουν οἱ δικοί του καὶ, χωρὶς νὰ περιμένῃ τὴν ἀπάντηση, τοῦ ἔδειξε τὴ θέση του στὸ τραπέζι ἀνάμεσα στὴ Μαγδαληνὴ καὶ στὴ Ζωή. 'Ο Νοὲλ ἐκάθησε ἀνάμεσα στὴ Ζωὴ καὶ τὸν Κοριολίς, ἐνῶ ὁ τελευταῖος ἔλεγε στὸν ἀνεψιό του.

— "Οταν θὰ πάψῃς νὰ γουρλώνῃς τὰ μάτια σου, μοῦ λὲς τί κάνει κεῖνο ποὺ σὲ κάνει νὰ σαστίζῃς ..

'Ο Πατρίκιος ἔγινε κατακόκκινος· ἀλλὰ δὲν ἔδίστασε ν' ἀπαντήσῃ μὲ θάρρος :

('Ακολουθεῖ)

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΝΘΑΝΕΤΕ ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ

— Οἱ 'Αναμῖται προοδεύουν.

'Ηχησαν σιγὰ-σιγὰ νὰ ἐξευρωπαΐζονται τόσον πολύ, ὥστε ἀπεφάσισαν νὰ παίζουν καὶ Εὐρωπαϊκὰ κλασικὰ ἔργα στὴν γλῶσσα τους.

— Φοιτηταὶ 'Αναμῖται ἔπαιξαν στὸ Χανόϊ, τὴν πρωτεύουσα τοῦ 'Ανάμ, τὸν «Κατὰ φαντασίαν ὀσθενῆ» τοῦ Μολιέρου εἰς 'Αναμίτικην γλῶσσαν.

— Μὲ ὅλα, ὅμως, τὸ μεσαιωνικὰ εὐρωπαϊκὰ κοστούμια.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η ΑΦΙΡΗΜΑΔΑ ΤΟΥ ΛΑΦΟΝΤΑΙΝ

'Ο Λαφονταίν, ἂν εἶνε διάσημος γιὰ τοὺς ἀριστοεργηματικοὺς καὶ ἀθάνατους «Μύθους» του, εἶνε ἐπίσης περίφημος καὶ γιὰ τὴν ἀφρεμερὴ ἀφηγημάδα του. Συχνὰ τὸν κυρίευε παράδοξη ἔκσταση καὶ, πολλὲς φορὲς, τοῦ συναίβαινε νὰ μὴν ἔχει σαφῆ ἐπίγνωση οὔτε ποῦ βρίσκεται οὔτε καὶ τί κάνει. Μιὰ μέρα ἡ κυρία Μπουγιὼν πῆγε στὰς Βερσαλλίας καὶ εἶδε τὸ Λαφονταίν νὰ στέκεται ὄρθιος, σὰν ὑπνωτισμένος, κάτω ἀπὸ ἕνα δέντρο τοῦ βασιλικοῦ κήπου. "Οταν τὸ βράδι, ἔφυγε ἀπὸ ἐπιστρέψῃ σπίτι της εἶδε τὸ Λαφονταίν νὰ στέκεται ἀκόμα, ἀκίνητος καὶ ἀπαθής, σὲ κείνη τὴν θέση, μολονότι ἀπ' τὸ πρωὶ ἔβρεχε κι' ἔκανε καὶ διαβολεμένο κρύο ! Ποιὸς ξέρει σὲ τί διαλογισμοὺς ἦταν βυθισμένος ὁ μέγας μυθογράφος !..

'Ο μεγάλος αὐτὸς ποιητὴς ἦτανε τόσο ὀλιγαρκὴς καὶ ἁπλοϊδιαιτος ὥστε ἡ κυρία ντὲ Σαμπλιέρ, ἡ ὁποία τὸν φιλοξενοῦσε, ἀναγκάσθηκε κάποτε νὰ διώξῃ ὅλο τὸ ὑπηρετικό της προσωπικό, ὡς ἄχρηστο. "Ελεγε δὲ ἀργότερα στοὺς φίλους της πῶς κράτησε σπίτι της μονάχα τρία διακριτικά, ὑπάκουα καὶ ὀλιγαρκῆ ζῶα : τὴ γάτα, τὸ σκύλο της καὶ τὸ Λαφονταίν !..

Τὸ πανωφόρι τοῦ ποιητοῦ ἦτανε σὲ τέτοια ἐλεεινὰ καὶ τρισάθλια χάλια, ὥστε κάποια φίλη καὶ θαυμάστριά του τοῦ τῶβγαλε μιὰ μέρα διὰ τῆς βίας ἀπὸ πάνω του καὶ τοῦ πέρασε ἕνα ἄλλο καινούργιο. 'Εννοεῖται πὼς ὁ Λαφονταὶν οὔτε κἂν ἀντελήφθη τὴν ἀλλαγὴ ποὺ ἐπῆλθε σὸ ντύσιμό του. Καὶ γι' αὐτὸ ἀπόρησε πολὺ ὅταν, ὕστερ' ἀπὸ λίγες μέρες, εἶδε κάποιο φίλο του νὰ τὸν σταματάει στὸ δρόμο καὶ νὰ τὸν συγχαίρει γιὰ τὸ καινούργιο του τὸ παλτό ! Τότε μόλις εἶχε προσέξει ὁ Λαφονταὶν πὼς φοροῦσε καινούργιο παλτό. Τῶβγαζε κάθε βράδι πρὶν πλαγιάσει καὶ τὸ φοροῦσε κάθε πρωΐ, χωρὶς νὰ τοῦ δώσει καμμιὰ προσοχή !..

"Αλλοτε πάλι, προσκάλεσε μερικοὺς φίλους του νὰ πάνε νὰ δειπνήσουν στὸ σπίτι ἑνὸς γνωστοῦ του, τὸν ὁποῖο ὅμως πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχε συνοδεύσει... ὦ: τὸ νεκροταφεῖο ! "Οταν ἡ παρέα ὁλόκληρη πῆγε, μὲ γέλια καὶ φωνές, στὸ σπίτι τοῦ μακαρίτη, ὁ θυρωρὸς πῆρε κατὰ μέρος τὸ Λαφονταὶν καὶ τοῦ ὑπενθύμισε πὼς ὁ κύριός του εἶχε πεθάνει πρὸ ἡμερῶν καὶ πὼς ὁ ἴδιος ὁ Λαφονταὶν τοῦ εἶχε ἐκφωνήσει τὸν ἐπικήδειο !..

"Οταν ἐξέδοσε γιὰ πρώτη φορὰ σὲ βιβλίο τοὺς περίφημους «Μύθους» του, μερικοὶ σημαίνοντες φίλοι του ἐνήργησαν ὥστε ὁ βασιλεὺς νὰ εὐαρεστηθῆ ν' ἀποδεχθῆ ἕνα ἀντίτυπο μὲ ἀφιέρωση, ἀπ' τὰ χέρια τοῦ ποιητοῦ. 'Η τιμὴ ἦταν πολὺ μεγάλη—καὶ ὁ Λαφονταὶν ἔσπευσε στ' ἀνάκτορα τὴν ὥρα ποὺ τοῦ εἶχε ὡρίσει ὁ βασιλεύς. 'Αφοῦ τοῦ ἀπήγγειλε μιὰ πομπώδη προσφώνηση, στὴν ὁποία παρακαλοῦσε τὴν Α. Μ. νὰ δεχθῆ ἕνα ἀντίτυπο τῶν «Μύθων» του, ἔκανε νὰ βγάλῃ νὰ τοῦ δώσῃ τὸ βιβλίο—μὰ τοῦ κάκου ἔψαχνε στὶς τσέπες του...

Εἶχε ξεχάσει νὰ τὸ πάρει μαζί του !..

ΜΙΚΡΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΜΙΑ ΔΙΚΗ

Γιὰ τὸν διασημότερο ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους σοφιστὰς Πρωταγόρα διηγοῦνται τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτο :

Κάποτε, ἕνας νέος ἔκλεισε μαζύ του τὴν ἑξῆς συμφωνία : 'Ο Πρωταγόρας θὰ τοῦ ἐδίδασκε τὴν ρητορικὴ ἀντὶ ἀδροτάτης ἀμοιβῆς τὴν ὁποίαν ὅμως δὲν θὰ πλήρωνε ὁ νέος παρὰ μόνον ὅταν θὰ ἐκέρδιζε τὴν πρώτη του δίκη διὰ τῶν σοφιστειῶν του.

'Επειδὴ ὅμως ὁ νέος ἀρχοῦσε νὰ βρῇ δίκη, ὁ Πρωταγόρας τὸν ἐμήνυσε ζητῶντας τὰ λεπτά του. Τὴν ἡμέρα μάλιστα τῆς δίκης τοῦ εἶπε :

—"Οποιαδήποτε καὶ ἐὰν εἶνε ἡ ἔκβασις τῆς δίκης θὰ μὲ πληρώσης. 'Εὰν μὲν χάσης, θὰ σὲ ἀναγκάσῃ τὸ δικαστήριο, ἐὰν δὲ κερδίσης ἐπειδὴ ἔτσι ὡρίζετο στὴν συμφωνία μας, πάλι θὰ μὲ πληρώσης.

'Ο μαθητής του ὅμως, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε μαθητεύσει ματαίως σὲ τέτοιο διδάσκαλο, τοῦ ἀπήντησε :

—"Ισα-ἴσα ποὺ ὁποιαδήποτε καὶ ἐὰν εἶνε ἡ ἔκβασις τῆς δίκης δὲν θὰ σὲ πληρώσω. Καὶ τοῦτο γιατί, ἐὰν μὲν κερδίσω, δὲν θὰ καταδικασθῶ βέβαια νὰ σὲ πληρώσω, ἐὰν δὲν χάσω συμφώνως μὲ τὴ συμφωνία μας δὲν εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ σοῦ δώσω πεντάρα !..

Τὸ διπλὸ αὐτὸ δίλημμα ἔφερε σὲ τέτοια ἀμηχανία τοὺς δικαστάς, ὥστε, μὴ ξεύροντας τί ἀπόφαση νὰ ἐκδώσουν... ἀνέβαλαν τὴν δίκη ἐπ' ἀόριστον !...

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΜΑΣ

ΤΟΥ ΣΑΡΛ ΦΟΛΕΥ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΗΣ ΝΕΚΡΗΣ

Σήμερα, ὁ ἀδελφός μου Λιονὲλ μὲ ὠδήγησε στὸν τάφο τῆς νεαρᾶς του γυναίκας, στὸν τάφο τῆς Μόλνας. Ἐκεῖ ἐγκαταλείφθηκε σὲ ὅλους τοὺς παροξυσμοὺς τῆς ἀπελπισίας του. Ἐγώ, ἂν καὶ ξέρω τὸ μυστικὸ ποὺ θάκανε νὰ στερέψουν εὐθὺς τὰ δάκρυα τοῦ ἀδελφοῦ μου, τὸν ἄφησα νὰ κλαίῃ αἰώνια γιατὶ ἡ συνείδησή μου μοῦ ἀπαγορεύει ἀπολύτως νὰ φανερώσω κάτι ποὺ εἶναι βαθειὰ θαμμένο μέσα μου καὶ ποὺ δὲ θὰ τὸ μάθῃ ποτὲ ἄλλος κανείς.

Νὰ ὑπὸ ποιὲς παράξενες συνθῆκες ἔμαθα τὸ μυστικὸ αὐτό:

Πέντε ἢ ἓξ μῆνες μετὰ τὸν γάμο του ὁ Λιονὲλ βρέθηκε στὴν ἀνάγκη νὰ ἀναχωρήσῃ ἐπειγόντως γιὰ τὸ Μπουένος-Ἄϊρες. Ἤμουν ὑποχρεωμένος νὰ φύγω καὶ γὼ λίγες ἑβδομάδες ἀργότερα. Γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὶς συγκινήσεις μιᾶς πολὺ γρήγορης ἀναχωρήσεως, ἡ Μόλνα ἀπεφάσισε νὰ φύγῃ μαζί μου.

Οἱ πρῶτες μέρες τοῦ ταξειδιοῦ μας ὑπῆρξαν ὡραῖες καὶ περνοῦσα ὅλες σχεδὸν τὶς ὧρες μου στὴ γέφυρα τοῦ βαποριοῦ, ἐνῶ ἡ νύφη μου ἔμενε στὴν καμπίνα της.

Ξανθὴ καὶ ντελικάτη, τόσο εὔθραυστη ὥστε νὰ μοιάζῃ πλάσμα ὀνείρου μᾶλλον, ἡ Μόλνα ἦταν σχεδὸν ἕνα παιδί. Ἀπὸ τὴ ζωὴ ποὺ εἶχε περάσει στὶς καλόγρηες διατηροῦσε μιὰν ἀνήσυχη εὐλάβεια, ἕνα φόντο μελαγχολίας... Ἡ παράξενη ἀσπράδα της καὶ ἡ θλίψη της ποὺ ὁλοένα μεγάλωνε ἄρχισαν νὰ μὲ φοβίζουν. Ὑποπτεύθηκα ὅτι βρισκόταν σὲ ἀρχὲς ἐγκυμοσύνης, καὶ τὴν παρακάλεσα ν' ἀφήσῃ προσωρινὰ τὴν μονήρη καὶ κλεισμένη ζωή της καὶ νὰ συμμετάσχῃ περισσότερο στὴ ζωὴ τοῦ βαποριοῦ. Ἀκολούθησε ὑπάκουα τὶς συμβουλές ποὺ τῆς ἔδινα μὲ τὸν πειὸ γλυκὸ τρόπο. Συχνὰ μὲ κύτταζε βαθειά, παπεινά, μὲ τὰ ἀνοιχογάλανα μάτια της, μὲ τὰ μάτια της τὰ τόσο μεγάλα, τὰ τόσο θλιμμένα μὲς στὸ χαριτωμένο παιδικό της πρόσωπο. Συχνὰ ἐπίσης, μοῦ φαινόταν ὅτι δάκρυα ἑνὸς σιωπηλοῦ πόνου ἔβρεχαν τὶς βλεφαρίδες της καὶ ὅτι τὰ χείλη της ἐσάλευαν ἀρίστος γιὰ νὰ ποῦν τὸ μυστικὸ ποὺ τὴν ἔπνιγε. Ἐγὼ ὅμως ἄλλαζα ἀπότομα τὴν κουβέντα μας μόλις ἡ συγκινήσεις αὐτὲς ἔδειχναν ὅτι μποροῦσαν νὰ ταράξουν ἔστω καὶ λίγο τὴν ἡσυχία ποὺ ἀπαιτοῦσε ἡ κατάσασεις τῆς ὑγείας της.

Τὴν ἐνδεκάτη ἢ δωδεκάτη βραδιὰ τοῦ ταξειδιοῦ μας, ὅταν ἐπήγαμε στὶς καμπίνες μας γιὰ νὰ κοιμηθοῦμε, ἕνας ἰσχυρότατος ἄνεμος χτυποῦσε τὰ ξάρια, καὶ ἡ θάλασσα ἀγριεμένη ἔδερνε τὸ σκάφος. Τὰ μεσάνυχτα, ἕνα τρομερὸ τράνταγμα μᾶς ξύπνησε ἀποτόμως, καὶ εὐθὺς κατόπιν ἀκούσαμε μιὰ φωνὴ ποὺ ἔκραξε:

—Στὸ κατάστρωμα ὅλοι!

Ἄρπαξα τὴν Μόλνα ἀπὸ τὸ χέρι, καί, μόλις ντυθήκαμε, χυθήκαμε βιαστικὰ στὸν διάδρομο. Τρελλοὶ ἀπ' τὸν πανικὸ οἱ ταξειδιῶτες συνωθοῦντο στὴν σκάλα. Στὸ κατάστρωμα, ὁ τρόμος τοῦ πλήθους αὐτοῦ, ποὺ λὲς νὰ ἐπρόβαλλε συχρόνως ἀπὸ χίλιες τρῦπες μιᾶς ἀναστατωμένης μυρμηγκοφωλιᾶς, μεγάλωσε τὴν ταραχὴ καὶ τὴν σύγχιση τοῦ πληρώματος. Τὸ πλοῖο εἶχε ὑποστεῖ κάποιο ρῆγμα καὶ τὸ νερὸ εἶχε ἀρχίσει νὰ μπαίνῃ στὴ πούμνη. Στὸ δεξὶ πλευρὸ ποὺ ἔγερνε πρὸς τὴν ἄβυσσο τοῦ ὠκεανοῦ μὲ φοιχτὰ τριξίματα, κύματα πελώρια ὑψώνονταν, κατόπιν ἔπεφταν κι' ἔσσαζαν μὲ τρομερὸ κρότο, σαρώνοντας ὅτι εὕρισκαν μπροστά τους.

Μὲς στὸ τρομακτικὸ αὐτὸ ξέσπασμα τῶν στοιχείων, οἱ ἄνθρωποι τοῦ πληρώματος προσπαθοῦσαν νὰ βγάλουν μιὰ βάρκα ποὺ βρίσκονταν κάτω ἀπ' τὸ μεγάλο κατάρτι. Καὶ εἶχαν καταφέρει νὰ τὴν τραβήξουν ἔξω ὅταν ἔξαφνα ἕνα φοβερὸ κῦμα τὴν πῆρε καὶ τὴν πέταξε μακρυά. Τὴν στιγμὴ ἐκείνη τὰ παλαμάρια τοῦ καταστρώματος ποὺ συγκρατοῦσαν τὰ ἐμπορεύματα, ἔσπασαν, καὶ βαρειὰ βαρέλια ἐκύλησαν στὸ πανικόβλητο πλῆθος. Οὐρλιάσματα πόνου ἀκούστηκαν, παρατεταμένα καὶ σπαρακτικά, σιλουέττες τρελλὲς καὶ ἀπελπισμένες βοηθούμενες ἀπ' τὰ κομμένα σκοινιὰ ἐθεάθησαν νὰ σκαρφαλώνουν στὰ κατάρτια καὶ νὰ προσπαθοῦν μὲ ἀπόγνωση νὰ πιαστοῦν, νὰ σκαρφαλώσουνε κάπου.

Μὲ τὰ ροῦχα κατάβρεχτα καὶ κολλημένα στὸ σῶμα μον, ἀκούοντας τὰ δόντια μου ποὺ χτυποῦσαν ἀπ' τὸ φόβο καὶ τὸ κρύο, εἶχα πιαστεῖ ἀπ' τὸ στήριγμα τῆς σκάλας τῆς γέφυρας καὶ ἔτρεμα, ἔτρεμα ὁλόσωμος!...

Τόσο ἡ φρίκη αὐτὴ εἶχε παραλύσει τὰς αἰσθήσεις μου ὥστε οὔτε ἐκκεντόμουν οὔτε αἰσθανόμουν ψυχικὸ ἢ σωματικὸ πόνο.

Ἔξαφνα, ἐκεῖ κοντά μου ἕνα δειλὸ βογγητὸ τράβηξε τὴν προσοχή μου καὶ εὐθὺς ἔννοιωσα νὰ χτυπᾷ ἡ καρδιά μου γιατὶ στὴ λάμψη τῆς χλωμῆς σελήνης ποὺ φαίνονταν νὰ τρέχῃ μέσα στὰ ξεμαλλιασμένα σύννεφα ἀνεγνώρισα τὴν Μόλνα!

Πεσμένη μπροστά μου, σὰν λουλοῦδι συντριμμένο ἀπὸ τὴν θύελλα, μὲ τὰ μαλλιὰ γεμάτα ἀφρούς, σήκωνε πρὸς τὰ μάτια μου τὸ παιδικό της πρόσωπο μὲ μιὰν ἔκφραση γεμάτη ἀγωνία καὶ φρίκη. Εἶχε ἀγκαλιάσῃ τὰ γόνατά μου μὲ τὰ γυμνὰ καὶ τρεμάμενα μπράτσα της, τὰ ὁμοια μὲ δύο ντελικάτα στελέχη ποὺ τὰ κύματα

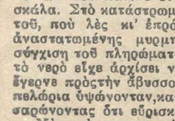

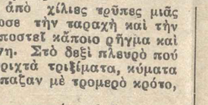

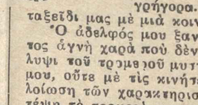

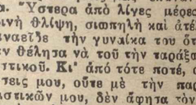

προσπαθοῦσαν νὰ τὰ σπάσουν γιὰ νὰ τὴν πετάξουν στὴν ἄβυσσο.

Ἡ ἀπεγνωσμένη ἔκφραση ἱκεσίας ποὺ ὑπῆρχε στὰ μάτια της μ' ἔκανε νὰ καταλάβω ὅτι ἤθελε νὰ μοῦ πῇ ἕνα ἀπὸ τὰ μυστικὰ ἐκεῖνα ποὺ μόνον οἱ ἑτοιμοθάνατοι φανερώνουν καὶ ἔκανα πρὸς τὰ κάτωχρα χείλη της. Ἄκουσα τότε τὶς τελευταῖες λέξεις μιᾶς προσευχῆς καὶ ὕστερα τὴν κραυγὴ αὐτὴ μιᾶς εὐσεβοῦς ψυχῆς ποὺ βρισκόταν σ' ἀπόγνωση:

— Ἄκουσε, μοῦ εἶπε... ἄκουσε... γιὰ νὰ μὴν πεθάνω στὴν ἁμαρτία!

Τὰ μπράτσα της ἐσφίξαν δυνατώτερα τὰ γόνατά μον, καὶ γιὰ νὰ τὴν ἀκούσω καλλίτερα, βρῆκε τὴ δύναμι καὶ ἀνασηκώθηκε λίγο.

— Ἐξομολογοῦμαι στὸν Θεὸ καὶ σὲ σένα ἀδελφέ μον. Τὸ παιδὶ ποὺ παλεύει στὰ σπλάχνα μου δὲν εἶναι παιδὶ τοῦ Λιονὲλ. Ἡ τύψις αὐτὴ μοῦ ξεσκίζει τὴν ψυχὴ καὶ σὲ ἱκετεύω νὰ μὲ συγχωρήσῃς ὅπως ἱκέτευσα καὶ τὸν Θεό!

Εἶπε καὶ ἄλλες φράσεις τραγικὲς καὶ σπαρακτικὲς ποὺ χάθηκαν μέσα στὴν φρικερὴ φουρτοῦνα. Ὕστερα τὰ μπράτσα της ἠφέστρησαν ὡς τὰ πόδια μου, ὅπου ἔπεσε λιποθυμη!...

Ἡ καρδιά μου ἦταν σφιγμένη, τὴν κύτταζα μὲ οἶκτο καὶ λόγια ἀπ' τὸν κίνδυνο τοῦ πνιγμοῦ μ' ἔφερε στὰ συγκαλά μου. Σκέφτηκα ὅτι τὰ λόγια τῆς γυναίκας ποὺ κοίτονταν λιπόθυμη στὰ πόδια μου καὶ μ' ἔπιανε μιὰ ἀλλόκοτη ὀργὴ ἐναντίον της.

Λίγο ἔλειψε νὰ ἀποσπάσω τὸ πλάσμα αὐτὸ ἀπὸ πάνω μου καὶ νὰ τὸ πετάξω μὲ μιὰ κλωτσιὰ στὴν ἀφρισμένη ἄβυσσο. Μὲ τὴν παιδικὴ ἀδυναμία της, τὴν πειθήνια γλυκύτητά της μὲ τὴν ὁποίαν δίχως ἄλλο προσπαθοῦσε νὰ ἐξαγοράσῃ τὸ λάθος της, ὕστερα τὴν θλίψη της καὶ τὰ δάκρυά της. Ἔνας ἀπέραντος οἶκτος με κατέλαβε.

Ἡ σκέψις ὅτι καὶ ἕνας μου μόνον δισταγμὸς μιᾶς στιγμῆς, ὅπως ἔκαμνε ἕνα κῦμα γιὰ νὰ σπάσῃ πάνω σ' ἕνα ἄλλο, μποροῦσε νὰ στοιχίσῃ στὴν δύστυχη αὐτὴ γυναίκα μιὰν αἰωνιότητα δακρύων, μ' ἔκανε ν' ἁπλώσω τὸ χέρι μου στὸ γερμένο της μέτωπο καὶ νὰ προφέρω τὴν ὑπέρτατη λέξη τῆς συγγνώμης. Ἡ Μόλνα εἶχε συνέλθει...

Κ' ἔννοιωσα τότε στὸ χέρι μου ἕνα φιλὶ θερμότατης εὐγνωμοσύνης. Καὶ ἔτσι, ἐκεῖνη κοιτάζοντας κατὰ γῆς καὶ σφίγγοντας ἱκετευτικὰ τὰ γόνατά μου, ἐγὼ ὀρθὸς πιασμένος ἀπ' τὸ στήριγμα τῆς σκάλας, μείναμε ἐκεῖ ἕως ὅτου ἡ αὐγὴ ἐφώτισε τὸ νανούρισμα τῆς Θυμᾶμαι συγκεχυμένα τὸν ἐντελῶς μοιραῖο τρόπο ποὺ ἐσυνθήκαμε. Μᾶς ἔρριξαν λιποθυμισμένους στὴν ἀναγωγοσωστικὴ βάρκα. Ὅταν φθάσαμε στὴν Ἑλλάδα ἐπιμελεῖς περιποιήσεις μᾶς ἔκαναν νὰ συνέλθουμε γρήγορα. Ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες συνεχίσαμε τὸ ταξεῖδι μας μὲ μιὰ κοινὴ θλίψη, σιωπηλὴ καὶ ἀτέλειωτη...

Ὁ ἀδελφός μου ξαναεῖδε τὴν γυναίκα του ὅτιν γύρισε γιατί τὸν ἀγνὴ χαρὰ ποὺ δὲν θέλησα νὰ τοῦ τὴν παράξω μὲ τὴν ἀποκάλυψη τοῦ τρομεροῦ μυστικοῦ. Κ' ἀπὸ τότε ποτέ, οὔτε μὲ τὰ λόγια μου, οὔτε μὲ τὶς κινήσεις μου, οὔτε μὲ τὴν παραμικρότερη ἀλλοίωση τῶν χαρακτηριστικῶν μου, δὲν ἄφησα τὸν Λιονὲλ νὰ μαντέψῃ τὸ τρομερὸ μυστικὸ ποὺ μοῦ εἶχε ἀποκαλύψει ἡ γυναίκα του τὴ φρικτὴ νύχτα τοῦ ναυαγίου. Γιατί, τὴν ὑπέρτατη ἐκείνη ὥρα ἡ Μόλνα, μιλώντας σὲ μένα, μιλοῦσε καὶ στὸ Θεό!.

Καὶ τώρα, μετὰ τὸν θάνατό της, διηγοῦμαι τὴν ἱστορία αὐτὴ καὶ ἡ καρδιά μου σφίγγεται, καὶ μετανοῶ κάπως γιὰ ὅ,τι κάνω.

Σὰρλ Φολέ

ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΕΛΕΟΥΣΕ ΤΟΥΣ ΦΤΩΧΟΥΣ

Κάποιος φιλάργυρος εὐγενὴς σινώδευε κάποτε στὸν παρίπατο τὴν δούκισσα ντὲ Γκιός. Στὴ γωνία ἑνὸς δρόμου συνήντησαν μιὰ γρηὰ ζητιάνα ἡ ὁποία τοὺς ἐζήτησεν ἐλεημοσύνη. Ἡ δούκισσα ἄνοιξε τὸ πορτοφόλι της καὶ τῆς ἔδωσε μερικὰ νομίσματα ἐνῶ ὁ συνοδός της οὔτε καὶ ἔβγαλε τὰ χέρια τσιφτὴ τὶς τσέπες.

Ὅταν ἀπεμακρύνθησαν λίγο, ἡ δούκισσα ἐμάλωσε τὸν εὐγενὴ γιὰ τὴν φιλαργυρία του.

Κ' ὅμως ἀκολούθησα τὸ ρητὸν τοῦ εὐαγγελί ! ἀπήντησε ὁ φιλάργυρος.

—Πῶς αὐτό ; !

—Τὸ εὐαγγέλιο δὲ λέει : «*Μὴ κάνης στὸν ἄλλον ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖς νὰ κάμουν καὶ σὲ σένα ;*»

— Ναί.

—Ἔ, λοιπὸν ἐγὼ δὲν ἔχω καμμιὰν ἐπιθυμία νὰ καταντήσω στὸ σημεῖον ὥστε νὰ μ' ἐλεοῦν. Καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἔδωσα ἐλεημοσύνη στὴ ζητιάνα!..

ΑΠΟ ΤΑ ΔΡΑΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ ΝΤΕ ΣΕΜΟΥΑ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΠΟΥ ΠΡΟΔΩΣΕ

Συνέχεια ἐκ (τοῦ προηγουμένου)

— Ἔχω ὑπὸ χρέωσι νὰ ὑποβληθῶ στὴ θυσία αὐτή.

— Εἶναι ἀπ' τὰς δυνάμεις σου ἀγαπημένη μον.

— Τὸ ξέρω... τὸ αἰσθάνομαι καὶ γι' αὐτὸ πληγαίνω. Εἶναι τὸ πειὸ πικρὸ ποτήρι ποὺ πίνω στὴ ζωή μου, μὰ θὰ τὸ πιῶ ὁλόκληρο Ζάν. Ἔτσι θ' ἀποκτήσω τὴ δύναμι νὰ σ' ἀγαπῶ στὸ μέλλον...

Εἶδα πὼς δὲν μποροῦσα νὰ τὴν μεταπείσω καὶ δὲν ἐπέμεινα περισσότερο. Παρακάλεσα ὡς τόσο τὴν κόμησσα νὰ τὴν προφυλάξῃ ἀπὸ μεγάλες συγκινήσεις, ποὺ θὰ στοίχιζαν πολὺ καὶ στὴν Λιάνα καὶ στὸν Ἔρνέστο.

Ὅταν ἔφευγα ἡ Λιάνα ἦταν πειὸ ἥσυχη.

Τὴν χαιρέτησα καὶ τῆς ὑποσχέθηκα πὼς θὰ γύριζα νὰ μάθω τί ἀπέγινε...

Τὴ στιγμὴ αὐτὴ θὰ βρίσκουνται, ὅπως ὑπολογίζω, στὸ σπίτι τοῦ Ἔρνέστου.

Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς λυπηθῇ καὶ νὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ νέες συμφορές...

(Ἀπ' τὸ Ἡμερολόγιο τοῦ Ἔρνέστου Σαβάζ)

Ἡ στιγμὴ ποὺ θᾶρθῃ πλησιάζει...

Ἡ στιγμὴ αὐτὴ γιὰ τὴν ὁποία τόσες φορὲς παρακάλεσα τὸ Θεὸ φτάνει.

Θὰ τὴν ἰδῶ!...

Θὰ τὴν αἰσθανθῶ σιμά μον, θὰ θυμηθῶ τὶς ἡμέρες ποὺ πέρασαν, τὶ, εὐτυχισμένες ἡμέρες τοῦ καιροῦ ποὺ τόσο ἀγαπιόμαστε...

Ὁ γιατρὸς μὲ συμβούλευε νὰ μὴν ταραχθῶ. Θὰ μοῦ ἐκόστιζε τὴ ζωὴ μιὰ τέτοια συγκίνησις, μοῦ εἶπε. Τὴ ζωή μου... Καὶ τί τὴν θέλω πειὰ τὴν ζωή; Ἂς τὴν δῶ κι' ἂς πεθάνω!

Ἀκούω ν' ἀνοίγῃ κάτω ἡ πόρτα. Εἶν' αὐτή! Αὐτή!..

Τὸ χέρι μου τρέμει...

Δὲν μπορῶ νὰ συνεχίσω..

Σταματῶ ἐδῶ καὶ περιμένω τρελλὸς ἀπ' τὴ συγκίνησι...

(Ἀπ' τὸ Ἡμερολόγιο τοῦ Ἔρνέστου Σαβάζ)
Μετὰ μιὰ ὥρα—Συνέχεια

Ἤρθε!...

Τὴν εἶδα!...

Ἀντίκρυσα τὸ λατρευτό της πρόσωπο, ἄκουσα τὴ γλυκειά της φωνή!...

Ποίν μπῇ ἡ ἴδια μέσα ἤρθε ἡ κόμησσα. Κάθισε πλάϊ μον καὶ προσπάθησε νὰ μοῦ δώσῃ θάρρος.

— Εἶν' ἐδῶ, μοῦ εἶπε. Περιμένει στὸ σαλόνι. Ὁρκισθῆτε μου πὼς θὰσθε ἥσυχος. Σκαφθῆτε τὴ ζωή σας. Σκαφθῆτε αὐτὴ τὴν ἴδια. Τὴν ἔχουν καταβάλει τόσο οἱ συμφορὲς αὐτές.

Ἡ φωνή μον ἔτρεμε.

— Σᾶς τὸ ὁρκίζουμαι κόμησσα, τῆς εἶπα. Θὰ εἶμαι ἥσυχος. Ἐντελῶς ἥσυχος. Τρέξτε νὰ μοῦ τὴ φέρετε. Μὴ μὲ τυραννεῖτε περισσότερο.

— Μοῦ τὸ ὑποσχεθήκατε κ. Σαβάζ. Θὰ εἶσθε ἥσυχος.

— Ναί, καὶ σᾶς ὁρκίζουμαι στὸ Θεό, στὸ μαρτύριο ποὺ ὑποφέρω.

Ἡ κόμησσα ἔφυγε. Καὶ σὲ λίγα λεπτὰ ἄκουσα τὸ βάδισμά της, τὸ βάδισμαῆς Λιάνασμου, ἔξω ἀπ' τὸ δωμάτιό μου.

Δὲν πρόφτασα ν' ἀνασηκωθῶ στὸ κρεββάτι μου καὶ τὴν εἶδα ν' ἀνοίγῃ καὶ νὰ μπαίνῃ. Ρίχτηκε πλάϊ στὸ κρεββάτι γονάτισε κάτω κι' ἔκρυψε τὸ πρόσωπό της ἀνάμεσα στὰ κλινοσκεπάσματα πνιγμένη σιοὺς λυγμούς.

— Ἔρνέστε! Ἔρνέστε!... Λυπήσου με! Ἔλεος!... Συγχώρησέ με!...

Ἡ φωνή μου εἶχεπιασεῖ.

Εἶχε δεθεῖ ἡ γλῶσσα μου.

Ἔννοιωθα κάτι νὰ μὲ σφίγγῃ στὸ λαιμό, νόμισα γιὰ μιὰ στιγμὴ πὼς θὰ σβύσω.

Ἄπλωσα τὰ χέρια μον καὶ τὴν πῆρα κοντά μον. Ἐκλαιγε. Ἔκλαιγε σὰν παιδί, μ' ἀναφυλητὰ ποὺ τὴν τράνταζαν ὁλόσωμη.

— Λιάνα!... Λιάνα μον!..

Δὲν μπόρεσα νὰ τῆς πῶ τίποτε. Ὅλα γύρω μου στριφογύριζαν. Κινδύνευα νὰ λιποθυμήσω... Καὶ θὰ τὸ πάθαινα, θᾶσβυνα μέσα στὰ χέρια της, ἂν δὲν ξέσπαγα καὶ γὼ σ' ἕνα ἀσυγκράτητο κλάμα.

Ἀγκαλιασμένοι, σφιγμένοι ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλο, ἐκλαίγαμε ὥρα πολλή, χωρὶς νὰ λέμε λέξι, βουβοί, ἀμίλητοι, λαχταρισμένοι ἔπειτα ἀπὸ τόσες ἡμέρες χωρισμοῦ καὶ συμφορῶν.

Εἶχε κρύψει τὸ πρόσωπό της στὸ στῆθος μου κι' ἔχυνε ἄφθονα δάκρυα λύπης καὶ συντριβῆς.

Καὶ τὰ δικά μον δάκρυα ἔτρεχαν ἄφθονα κι' ἔβρεχαν τὰ ὡραῖα της μαλλιά...

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἄνοιξε ἡ πόρτα καὶ πρόβαλε τὸ κεφάλι τοῦ γιατροῦ.

Εἶχεν ἔρθει φαίνεται στὸ σπίτι τὴν ἴδια ὥρα μὲ τὴν Λιάνα μήπως μοῦ συμβῇ τίποτε. Μὰ σὰν μᾶς εἶδε ἔτσι ἀγκαλιασμένους νὰ κλαῖμε ἡσύχασε ἐντελῶς κι' ἔφυγε...

Τί χρειαζόντουσαν πειὰ τὰ λόγια; Τί νὰ ἐλέγαμε ὁ ἕνας στὸν ἄλλο; Τί χρειαζόντουσαν ἡ ἐξηγήσεις;

Εἶχα τὴν γλυκειά μον Λιανα σιμά μου, τὴν ἔσφιγγα στὴν ἀγκαλιά μου, τὴν ξανάβλεπα, τὴν εἶχα δική μου, ναί δική μου.

Τί μ' ἔμελλε πειὰ γιὰ τὸ σῦριο, γιὰ τὸ μέλλον;

Κι' ἂν πέθαινα πειὰ θὰ πέθαινα εὐτυχισμένος. Ἡ ἐπιθυμία μου εἶχε πραγματοποιηθῆ...

Ἡ Λιάνα πρώτη σήκωσε, ὕστερα ἀπὸ ἀρκετὴ ὥρα, τὰ δακρυσμένα της μάτια μ' ἐκύτταξε, ἄνοιξε τὰ χείλη της. γιὰ νὰ μοῦ πῇ κάτι, μὰ τὴν ξανάπνιξαν τὰ δάκρυα καὶ σώπασε.

Καταλάβα ἀμέσως τὸ λόγο τῆς νέας της αὐτῆς συγκινήσεως. Εἶχε ἀντικρύσει τὸ πρόσωπό μον τὸ χλωμὸ καὶ ἀλλοιωμένο ἀπ' τὴν ἀρρώστεια, τὸ χαραγμένο βαθειὰ ἀπ' τὶς ρυτίδες τοῦ πόνου... Εἶχε ἀντικρύσει τὰ μάτια μου. Τα βαθουλωμένα ἀπ' τὶς ἀγρύπνιες, τὰ μαλλιά μου ποὺχαν ἀσπρίσει ἀπ' τὶς συμφορὲς καὶ τοὺς πόνους.

Μὲ εἶχε ἀφήσει νέο, γερὸ καὶ εὔθωστο καὶ μ' ἐβρισκε γηρασμένον, τσακισμένον, ἐρειπωμένον!..

— Ἔρνέστε, τὴν ἄκουσα νὰ μοῦ ψιθυρίζῃ μέσα στὸ θρῆνο της. Ἔρνέστε, σοῦκαμα μεγάλο κακό, τὸ ξέρω... τὸ ξέρω...

— Ἀγάπη μου!...

— Μὴ μὲ λὲς ἀγάπη σου. Δὲν εἶμαι ἀνάπη σου. Εἶμαι μιὰ δυστυχισμένη!... Μὲ καταράσθηκε ὁ Θεός. Σ' ἔκαμα δυστυχῆ... Δὲν θὰ μὲ συγχωρήσῃς ποτέ...

— Λιάνα, Λιάνα, παιδί μου, ἀγαπημένη μου μικροῦλα, μὴ μοῦ τὸ λὲς αὐτό. Δὲν ἔχω πειὰ τίποτε μαζύ σου, Λιάνα... Σ' ἔχω συγχωρήσει. Σοῦ τὰ ἐσυγχώρησα ὅλα... Δὲν θυμοῦμαι πειὰ τίποτε...

— Ὄχι, Ἔρνέστε, σοῦκαμα κακό, σ' ἐσκότωσα... Μὰ ἂν ἤξερες... Ἂν ἤξερες πόσο ὑπέφερα κι' ἐγὼ Ἔρνέστε... Ἂν ἤξερες πόσο ἑβδομάδωθηκα, πόσα ὑπέφερα!...

— Σώπασε Λιάνα... Μὴν τὰ σκέπτεσαι πειὰ ὅλα αὐτά, μικροῦλα μου... Θέλησες τὴν ἐλευθερία σου Λιάνα.. Δὲν εἶνε ἔγκλημα αὐτό. Θὰ τὴν ἔχῃς, Λιάνα, τὴν ἐλευθερία που πόθησες. Δὲν θάμαι πειὰ ἐμπόδιο στὴ ζωή σου. Λιάνα... Λιάνα... Θὰ πεθάνω!..

Ἄφησε ἕνα ἄγριο ξεφωνητὸ ἀπελπισμοῦ ἀκούγοντας τὰ τελευταῖα μου λόγια, ἁπλωσε τὰ χέρια της γύρω στὸν τραχηλό μου κι' ἄρχισε νὰ κλαίῃ ὀλιβερά, πονεμένα.

— Δὲν θέλω νὰ πεθάνῃς, Ἔρνέστε. Γιατί μοῦ τὸ εἶπες αὐτό; Δὲν θέλω νὰ πεθάνῃς. Ἂν πεθαίνες δὲν θὰ παρηγορίμουν ποτέ. Ὦ Θεέ μον! μὴ μὲ σκοτώνῃς! Μὴ μὲ παιδεύῃς!... Λυπήσου με... Ἔλεος!...

Ἡ συγκίνησις της ἦταν μεγάλη καὶ εἰλικρινής. Καταλάβαινα καλὰ πειὰ τὴν τραγικὴ της θέσι καὶ προσπάθησα νὰ τὴν παρηγορήσω, ἐγὼ ὁ ἄρρωστος, ὁ ἑτοιμοθάνατος, ὁ ἐγκαταλελειμμένος. Της εἶπα λόγια ἀγάπης καὶ συμπαθείας, προσπάθησα νὰ τὴν κάμω νὰ ἐξαχάσῃ:

— Μὴν κλαῖς πειὰ μικρή μου, μὴν κλαῖς πειά, ἀγαπημένη μου. Τί σταῖς ἐσὺ γιὰ ὁσαβγίνναν. Ἔτσι ἦταν τὸ γραφτὸ μας Λιάνα...

(Ἀκολουθεῖ)

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΤΑ ΤΡΙΑ ΚΙΤΡΑ

Παραμύθι τῆς Ἀπολλωνίας τῆς Προύσσης

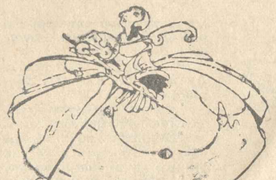

Μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρὸ ζοῦσε ἕνας βασιλιᾶς, μὲ τὸ παιδί του ἥσυχος κι' εὐτυχισμένος. Ὁ λαός του δὲν πεινοῦσε. Στὸ βασίλειο αὐτό, ἦταν μιὰ βρύση ποὺ εἶχε τρεῖς κάνουλες χρυσές. Κάθε Χριστούγεννα ἡ κάνουλες αὐτὲς ἄνοιγαν μονάχες τους καὶ ἔτρεχαν ἡ μιὰ λάδι, ἡ ἄλλη κρασὶ κι' ἡ τρίτη γάλα. Κι' ὁ κόσμος πήγαινε κι' ἔπαιρνε ὅσο τοῦ χρειαζότανε ὅλο τὸ χρόνο. Σὰν περνοῦσαν τὰ Χριστούγεννα ἡ κάνουλες κλείναν μοναχές τους καὶ δὲν ἄνοιγαν παρὰ τοῦ χρόνου πλέον τοῦ Χριστοῦ.

Ἐκείνη τὴν χρονιὰ ὅλες ὁ κόσμος ἔτρεξε καὶ πῆρε καὶ μόνον μιὰ γρηοῦλα ἄργησε, γιατὶ ἦταν πολὺ γρηᾶ κι' ἄρρωστη καὶ δὲν μποροῦσε νὰ προφθάσῃ. Ἔτσι πῆρε μονάχα τρεῖς σταλαγματιὲς λάδι στὸ ροῦ της.

Μὰ τὸ βασιλόπουλο, καθὼς ἔπαιζε, πέταξε ἕνα λιθάρι καὶ τῆς ἔσπασε τὸ ροῦ καὶ χύθηκαν κι' οἱ τρεῖς σταλαγματιὲς τὸ λάδι.

Ἡ γρηὰ θύμωσε καὶ τοῦ εἶπε :

— Νὰ μὴ γλυτώσῃς ἀπὸ τῆς Τρισεύγενης τὰ χέρια !

— Τί εἶνε αὐτὴ ἡ Τρισεύγενη ; ρώτησε τὸ βασιλόπουλο, θὰ πάω νὰ τὴν βρῶ !

— Βρὲ ἀμάν, βρὲ ζαμάν, βρὲ καλέ μου, βρὲ χρυσέ μου, ὁ βασιλιᾶς, τίποτε, δὲν μπόρεσε νὰ τὸ κρατήσῃ. Ἔφυγε τὸ βασιλόπουλο.

***

Περπάτησε, περπάτησε ὧς ποὺ νυχτώθηκε σὲ μιὰ μεγάλη λεῖμονιὰ ἀπὸ κάτω. Πρώτη φορὰ ἔμενε ἔτσι μοναχὸ καὶ ἔρημο στὴν ἔξοχη κι' ἄρχισε νὰ κλαίῃ.

— Τί ἔχεις καὶ κλαῖς ; ἀκούει ἄξαφνα μιὰ φωνή.

Γυρίζει τὸ βασιλόπουλο νὰ δῇ ποιὸς μίλησε, μὰ δὲν βλέπει ψυχὴ γύρω του.

— Ἐγὼ σοῦ μιλάω, ξανακούστηκε ἡ φωνή.

— Ποιὸς εἶσαι ;

— Ἐγὼ ἡ λεῖμονιά. Τί κλαῖς ;

Τὸ βασιλόπουλο τῆς εἶπε.

—Κλαίω γιατὶ δάρρισκα τὴν Τρισεύγενη.

— Ἡ Τρισεύγενη ! Εἶνε ἀνεψιά μου. Τῆς ἀδελφῆς μου Κιτριᾶς ἡ κόρη. Μὴ φοβᾶσαι... Ἔχε ἐλπίδες στὸ Θεό...

— Τί νὰ κάνω ;

— Θὰ τραβήξῃς ἴσια τὸν δρόμο ποὺ εἶνε γεμάτος ἀπὸ μελισσόχορτο. Προσέξε μὴν τὸν ἀλλάξῃς. Στὸ δρόμο ἀπάνω θὰ βρῇς τρεῖς ἀδερφές, ποὺ ἀπὸ χρόνια κυτταζουν νὰ ζωμώσουνε, ν' ἀνάψουν τὸν φοῦρνο καὶ νὰ ψήσουν τὸ ψωμί τους καὶ δὲν μποροῦν. Τῆς μιᾶς τὰ μαλλιὰ εἶνε ἀχτένιστα σὰν «πατουλιά». Νὰ τὴν χτενίσῃς. Νὰ κόψῃς ἀπὸ τὰ φορέματά σου, ὅσο χρυσᾶ καὶ μεταξωτὰ ἂν εἶνε, νὰ τῆς καθαρίσῃς τὸν φοῦρνο καὶ νὰ τὸν ἀνάψῃς. Ἔπειτα νὰ πιάσῃς νὰ ζυμώσῃς τῆς ἄλλης τὸ ψωμί, νὰ τὸ φουρνίσῃς, νὰ τὸ ψήσῃς καὶ νὰ τοὺς τὸ δώσῃς νὰ τὸ φᾶν. Κι' αὐτὲς τότε θὰ σοῦ ποῦνε τί νὰ κάμῃς. Ἔτσι κι' ἔγεινε. Τὸ βασιλόπουλο πῆγε καὶβρῆκε τὶς τρεῖς ἀδερφὲς καὶ τὶς περιποιήθηκε ὅσο μποροῦσε.

— Τί καλὸ θὲς ἀπὸ μᾶς, τοῦ εἶπανε ἡ τρεῖς ἀδερφές, γιὰ τὸ καλὸ ποὺ μᾶς ἔκαμες ;

— Ποῦ εἶνε ἡ Τρισεύγενη ; ρώτησε τὸ βασιλόπουλο.

— Θὰ πάρῃς αὐτὸ τὸ δρόμο ποὺ ἔχει ὅλο λεμονόχορτα. Καὶ θὰ πᾶς, θὰ πᾶς, ὧς ὅτου, ἀπὸ κάτω ἀπὸ μιὰ μεγάλη νεραντζιὰ θὰ ἰδῇς μιὰ Δρέκαινα. Προσέξε μὴν τὴν πλησιάσῃς. Ὅταν ἔχει τὰ μάτια της ἀνοιχτὰ αὐτή, τότε κοιμᾶται καὶ ὅταν τὰ ἔχει κλεστὰ τότε εἶνε ξεπνητὴ καὶ βλέπει. Δίπλα της εἶνε τρία κίτρα. Μέσα σ' ἕνα ἀπὸ αὐτὰ ἔχει κλεισμένη τὴν Τρισεύγενη. Ἄρπαξε τὰ κίτρα καὶ πήγαινε καὶ ἀνοιξέ τα κοντὰ σὲ μιὰ βρύση. Ἔτσι θὰ ἀποχτήσῃς τὴν Τρισεύγενη.

Τραβᾶει τὸ βασιλόπουλο καὶ βρίσκει τὴ Δράκαινα νᾶχῃ κλεστὰ τὰ μάτια. Φύλαξε μιὰ μέρα, δύο, τρεῖς. Ἀκούμπτη ἡ Δράκαινα. Ἀπελπίζεται τὸ βασιλόπουλο, ξαναγυρίζει καὶ πάει στὶς τρεῖς τὶς ἀδερφὲς νὰ τοῦ δώσουν νέες ὁδηγίες.

— Νὰ σοῦ δώσουμε τοῦ εἶπαν, τὴν ἀδερφοῦλα μας! τὴν νυχτερίδα, ποὺ φέρνει τὸν ὕπνο καὶ τὴν ἡσυχία, κι' ἀπλώνει τὴ νύχτα στοὺς ἀνθρώπους, στὰ χόρτα, στὰ ζῶα, στοὺς Δράκους, στὰ θηρία. Αὐτὴ θ' ἀπλώσῃ τὸν ὕπνο τὸν γλυκὸ, ἀπάνω στὴ Δράκαινα, καὶ σὺ τότε ἄρπαξε τὰ τρία κίτρα καὶ φεῦγα...

Ἔτσι κι' ἔγεινε. Πῆγε τὸ βασιλόπουλο μὲ τὴ νυχτερίδα στὴ Δράκαινα, τὴν κοίμισαν καὶ τῆς πῆραν τὰ κίτρα.

Ἀπὸ τὴ χαρά του ὅμως ξέχασε νὰ πάῃ κοντὰ στὴ βρύση, καὶ μόλις βρέθηκε μακρυὰ ἀπὸ τὴ Δράκαινα, ἄρχισε ν' ἀνοίγῃ τὰ κίτρα.

Μόλις ἄνοιξε τὸ πρῶτο, πετάχτηκε μιὰ πεντάμορφη νέα ἀπὸ μέσα κι' ἐφώναξε :

— Νερό ! Νερό !

Καὶ χάθηκε στὸ δάσος.

Ἀνοίγει τὸ δεύτερο κίτρο καὶ μία κοκέλλα πετάχτηκε ἀπὸ μέσα ποὺ τὸν θάμπωσε ἡ ὀμορφιά της, ζήτησε νερὸ καὶ χάθηκε κι' αὐτὴ μέσα στὸ λόγγο. Τότε τὸ βασιλόπουλο κατάλαβε πὼς ἔπρεπε νὰ πάῃ κοντὰ στὴ βρύση, πῆρε τὸ τρίτο κίτρο, ποὺ τοῦ ἔμεινε κλειστό, καὶ τράβηξε κοντὰ στὴ βρύση.

Μόλις τὸ ἄνοιξε κι' αὐτό, πετάχτηκε μιὰ νέα ἀπὸ μέσα, τόσο ὄμορφη, τόσο γλυκειά, ποὺ τοῦ ἦρθε ζάλη.

— Νερὸ ! Νερό ! τοῦ φώναξε κι' αὐτή

Τὸ βασιλόπουλο τὴν πῆγε γρήγορα στὴ βρύση καὶ σὰν ἔπιε αὐτὴ καὶ δροσίστηκε τοῦ εἶπε :

— Ἀφέντη μου καὶ κύριέ μου, δική σου εἶμαι καὶ ὅ,τι θέλῃς κάμε με !

— Γυναῖκα μου θὰ σὲ πάρω, τῆς ἀπάντησε αὐτὸς κοὶ βασιλόπουλα θὰ σὲ κάμω !

Μὰ ἡ κόρη ἦταν γυμνή, ὁλόγυμνη, καὶ δὲν εἶχε ἄλλο σκέπασμα, παρὰ τὰ χρυσᾶ μαλλιά της. Πῶς θὰ τὴν ἔφερνε ἔτσι στὴν πολιτεία ! Σκέφθηκε, σκέφθηκε καὶ τέλος βρῆκε.

Ἀπάνω ἀπὸ τὴ βρύση, ἦταν ἕνα μεγάλο δένδρο, τουφωτό.

— Κρύψου ἐκεῖ, τῆς εἶπε, νὰ τρέξω στὴν πολιτεία μιὰ στιγμὴ καὶ νὰ σοῦ φέρω ρούχα.

Ἡ κόρη κρύφτηκε καὶ τὸ βασιλόπουλο ἔφυγε τρεχάτο γιὰ τὴν πόλι.

***

Κοντὰ στὴ βρύσι ἦταν ὁ Πύργος τῆς Ἀκύτταχτης, καὶ μιὰ μπόρη ὑπηρέτριά της, πήγαινε κι' ἔπερνε νερο. Καθρέφτη δὲν εἶχανε στὸν Πύργο τους, γιατὶ ἂν κυττοζόταν ἡ Ἀκύτταχτη ἔπρεπε νὰ πεθάνῃ. Ἔτσι λοιπὸν, κανεὶς σ' αὐτὸ τον Πύργο, δὲν ἤξερε τὸ πρόσωπό του. Καὶ γι' αὐτό, σὰν ἔσκυψε ἡ Ἀράπισσα, νὰ γεμίσῃ τὸ σταμνιά της, εἶδε μέσα στὰ καθαρὰ νερὰ τὸ πρόσωπο τῆς κοπέλλας, ποὺ ἤτανε ἀπάνω στὸ δέντρο καὶ νόμισε πὼς εἶν' τὰ μοῦτρα τὰ δικά της.

— Βρὲ τόσο ὄμορφη εἶμαι ἐγὼ καὶ μὲ στέλνουνε νὰ κουβαλῶ νερό ! φώναξε. Καὶ δίνει μιὰ καὶ σπάει τὰ σταμνιά, καὶ γυρίζει ἀδειανὴ στὸν Πυργο.

— Λάθος ἔκαμες, τῆς εἶπαν στὸν Πύργο. Ἐὰν εἶσαι ὄμορφη καθμένη... Τράβα νὰ ἰδῇς.

Πέρνει ἄλλα σταμνιὰ καὶ πάει, πάλι βλέπει τὴν ὄψι τῆς Τρισεύγενης στὸ νερό, τὴν πιάνει τὸ παράπονο κι' ἀρχίζει τις κλάψες.

— Τέτοια πεντάμορφη καὶ νὰ μὲ κάνουν νεροχουβαλίστρα, αὐτὸ δὲν ὀλοφέρεται.

Καὶ ξανασπάει τὰ σταμνιά.

Ἡ Τρισεύγενη ποὺ τὴν ἔβλεπε ἀπ' τὸ δέντρο ἄρχισε νὰ γελᾷ. Γιρίζει τότε ἡ Ἀράπισσα, κυττάει στὸ δέντρο, βλέπει τὴν Τρισεύγενη κι' ἀμέσως ἀνεβαίνει κοντά της.

— Τί κάνεις σὺ ἐδῶ ; τῆς λέει.

— Περιμένω τὸ βασιλόπουλο, γιὰ νὰ μὲ ντύσῃ καὶ νὰ μὲ στεφανωθῇ λέει ἡ Τρισεύγενη.

Τῆς δίνει τότε ἡ ἀράπισσα μιὰ σπρωξιά, τὴν ρίχνει μέσα στὸ νερὸ καὶ κάθεται αὐτὴ στὸ δέντρο. Σὰν ἔπεσε ἡ Τρισεύγενη στὰ νερά, ἔγεινε ἕνα χρυσό, ὁλόχρυσο ψαράκι.

Ἀπάνω στὴν ὥρα ἔρθασε καὶ τὸ βασιλόπουλο μὲ μιὰ μεγάλη συνοδεία. Κυττάει ἀπάνω στὸ δέντρο καὶ βλέπει ἕνα ἀραπασσόκαλο. Νόμισε πὼς ἦταν ἡ Τρισεύγενη καὶ τῆς λέει :

— Πῶς σὲ ἄφησα καὶ πῶς σὲ βρῆκα, ἀλλοίμονο !..

— Τόσον καιρό, ἀπάντησε ἐκείνη, στὸν ἥλιο ποὺ περίμενα γλυκιά, πῶς ἤθελες νὰ μὴ μαυρίσω ;

Τὸ βασιλόπουλο τὴν ἐπίστεψε καὶ τὴν πῆρε στ' ἄλογό του.

Πρὶν ξεκινήσουν ὅμως, οἱ ἄρχοντες τῆς συνοδείας του θέλανε νὰ ποτίσουνε τ' ἄλογά τους. Τὰ ἄλογα ὅμως δὲν πίνανε νερό, γιατὶ τὸ χρυσὸ ψαράκι ποὺ ἦταν μέσα γυάλιζε καὶ τὰ φόβιζε. Ἔνας ἀπὸ τοὺς ἄρχοντες τὸ ἔπιασε καὶ ἐπειδὴ ἦταν ὄμορφο πολύ, τὸ ἔβαλε στὸ βασιλόπουλο, ποὺ τόσο εὐχαριστήθηκε, ποὺ τὸ ἔβαλε μέσα σὲ μιὰ γυάλα καὶ τὸ κύτταζε, ἀπὸ τὸ βράδυ, ἕως τὸ πρωΐ. Ποῦ τὸ ἔχανες, ποῦ τὸ εὕρισκες πιὰ τὸ βασιλόπουλο, στὸ χρυσὸ ψαράκι ! Ζήλεψε τότε ἡ ἀράπισσα καὶ θέλησε νὰ τὸ σκοτώσῃ, ἀλλὰ δὲν τὴν ἄφινε τὸ βασιλόπουλο.

Τότε σοφίστηκε νὰ κάνῃ τὴν ἄρρωστη, ὁρμήνεψε δὲ τὸ γιατρὸ νὰ πῇ πὼς γιὰ νὰ γείνῃ καλά, πρέπει τὰ φῶς ψάρι.

Τί νὰ κάνῃ τὸ βασιλόπουλο, γιὰ νὰ μὴν τὴ χάσῃ, ἔδωσε προσταγὴ νὰ θυσιάσουνε τὸ χρυσὸ ψαράκι. Τὸ ἔψαγε αὐτὴ κι' ἔκαμε πὼς γιατρεύτηκε. Τὰ κοκκαλάκια του τὰ πετάξαν ἡ ὑε ρέτριες κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρο. Ἀπὸ τὰ κοκκαλάκια τοῦ ψαριοῦ, φύτρωσε μιὰ ὄμορφη τριανταφυλλιά, ποὺ ἀνακλαδίστηκε ἕως ἀπάνω, ἀνέβηκε ὧς τὸ παράθυρο, τῆς κάμαρης ποὺ κοιμάτανε τὸ βασιλόπουλο, ἐμπῆκε μέσα καὶ πλέχτηκε τριγύρω στὸ κρεββάτι του. Πεντοβολοῦσαν τὰ τριαντάφυλλά της καὶ ἦταν μιὰ χαρὰ νὰ τὴν βλέπει κανεὶς ἔτσι ὅπως εἶχε πλεχθῇ καὶ στολίσει τὸ κρεββάτι !

Τί ὕπνο ἔκανε τὸ βασιλόπουλο ἐκεῖ, τί ὄνειρα ποὺ ἔβλεπε, καρδιὰ δὲν τοῦ ἔκανε νὰ σηκωθῇ ἀπ' τὸ κρεββάτι !...

***

Πάλι τὸν ἔχασε ἡ ἀράπισσα. Ξετάζει ἀπὸ δῶ, ξετάζει ἀπ' ἐκεῖ, ὅ,τι εἶδε τί γινότανε μὲ τὴν τριανταφυλλιά. Διατάζει τότε καὶ τὴν κόβουν κὶ πετᾶνε τὰ κλαδιά της, σὲ μιὰ ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ. Ἐκεῖ ὅμως ποὺ πετάξανε τὰ φύλλα τῆς τριανταφυλλιᾶς, φύτρωσε μιὰ μεγάλη κιτριά, ποὺ ὅταν καθόταν τὸ βασιλόπουλο στὸν ἴσκιο της, ἄνοιγε τὰ φύλλα της νὰ τὸ ἀγκαλιάσῃ καὶ ἔβγαζε λουλούδια ἄρθονα, ποὺ τὸν μοσχομύριζαν καὶ τὸν θωπεύανε. Ἦταν ἕνας παράδεισος σωστός.

Ἐκεῖ βρισκόταν πιὰ τὸ βασιλόπουλο, ἀπ' τὸ πρωΐ ἕως τὸ βράδυ. Ἐκεῖ περνοῦσε ἀκόμα καὶ τὶς νύχτες του.

Πάλι ἡ κακὴ Ἀράπισσα τὸν ἔχασε· ψάχνει τὸν βρίσκει καὶ τοῦ λέει :

— Τί τὸ θέλεις αὐτὸ τὸ δένδρο ἐδῶ ; Νὰ τὸ κόψεις ἀμέσως !

Τὸ βασιλόπουλο ὅμως δὲν ἤθελε κι' ἄρχισε μιὰ γκρίνια φοβερή ποὺ στὸ τέλος τὴν ἀφῆκε τὸ βασιλόπουλο νὰ κάνῃ ὅτι θέλει.

Αὐτὴ ἔβαλε κι' ἔκοψαν τὴν κιτριά, καὶ ἔδωκε αὐστηρὴ διαταγή, κανένας νὰ μὴν πάρῃ οὔτε ἕνα ξυλάκι, οὔτε ἕνα φύλλο, οὔτ' ἕνα κλαρί.

Καθὼς τὴν κόβαν ὅμως, ἀπ' τοῦ μπαλντὰ τὸ χτύπημα, ἕνα κλαδὶ πετάχτηκε ὄξω ἀπὸ τὸ περιβόλι. Μ.α φτωχιὰ γρηοῦλα, ποὺ μάζευε ξύλα γιὰ νὰ ξεσταθῇ, τὸ μάζευσε καὶ τῶφερε στὸ σπίτι της, γιὰ νὰ τὸ βάλῃ στὴ φωτιά της. Ἦταν ἡ φτωχὴ γρηά, ποὺ τῆς ἔσκασε τὸ ροῦ τὸ βασιλόπουλο καὶ τοῦ εἶχε πεῖ :

— Νὰ μὴ γλυτωσῃς ἀπὸ τῆς Τρισεύγενης τὰ χέρια.

Γρηοῦλα καθὼς ἦταν κι' ἀδύνατη εἶχε τὸ νοικοκυριό της ἄνω κάτω. Βγῆκε λο.πὸν μιὰ στιγμὴ νὰ πάῃ στὴ βρύση γιὰ νερό.

Ὅσο νὰ πάῃ κι' ὅσο νἄρθῃ, ἄνοιξε τὸ κλαδὶ καὶ βγῆκε ἡ Τρισεύγενη ἀπὸ μέσα ! Σιγύρισε, σκούπισε, καθάρισε, σφουγγάρισε τὸ σπίτι καὶ χάθηκε πάλι στὸ κλαδάκι της. Σὰν γύρισε ἡ γρηά, δὲν γνώρισε τὴν κοπελιά της !

— Χριστὸς καὶ Παναγιά, ποιὸς μοῦ τὸ τοίμασε ἔτσι τὸ φτωχικό μου !

Τὸ ἴδιο καὶ τ' ἀπόγευμα, τὸ ἴδιο καὶ τὴν ἄλλη μέρα. Ἄνω κάτω τ' ἄφηνε τὸ νοικοκυριὸ τῆς ἡ γρηά, κοῦκλα τὸ ἔβρισκε τὸ σπίτι. Ὡς ποὺ μιὰ μέρα παραφύλαξε καὶ ἔπιασε τὴν κόρη.

— Κάτσε, τῆς εἶπε, θὰ σὲ κάνω κόρη μου.

Καὶ κάθησε ἡ κοπέλλα. Γιὰ νὰ μὴν πεθανουν ὅμως τῆς πείνας, γιατὶ ἤτανε φτωχές, λέει τὸ κορίτσι στὴ γερόντισσα :

— Ἐγὼ νὰ κεντάω μαντόλια καὶ σὺ νὰ τὰ πουλᾶς, νὰ βγάζουμε τὸ ψωμί μας !

Τί ὄμορφα μαντόλια ποὺ ἤτανε ἐκεῖνα ! "Ολος ὁ κόσμος τἀγόραζε ὧς ποὺ ἔφθασαν σ' αὐτὰ τοῦ βασιλιᾶ καὶ παράγγειλε κι' ἐκεῖνος μιὰ ντουζίνα.

Τότε ἡ κοπέλλα κάθησε καὶ κέντησε σ' ἕνα ἀπ' αὐτὰ ὅλα τὰ πάθη καὶ τὰ βάσανά της.

Σὰν εἶδε τὸ μαντόλι ὁ βασιλιᾶς, ζήτησε νὰ τοῦ παρουσιάσουν τὴ γρηά, τὴ γνώρισε καὶ τῆς εἶπε νὰ φέρῃ τὸ κορίτσι. Γνώρισε καὶ τὴν Τρισεύγενη κι' ἔμοιθε ὅσα τῆς συνέβησαν. Πηγαίνει ἀμέσως τότε στὴν Ἀράπισσα καὶ τῆς λέει :

— Ἂν ζητήσῃ καμμιὰ, νὰ πάρῃ τὴ θέσι σου, νὰ μὲ γελάσῃ καὶ νὰ κλέψῃ τὴν καρδιά μου, νὰ σὲ χαλάσῃ ἐσένα καὶ νὰ τὴν παντρευτῇ αὐτή, τὴ πρέπει νὰ τὴν κάμω ὅταν τὴν ἀναπαλύψω ;

— Νὰ τὴν χρεμάσῃς σὲ σαράντα ἄλογα, τοῦ ἀποκρίθηκε αὐτή, καὶ νὰ τὰ ἀπολύσῃς σὲ γκρεμνοὺς νὰ τὴν κάνουνε κομμάτια. Κάθε κομμάτι της, νὰ μὴν εἶνε μεγαλείτερο ἀπὸ καρύδι !..

—Καλά, τῆς λέει τὸ βασιλόπουλο.

Καὶ διέταξε ἀμέσως νὰ φέρουν τὰ σαράντα ἄλογα.

— Σὺ εἶσαι, τῆς εἶπε τότε,ἐκείνη ποὺ μ' ἐγέλασε. Νὰ ἡ ἀληθινὴ γυναῖκα ἡ δική μου !

Καὶ εἶπε καὶ φέραν τὴν Τρισεύγενη κι' ἔφεξεν ὁ τόπος ἀπὸ τὴν ὀμορφιά της.

Καὶ τὴν Ἀράπισσα τὴν ἔδεσαν στὰ ἄλογα καὶ τὰ ξαφνίσανε κατὰ τοὺς ἀγκαθεροὺς κοημνοὺς καὶ τὶς βραχοσφαγὲς τοῦ τόπου. Ὅπου σπουγνάρι καὶ σφαγί, ὅπου ἀγκάθι καὶ κομμάτι !..

*

ΜΕ ΔΥΟ ΛΟΓΑΚΙΑ

Ὁ μέγας ἐφευρέτης Ἔδισσον ἀπαρνήθηκε τὴν ὕπαρξιν ψυχῆς:

— Ποῖν ἀπὸ λιγες μέρες, πραγματικῶς, ἔκανε τὴν ἑξῆς δήλωσι:

— Τὸ μυαλό μου εἶνε ἀνίκανο νὰ συλλάβῃ τὴν ὕπαρξι κάποιου πράγματος ποὺ νὰ μοιάζῃ μὲ ψυχή. Πιθανὸν νὰ ἀπατῶμαι καὶ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἔχῃ ψυχή, ἐγώ, ὅμως δὲν τὸ πιστεύω ..

— Δὲν θέλω, ἐννοεῖται, νὰ μὲ πάρουν γιὰ ἐνσελῶς ἀρνητὴ τῆς ψυχῆς. Ποτέ μου, ὅμως, δὲν κατώρθωσα ἕως τώρα νὰ πιστέψω στὴν ὕπαρξί της !

— Στὴν Κωνσταντινούπολι ὑπάρχει ἕνας παράξενος τύπος τυχηρὸ ἀνθρώπου.

— Εἶνε αὐτὸ κάποιος Χασὰν μπεὴς λεγόμενος, ὁ ὁποῖος ἀγνοστον γιὰ ποιὸ λόγο ἔχει... ἀπεριοριστους πιστώσεις εἰς ὅλους τοὺς ἐμπόρους τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ

('Ο ἀλησμόνητος Ἀντρέας Καρκαβίτσας δὲν ἔγραφε, ὅπως ξέρετε στίχους. Τὸ τραγοῦδι του αὐτὸ εἶνε τὸ μόνο ἴσως ποὺ γράψαμε σ' ὅλη του τὴν ζωὴ ὁ συμπαθέστατος διηγηματογράφος...)

Ἄργησες, ἄστρι, νὰ φανῇς στὸ θλιβερὸ οὐρανό μου.
Τώρα χειμῶνας πλάκωσε,τώρα τὰ χιόνια κλώθουν,
Τὰ περιστέρια πέταξαν κ' ἔρχονται τὰ κοράκια
Κι' αὐτὸ τὸ αἷμα τῆς καρδιᾶς πέρνει νὰ κρουσταλλιάζῃ.
Ἀπέραγο τὸ πέλαγο ποῦ μᾶς χωρίζει, Ἀγάπη !
Γιὰ σὲ φουντώνουν πασχαλιὲς γιὰ μένα κυπαρίσια,
Ἐσὺ στὴ θύρα φαίνεσαι κ' ἐγὼ ἀπ' τὴ θύρα βγαίνω,
Βρίσκεσαι στὴν Ἀνατολὴ μὰ γὼ τραβῶ στὴ Δύση.
Χαρό σὲ σένα, λυγερή κι' ἀλοίμονο σὲ μένα !

30 Νοεμβρίου 1910 † Α Καρκαβίτσας

ΜΑΔΡΙΓΑΛΙ

Σκαλίζω ἕνα χρυσὸ κουτὶ
νὰ θάψω μέσα ἐκεῖ τὸν ἔρωτά μου,
καὶ παρασταίνω μὲ τὸ σκάλισμά μου
μιὰν ἱστορία λυπητερή.

Κάποιος ἱππότης μιὰ φορὰ κ' ἕναν καιρὸ
μιὰ νεράϊδα ξανθόμαλλη ἀγαποῦσε·
χρόνια ἑκατὸ σ' ἕνα δρυμὸ σκοταδερὸ
τριγύριζε καὶ τὴν ἀποζητοῦσε.

Μὰ μιὰ νυχτιὰ τὸ πόδι του σκοντάφτει,
σὲ γκρεμὸ γλύστρησε, πεθαίνει.
Τότε τὸν πόνεσε ἡ νεράϊδα· κατεβαίνει
καὶ τόνε θάφτει.

Κωστῆς Παλαμᾶς

ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΟ ΦΩΣ

Τόσο σκοτάδι, τόσο θλίψη
στάζει ἀπ' τὰ νέφη πρὸς τὴ γῆ,
ποὺ λίγο ἀκόμα καὶ θὰ λείψῃ
λὲς ἀπ' τὴν πλάση ἡ ἀναπνοή.

Κι' ἔτσι χλωμὰ τὰ νέα τὰ φύλλα
τρέμουν ἀπάνω στὰ κλαδιά
ὅσο ἡ καινούργια ἐλπίδα τρέμε
μέσα στοῦ ἀνθρώπου τὴν καρδιά.

Φῶς ἀνοιξιάτικο, γιὰ φέξε
μὲς στὴ θλιμμένη μου ψυχή,
κι' ἂς εἶσαι σὰν τ' ἀστροπελέκι
πάνου στοῦ δέντρου τὴν κορφή !

Αἰμιλία Δάφνη

ΔΙΑΦΩΤΙΣΙΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Στὴ Μαδρίτη ἕνας κτισματοδίκης, προκειμένου νὰ δικάσῃ τελευταίως μιὰ κοινὴ ὑπόθεση κλοπῆς, ἐκάλεσεν ὡς μάρτυρα μιὰ γρηά, ποὺ ἦταν περίφημη γιὰ τὸν ἐκκεντρικὸ χαρακτῆρα της σ' ὅλη τὴ γειτονιά. Ἐκείνη παρουσιάσθηκε στὸ δικαστήριο τὴν ὁρισμένη ἡμέρα καὶ μόλις ἄκουσε τ' ὀνόματά της προχώρησε μὲ θάρρος, ὑποκλίθηκε καὶ εἶπε :

— Ἔρχομαι νὰ διαφωτίσω τὴ δικαιοσύνη.

— Αὐτὸ θέλουμε κι' ἐμεῖς ! τῆς εἶπε ὁ δικαστής.

— Πῆρα λοιπὸν μαζί μου, ἐξηκολούθησε ἀτάραχη ἡ γρηά, ὅσα χρειάζονται γι' αὐτό.

Καὶ δίχως νὰ χάσῃ καιρὸ ἔβγαλε ἡσυχα ἕνα κηροπήγιο, μιὰ λαμπάδα κι' ἕνα κουτὶ σπίρτα. Ὕστερα ἀφοῦ κόλλησε τὴ λαμπάδα στὸ κηροπήγιο καὶ τὴν ἄναψε:

— Νὰ λοιπόν, φώναξε γελαστή, μὲ ποιὸν τρόπο θά... διαφωτισθῇ ἡ δικαιοσύνη.

Ἀλλὰ τ' Ἱσπανικὰ δικαστήρια δὲν ἀγαποῦν καθόλου τ' ἀστεῖα κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συνεδριάσεως. Κι' ἡ δυστυχισμένη μάρτυς ἐνῶ γελοῦσε ἱκανοποιημένη γιὰ τὸ παιγνίδι ποὺ σκάρωσε σοῦς δικαστάς, ἐλπίζοντας νὰ τὸ πάρουν κι' αὐτοὶ γιὰ ἀστεῖο, κατεδικάσθη νὰ πληρώσῃ πρόστιμο ἑξήντα πεσετες γιὰ νὰ μάθῃ νὰ μὴν περιπαίζῃ ἄλλη φορὰ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὴ δικαιοσύνη.

ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ, ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ, ΓΟΗΤΕΙΑ... ΤΟΥ ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑ

Ο ΚΡΕΜΑΣΜΕΝΟΣ

[ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ]

[Ἕνα χειμωνιάτικο βράδυ μέσα στὸν πύργο τῶν Βιλλανδρώ, ψυχορρανεῖ ὁ γηραιὸς κόμης Γασπὰρ Βιλλανδρώ. Πλάϊ στὸν ἐτοιμοθάνατο θρηνοῦν ἡ παναραία κόρη του Ἄρτεμις Βιλλανδρὼ καὶ ὁ μνηστήρ της, Ἄννας Μονμορανσύ. Ὁ ἐτοιμοθάνατος αἰσθανόμενος τὸν θάνατο νὰ προσεγγίζη, ζητάει ἀπὸ τὴν κόρη του καὶ τὸν ἀρραβωνιαστικό της νὰ τοῦ ὁρκισοῦν ὅτι θ' ἀγαπιοῦνται μέχρι θανάτου. Τοῦ τὸ ὁρκίζουνται καὶ ὁ Βιλλανδρὼ πεθαίνει ἥσυχος.

Ταὐτοχρόνως φτάνει στὸν πύργο ὁ ἀπρόμητος ἱππότης Πέτρος Τεράϊλ, μεγιστὰν τοῦ Μπαγιάρ. Ὁ ἱππότης τοῦ Μπαγιὰρ καὶ ὁ ἀρραβωνιαστικὸς τῆς Ἀρτέμιδος Βιλλανδρὼ πρέπει νὰ ἀναχωρήσουν τὴν ἴδια νύχτα. Ὁ Βασιλεὺς Φραγκίσκος ἑτοιμάζει ἐκστρατείαν...

Ὁ Ἄννας Μονμορανσὺ προκειμένου νὰ ἀγκαταλείψη τὴν μνηστήν του ἀνοίγει τὴν καρδιά του στὸν Μπαγιὰρ καὶ τοῦ ἀπικαλοῦνται ὅτι ἡ Ἄρτεμις ποὺ τόσον τὸν ἐλάτρευε, μετεβλήθη τοῦ: τελευταίους μῆνες ἐντελῶς. Πρὸ τριῶν μηνῶν ὁ πατέρας της καὶ οἱ γείτονές του κυνηγοῦσαν ἀρκοῦδες. Ἐξαφνα τὸ ἄλογο τῆς Ἀρτέμιδος ἀφηνίασε καὶ ἔφυγε παρασύροντας καὶ τὴν νέαν. Ἀμέσως ρίχτηκαν ὅλοι νὰ τὴν ἀνεύρουν. Καὶ τὴν βρῆκαν πράγματι στὸ πειὸ ἔρημο μέρος τοῦ δάσους. Πόσο ὅμως ἦταν ἀλλαγμένη! Χλωμή, ἐξαντλημένη, σὰν μισόπεθαλλη. Δὲν ἤθελε νὰ πῆ σὲ κανένα τί τῆς συνέβη. Τὴν ἄλλη μέρα κρεβατώθηκε μὲ δυνατὸ πυρετό. Λίγο ἔλλειψε νὰ πεθάνη. Μόλις δὲ γίνηκε καλὰ ἄλλαξε καὶ ἡ συμπεριφορά της. Γιατί; Τί τὸ τρομερὸ τῆς συνέβη; Ὁ Μπαγιὰρ συμβουλεύει τότε τὸν Μονμορανσὺ νὰ νυμφευθῆ αὐτὸ τὸ ἴδιο βράδυ τὴν Ἀρτέμιδα πρὶν φύγουν γιὰ τὸν πόλεμο. Ὁ Μονμορανσὺ δέχεται. Ὁ Μπαγιὰρ ἀναγγέλει τὴν ἀπόφασί τους στὴν Ἀρτέμιδα, ἡ ὁποία δέχεται μὲ τὰ δάκρυα στὰ μάτια, ἕτοιμη νὰ λιποθυμήσῃ. Κι' ὁ ἴδιος ὁ Μπαγιὰρ ὑποψιάζεται πὼς ἡ κόρη αὐτή, κρύβει κάποιο τρομερὸ μυστικό. Καὶ γίνεται ὁ γάμος ἐνῶ πλάϊ κατάκειται νεκρὸς ὁ πατέρας τῆς κόρης...

Ἡ τελετὴ τοῦ μυστηρίου τελειώνει. Ἡ Ἀρτεμις πέφτει λιπόθυμος. Ὁ Μπαγιὰρ καὶ ὁ Μονμορανσὺ φεύγουν... Ὁ πόλεμος ἔχει ἀρχίσει στὸ μεταξὺ μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Βασιλιᾶ Φραγκίσκο. Ὁ Μπαγιὰρ καὶ ὁ Μονμορανσὺ πολεμοῦν ἡρωϊκῶς. Ἕνα πρωΐ ὁ Μονμορανσὺ διηγεῖται στὸν Βασιλέα Φραγκίσκο πὼς τὴν προηγουμένη ἡμέρα, κατὰ τὴν μάχην θὰ τὸν ἐσκότωναν οἱ Ἑλβετοὶ ἂν δὲν τοῦ ἔσωζε τὴν ζωὴν ὁ γενναῖος ἱππότης Σίμων Βάζας. Ὁ Βασιλεὺς ἐνδυναμώνεται καὶ ζητεῖ ἀπὸ τὸν Μονμορανσὺ νὰ τοῦ παρουσιάσῃ τὸν Βάζα. Τὴν ὥρα ποὺ ὁ Μονμορανσὺ πηγαίνει χαρούμενος στὴν σκηνὴ τοῦ Βάζα νὰ τοῦ ἀναγγείλῃ τὸ εὐχάριστο αὐτὸ γεγονός, ὁ Βάζας καθισμένος ἐκεῖ σιωπηλὸς διαβάζει κρυφὰ ἕνα μυστηριῶδες γράμμα, στὸ ὁποῖο κάποια νέα τοῦ γράφει: «Μοῦ ἔσωσες τὴ ζωὴ γιὰ νὰ σαι καταραμένος»!... Ὁ Βάζας στενέζει, εἶνε ἀπελπισμένος βαριά. Ὅταν μπαίνει ὁ Μονμορανσὺ κρύβει τὸ γράμμα, κι' ἀκούει τὰ τῆς παρουσιάσεώς του στὸν Βασιλέα μ' ἀδιαφορία λέγοντας θλιβερά:

— Δὲν θέλω νἄρθω. Εἶμαι καταραμένος! Εἶμαι δυστυχισμένος!...

Συγχρόνως ἀναγκάζει τὸν Μονμορανσὺ ν' ἀκούσῃ τὴν ἱστορία ποὺ θὰ τοῦ διηγηθῆ καὶ ποὺ τὸν βασανίζει τόσο. Τοῦ διηγεῖται πὼς μιὰ μέρα ποὺχε βγεῖ στὸ δάσος περίπατο, εἶδε ἕνα ἄλογο ἀφηνιασμένο νὰ παρασύρῃ μιὰ ὡραία νέα σ' ἕνα τρομερὸ γκρεμό. Τρέχει, τὴν σώζει καὶ τὴν μεταφέρει λιπόθυμη σὲ μιὰ ἔρημη καλύβα.. Ὁ Μονμορανσὺ ἀκούγοντας τὴν ἱστορία αὐτὴ θυμᾶται τὸ περιστατικὸ τῆς μνηστῆς του στὸ δάσος τὴν ἡμέρα τοῦ κυνηγίου καὶ ἀναρριχάζει...Ὁ Βάζας συνεχίζων ὁμολογεῖ ὅτ. γοητευθεὶς ἀπ' τὴν ὡμορφιὰ τῆς νέας ἐκείνης τὴν ἐτίμασε! Ὁ Μονμορανσὺ ἀκούοντας τὴν τρομερὴ αὐτὴ ἀποκάλυψη σὐλιάζει ἀπὸ ὀργὴ καὶ τραβάει τὸ σπαθί του. «Ἦταν ἡ γυναίκα μου! λέει στὸν Βάζα. Θὰ πεθάνης!...» Ταὐτοχρόνως μπαίνει στὴ σκηνὴ μιὰ πένθιμη συνοδεία. Ἔρχεται ἀπ' τὸν πύργο Βιλλανδρὼ καὶ ζητάει τὸν Μονμορανσύ...]

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

— Δὲν θέλω νὰ σὲ σκοτώσω. Θὰ σ' ἀφήσω νὰ ζήσης ὅπως σ' ἀγαπᾶ κι' ἐκείνη. Θὰ ζήσης γιὰ νὰ θυμᾶσαι τὸ αἴσχος σου, τὴν ἀτιμία σου. Σὲ καταδικάζω νὰ ζῆς καὶ νὰ περιφρονεῖσαι!

Εἶχαν ξαναμπῆ μέσα στὴ σκηνή. Ὁ Βάζας εἶχε σφιγμένα κάτω κ' εἶχε κρύψει τὸ κεφάλι του σπὰ χέρια του. Ὁ Βαρῶνος ἔτριβε τὰ δόντια του τρελλὸς ἀπ' τὴ λύπη του. Ἔξαφνα ἡ σκηνὴ ἀρματίσθηκε. Δυὸ ὑπηρέτες μ' ἀναμένα δαδιὰ φάνηκαν νὰ συνοδεύουν ἕνα ψηλὸ ἱππότη, πάνοπλο, μὲ θώρακα καὶ κράνος...Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς γονάτισε μπρὸς στὸν Μονμορανσὺ καὶ εἶπε μὲ θλιβερὴ καὶ πένθιμη φωνή:

— Αὐθέντα, σᾶς ζητοῦσαμε...Ἐρχόμαστε ἀπ' τὸν πύργο Βιλλανδρώ...

— Τί θλιβερὴ εἴδησι πρόκειται νὰ μοῦ ἀναγγείλετε ἀκόμα; ρώτησε ὁ Μονμορανσὺ τὸν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς συνοδείας. Τι τὸ τρομερὸ συμβαίνει; Γιατὶ μὲ κυνηγάει ἔτσι ἡ τύχη;

— Αὐθέντα, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς συνοδείας, ἐρχόμαστε νὰ σᾶς ποῦμε πὼς ἡ σύζυγός σας ἡ Ἄρτεμις Μονμορανσὺ — Βιλλανδρὼ βρίσκεται τὴ στιγμὴ αὐτὴ μεταξὺ τῶν Ἀγγέλων!

— Ἀπέθανε ἡ Ἄρτεμις;

— Ἀπέθανε! Αὐθέντα...

Ὁ Μονμορανσὺ σφίγξε ἀπὸ πόνο, κ' ἔφυγε τρέχοντας ἔξω ἀπ' τὴν σκηνὴ κλαίγοντας καὶ στενάζοντας...

. . . . . .

"Ὅλη τὴν νύχτα δεμένος μέσα στὸ κατάλυμά του χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ κλείσῃ μάτι. Ὁ ἄνδρας Μπαγιὰρ τοῦ κρατοῦσε συντροφιὰ διαβάζοντας...

Τὸ πρωΐ τῆς ἄλλης μέρας, ὁ Σίμων Βάζας πήδησε σ' ἄλογό του κ' ἔφυγε ἀπ' τὸ στρατόπεδο, χωρὶς κανεὶς νὰ μάθῃ ποῦ πηγαίνει...

Ἄγχουνος, χλωμός, συντριμμένος ὁ Μονμορανσὺ γύριζε ἐπάνω-κάτω τρελλὸς ἀπ' τὴ λύπη του. Ὁ Μπαγιὰρ ποὺ ἦταν πάντα κοντά του τοῦ ἔλεγε:

— Παιδί μου, κάμε ὑπομονή..."Ἐλπιζε στὸν Θεό..Ἀνω σκύμπετάς καρδίας, τέκνον μου!...

Πήδησε στ' ἄλογό του κι' ἔφυγε ἀπ' τὸ στρατόπεδο.

***

Τὰ περιστατικὰ τὰ ὁποῖα ἐξιστορήσαμε στὰ προηγούμενα κεφάλαια, εἶνε ὁ πρόλογος νὰ ποῦμε τῆς διηγήσεώς μας. Ἐπ, ε ὅμως νὰ τὸ ἐκ"ἔσουμε στὸν ἀναγνώστη, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ καταλάβῃ καλύτερα τὸ φρικτὸ δράμα, τὸ ὁποῖο θὰ διηγηθοῦμε παρακάτω.

Ἄς ἔλθουμε λοιπὸν τώρα στὴν οὐσία τῆς ἱστορίας μας.

Τὴν 21 Ὀκτωβρίου 1552, ἕνας ἱππεὺς διέσχιζε καβάλλα σὲ μιὰ γιγαντόσωμη μαύρη φοράδα τὸ δάσος ποὺ ἐκτείνεται ἀπ' τὸ Λογγὸν ὡς τὸ Βιλλανδρώ. Τὸ δάσος αὐτό, μέσα στὸ ὁποῖο ὁ Σίμων Βάζας εἶχε διαπράξει τὸ γνωστὸ βδελυρὸ ἔγκλημά του, εἶχε μείνει γνωστὸ μὲ τὄνομα «τὸ δάσος τοῦ Βάζα».

Ἦταν ἡ ὥρα τέσσερες τ' ἀπόγευμα. Ὁ ἥλιος εἶχε ἀρχίσει νὰ χάνεται πίσω ἀπ' τὴν ἔλαφρὴ ὁμίχλη τοῦ φθινοπωρινοῦ ἐκείνου δειλινοῦ. Ὁ ἄγνωστος ἐκεῖνος καβαλλάρης, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀκολουθήσει τὴ μοναξιὰ καὶ τὴ σκιά του, φαινόταν πὼς ἀνησυχοῦσε τὴ μοναξιὰ καὶ τοὺς κινδύνους ποὺ διέτρεχε ὁποιος περνοῦσε ἀπ' τὰ ἐρημικὰ ἐκεῖνα μέρη.

Καθότανε σταρεὰ στὴ σέλλα του, ἔχοντας τὸ ἕνα χέρι στὴ μέση καὶ μὲ τ' ἄλλο κρατώντας τὰ χαλινάρια τῆς φοράδας. Καὶ προχωροῦσε κάτω ἀπ' τὸ θόλο ποὺ σχημάτιζαν ἡ φυλλωσιὲς τῶν δένδρων μὲ τὴν ἀφρότιδη ἀταραξία ποὺ χαρακτηρίζει τοὺς νέους στρατιῶτας καὶ τοὺς παλαιοὺς ἀξιωματικούς. Ὅποιος τὸν ἔβλεπε ἀπὸ μακρυά, ἀκίνητο πάνω στὴ σέλλα του, θὰ τὸν ἔπερνε γιὰ ἕνα

κινούμενο ἄγαλμα.

Τὸ νέο αὐτὸ πρόσωπο τῆς ἱστορίας μας φαινόταν μᾶλλον παλαιὸς ἀξιωματικός.

Οὐδέποτε στρατιωτικὸς πεζὸς ἢ ἱππότης δὲν ἔφερε μὲ τόση λεβεντιὰ καὶ ἀρεμάνιο ἀφέλεια τὸ χαλύβδινο κράνος καὶ τὸν ἀπὸ βουβαλίσιο δέρμα θώρακα. Οὐδέποτε πιὸ ἀγέρωχο καὶ πιὸ περήφανο μουστάκι δὲν ἐστόλιζε τὸ χεῖλος ἐθελοντοῦ ἢ μισθοφόρου. Ἀπὸ τὴν περιγραφὴ ὅμως αὐτή, δὲν πρέπει ὁ ἀναγνώστης νὰ νομίσῃ πὼς ὁ ἱππεύς μας ἦταν τύπος ἀγρίας δυσμορφίας. Δὲν ὑπάρχει βέβαια καμμιὰ ἀμφιβολία πὼς οἱ ὡραῖες δέσποινες τῆς αὐλῆς τοῦ Ἑρρίκου Δ' δὲν θὰ λιγοθυμοῦσαν ἀπὸ ἔρωτα ἢ ἀπὸ θαυμασμὸ ἀνακρύζοντας τὴν ἀγριωπὴν ἔκφραση τῆς μορφῆς του, ὡστόσο ὅμως θὰ ὑπῆρχαν καὶ πολλὲς γυναῖκες οἱ ὁποῖες θὰ ἔμεναν κατενθουσιασμένες μὲ τὸ ἀρρενωπὸ παρουσιαστικό του.

Ὁ λοχαγὸς Ρολάνδος Φερουλλιὰκ—ἔτσι λεγόταν τὸ ἀξιόλογο τοῦτο πρόσωπο—θὰ ἦταν ὡς σαράντα ἐτῶν. Ἦταν μετρίου ἀναστήματος, μὰ οἱ πλατεῖς ὦμοι του, ἡ εὐκαμψία τοῦ σώματός του, ἡ εὐκολία μὲ τὴν ὁποία κρατοῦσε τὸ βάρος τῆς πανοπλίας του, ἴδια αὐτὰ ἦταν ἐνανὲς ἀποδείξεις τῆς ρώμης του. Φαινόταν τέλειος πολεμιστής, παλληκαρᾶς, ρημαχτὴς τῶν ὀρνιθώνων, τύπος ἱππότου τυχοδιώκτου, ἀγαθοῦ μὰ καὶ τρομεροῦ στὸ θυμό του...

Ἡ ἐνδυμασία τοῦ λοχαγοῦ Φερουλλιὰκ εὐμίσκετο, παραδόξως, σὲ μεγάλη ἀντίθεση μὲ τὸ ἀγέρωχο παρουσιαστικό του. Τὸ κράνος του, τὸ ὁποῖο ἦταν ὑπερβολικὰ πατημένο ἤτανε σὲ πολλὰ μέρη σκουριασμένο. Τὰ χειρόκτηριά του ἤτανε πολὺ παλιὰ καὶ ὁ θώραξ φὲ γυαλίζε σὰν καθοέφτης ἀπ' τὴν πολλὴ τὴ χρήση. Μὰ κι' αὐτὴ ἀκόμα ἡ σέλλα τῆς φοράδας του ἤθελε ρυζικὴ ἐπιδιόρθωση.

Ὡστόσο, τὰ ὅπλα τοῦ Φερουλλιὰκ ἦταν τέλεια ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Τὸ μακρὺ καὶ βαρὺ σπαθί του ἐκινεῖτο ἄνετα μὲς στὸ θηκάρι του, ἕτοιμο νὰ βγῆ ἔξω

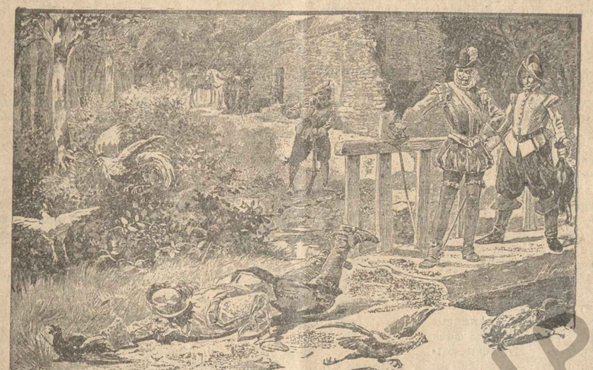

Πολεμιστής, Παλληκαρᾶς, κυνηγός, ρημαχτὴς τῶν ὀρνιθώνων!...

με τὴν πρώτη ἀφορμὴ ποὺ θὰ παρουσιαζόταν. Οἱ ἱμάντες ποὺ κρατοῦσαν ἀπ τὴ σέλλα τὸ πιροβόλο-τουφέκι του ἦταν ὁλοκαίνουργοι. Μέσα στὶς πιστολοθῆκες φαινόταν οἱ ἀσημοκεντημένες ἀκτηρίδες δύο καινούργιων πιστολιῶν.

Ἔτσι λοιπὸν ὁπλισμένος ὁ λοχαγὸς Ρολάνδος Φερουλλιὰκ αἰσθανόταν τὸν ἑαυτό του ἱκανὸ νὰ τὰ βάλῃ καὶ μ' ὁλόκληρη στρατιά. Καὶ γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο περπατοῦσε μ' ἀφορία καὶ ἡν ἀταραξία ποὺ εἴπαμε πρὸ ὀλίγου. Ἐντούτοις, ὅταν μπῆκε μέσα στὸ δάσος τοῦ Βάζα, τὸ ὁποῖον θεωρεῖτο πολὺ ἐπικίνδυνο, ἔφερνε φρουμὸ νὰ ταχύνῃ τὸ βῆμα τῆς φοράδας του. Ἀλλά, μετὰ ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας, ἔκρινε περιττὰ τὰ προφυλακτικὰ αὐτὰ μέτρα, καὶ ἐπανέλαβε τὸ βραδὺ καὶ ἥσυχο ῥάδισμά του.

Κάπνενα ζῳνὸς ζωῆς δὲν φαινόταν στὸ ἐρημικὸ ἐκεῖνο δάσος. Οἱ τελευταῖες ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου ποὺ πήγαινε νὰ βασιλέψῃ ἔκαναν το μέρος ἐκεῖνο νὰ φαίνεται πιὸ φιλόξενο καὶ συμπαθητικό.

— Μὰ τὰ κέρατα τοῦ τράγου! ψιθύρισε ὁ Ρολάνδος Φερουλλιὰκ, ἂν οἱ φίλοι μου οἱ διαμαρτυρόμενοι συχνάζουν, καθὼς διατείνονται στὸ ἀτέλειωτο αὐτὸ ἄνδρακονεῖο πρέπει ἀσφαλῶς νὰ ψάλλουν πολὺ σιγὰ τοὺς ἀηδεῖς ψαλμούς των, γιατὶ μονάχα τὸν θόρυβο τῆς πλάσεως τῶν μαραμένων φύλλων ἀκούω ἐδῶ μέσα.. Ἐμπρός, καλή μου Γεζαβέλλα-ἐξακολούθησε ἀποτεινομενος στὴ φοράδα του.—Τί ἔπαθες; Μήπως μυρίσης-ες τροφὴ σ' αὐτὸν τὸν ἀγριότοπο, ὅπου μονάχα δέντρα καὶ ῥράχους βλέπει τὸ μάτι τοῦ ἀνθρώπου;

Πράγματι, ἡ Γεζαβέλλα εἶχε ἀρχίσει νὰ χτυπᾷ καταγῆς τὰ πόδια της, νὰ σηκωνῃ τὸ κεφάλι τη, νὰ τεντώνῃ τὰ αὐλίνιατα αὐτά της, ν' ἀναπνέῃ ἀνοίγοντας τὰ ρουθούνια της—καὶ, γενικά, νὰ δείχνῃ σημεῖα ἀηδυχίας, τὰ ὁποῖα τὸ ἔξυπνο τοῦτο ζῶο ἐξεδήλωνε μονταχὰ σ' ἐξαιρετικὲς περιστάσεις.

Ὁ λοχαγὸς εἶχε πρὸ καιροῦ τρανὲς ἀποδείξεις τῆς νοημοσύνης τῆς φοράδας του καὶ γι' αὐτὸ ἔλαβε ὑπὸ σοβαρὰν ἔποψιν τὴν προειδοποίησή της.

Ἀφησε τὰ χαλινάρια τοῦ ἀλόγου, γιὰ νἄχῃ τὰ χέρια του ἐλεύθερα καὶ τέντωσε τ' αὐτί του.

Κάποιος θόρυβος ἀκουγόταν πέρα μακρυά. Ἀπὸ ὕψος ἀπὸ λίγο ἀντήχησε καὶ ἕνας χρεμετισμὸς στὸν ὁποῖον ἡ Γεζαβέλλα ἀπεκρίθη ὁμόσως.

— Τί συμβαίνει, λοιπόν, παλιά μου φίλη; ρώτησε ὁ Φερουλλιὰκ, κοιτάζοντας συγχρόνως ἄν τὸ πιροβόλο του ἦτανε καλὰ γεμάτο. Γιατὶ δὲν ἀδυνατεῖ σήμερα φουνιμη; Δὲν σὲ μέλλει, βλέπω, νὰ κάνῃς μιὰ συμμορία κακοποιῶν νὰ μάθῃ μὲ τοὺς χρεμετισμοί σου, ποῦ βρίσκεται ὁ κύριός σου;...

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Ο ΜΠΛΑΣΚΟ ΙΜΠΑΝΙΕΘ ΚΑΙ ΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ

Ἐδῶ καὶ κόμποσον καιρό, ὁ πρὸ ἑβδομάδος ἀποθανὼν συγγραφεὺς Μπλάσκο Ἰμπάνιεθ ἐπαξείδευε στὴν Κεντρικὴ Γαλλία.

Ἕνας δάσκαλος, ποὺ εἶχε διαβάσει τὰ ἔργα του, θέλοντας νὰ ἐκφράσῃ στὸ μεγάλο συγγραφέα τὸ θαυμασμό του πῆρε μαζί του τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου καὶ πῆγε νὰ τὸν ὑποδεχθῆ σ' ἕνα σταθμό. Μετὰ τοὺς πρώτους τυπικοὺς χαιρετισμοὺς γύρισε καὶ εἶπε στὸ διάσημο Ἱσπανὸ μυθιστοριογράφο:

— Μπορεῖτε, κύριε, νὰ ρωτήστε ὅ,τι θέλετε τοὺς μαθητάς μου. Θὰ σᾶς ἀπαντήσουν μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση.

Ὁ Ἰμπάνιεθ ἄφου τὰ ρώτησε γιὰ ἕνα σωρὸ πράματα τοῦ κύκλου των, στὰ ὁποῖα τοῦ ἔδωσαν ὄχι καὶ τόσο ἔξυπνες ἀπαντήσεις, εἶπε ἄξαφνα σ' ἕναν μικρὸ δώδεκα χρονῶν.

— Ποιοὶ εἶνε οἱ τρεῖς μεγαλύτεροι συγγραφεῖς ποὺ ὑπῆρξαν στὸν κόσμο;

Κι' ὁ μικρὸς χωρὶς νὰ διστάσῃ καθόλου ἄρχισε:

— Ὅμηρος, Δάντης..

Ἀλλὰ σταμάτησε γιατὶ δὲ μποροῦσε νὰ θυμηθῆ καὶ κοκκινίζοντας πρόσθεσε:

— Ὁ τρίτος εἶνε ἡ ἀφεντιά σας, ἀλλὰ δὲν θυμᾶμαι αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὸ ὄνομά σας!..

ΕΝΑ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Ὁ Ἐρνέστος Λεγκουβὲ ὁ συγγραφεὺς τῆς «Ἠθικῆς ἱστορίας τῶν γυναικῶν» διηγεῖται κάπου ἕνα χαριτωμένο περιστατικὸ ποὺ συνέβη στὸν παποῦ του, Ἰωάννη - Βατίστα - Λεγκουβέ.

Ὁ Βατίστας Λεγκουβέ, συγγραφεὺς πολλῶν ἐμμέτρων τραγουδιῶν, εἶχε κοντὰ στὸ Παρίσι, ἕνα ὡραῖο ἐξοχικὸ σπίτι. Μιὰ μέρα τοῦ ἦρθε τὸ κέφι νὰ δώσῃ μὲς στὴ βίλλα του, μιὰ παράσταση τῆς «Ἀταλείας», ἔμμετρης πεντάπρακτης τραγῳδίας του.

Γιὰ ν' ἀπολαύσῃ καλλίτερα τὴν τραγῳδία του κάθησε καὶ ὁ ἴδιος ἀνάμεσα στοὺς πολυαρίθμους καὶ ἐκλεκτοὺς ἀκροατὰς ποὺ εἶχε καλέσει. Ἐνῶ λοιπὸν ἄκουα τὸ ἔργο του ὁ γείτονάς του, ὁ ὁποῖος δὲν τὸν ἐγνώριζε, ἔσκυψε ἔξαφνα στὸ αὐτί του καὶ τοῦ ψιθύρισε ἐμπιστευτικῶς:

— Δὲν καταλαβαίνω, κύριε, πὼς ἕνας ἄνθρωπος μὲ ἐξία, μαζεύει τόσον κόσμο γιὰνα τὸν κάνῃ ν' ἀκούσῃ μιὰ τέτοια ἀνοησία!

— Συγγνώμην, κύριε, ἀπήντησε ὁ Λεγκουβέ, τὸ ἔργο εἶνε δικό μου.

Τότε ὁ ἄλλος τάχασε καὶ τρομαγιζόντας τοῦ εἶπε:

— Ἀστεῖα ἔξεφράσθην. Ὅ,τι εἶπα δὲν ἰσχύει γιὰ τὸ ἔργο. Τὸ ἔργο εἶνε ὡραιότατο. Ἀλλὰ πῆτε μου σᾶς παρακαλῶ, μὲ τέτοιους ἐκτελεστὰς, εἶνε δυνατὸν νὰ μὴν καταστραφῆ καὶ ἕνα ὁριστούργημα ἀκόμη; Στὸ Θεό σας, εἴδατε ποτὲ τίποτε κομικωτερο ἀπὸ τὸν ὡραῖο αὐτὸν ρόλο τῆς Ἀταλείας ὅπως τὸν παίζει ἡ νόστιμη αὐτὴ κοκόλιστα;

Τότε ὁ Λεγκουβὲ περισσότερο ἐξαγριωμένος ἀπὸ πρίν καὶ κατακεραυνώνοντας τὸ βλέμμα του τὸν γκαφατζῆ γειτονά του τοῦ εἶπε:

— Ἐπὶ τέλους κύριε θὰ πάψετε νὰ μὲ προσβάλλετε; Αὐτὴ γιὰ τὴν ὁποία ἐκχύσεσθε τόσο ἄδικα, εἶνε ἡ γυναίκα μου!

Ο ΓΚΑΝΤΙ ΚΑΙ Ο ΚΑΠΝΟΣ

Ὁ διάσημος Ἰνδὸς ἐθνεγέρτης Γκαντὶ διεξάγει τελευταίως σφοδρότατο πόλεμο κατὰ τοῦ καπνίσματος. Σ' ἕναν λόγο ποὺ ἐξεφώνησε πρὸ ἡμερῶν στοὺς φίλους τοῦ Μονντρεάλ συνέστησε τὴν ἀποφυγὴ τῶν πούρων καὶ τῶν τσιγάρων, ξένων καὶ ἐντοπίων:

— Τίποτε δὲν βλάπτει τὰ νεῦρα ὅσο ὁ καπνός, εἶπε, καὶ ὅταν τὸν συνηθίσῃ κανεὶς εἶναι δυσκολώτατο νὰ τὸν ξεσυνηθίσῃ. Πῶς μπορεῖ νὰ βρωμίζῃ τὸ ἀτόμα του κανεὶς μὲ τὸ ἐλεεινὸ αὐτὸ δηλητήριο καὶ νὰ τὸ μεταβάλῃ σὲ καπνοδόχο;

Ὁ Γκαντὶ διεξάγει ἐπίσης σφοδρότατον ἀγῶνα κατὰ τοῦ καφφὲ καὶ τοῦ τσαγιοῦ.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΜΑΣ

ΟΙ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΑΙΟΙ

«Τὸ Κομπολόϊ τῶν Μαυρομιχαλαίων». Ὁ μυστηριώδης Σουκιούρμπεης. Μιὰ σκηνὴ στὸν ἱστορικὸ Πύργο. Ὁ Ἠλίας Μαυρομιχάλης καὶ ὁ ἐπικὸς θάνατός του. Τὸν καιρὸ τοῦ Ἰμπραήμ. Ἐπεισόδια τῆς μάχης τοῦ Πολυαράβου. Ἡ Ἑλένη Ἀνασειπένυμφη κλπ.

Μία ἀπὸ τὶς ἱστορικώτερες Ἑλληνικὲς οἰκογένειες εἶνε καὶ ἡ τῶν Μαυρομιχαλαίων. Τὰ ὀνόματά τους ἀπαντῶνται μέσα σὲ μεγάλες ἢ δραματικὲς σελίδες τῆς ἱστορίας μας. Τοὺς ἐτραγούδησαν οἱ λαϊκοὶ ραψῳδοὶ τῆς Μάνης, καὶ τοὺς ὕμνησαν ποιηταὶ καὶ πεζογράφοι, δικοί μας καὶ ξένοι. Σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς φλογερώτερες μπαλλάντες του—ποὺ ἔχει τὸν τίτλον «Τὸ κομπολόϊ τῶν Μαυρομιχαλαίων»—ὁ Γάλλος ποιητὴς Λεκὰντ Ντελιλ ἀρχίζει ἔτσι:

Τῆς γῆς τῆς Μάνης τὰ παιδιά, οἱ Μαυρομιχαλαῖοι
Τρακόσους Τούρκους κλείσανε στὴν ἄγρια λαγκαδιά...

Καὶ προχωρώντας περιγράφει τὴν ἀντρεία τῶν «*ἀητῶν τῆς Μάνης*», ὅπως τους λέει, καὶ τὴν παναλεθρία τῶν Τούρκων, τῶν ὁποίων τὰ 300 κεφάλια οἱ Μαυρομιχαλαῖοι ἐκρέμασαν γύρω-γύρω στὸν ἱστορικό τους Πύργο, σὰν τρόπαιο, φρικτό, ἀλλὰ διδακτικὸ γιὰ τοὺς τυράννους κομπολόϊ...

Κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς ἡ οἰκογένεια αὐτὴ ἔχει τὴν καταγωγή της ἀπὸ Ἀδριανουπολίτες ποὺ ἤρθαν στὴ Μάνη τὴν ἐποχὴ τῶν Βενετσιάνων. Ὁ πρῶτος Μαυρομιχάλης εἶχε 4 γυιούς. Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους του ὁ Γεώργιος Μαυρομιχάλης ἔσωσε στὰ 1792 τὸ Λάμπρο Κατσώνη καὶ τοὺς συντρόφους του, καὶ αὐτοί, ἀπὸ εὐγνωμοσύνη, τοῦ ἔδωσαν γραφτὴ τὴ διαβεβαίωσι τῆς εὐγνωμοσύνης τους.

Πολὺ περίεργη καὶ συγκινητικὴ εἶνε ἡ ἱστορία ἑνὸς ἄλλου Γεώργη Μαυρομιχάλη:

Μετὰ τὴν κατάπνιξη τῆς Πελοποννησιακῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1763, ὁ Καπετὰν Πασᾶς Χατζὴ Χασάνη ἦρθε στὴ Μάνη μὲ στόλο κι' ἐζήτησε ἀπ' ὅλους τοὺς Καπετανάιους ἕναν ὅμηρο ἀπὸ καθένα. Ὁ Πιέρρος Μαυρομιχάλης εἶχε σκοπὸ νὰ δώσῃ τὸν πρωτότοκο γυιό του Πέτρο, ἀλλὰ τὸ παιδὶ ἐδήλωσε ἀποφασιστικά:

— Πατέρα, παρὰ νὰ πάω μὲ τοὺς Τούρκους πέφτω στὸ γκρεμὸ καὶ σκοτώνουμαι!

Ὁ Μαυρομιχάλης ἀναγκάστηκε τότε νὰ δώσῃ τὸ μικρότερο γυιό του, τὸ Γεωργάκη, ποὺ ἦταν σὲ τρυφερὴ ἡλικία.

Ὁ Ὀθωμανὸς στόλαρχος ἀφοῦ ἐμάζεψε καὶ τ' ἄλλα Μανιατόπουλα, τὰ ἔφερε στὴν Πόλη, ὅπου τὰ ἐμοίρασαν στὰ σπίτια διαφόρων πασάδων. Τὸ Γιωργάκη ὅμως τὸν ἐκράτησε σπίτι του. Ὁ Χατζὴ Χασάνης ἦταν ἡλικιωμένος, παιδιὰ δὲν εἶχε. Ἡ ὀμορφιὰ τοῦ μικροῦ Μαυρομιχάλη, ἡ ζωηρότης καὶ ἡ ἐξυπνάδα του, ἐκίνησαν τόσο πολὺ τὴ συμπάθεια τοῦ Τούρκου ναυάρχου καὶ τῆς γυναίκας του ὥστε ἀπεφάσισαν νὰ τὸν υἱοθετήσουν. Ἔγραψαν λοιπὸν ψέματα στοὺς γονιούς του ὅτι τὸ παιδί τους πέθανε. Οἱ Μαυρομιχαλαῖοι τὸ πίστεψαν, τὸ μοιρολόγησαν καὶ γιὰ παηγοριὰ ἐβάφτισαν ἀργότερα ἄλλο παιδί τους Γιώργη...

Πέρασαν χρόνια πολλὰ καὶ ἀπὸ διαφόρους ταξειδιῶτες, ποὺ ἤρθαν ἀπὸ τὰ μέρη τῆ Τουρκιᾶς στὴ Μάνη, ψιθυρίστηκε ἡ φήμη ὅτι ὁ Γιώργης Μαυρομιχάλης ζῆ, ὅτι ἐτούρκεψε, ἄλλαξε ὄνομα μπόρεσε νὰ ξεσκεπάσῃ τὴν ἀλήθεια, καὶ τὸ πρᾶμα ἔμεινε στὸ μυστήριο...

Καὶ μπαίνουμε στὸ δεύτερο κεφάλαιο τῆς ἱστορίας μας.

Στὰ 1814 ἡ πειρατεία εἶχε φουντώσει ὁπὸ Ἀγιαῖο. Πολλοὶ κουρσάροι εἶχαν τ' ὁρμητήριό τους στὰ παράλια τῆς Μάνης, καὶ ἡ Τουρκία ἔστειλε τέλος ἕνα μικρὸ στόλο μὲ ναυάρχο τὸ Σουκιοὺρ Μπέη γιὰ νὰ τοὺς συλλάβῃ. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἡ Μάνη σπαράζονταν ἀπὸ τοπικὲς διαμάχες. Ὁ Πιερρος Μαυρομιχάλης εἶχε πεθάνει καὶ τὴν ἀρχηγία τῆς φαμίλιας εἶχε πάρει τώρα ὁ πρωτοτοκος γυιός του Πέτρος.

Ὁ Πέτρος Μαυρομιχάλης εἶχε δημιουργήσει πολλοὺς ἐχθροὺς ποὺ ζηλεύσαν τὴν ἐξέχουσα τοῦ καὶ τὸν ἐσκοφάνισαν στὴν Ὑψηλὴ Πύλη ὅτι τάχα ὑποστήριζε τοὺς κουρσάρους γιὰ νἄχῃ μερίδιο. Ὅταν ἦρθε ὁ στόλος, ὁ Πέτρος ἔκανε μια ἀποφασιστικὴ πράξη.

Ἐπῆγε μόνος καὶ ξαρμάτωτος στὴ ναυαρχίδα, φέρνοντας γιὰ δῶρο καὶ μερικὰ κοιλάρια. Ὁ Σουκιουρμπεης τὸν ἐδέχτηκε μὲ τιμὲς καὶ μὲ μιαν ἀνεξήγητη τρυφερότητα. Κυβέντιασαν ὥρα πολλή. Ὁ Μαυρομιχάλης τοῦ ὑποσχέθηκε νὰ τόνε βοηθήσῃ στὸ σκοπό του.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Σουκιουρμπεης, φορώντας τὴ μεγάλη του στολή, ἀνταπέδωσε τὴν ἐπισκεψη στὸν Πύργο τῶν Μαυρομιχαλαίων. Δύο περίεργα σημεῖα τῆς ἐπισκέψεως αὐτῆς ἔκαναν ἐντύπωσι: Πρῶτον ὅτι ὁ Σουκιουρμπεης ἐμπῆκε χωρὶς ὀδηγὸ σὲ ὅλα τὰ λαβυρινθώδη διαμερίσματα τοῦ ἀρχαίου Πυργου. Καὶ δεύτερον ὅτι μόλις εἶδε τὴ γρηᾳ Μαυρομιχάλαινα—τὴ μανα τοῦ Μανιατη ἀρχοντα—νὰ μπαίνῃ στὴ σάλα, ἔσκυψε ζωηρὸ συγκεκινημένος καὶ τῆς ἐφίλησε τὸ χέρι.

Γίνηκε σιωπή... Ὁ Σουκιούρμπεης ἐκοίταζε τὴ γρηᾳ ἀρχόντισσα καὶ μὲ φανερὴ προσπάθεια ζητοῦσε νὰ σταματήσῃ ἕνα δάκρυ ποὺ ἔτρεμε κιόλας στὰ βλέφαρά του. Ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι θὰ τὸν ἀκούσῃ νὰ πῇ: «Μητέρα!» Ἀλλὰ τὴ μεγάλη αὐτὴ λέξη δὲν τὴν ἐπρόφερε· σηκώθηκε ἄξαφνα, τοὺς ἀποχαιρέτησε ὅλους καὶ γύρισε στὸ καράβι του. Ἐκτότε ἡ παράδοση γιὰ τὸν ξενητεμένο Γιωργάκη ξαναγύρισε στὸ θυμητικὸ ὅλων. Ὁ Ὀθωμανὸς ναύαρχος ἦταν ἄραγε ἕνας Μαυρομιχάλης; Ποιὸς ὅμως θὰ τολμοῦσε νὰ τοῦ κάνῃ μιὰ τέτοια ἐρώτησι, τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ ἴδιος δὲ θέλησε νὰ φανερώσῃ τὸ μυστικό του;

Ἡ συνεργασία τοῦ Σουκιούρμπεη καὶ τοῦ Πέτρου Μαυρομιχάλη γιὰ τὴν καταδίωξη τῆς πειρατείας ἦταν ἀποτελεσματική, καὶ Στόλαρχος, πρὶν φύγῃ, διώρισε τὸ Μαυρομιχάλη ἡγεμόνα τῆς Μάνης.

***

Στὴν ἐποχὴ Αἰκατερίνης τῆς Μεγάλης ἡ Ρωσσία ἔστειλε τὸν Ὀρλὼφ στὴν Ἑλλάδα, ἐπαναστάτησε μὲ μεγάλες ὑποσχέσεις τοὺς Ἕλληνες, κι' ἔπειτα ἔκλεισε συνθήκη μὲ τοὺς Τούρκους κι' ἐντέλειψε προδοτικὰ καὶ ἄπιστα τοὺς ἐπαναστάτες, στὴν τύχη τους. Ἐκδικητικὴ ἡ Τουρκία, ἔβγαλε στὴ Μάνη χιλιόδες στρατὸ καὶ πέρασε τὴ χώρα «διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου». Ἀρχηγὸς τῶν Μανιατῶν ἦταν τότε ὁ Γιάννης Μαυρομιχάλης. Πέντε χιλιάδες Τοῦρκοι καλβανοὶ ρίχτηκαν κατὰ πάνω τους. Ὁ Μαυρομιχάλης, ἀφοῦ εἶδε ἄλλους ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες του νὰ πέφτουν νεκροί, ἄλλους νὰ φεύγουν στὸ βουνο, ἄλλους νὰ αἰχμαλωτίζονται, ἔσυρε μιὰ κραυγή:

— Ἐδῶ οἱ Μαυρομιχαλαῖοι!... Ὅσοι θέλετε στὴ γενιά μου, ἄς μ' ἀκολουθήσουν!...

Μέσα στοὺς δρόμους, στὸ Ο΄υλο, γίνηκε τρομερὴ μάχη. Οἱ Μαυρομιχαλαῖοι, καταδιωκόμενοι ἀπὸ τοὺς ἑκατὸ ἄλλο, μέσ' ἀπὸ τὶς φλόγες, ἔφτασαν τέλος στὸ Πύργο τους. Ἦταν 25. Τρία μερόνυχτα πολεμοῦσαν ἀπελπιστικά. Σκοτώθηκαν οἱ 23... Καὶ ὅταν οἱ Τοῦρκοι ἔβαλαν φωτιὰ στὸ τελευταῖο αὐτὸ καταφύγιο τῶν Μαυρομιχαλαίων, μ' ἔκπληξή τους εἶδαν, μέσ' ἀπὸ τὶς καπνιζουσες ἐρείπια, νὰ βγαίνουν δύο ἀνθρώπινα πλάσματα, μισοκαῦμένα ἀπὸ τὶς φλόγες, αἱμοσταγμένα ἀπὸ τὶς πληγές: Ἕνα γέροντα κι' ἕνα νέο σφιγμένο στὸν παιδὶ ἀκόμα. Ἦταν ὁ Γιάννης Μαυρομιχάλης κι' ὁ γυιός του. Οἱ ἅγριοι νικηταὶ δὲν ἐσεβάστηκαν τὸν ἡρωϊσμό τους καὶ τοὺς ἐσκότωσαν.

***

Κι' ἐρχόμαστε στὸ 21.

Ἡ πρώτη μάχη δόθηκε στὸ Βαλτέτσι, μὲ περιφανῆ θρίαμβο τῶν Ἑλληνικῶν ὅπλων. Ὁ Σπ. Τρικούπης γράφει: «Ἐντὸς μιᾶς ἑνὸς τῶν προμαχώνων τούτων ἐκλεισθῆ ὁ Κυριακούλης Μαυρομιχάλης μετὰ 120 ἀνδρῶν· ἐντὸς δὲ τοῦ ἑτέρου ὁ ἀνεψιός του Ἠλίας. Κατέλαβον δὲ τοὺς δύο ἄλλους προμαχῶνας, τὸν μὲν ὁ Γεώργιος Μαυρομιχάλης καὶ ἄλλοι, τὸν δὲ ὁ Τσαλαφατῖνος καὶ ἄλλοι. Περὶ τὸ μεσονύκτιο ἐβοήθησαν τοὺς Ἕλληνας περίπου ὀγδοήκοντα ὑπὸ τὸν Ἀντώνιον Μαυρομιχάλην...»

Τεσσερες λοιπὸν Μαυρομιχαλαῖοι ἔλοβον μέρος ὡς ἀρχηγοὶ στὴ πρώτη μαχη τοῦ ἐπαναστατικοῦ μας Ἀγῶνος.

Ὅταν ἀργότερα οἱ Ἀθηναῖοι ἐπολιόρκησαν τὴν Ἀκρόπολη, ἥρωας Ἠλίας Μαυρομιχάλης ἔτρεξε στὴν Ἀθήνα μὲ τὰ παλληκάρια του. Τὴν ἴδια μέρα ποὺ ἔφτασε, ἕνας στρατιώτης του, Κατσαμπῆς ὀνοματι, ἐσκότωσε τὸν Ἀθηναῖο σπυτονοικοκύρη του. Τὴν ἴδια βραδειὰ ὁ Ἀστυνόμος ἔπεσε τὸ φονιὰ κυμμένον σ' ἕνα καλάθι, στὸν Πειραιᾶ. Τὴν ἄλλη μέρα οἱ ἔφοροι τῶν Ἀθηναίων καὶ ὁ Ἠλίας Μαυρομιχάλης ἐδίκασαν τὸν Κατραμῆ καὶ τὸν καταδίκασαν σὲ θάνατο. Στὴν κορυφὴ τῆς λεγομένης Στοᾶς τὸ θεμέλιο ἔστησαν ἀγχόνη καὶ τὸν ἐκρέμασαν ἐκεῖ ψηλά, γιὰ νὰ τὸν ἰδοῦν καὶ οἱ πολιορκούμενοι Τοῦρκοι ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολη. Τὸ παραστατικὸ αὐτὸ ἔπεισε τοὺς Τούρκους ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν εἶνε λοιπὸν ὅπως τοὺς ἐχαρακτήριζαν οἱ Γιαλόφωνες ἀφημερίδες τῆς Σμύρνης.

Εὐθὺς μετὰ τὸν παραδειγματισμὸν αὐτό, ὁ Ἠλίας Μαυρομιχάλης ἄρχισε νὰ ἑτοιμάζεται γιὰ τὴν ἔφοδο. Ὑποσχέθηκε χίλια γρόσια σὲ κείνους ποὺ θἄμπαιναν πρῶτοι στὴν Ἀκρόπολη, ἀλλ' ἀπέτυχε. Ἕνας μόνος, Ἀθηναῖος, γουναρης τὸ ἐπάγγελμα, φλογισμένος—χωρὶς μάλιστα χρηματικὴ ἀμοιβὴ—κατόρθωσε τὴ σκάλα στὸ τεῖχος. Ἀλλὰ μόλις τὴν ἔστησε κ' ἔφτασε στὴν κορυφή, οἱ Τοῦρκοι τὸν ἐγκρέμισαν κάτω νεκρό, οἱ Ἀθηναῖοι ἐβαίλιασαν, κι' ἔτσι ἡ ἔφοδος ναυάγησε.

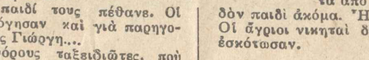

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ

Ὁ Ναπολέων δὲν ἐχώνευε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸν ἀκαδημαϊκὸ Γκρετρύ, λόγῳ τῶν τιμῶν ποὺ τοῦ εἶχαν ἐπιδαψιλεύσει ἄλλοτε οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας, στοὺς ὁποίους ἄλλωστε καὶ εἶχε μείνει ἀφοσιωμένος.

Μιὰ μέρα ποὺ εἶχε δεχθῆ ἐν σώματι τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς σὲ ἀκροαση, ὁ Αὐτοκράτωρ θέλοντας νὰ δείξῃ τὴν περιφρόνησί του στὸν Γκρετρύ, τὴν στιγμὴ ποὺ ἐπερνοῦσε ἀπὸ ἐμπρός του, τὸν ἐρώτησε, κάνοντας ὅτι δὲν τὸν εἶχε ἀναγνωρίσει:

— Πῶς ὀνομάζεσθε;

— Γκρετρύ, Μεγαλειότατε, ἠρκέσθη νὰπαντήσῃ ὁ ἀκαδημαϊκός.

Ὁ Ναπολέων, χωρὶς νὰ τοῦ δώσῃ καμμία προσοχή, τοῦ ἔστριψε τὰ νῶτα καὶ ἄρχισε νὰ κουβεντιάζῃ μὲ ἄλλους ἀκαδημαϊκούς. Καὶ σὲ λίγο, ξαναγυρίζοντας πρὸς αὐτόν, τὸν ξαναρώτησε:

— Πῶς ὀνομάζεσθε;

— Πάντοτε Γκρετρύ, Μεγαλειότατε! ξανάπε μ' ἀπλότητα ὁ Γκρετρύ.

***

Ὁ Φιεβὲ ἦταν πράκτωρ τοῦ Ναπολέοντος, ὁ ὁποῖος τὸν εἶχε μεταχειρισθῆ σὲ πολλὲς λεπτὲς διπλωματικὲς ἀποστολές. Ἡ κακὲς γλῶσσες ἐν τούτοις ἔλεγαν ὅτι τελευταίως εἶχε ἐξαγορασθῆ ἀπὸ τοὺς Βουρβόνους. Ὁ Ναπολέων, μιὰ μέρα, θέλοντας νὰ τὸν παιρνέβῃ, τοῦ εἶπε:

— Ἂς εἶνε, Φιεβέ, ὁμολόγησέ μου τώρα τὴν ἀλήθεια: Σὲ ἐξηγόρασαν οἱ Βουρβόνοι, ναὶ ἢ ὄχι;..

— Γιὰ νὰ εἶμαι εἰλικρινής, ἀπήντησεν ὁ Φιεβέ, ὀφείλω νὰ σᾶς δηλώσω, ὅτι ἐπεχείρησαν νὰ μὲ ἐξαγοράσουν. Δὲν τὸ κατώρθωσαν ὅμως, γιατι μοῦ προσέφεραν ἐλάχιστα χρήματα...

— Πόσα ἀκριβῶς; ἐρώτησε γελῶντας ὁ Ναπολέων.

— Μὰ λίγο πιοπάνω ἀπ' ὅτι μοῦ δίνει ἡ Μεγαλειότης Σας... Δηλαδή.. ἀστεῖα πράγματα!...

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα αὐτή, ὁ Ναπολέων δὲν ξαναπείραξε πειὰ τὸν Φιεβέ...

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Η ΜΗΤΕΡΑ ΜΟΥ

Τοῦ De Amicis

Δὲ φεύγει πάντα ἡ ἐμορφιὰ μὲ τὰ φτερὰ τοῦ χρόνου,
Δὲ σβύνει μὲ τὸ δάκρυα τῆς λύπης καὶ τοῦ πόνου·
Ἐξῆντα χρόνια πέρασαν μακροστὰ ἀπὸ τὴ μητέρα
Κι' ὅλως τὴ βλέπω πιὸ ἐμορφη μιὰ μὲ τὴν ἄλλη μέρα.

Δὲν εἶναι γέλοιο, κίνημα, μιὰ πρᾶξι, μιὰ ματιά της
Ποῦ ἡ μονάκριβη καρδιὰ—ἡ μητρικὴ καρδιά της
Νὰ μη μιλάῃ..."Αν ἤμουνα ζωγράφος, ἂν μπορούσα
Αὐτὴ θὰ νὰ ζωγράφιζα, ὅσον καιρὸ κι' ἂν ζοῦσα.

Θὰ φτειαναν τὴν εἰκόνα της, σὰ γέρνῃ τὸ κεφάλι
Τὰ χιονισμένα της μαλλια γιὰ νὰ φιλήσω, ἢ πόλι
Σὰν εἶναι ἄρρωστη ἡ φτωχή, σὰν εἶναι κουρασμένη.
Καὶ κάτω ἀπ' τὸ χαμόγελο τὴ λύπη ἔχῃ κρυμμένη.

Μ' ἂν τὰ οὐράνια μ' ἄκουγαν κ' ἔδιναν ὅ,τι θέλω,
Ἑνὸς μεγάλου 'Ραφαὴλ τὸ θεϊκὸ πινέλλο
Δὲ θὰ ζητοῦσα νὰ παιρνα γιὰ δῶρο ἀπ' τὸν αἰθέρα
Νὰ φτειαναν μὲ τὰ χρώματα μιὰ ζωντανὴ μητέρα·

Ν' ἄλλαξω θὰ θελα ζωὴ μ' ἄλλη ζωὴ· δική της
Τὴ δύναμί μου θὰ θελα· νὰ πάρῃ ἀπ' τὸ παιδί της
Τὴ νιότη, ἐγὼ τ' ἀδύνατα χρόνια της κι' ἀπ' τὴ τόση
Ἀγάπη ἡ μανοῦλα μου μὲ μιᾶς νὰ ξανανιώσῃ!

ΣΑ ΘΑ ΠΕΦΤΟΥΝΕ ΤΑ ΦΥΛΛΑ

Τοῦ Stecchetti

Σὰ θὰ πέφτουνε τὰ φύλλα καὶ δυὸ μάτια ἀγαπημένα
Ἕναν τάφο θὰ ζητοῦνε νὰ ποτίσουν μ' ἕνα δάκρυ,
Τὸ σταυρό μου θά βρῆς πάλι στοῦ κοιμητηριοῦ μιὰν ἄκρη
Καὶ θὰ ἰδῆς ἐκεῖ σημα τοῦ λουλουδιὰ πολλὰ ἀνθισμένα.

Τὰ ξανθὰ μαλλιά σου τότε στόλιχ' τὰ μὲ τὰ λουλούδια
Γεννημένα ἀπ' τὴν καρδιά μου. Αὐτὰ θἄνε τὰ τραγούδια
Ποῦ τα σκέφτηκα, μὰ—κρίμα—δὲ σοῦ τὰ δωκα γραμμένα,
Θἂν' τὰ λόγια τῆς ἀγάπης ποῦ δὲ σπάχω εἰπωμένα.

Μεταφρ. Ν. Γεννηματᾶ

ΗΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ

ΣΕΡΒΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Δημοσιεύουμε σήμερα δυὸ ἀκόμη σερβικὰ δημοτικὰ τραγούδια, ἀπ' τὶς περιφημες μεταφράσεις τοῦ Ἰταλοῦ ἑλληνιστοῦ Τομαζαίου.

Ὅπως καὶ στὸ προηγούμενο φύλλο γράψαμε σὲ σερβικὰ δημώδη ἄσματα ἐξυμνεῖται ἡ γυναίκα, τὸ οἰκοκυρό, ἡ φύσις. Στὸ παρακάτω τραγούδι διαφαίνεται ἡ τρυφερότης τῆς Σερβικῆς ψυχῆς.

Θέλεις κοπέλλα δροσερή,
καὶ ἄσπρη σὰν τὰ κρίνα
ἢ θέλεις κατάκοκκινη,
πυρωτὴ παπαρούνα;
ἢ θὲς γλυκεια κεἰ ὀκεπτική,
σὰν τὸ σεμνὸ τὸ γιοῦλι,
ἢ θέλεις μια ἀρχόντισσα,
σὰν τὸ διπλὸ τὸ ρόδο
ἢ μιὰ μικροῦλα ταπεινή,
σὰν τὸ χαμομηλάκι,
ἢ μιὰ ψηλὴ καὶ λιγερή,
σὰν τὸ γαρουφαλάκι,
ἢ μιὰ λουλουδὶ καὶ τὰ δύο,
τὸ βρίσκεις στὴ Σερβία!...

Ἄλλο σερβικὸ δημοτικὸ τραγοῦδι δείχνει ὅτι ἡ ἀγνότης τῆς παρθενικῆς κοπέλλας εἶνε ἀνωτερη ἀπὸ τὴ μοσχοβολια, ὅλων τῶν λουλουδιῶν καὶ τῶν μύρων τῆς ἀνοίξεως.

— *Ἀγάπη μου τὸ στόμα σου,*
τί τόσ' ὡραῖο μυρίζει,
μὴν εἶν' ἀπὸ βασιλικό,
τριαντάφυλλο ἢ βιολέττα;

— *Δὲν εἶνε ἀπὸ βασιλικό,*
τριαντάφυλλο ἢ βιολέττα
ἀπὸ ψυχὴ παρθενικιά,
τὸ σῶμα μου μυρίζει.

Σὲ ἄλλο φύλλο θὰ δημοσιεύσουμε καὶ ἄλλα Σερβικὰ δημοτικὰ τραγούδια.

ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

ΠΩΣ ΕΤΑΞΕΙΔΕΥΑΝ ΑΛΛΟΤΕ

Στὴν ἐποχὴ τῶν Μεροβιγκιανῶν Βασιλέων. Τὰ κάρρα μὲ τὰ βώδια. Λησταὶ καὶ κινδυνοι. Ἡ φιλοξενία τῶν εὐγενῶν. Οἱ συνοδείες τῶν ταξειδιωτῶν. Ἡ ἀκολουθία ἑνὸς πρεσβευτοῦ. Τὰ ταξείδια κατὰ τὸν μεσαίωνα. Τὰ πρῶτα πανδοχεῖα. Ἀνθρωποσφαγεῖα καὶ λησταρχεῖα. Οἱ περίεργες ἐπιγραφὲς τῶν πανδοχείων. Ἓν' ἀνέκδοτο τοῦ μεγάλου Κεντέ. Τα ἁμάξια μὲ τ' ἄλογα κτλ.

Η ΦΥΓΗ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ
(ὅπως τὴν ἀνεπαράστησε ἕνας γλύπτης τοῦ 10ου αἰῶνος). — Ὁ καλλιτέχνης στὸ ἔργο του αὐτὸ ἔχει ντύσει τὴν Παναγία ὁλοῦ τὶς γυναῖκες τῆς ἐποχῆς του, οἱ ὁποῖες ἐταξείδευαν ἀπάνω σὲ ἄλογα ἢ γαϊδούρια, στηριγμένες σὲ μιὰ ἔδρα μὲ ὀρειείνωτο.

Σήμερα, μὲ τοὺς σιδηροδρόμους, μὲ τὰ μεγάλα ἀτμόπλοια καὶ μὲ τ' ἄλλα σύγχρονα μέσα τῆς συγκοινωνίας, ἕνα ταξεῖδι δὲν παρουσιάζει καμμιὰ δυσκολία· φεύγουμε στὴν ὥρισμένη ὥρα καὶ φθάνουμε στὸν τόπο τοῦ προορισμοῦ μας σὲ ὡρισμένη ἐπίσης ὥρα· ὅλα τὰ σχετικὰ μὲ τὸ ταξεῖδι μας ἔχουνε προνοηθῆ καὶ κανονισθεῖ ἐκ τῶν προτέρων καὶ τίποτε τὸ ἔκπακτο δὲν παρουσιάζεται. Γι' αὐτὸ δύσκολα μποροῦμε νὰ φανταστοῦμε ὅτι ὑπῆρξαν ἐποχές πού, γιὰ νὰ διασχίσῃ κανεὶς μικρὲς ἀποστάσεις, χρειαζόνταν μερόνυχτα ὁλόκληρα, κατὰ τὰ ὁποῖα, πολλὲς φορές, κοιμόταν στὸ ὑπαιθρο, ἔμενε νηστινὸς καὶ διέτρεχε ἕνα σωρὸ κινδύνους· τόσο ἐκ μέρους τῶν στοιχείων τῆς φύσεως ὅσο καὶ ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων.

Γιὰ νὰ καταλάβῃ κανεὶς πλήρως τὶς συγκινήσεις τῶν ταξειδιῶν τοῦ παρελθόντος, πρέπει νὰ χάρίσῃ μιὰ ἐπισκόπηση τῆς συγκοινωνίας ἀπὸ τὴν προμεσαιωνικὴ Εὐρώπη.

Κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη στὴ κελτικὴ καὶ τὴ φραγκικὴ Γαλατία δρόμοι δὲν ὑπῆρχαν. Οἱ δρόμοι τοὺς ὁποίους εἶχαν ἀνοίξει οἱ Ρωμαῖοι εἶχαν ἐξαφανισθεῖ καὶ τὰ δάση εἶχαν καταλάβει τὴ θέση τους. Πίσω ἀπὸ κάθε κορμὸ δέντρου, ἀπὸ κάθε σηηλιά κ' ἀπὸ κάθε βράχο, ἦταν ἐνδεχόμενο νὰ κρύβωναι κακοποιοί, ὠκλισμένοι μὲ σφενδόνες καὶ τόξο. Ἀπ' αὐτὸ καταλαβαίνει κανεὶς εὔκολα ὅτι οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν ριψοκινδύνευαν νὰ ταξειδέψουν μεμονωμένοι. Γιὰ νὰ ἐπιχειρήσουν τότε καὶ τὴν παραμικρὴ μετακίνηση ἔπρεπε νὰ εἶνε πολυάριθμοι. Τὰ πρῶτα ταξεῖδια, ποὺ ἀναφέρει ἡ ἱστορία γιὰ τὶς χῶρες ἐκείνες, ἦταν πράγματι τῶν ἀρχηγῶν τῶν μεγάλων φυλῶν οἱ ὁποῖοι συνοδεύοντο ἀπὸ πολυαρίθμους ὑπηρέτες, ὅταν τὰ συμφέροντά τους τοὺς ἀνάγκαζαν νὰ ταξειδέψουν ἀπὸ μιὰ κτήση τους σ' ἄλλη. Ὅταν οἱ πρῶτοι βασιλεῖς τῆς Γαλλίας—οἱ Μεροβιγκιανοὶ ἡγεμόνες—ἤθελαν νὰ ταξειδέψουν ἐπέβαιναν σὲ κάρρα ζευγμένα σὲ βώδια, στρωμένα μὲ πολλὰ δερματα ζώων γιὰ νὰ μὴ νοιώθουν τὰ δυνατὰ τινάγματα τοῦ κάρρου κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ταξειδιοῦ. Τὰ ταξεῖδια αὐτὰ λογῳ τῆς ἐξαιρετικῆς βραδυπορείας τῶν βωδιῶν, βαστοῦσαν βδομάδες καὶ μῆνες ὁλόκληρους. Πολυάριθμη συνοδεία ἀπὸ πεζοὺς τοὺς παρακολουθοῦσε στὸ ταξεῖδι τους. Προηγοῦντο δὲ μερικοὶ ὑπηρέτες ἐφοδιασμένοι μὲ τσεκούρια γιὰ ν' ἀνοίγουν τὸ δρόμο μέσ' ἀπὸ τὰ δάση. Κατὰ τὴ νύχτα σκάβανε σ' ἀδένδρα μέρη τῶν δασῶν. Ἐκεῖ ξέζευαν τὰ βώδια, τὰ ὁποῖα ἄφηναν ἐλεύθερα νὰ βοσκήσουν. Οἱ ἄνδρες ἔφτιαναν βιαστικὰ καταφύγια ἀπὸ κλαδιὰ καὶ φυλλωματα, ἐνῶ οἱ γυναῖκες τους ἄναβαν μεγάλες φωτιές ποὺ χρησιμευαν γιὰ τὸ ψήσιμο τοῦ φαγητοῦ καὶ γιὰ νὰ διώχνουν μακρυὰ τ' ἄγρια ζῶα. Ἔτσιτα, ὑτὸ τὴ φυλαξι μερικῶν φρουρῶν, ὅλος ὁ κόσμος ἀποκοιμιόταν μὲ τὸ νανουριστικὸ ἦχο τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ἀνέμου.

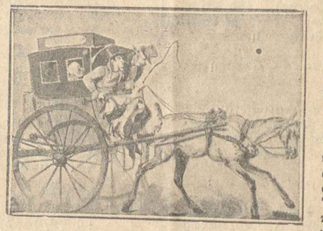

Μία γελοιογραφία τοῦ ζωγράφου Βερνέτ, σατυρίζουσα τ' ἁμάξια καὶ τὰ ταξεῖδια τῆς ἐποχῆς τοῦ 1820.

Μὲ τὸν πάρ.δο τοῦ χρόνου καὶ μὲ τὴν ἕνωση τῶν φυλῶν οἱ λαοί, τὰ ἄγρια ἔθιμα ἐσβυναν, οἱ ἄνθρωποι γινόντουσαν ἡμερώτεροι καὶ ἡ ὑπογρεωτικὴ σχεδὸν φιλοξενία τῶν ταξειδιωτῶν ἄρχισε νὰ ἐπιβάλλεται. Κάθε πυργοδεσπότης ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ δέχεται ὅσο μποροῦσε πιὸ καλὰ τὸν ξένον ἄρχοντα ὁ ὁποῖος διέρχετο τὴ χώρα του. Οἱ φιλοξενίες αὐτὲς στοίχιζαν παραπολὺ στοὺς μοξενοῦντας γιατὶ κάθε ἐπίσημος ξένος δὲν ἐταξείδευε ποτὲ μόνος. Συνοδεύετο πάντοτε ἀπὸ πολυάριθμη συνοδεία, ἡ ὁποία διαρκῶς μεγάλωνε μὲ τὴν πάροδο τῶν χρόνων: λογοχοφόρους, σταυλίτες, ἀκολούθους, ἱερεῖς, ὑπηρέτες, ἄλογα, βώδια, σκύλους, γεφαια τοῦ κυνηγιοῦ, ἠ ἱερεῖς ἀρχοῦδες καὶ μιὰ ἀτέλειωτη σειρα κάρρων.

Ὅταν ὁ Θωμᾶς Μπέκετ πῆγε στὴ Γαλλία νὰ ζητήσῃ τὸ χέρι τῆς Μαργαρίτας, κόρης τοῦ Λουδοβίκου VII, γιὰ τὸν πρωτότοκο γιὸ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Ἑنρίκου II, συνωδεύετο ἀπὸ 200 ἱππεῖς πλουσιώτατα ντυμένους. Κατὰ τὴν εἴσοδό του σεὶς πόλεις καὶ στὰ χωριά, ὅλος ὁ κόσμος ἔτρεχε νὰ δῇ αὐτὴ τὴ μεγάλη πομπὴ ἡ ὁποία ἔκανε τὶς πετρες ν' ἀντηχοῦν». Δώδεκα μόνο κάρρα τῆς συνοδείας ἦσαν φορτωμένα δῶρα προορισμένα γιὰ τὸ βασιλεὰ τῆς Γαλλίας. Ὁ Μπέκετ εἶχε ἕνα κάρρο ἀποκλειστικῶς γιὰ τοὺς ἱππητές του, ἕνα ἄλλο γιὰ κουζίνα του, ἕνα ἄλλο γιὰ ἐκκλησία του κι' ἕνα σωρὸ ἄλλα γιὰ τὶς ἀποσκευές του.

Ὅταν ἔφθασε ὁ μεσαίων συνετελέσθη μιὰ πλήρης μεταβολὴ στὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας. Οἱ εὐγενεῖς, οἱ ὁποῖοι τότε κατω τὰ ἕννεα δεκατα ἦσαν στρατιωτικοί, εἶχαν συνηθίσει, τόσο ἀπὸ τοὺς συχνοὺς πολεμου, ὅσο καὶ ἀπὸ τὸς παρελάσεις ἐν εἰρήνῃ στὴν ἱππασία. Ἔτσι τὰ κάρρα ἐγκατελείφθησαν καὶ χαρακτηκαν δρόμοι γιὰ νὰ κυκλοφοροῦν οἱ ἀριστοκράται καὶ οἱ ἀκολουθίες τους. Κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη κι' αὐτὲς οἱ κυρίες ταξεῖδευαν ἀπάνω σὲ ἥμερα ἄλογα, τὰ ὁποῖα ἕνας ὑπηρέτης πεζὸς κρατοῦσε ἀπὸ τὸ χαλινό.

Ἐπίσης τότε οἱ ἄνθρωποι ἄρχισαν νὰ ταξειδεύουν καὶ πεζοί. Ὁ ὁρισμὸς τῶν πόλεων αὔξανε καθημερινῶς ὅπως καὶ τῶν πύργων, τῶν μοναστηριῶν καὶ τῶν προασταείων παντὸς εἴδους. Ἕνεκα τούτου δρόμοι καινούργιοι ἀνοίχτηκαν κ' παλληλοὶ δρόμοι ἐπισκευάστηκαν. Στοὺς δρόμους αὐτοὺς ἄρχισαν νὰ κυκλοφοροῦν οἱ ταξειδιῶται πεζοί. Ἔβλεπε κανεὶς σ' αὐτοὺς τοὺς μοναχοὺς ποὺ διέτρεχαν τὶς πεδιάδες γιὰ νὰ κατηχήσουν στους χωρικούς τὰ σκάνδαλα τῶν ἀρχόντων μὲ κίνδυνο νὰ σκοτωθοῦν ἀπ' αὐτούς, τοὺς τροβαδούρους ποὺ πήγαιναν ἀπὸ σπίτι σὲ σπιτι τραγουδῶντας διάφορα ἐρωτικὰ καὶ πολεμικὰ τραγούδια, τοὺς ἐμπόρους, ποὺ μὲ τὸ φορτιο τους στὴν πλάτη, πήγαιναν στὴ γειτονική ἀγορά, τοὺς τεχνῖτες μὲ τὰ διάφορα ἐργαλεῖα τους, τοὺς ἐραστὲς μὲ τὰ γαϊδουράμαξα τους τὰ φορτωμένα ἀπὸ κομψοτεχνήματα, τοὺς σαλτιμ ἄγχους μὲ ἀρκοῦδες τους, τὶς μαϊμοῦδες τους, τὶς κοῦκλες τους κ.λ.π. Περνοῦσαν ἀκόμα ἀπ' αὐτοὺς ἄνθρωποι κάθε ἡλικίας, κάθε προελεύσεως. Ζηλιάνοι, ἀτσιγάνοι, πρωην στρατιῶται, λησταί, σπουδασταί, κ.λ.π.

Μὲ μιὰ τέτοια ἐξέλιξη τῶν ταξειδιῶν, ἦταν φυσικὸ νὰ ἱδρυθοῦν τὰ πρῶτα πανδοχεῖα, ἂν μπορεῖ κανεὶς νὰ ὀνομάσῃ ἔτσι σταύλους χωρὶς στέγη ὅπου οἱ ταξειδιῶτες ἀναπαυόντουσαν ἀπάνω σ' ἀχυροστρωμνὲς βρωμερές. Τὰ ἴδια χάλια εἶχαν καὶ τὰ πανδοχεῖα τῶν πόλεων, οἱ δὲ χρονικογράφοι τῆς ἐποχῆς κάνουν συνεχῶς λόγο γιὰ τὰ διάφορα σκάνδαλα καὶ ἐγκλήματα ποὺ ἐλάβαιναν χώρα σ' αὐτὸ. Νὰ τι γράφει ἕνος ἐπ' αὐτοὺς :

«Τὰ πανδοχεῖα αὐτὰ εἶχαν, γιὰ νὰ τραβοῦν τὴν προσοχὴ τῶν ταξειδιωτῶν ἐπιγραφὲς περίεργες καὶ γραφικές, ἐπιγραφὲς ὄχι γραπτές, μὰ παριστωμένες ἀπὸ ἀληθινὰ ἀντικείμενα κρεμασμένα πάνω ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς εἰσόδου ὅπως π.χ μιὰ ἄγκυρα, ἕνα χρυσὸ ἄστρο, ἕνα κόκκινο σκουφάκι, ἕνα κεφάλι ἐλαφιοῦ, κ.τ.λ.

«Τὰ πανδοχεῖα αὐτὰ ἦσαν ἀληθινὰ ἀνθρωποσφαγεῖα, ἄσυλα τῶν λῃστῶν, κλεπτῶν καὶ ὑποκειμένων τοῦ χειρίστου εἴδους, στὰ ὁποῖα ὁ ἔντιμος πελάτης ἐλησταεύετο κι' ἐδολοφονεῖτο χωρὶς ἔλεος, ὅταν δὲ μποροῦσε ν' ἀμυνθῇ». Οἱ πελάτες τῶν πανδοχείων κοιμόντουσαν σφιγμένοι, ὀχτὼ καὶ δέκα μαζί, ἀπάνω σὲ κρεμαστὲς κρεβάτες ἢ τάβλες. Ὅταν λέμε «κοιμόντουσαν» κάνουμε μιὰ ὑπερβολὴ γιατὶ τὴ νύχτα τους τὴν περνοῦσαν σὲ λογομαχίες καὶ σὲ κουγάδες μὲ τοὺς μεθυσμένους. Ἀκόμη καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς Ἀναγεννήσεως τὰ πανδοχεῖα ἐξακολουθοῦσαν νὰ ἔχουν τὰ ἴδια χάλια. Ἦταν τὰ πιὸ δυσφημισμένα κέντρα. Ὅταν, κατὰ τὴν ἐποχὴ τῶν πολέμων τῆς Θρησκείας, ὁ μέγας Λουτὲρ θέλησε νὸ κρυφτῇ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς του, κτέφυγε σ' ἕνα ἀπὸ τὰ πανδοχεῖα αὐτά, ὅπου ἀσφαλῶς κανεὶς δὲ θὰ φανταζόταν νὰ πάῃ νὰ τὸ ζητήσῃ. Εἶχε μεταμφιεσθεῖ σὲ ἱπποκόμο καὶ λίγο ἔλειψε νὰ προδοθῇ ἐπειδὴ δὲ μποροῦσε νὰ φτιάξῃ μιὰ ὁμιλέττα.

ΕΠΙΘΕΣΙΣ ΛΗΣΤΩΝ ΙΣΠΑΝΩΝ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΜΙΑΣ ΑΜΑΞΗΣ. *(Λιθογραφία τοῦ Ζαγέ).*
Παρόμοια δράματα συνέβαιναν τακτικὰ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου αἰῶνος, στὶς Ἄλπεις καὶ στὰ Πυρηναῖα τῶν ὁποίων οἱ χαρίδες, χρησιμευαν ὡς καταφύγια τῶν λῃστῶν. Γι' αὐτὸ δὲν ταξεῖδευε κανεὶς ἄοπλος. Οἱ ταξειδιῶτες ἀναγκαζόντουσαν συχνὰ νὰ συνάπτουν ἀληθινὲς μάχες.

Ἐκεῖνο ποὺ ἦταν ἀληθινὴ, ἐπανάσταση γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὑπῆρξεν ἡ χρησιμοποίησις ὡς μέσον συγκοινωνίας τῶν ἁμαξῶν μὲ ἄλογα. Κατὰ τὸ 1550, μόλις τότε τέτοια ἁμάξια ὑπῆρχαν σὲ ὅλη τὴ Γαλλία : Τὸ ἕνα ἦταν γιὰ τὴ βασιλίσσα, τὸ ἄλλο γιὰ τὴν σύνοικόμενη τοῦ βασιλέως· Ἀρτέμιδα νὲ Ποαπὲ καὶ τὸ τρίτο γιὰ τὸ Ζαν νὲ Λαβάλ ἕνα ἐξαιρετικὰ ποχύσαρκο εὐγενῆ, ὁ ὁποῖος δὲ μποροῦσε νὰ μετακινηθῇ ἀλλοιῶς. Ἐπὶ Ἑنρίκου VI τάμάξια αὐτὰ περιορίστηκαν σὲ ἕνα μόνο. Νὰ τὶ γράφει ὁ καλὸς αὐτὸς βασιλεὺς σ ἕνα φίλο του: «Λάβε μαρρέσω νάρθῶ νὰ σᾶς δῶ σήμερα, γιατὶ ἡ βασίλισσα χρησιμοποιεῖ τὸ ἁμάξιμου» Ὁ Λουδοβίκος XIII, ὁ ὁποῖος ἦταν μέγας κυνηγός, λίγο ἐνδιαφέρονταν γιὰ περιπάτους μ' ἁμάξια.

Μονάχα ἐπὶ Λουδοβίκου XIV, τάμάξια πολλαπλασιάστηκαν κατακλεικικά. Τότε παρουσιάστηκαν τὰ ἐπίχρυσα ἁμάξια γιὰ τὶς ἑορτὲς καὶ οἱ ἀναταυτικὲς μπερλίνες γιὰ τὶς ἐκδρομὲς καὶ τὰ ταξεῖδια Οἱ μπερλίνες πρωτοκατασκευάστηκαν στὸ Βερολίνο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο πῆραν καὶ τὸ ὄνομά τους. Μέσα σ'αὐτὲς οἱ ταξειδιῶτες βρισκόντουσαν τόσο ἄνετα σὰ νὰ καθόντουσαν στὴν πιὸ ἀναπτυκτὴ πολυθρόνα

Γιὰ νὰ πάῃ ὅμως κανεὶς μὲ τ' ἁμάξια αὐτὰ ἀπὸ τὸ Παρίσι στὸ Βερσαὶ, χρειαζόταν ἕνα ὁλόκληρες ἡμέρες.

Θὰ ἦταν δύσκολο νὰ καθορίσῃ κανεὶς τὴν ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία παρουσιάστηκαν τὰ πρῶτα δημόσια ἁμάξια. Ἀρχικως ἡ χρῆσις τους περιορίστηκε στὶς περιφέρειες τῶν μεγάλων πόλεων. Μὰ ἀπὸ τὶς 18 Μαρτίου 1662, ὁπότε ὁ μεγας Πασκάλ ἐπονόησε καὶ τὰ λεωφορεῖα γενικεύτηκαν. Ἀπὸ τότε ἄρχισαν νὰ χρησιμοποιοῦν γιὰ τὰ ταξεῖδια τους ἁμάξια, ἄνθρωποι κάθε τάξεως, ἐνῶ προηγουμένως μονάχα οἱ εὐγενεῖς εἶχαν τὸ προνόμιο αὐτό.

ΜΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΕ ΤΑΞΕΙΔΙ
κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα.
(Παλαιὰ λιθογραφία).

Ὡστόσο οἱ κίνδυνοι τοῦ ταξειδιοῦ δὲν ἐξέλιπαν καθόλου : ἕνα σωρὸ ἁμάξια εἶχαν παρασυρθεῖ ἀπὸ τὰ νερὰ ὁρμητικῶν χειμάρρων, ἐνῶ ἄλλα γλυστροῦσαν ἀπάνω στὰ χιόνια τῶν βουνῶν καὶ κατρακυλοῦσαν σὲ γκρεμνοὺς καὶ σὲ ρεμματιές. Οἱ λῃσταὶ ἐπίσης ἐπεσίθεντο διαρκῶς κατὰ τῶν ταξειδιωτικῶν ἁμαξῶν. Οἱ φόραγγες τῶν Ἄλπεων καὶ τῶν Σεβὲν ἦσαν μέχρι τοῦ τέλους τοῦ περασμένου αἰῶνος, περίφημα καταφύγια λῃστῶν ποὺ ὡς ἀποκλειστικό τους ἔργο εἶχαν τὰ λῃστεία τῶν ταξειδιωτῶν.

Γιὰ νὰ καταλάβετε πόσο ἐπισφαλῆ ἦταν τὰ ταξεῖδια καὶ μέχρις ἀκόμα τοῦ τέλους τοῦ περασμένου αἰῶνος, σᾶς λέμε μονάχα πὼς σὲ κάθε σταθμὸ ἁμαξῶν ὑπῆρχε κρεμασμένη καὶ ἡ ἑξῆς εἰδοποίηση : *«Εἰδοποιοῦνται οἱ κ.κ. ταξειδιῶται νὰ μὴν ἀφήνουν τὸ ὅπλο ἀπ' τὸ χέρι κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ταξειδίου».*

Ο ΚΑΪΝ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΠΛΑΝΩΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΕΡΗΜΟ
Ἕνα βαρὺ φορεῖο ὅπου γυναῖκες, παιδιὰ καὶ ζῶα βρισκόντουσαν σφιγμένοι φύγδην μίγδην ὑπῆρξε το πρωτο μεταφορικὸ μέσο ποὺ ἐπενόησε ὁ πρωτόγονος ἄνθρωπος. Ὁ ζωγράφος παρίστανει στὴν ἀνωτέρω εἰκόνα τὸν Κάϊν, κατοικιδιασμενον τὰ πλανᾶται ἀδιάκοπα γιὰ τὰ ἐλευθερωθῇ για τὸ φόνο τοῦ ἀδελφοῦ του, τὰ ὁδηγῇ τὴν οἰκογένειά του μέσα στὴν ἔρημο, ζητῶντας ἕνα καταφύγιο.

Ἡ ἀνάπτυξη τῶν ἁμαξῶν ἔγινε ἀκόμη πιὸ ἀσφαλὴς ἀφοῦ ἄρχισαν νὰ χρησιμοποιοῦν γιὰ τὰ ταξεῖδια τους ἁμάξια, ἄνθρωποι κάθε τάξεως, ἐνῶ προηγουμένως μονάχα οἱ εὐγενεῖς εἶχαν τὸ προνόμιο αὐτό.

Ὡστόσο οἱ κίνδυνοι τοῦ ταξειδιοῦ δὲν ἐξέλιπαν καθόλου : ἕνα σωρὸ ἁμάξια εἶχαν παρασυρθεῖ ἀπὸ τὰ νερὰ ὁρμητικῶν χειμάρρων, ἐνῶ ἄλλα γλυστροῦσαν ἀπάνω στὰ χιόνια τῶν βουνῶν καὶ κατρακυλοῦσαν σὲ γκρεμνοὺς καὶ σὲ ρεμματιές. Οἱ λῃσταὶ ἐπίσης ἐπεσίθεντο διαρκῶς κατὰ τῶν ταξειδιωτικῶν ἁμαξῶν. Οἱ φόραγγες τῶν Ἄλπεων καὶ τῶν Σεβὲν ἦσαν μέχρι τοῦ τέλους τοῦ περασμένου αἰῶνος, περίφημα καταφύγια λῃστῶν ποὺ ὡς ἀποκλειστικό τους ἔργο εἶχαν τὰ λῃστεία τῶν ταξειδιωτῶν.

Γιὰ νὰ καταλάβετε πόσο ἐπισφαλῆ ἦταν τὰ ταξεῖδια καὶ μέχρις ἀκόμα τοῦ τέλους τοῦ περασμένου αἰῶνος, σᾶς λέμε μονάχα πὼς σὲ κάθε σταθμὸ ἁμαξῶν ὑπῆρχε κρεμασμένη καὶ ἡ ἑξῆς εἰδοποίηση : *«Εἰδοποιοῦνται οἱ κ.κ. ταξειδιῶται νὰ μὴν ἀφήνουν τὸ ὅπλο ἀπ' τὸ χέρι κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ταξειδίου».*

Ὡστόσο ὅμως, παρ' ὅλους τοὺς κινδύνους ποὺ παραφύλαγαν τότε τοὺς ταξειδιῶτας σὲ κάθε καμπὴ τοῦ δρόμου, τὰ ταξεῖδια ἤτανε, στὰ παλιὰ τὰ χρόνια, πολὺ πιὸ εὐχάριστα, πολὺ πιὸ γραφικὰ ἀπὸ σήμερα. Ὁ ταξειδιώτης μποροῦσε ν' ἀπολαμβάνῃ μὲ ὅλη του τὴν ἄνεση τὶς καλλονὲς τῆς φύσεως, νὰ σταματάῃ ὅπου ἤθελε νὰ μείνῃ γιὰ νὰ χαρῇ καλύτερα ἕνα ὡραῖο τοπεῖο καὶ χίλιες δυὸ ἄλλες εὐκολίες, τὶς ὁποῖες δὲν μπορεῖ νὰ τὶς ἔχει σήμερα, μὲ τὴν ἐλιγγιώδη ταχύτητα τῶν σιδηροδρόμων.

Σιγὰ-σιγὰ, μὲ τὴν ἐξέλιξη καὶ τὴν πρόοδο τῶν μεταγωγικῶν μέσων τὰ ταξεῖδια ἄρχισαν νὰ γίνονται πιὸ τρομακτικὴ !

Καὶ σήμερα, ὁ ἄνθρωπος, τὸ παμφάγον αὐτὸ θηρίο, κατατρώγει τὶς ἀποστάσεις μέσα σὲ λίγες ὧρες. Οἱ σιδηροδρομικὲς γραμμὲς ποὺ ἔχουν ἁπλωθεῖ σάν ἱστοὶ ἀράχνης πάνω στὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἐπιφανείας τῆς ὑδρογείου, ἔχουν εὐκολύνει καὶ τὰ πιὸ μακρυνὰ ταξεῖδια. Ἡ μετάβαση ἀπὸ Μασσαλίας στὸ Παρίσι εἶνε σήμερα ζήτημα ὀλίγων ὡρῶν, ἐνῶ ἄλλοτε γιὰ τὴν ἴδια ἀπόστασι, χρειαζόταν ταξεῖδι δώδεκα ὁλοκλήρων ἡμερῶν.

Θάρρῃ ἀσφαλῶς μιὰ μέρα, κατὰ τὴν ὁποία οἱ σιδηρόδρομοι καὶ τὰ βαπόρια θὰ χρησιμοποιοῦνται ὡς μέσο μεταφορᾶς μονάχα τῶν βαρέων ἀντικειμένων, ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος θὰ ταξειδεύῃ ὅλο μὲ τ' ἀεροπλάνο. Ἡ μέρα αὐτὴ πλησιάζει.

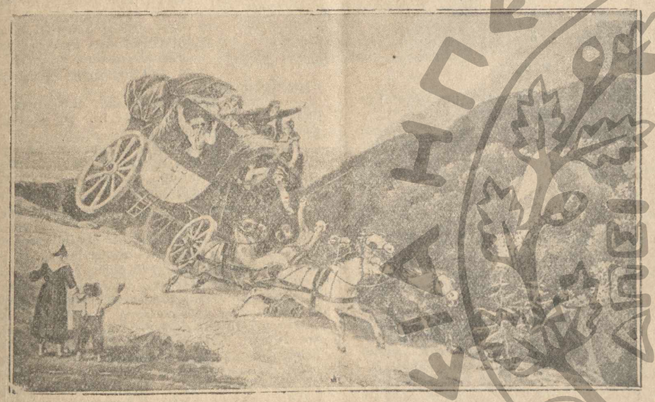

ΤΟ ΔΥΣΤΥΧΗΜΑ ΤΟΥ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟΥ. — *Πίναξ τοῦ Ζαζέτ.*
Πρὸ ὀγδόντα ἀκόμη χρόνων οἱ δημόσιοι δρόμοι βρισκόντουσαν σ' ἐλεεινὰ χάλια. Γι' αὐτὸ ἕνας ἀπὸ τοὺς κινδύνους ποὺ διέτρεχαν ὅσοι ταξεῖδευαν μ' ἁμάξια ἦταν νὰ κατρακυλήσουν σὲ καμμιὰ ρεμματιὰ ἢ σὲ κανένα φαράγγι.

ΠΑΛΗΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ

Ο ΚΥΡ ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ

(Στὸ πεζογράφημά του αὐτὸ ὁ ἀείμνηστος διηγηματογράφος Α. Καρκαβίτσας διηγεῖται πῶς ἀντάμωσε μὲ τὸν Παπαδιαμάντη σ' ἕνα ταξεῖδι του στὴν Σκιάθο.)

Θὰ ἦταν 10 ἡ ὥρα ὅταν πάτησα τὴ σκάλα τῆς Σκιάθου· 10 ἡ ὥρα στὶς 14 τοῦ Μαγιοῦ τοῦ 1909. Μᾶς καλωσώριζαν ὁ δήμαρχος, ὁ τελώνης, ὁ εἰρηνοδίκης, ὁ ὀσυνόμος καὶ ὁ καφετζῆς μὲ τὶς παντόφλες του καὶ τὴν ποδιά του, ὅλοι δηλαδὴ οἱ ἐπίσημοι καὶ ἀνεπίσημοι ἀντιπρόσωποι τοῦ νησιοῦ. "Οχι ἐμένα, βέβαια· τὸ νομάρχη καὶ τὴν ἄλλη συντροφιά του.

Ἐγὼ μόλις πάτησα τὸ πόδι στὴ στεριὰ κι' ἀπὸ τὴ βάρκα, μπορῶ νὰ εἰπῶ κι' ἀπ' τὸ βαπόρι ἀκόμη, γύριζα τὸ μάτι μου ψαχουλευτὰ στοὺς δρόμους γιὰ ν' ἀπαντήσω τὸ φίλο μου. Εἶχα χρόνο καὶ περισσότερο νὰ τὸν ἰδῶ! Καθίσαμε στὸ καφενεδάκι γιὰ καφέ, μὰ τὸ μάτι μου δούλευε. Ἔβλεπα ναύτες, καπετάνιους, ὀξωμάχους λογὶς-λογὶς, δίχτυα καὶ πανιὰ στὸν ἥλιο, ἐργαστήρια καὶ κρασοπουλειὰ ὀρθάνοιχτα, μπαλκονάκια καὶ παράθυρα στολισμένα μὲ γλάστρες, δρόμους ἀνηφορικοὺς καὶ μονοπάτια χυτὰ στὸ γιαλό, μὰ τὸ ζωγράφο τους ὄχι. Ὁ νομάρχης ρωτοῦσε γιὰ τὸ κάθε τί καὶ ὅλοι τ' ἀπαντοῦσαν ἀμέσως: πόσο λάδι βγάζει τὸ νησί, πόσο κρασί, τί σωδούει τὸ τελωνεῖο, πόσοι ψῆφοι· μὰ κανεὶς οὔτε ρωτοῦσε οὔτε μιλοῦσε γιὰ τὸν Παπαδιαμάντη. Ἄκουα ἐγὼ καὶ δὲν παραξενευόταζα ζερβόδεξα σκάλωσε ἡ ματιά μου σ' ἕνα μαγαζὶ πέρα. Μοῦ φάνηκε πῶς ἄρπαξε ἄξαφνα ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὸ γνώριμο ἐπανωφόρι, ἀπὸ τὸ καπέλο τὸ ἡμίψηλο ἀπὸ τὴν τραχειὰ καὶ αὐστηρὴ φυσιογνωμία τοῦ φίλου μου· Ἐκεῖνος ἦταν χωρὶς ἄλλο· στήριξε τὸ ἕνα του πλευρὸ στὸν παριστάτη τῆς πόρτας καὶ πρέβαλλε φυλαχτὰ τὸ κεφάλι νὰ μᾶς ἰδῇ κι' πάλι τζιμπαζε, σὰν ἐρασιῆς ποὺ κατασκοπεύει τὴν ἐρωμένη του. "Αρχισα κ' ἐγὼ ν' ἀλοιθωρίζω ἀπὸ φόβο μὴ φύγῃ. Παίξαμε τὸ παιχνίδι ἔτσι ὡς ἕνα τέταρτο. Ἔπειτα σὰ νὰ πῆρε τὴν ἀπόφαση, φάνηκε θαρρετὰ στὴν πόρτα δλόσωμος· ἔπειτα βγῆκε στὸ δρόμο καὶ βάδισε ἴσα πάνω μας μὲ τὸ συνειθισμένο του περπάτημα, μὲ τὸ μπαστοῦνι ὀρθὸ στὴν ἀριστερὴ μασχάλη, τὸ ἀριστερὸ χέρι κλεινοντας τὸ πανωφόρι στὸ στῆθος, μὲ τὸ ἡμίψηλο κατεβασμένο στὰ φρύδια, χαμωθώρης καὶ ὀρθόκορμος σὰν κυπαρίσι. Καθὲ ἄλλος θὰ νόμιζε πῶς ἐρχόταν νὰ μᾶς χαιρετίσῃ. Ἐγὼ ἄλλο περίμενα. Καὶ δὲν ἄργησα. Μόλις ἔφτασε εἴκοσι - τριάντα βήματ' ἀπὸ μᾶς ἔκαμε δεξιὰ κατὰ τὸ γιαλό, πάντα χαμηλοβλέποντας καὶ ὀρθόκορμος, σὰν τὸν καλὸ καπετάνιο ποὺ καβατζάρει τὶς ξέρες. Σηκώθηκα, πῆγα, χαιρετηθήκαμε. Φαινόταν πολὺ συγκινημένος.

—Ἠρθῆς στὸν τόπο μου καὶ νὰ μὴ μπορῶ νὰ σὲ περιποιηθῶ! νὰ πᾷς ἄλλοῦ! νὰ μὴ σὲ πάρω σπίτι μου! εἶπε κ' ἔρχισε νὰ δακρύζῃ.

— Βρὲ ἀδερφὲ Ἀλέκο ντροπή! εἶνε νὰ σκέφτεσαι τέτοια πράματα! δὲν ξέρουμε ἕνας τὸν ἄλλον;

— Τί νὰ σοῦ κάμω δὲ μπορῶ, τί νὰ σοῦ κάμω! ξανάλεγε.

—Τίποτα νὰ μὴ μοῦ κάμῃς, τὴ συντροφιά σου μονάχα, εἶπα γιὰ νὰ τοῦ εἴξω ἄλλοῦ τὸ νοῦ· πᾶμε νὰ καθίσουμε.

—Αἴ κάτσε δὲν ἔρχουμαι· πῶς νἄρθω ἐγὼ σὲ τέτοια συντροφιά; τί εἶμαι ἐγώ; δὲν ἔπρεπε καὶ νἄρθω νὰ σὲ χαιρετήσω μάλισα.

Ἔστριψε ἀπότομα, πῆρε τὸν ἴδιο δρόμο καὶ χώθηκε πάλι στὸ μαγαζί.

—Μωρ' τὸν γνωρίζεις; μὲ ρώτησε ὁ νομάρχης μὲ ἀπορία.

—Πῶς εἶνε φίλο μου.

—Μωρ' εἶνε μεγάλος ἄνθρωπος λέω! εἶπε μὲ Μεσολογγίτικη προφορὰ καὶ ἀφελεια. Τοῦτος δὲν εἶνε ποὺ τοῦ κιμᾶ ἡ Πριγκηπισσα Μαρία σὶὸν Παρνασσὸ τὴ γιορτή; Πῆγε ὁ Διάδοχος, πῆγαν οἱ Πρίγκηπες καὶ τὸ ἄνθος τα' Ἀθήνας. Μωρ' εἶνε μεγάλος ἄνθρωπος! Κ' ἔτσι νἄνα νὰ νευμένος! κ' ἔτσι νἄνε νευμένος! Νὰ μὴ βαστάῃ τὴ θέση του!

"Αρχισε τότε γενικὴ κουβέντα γιὰ τὸν Παπαδιαμάντη. "Ενας μὲ τὸν ἄλλο ὅλοι οἱ ἐπ σημοι τὸν ἐθαύμαζαν, ὅλοι τὸν ἀγαποῦσαν, τὸν τιμοῦσαν, τὸν περιποιοῦνταν μά... δὲ βαστοῦσε θέση, ὁ εὐλογημένος! Ποτὲ δὲν πήγαινε μὲ τοὺς καλοὺς τοῦ τόπου, μὲ τὸ δημαρχο, (ὁ δήμαρχος, ἀλήθεια τοῦ ἔχει ὑποθήκη τὸ πατρικό του γιὰ λώνη, ποτέ! "Ολο μὲ ψαπάδες, μὲ καντηλαναγτες, μὲ ναυτικοὺς καὶ στὶς ταβερνες.

—"Α! δὲν κάνει καλά, δὲν κάνει καλά, ἐπίμενε ὁ νομάρχης. Ἐγὼ θὰν τοῦ τὸ εἰπῶ· ἕνας μεγάλος ἄνθρωπος!...

"Ἐμεινα στὴ Σκιάθο κάπου ὀχτὼ ἡμέρες. Ὁ Παπαδιαμάντης σύντροφός μου. Ἀλήθεια δὲ μὲ πήγαινε στὸν καλὸν κόσμο· μὰ σύσταινε σὲ κείνους ποὺ τὸν ἔσερνε ἡ ψυχή του. Γυρίζαμε στοὺς ταρσανάδες, στὰ ἐξωκκλήσια, στὴ λίμνη, στὰ περιβόλια, σ' ἀπόμερα λιμανάκια καὶ τὰ στενοσόκακα τῆς χαριτωμένης μικρῆς πολιτείας του «δίπλα εἰς τὴν ἄμμον τοῦ Χειμαδιοῦ, παραπέρα ἀπὸ τὸ Μικρὸ Μουράγιο τῆς Πιάτσας, κάτω ἀπὸ τὸν βραχῶδη κρημνὸ τοῦ Πανωμαγαλᾶ». Μ' ἔσμιγε μὲ καραβοκύρηδες, μὲ καλαφάτες, μὲ ψαλτάδες, μὲ κρασοπούλους, μὲ συνταξιούχους θαλλήλους, ἀπομάχους ναυτικοὺς, μὲ γριὲς μαυροφορεμένες, μὲ δρφανὰ ποὺ ἔβοσκαν ἀπόμερα τὶς κατσίκες τους, μὲ σταχομαζῶχτρες κ' ἐλαφρομαζῶχτρες «χιλιοβασανισμένη ἡ ζωή μας, ἀδερφοῦλα μ' μπλιό!..» "Ολοι κι' ὅλες μόλις πλησιάζαμε προσηκόνονταν καὶ τὸν χαιρετοῦσαν μὲ σεβασμὸ τὸν κὺρ Ἀλέξαντρο. Δὲν πιστεύω πῶς τὸν ἤξεραν σωστὰ τί ἄξιζε, ὅπως τὸν ἤξερε ὁ καλὸς κόσμος· ἤξεραν ὅμως τὸ σεβασμό τους στὸν ἄνθρωπο· σ' ἐκεῖνον ποὺ πέρασε τὴ ζωή του στὶς ἐκκλησιὲς καὶ στοὺς ψαλμοὺς, ποὺ ἔγινε γέρο τὸ μιὰν ἀξιοπρέπεια ἱερατικὴ καὶ μιὰν ἁπλότητα παιδιάτικη.

— Καλῶς τὸν κὺρ Ἀλέξαντρό μας.—Πῶς περνᾷς κὺρ Ἀλέξαντρέ μας; —Ὁ κὺρ Ἀλέξαντρός μας εἶσαι, μαθές; Ἔτσι ἀντιφωνοῦσαν ὅλοι κι' ὅλες στὸ διάβα μας. Κ' ἐκεῖνος μοῦ ἔλεγε, μὲ ἔλεγε. Γιὰ κάθε τί πρόσωπο ἢ πρᾶμα, ἄνθρωπο, χτίριο, δέντρο, φυτό, βουνάκι εἶχε μιὰν ἱστορία νὰ διηγηθῇ· ἱστορία ὄχι μακρυνή, ὄχι παράδοση ἀλλὰ σύγχρονη. Ἐκεῖ τὸ Μελαχρώ, τὸ Βουνογλώ, τὸ Μαχώ, τὸ Πασώ, τὸ Οὐρανιῶ τὸ Διόμικο ἐκεῖ κι' ὁ Μπάρμπα Μοναχάκης, ὁ Γιώργης τῆς Μπούρμπαινας, ὁ Σπιαδανάκης, ὁ Ναλογιάννης. Ἴδιοι οἱ συνόμιοιοί τους. Καὶ ἀπὸ τότε σκέφτομαι πῶς ὁ Παπαδιαμάντης ποτὲ ἢ πολὺ λίγα ἀγγάρεψε τὴ φαντασία του. Ἄμα ἤθελε δημιούργημα ἔφτανε νὰ ξεφυλλίσῃ τὴ μνήμη τοῦ ζαντρωνοντάς τη μὲ τὸ βαθὺ αἰσθημά του. Τόσος χρόνος, πλοκή, ἐπεισόδια, λόγια, χαρατά, θρῆνοι, λύσις, ἔρχονταν μονάχα τους κορδέλλα. Καὶ ἂν καιμμιὰ φορὰ ἔλειπαν μερικὰ τέτοια στολίδια ἢ καὶ ὅλα μαζί, δὲν στενοχωριόταν ἄλλοι, ἀφοῦ ἔλειπαν κι' ἀπ' τὴν ἀληθινὴ ζωὴ τὰ πρόσωπον του. Τότε, εἶδα καὶ τὴ διαφορὰ ποὺ ἔχει ὁ Παπαδιαμάντης ἀπὸ ἄλλο γνωστὸ μου διηγηματογράφο ποὺ σχεδὸν ὅλη ἡ ἐργασία του ἔξερε πῶς εἶνε πλασμα τῆς φαντασίας του. Γιατὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς πατρίδας ἐκεινοῦ ζοῦν καὶ πεθαίνουν σχεδὸν ὅλοι τὸ ἴδιο, ὅπως τὰ χόρτα τοῦ βουνοῦ, μὲ κοινὲς θλίψεις, κοινοὺς ἀγῶνες, κοινὲς χαρὲς καὶ κοινοὺς ἔρωτες. Ἐκεῖ μονάχα τύποι δὲν ὑπάρχουν καὶ γιὰ τοῦτο δὲν τοὺς ἐξήτησε. Τοὺς ἔπλασε μοναχός του γιὰ νὰ γνωρίσῃ τὶς ἰδέες του. Κατὰ πόσο τοὺς ἔπλασε ἀληθινοὺς αὐτὸ εἶνε ἄλλο ζήτημα.

Ὦ; τόσο ὁ κὺρ Ἀλέξαντρος μέρα μὲ τὴν ἡμέρα μαλάκωσε. Γνωρίστηκε μὲ τὸ νομάρχη ἤρθε καὶ στὸν καφενὲ ποὺ σύχναζε ὁ καλὸς κόσμος καὶ κάθισε μαζί του. Τὴ δεύτερη τρίτη μέρα τοῦρριξα κόντους πῶς ἤθελα νὰ πάω σπίτι του. Ταράχτηκε:

— Σπίτι μου! Ποῦ τὸβρα ἐγὼ τὸ σπίτι; δὲν ἔχω σπίτι ἐγώ· δὲν ἔχω! κ' ἔφυγε ἀπότομα ἀπὸ κοντά μου.

Ὁ νομάρχης ὅμως ἤθελε κι' αὐτὸς νὰ τοῦ κάμῃ ἐπίσκεψη.

— Τέτοιον ἄνθρωπο νὰ τὸν τιμήσουμε, λέω· νὰ πᾶμε ἐν σιωπῇ· εἶνε μεγάλος ἄνθρωπος!... Θὰ νἄρθῃς κι' ἐλόγου σου Παντελέω, νὰ τὸν τιμήσουμε!

Ὁ ἀγαθὸς νομάρχης ἐπίστευε πῶς μὲ τὴν ἐπισκεψή του θὰ χαλοῦσε τὴ Σκιάθο καὶ θὰ συγκινοῦσε τὸν κόσμο.

— Βεβαια νὰ πᾶμε, ἀποκρίθηκε ὁ δικαστής, Μεσολογγίτης κ' ἐκεῖνος. Τὸν τίμησε, ἀκοῦς, οὔλο τὸ Παλάτι καὶ νὰ μὴν πᾶμε μεζίχη, στὴν ἀρχὴ ἔκαμε τὰ συνειθισμένα του καὶ τελος δέχτηκε νὰ μᾶς ὁρίσῃ μέρα. Πήγαμε· μᾶς δέχτηκε κάτου στὴ σκάλα ξέσκεπος· ἀπάνου μᾶς δέχτηκαν οἱ ἀδερφάδες του· μια χήρα ναυτικοῦ, ἡ ἄλλη ἀνύπαντρη· δυὸ γυναικάρες καλοπλασμένες, μεγαλοσωματες, ἐγγενικὲς σὰν κ' ἐκεῖνον. Το σπίτι του ἀπὸ τὰ συνειθισμένα στὴ ἐπαρχίες, μὲ σκάλα ξύλινη, μὲ ταράτσα μεγάλη, ἄσπροι κάσσαροι οἱ τοίχοι του, ἀσβεστωμένη ἡ αὐλή του. Μᾶς ἔβγαλαν γλυκὸ τῆς κούπας· ὁ Παπαδιαμάντης ὀρθὸς, περιοριστικός, ὀμιλητικός—ἄλλος ἀπὸ τὸ γνωστό μας τοῦ δρόμου. Ἀπάνου στο τραπεζι, τὰ σιρωμένο μὲ ντάπιο τραπεζομάντυλο, ἕνας τόμος τοῦ Σαιξπηρικοῦ στὸ ἀγγλικό. Κάτι μᾶς μετέφρασε ἔτσι στο πόδι. Ὅταν φύγαμε μᾶς συνέβγαλαν ὡς τὴν αὐλή, ἐκεῖνος μπροστὰ οἱ ἀδερφάδες πιστὸν. Ὁ νομάρχης, ὁ δικαστὴς μαγεμένοι.

"Ἔτσι φύγαμε ἀπὸ τὴ Σκιάθο ἕνα βράδυ. Πρὶν μᾶς δώσουν τὸ χέρι τους οἱ ἐπίσημοι, μᾶς ἀποχαιρετισε ὁ Παπαδιαμάντης καὶ βιαστικὰ χώρισε ἀπὸ τοὺς ἄλλους, τραβῆξε γιὰ τὸ μαγαζὶ ποὺ πρωτοσέιδα. Σαν ἔφτασε στὴν πόρτα γυρισε ἀπότομα, κύτταξε τὸ λιμάνι, σταυρώθηκαν τὰ μάτια μας καὶ τὸν ἔχασα μέσα στὴν πυκνή

Α. Καρκαβίτσας

(Προσωπογραφία Παύλου Σουὸν)

Ἡ πόλις τῶν τηλεφώνων

Ἡ πόλις ποὺ ἔχει σχεσικὰ μὲ τὸν πληθυσμό της τὰ περισσότερα τηλέφωνα εἶνε ἡ Στοκχόλμη. Οἱ κάτοικοί της ἀνέρχονται σὲ 450 χιλιάδες κι' ὁ ἀριθμὸς τῶν τηλεφώνων της σὲ 120 χιλιάδες. Ὅπως βλέπουμε ἀναλογεῖ ἕνα τηλέφωνο σὲ κάτι τι λιγώτερο ἀπὸ τρεῖς τέσσερες κατοίκους, ἤτοι ἕνα σὲ κάθε οἰκογένεια.

Ὅλοι οἱ συνδρομηταί του, βεβαιώνει τὸ τηλεφωνικὸ κέντρο τῆς Σουηδίας, ἔχουν συνηθίσει τόσο πολὺ στὶς εὐκολίες ποὺ τοὺς παρέχει τὸ τηλέφωνο, ὥστε δὲ διστάζουν νὰ διακηρύξουν ὅτι δὲ θὰ μποροῦσαν νὰ περάσουν οὔτε στιγμὴ χωρὶς αὐτό. Μερικοὶ μάλιστα θὰ προτιμοῦσαν νὰ ἔχουν μιὰ κάμαρη λιγώτερη στὸ σπίτι τους ἢ νὰ κατοικοῦν σὲ ὑπόγειο παρὰ νὰ στερηθοῦν τὸ τηλεφωνό τους!

Ὁ ἐνθουσιασμὸς αὐτὸς τῶν κατοίκων τῆς Στοκχόλμης μᾶς ἐπιτρέπει νὰ συμπεράνουμε ὅτι τὰ τηλέφωνά τους λειτουργοῦν καλονικώτατα καὶ ὅτι τὸ κράτος δὲν τοὺς ἐπιβάλλει τόση βαρειὰ φορολογία ὅση στὴν αὐλογημένη χώρα μας.

***

Τὰ ξενθὰ μαλλιά.

Ἡ μόδα νὰ βάφωνται τὰ μαλλιὰ ξανθὰ εἰσήχθη στὴ Γαλλία ἀπὸ τὴς βασίλεισας Ἐρρίκου τοῦ τρίτου καὶ ἡ πρώτη γυναίκα ποὺ εἶχε αὐτὴ τὴν ἰδέα ἦταν ἡ Μαργαρίτα νὲ Βαλουᾶ. Ἡ μόδα τῶν ξανθῶν μαλλιῶν δὲν ἄργησε πολὺ νὰ ἐξαπλωθῇ σ' ὅλη τὴ Γαλλία καὶ νὰ ἐπικρατήσῃ μέχρι τῆς ἀναρρήσεως εἰς τὸν θρόνον τοῦ Λουδοβίκου 13ου ἂν καὶ ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε ἐκδοθῇ σχετικῶς μιὰ ἀπαγορευτικὴ διαταγή.

Ἡ Δίκαστρίνη τῶν Μεδίκων, ἡ ὁποία ὡς γνωστὸν εἰσήγαγε τὰ ἀρώματα στὴ χώρα της, εἶχεν ἐκ φύσεως ξανθὰ μαλλιὰ καὶ φυσικὰ ἐκδηλωθήκανε ὑπερβολικὰ ἀπὸ τὴ νέα μόδα, ἡ ὁποία ὑποχρέωσε καὶ τὶς ἄλλες γυναῖκες νὰ βάφουν τὰ μαλλιά τους σὰν τὰ δικά της. Ὁ Βύρων μᾶς περιγράφει τὸν τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖον οἱ Βενετσίνες ἐπεριποιοῦνταν τὴν κόμη τους. Τὴν ὥρα, λέει, ποὺ ὁ ἥλιος ἔκαιε πειὸ δυνατά, οἱ ἀρχοντοποῦλες τῆς Βενετιᾶς ἀνέβαιναν στὴν ταράτσα τους ἔχοντας στὸ κεφάλι τους τὸ γύρο ἑνὸς καπέλλου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον εἶχε ἀφαιρεθῆ τὸ ἀπάνω μέρος, γιὰ νὰ προφυλάσσουν ἀπ' τὶς φλογερὲς ἀχτίδες τὸ χῶμα τοῦ προσώπου τους. Τότε ἡ μαῦρες ὑπηρέσιες τοὺς ξέπλεναν τὰ μαλλιὰ καὶ τὰ ἄπλωναν στὸν ἥλιο ρίχνοντάς τους συνάμα σταλαματιὲς ἀπὸ διάφορα ἀρώματα γιὰ νὰ γίνουν ξανθά.

Κατὰ δὲ τὸν 16ο αἰῶνα οἱ ζωγράφοι ἀνελάμβαναν πρὸ πάντων στὴν Ἰταλία νὰ βάφουν ξανθὰ τὰ πρόσωπα τῶν γυναικῶν τῆς ἀριστοκρατίας, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ πάνε στὸ χορὸ καὶ μεταξὺ ὅλων διακρίθη σ' αὐτὸ τὸ βάψιμο ὁ Καῖσαρ Βενέλλιο, γνιὸς τοῦ περιφήμου ζωγράφου Τιτιάνου (;) Titien.

***

Ἕνας τίμιος φύλακας

Κάποια γυναίκα ποὺ κατοικοῦσε σὲ μιὰ ἐπαρχιακὴ πόλη τῆς Γαλλίας εἶχε χάσει ἐδῶ καὶ κάμποσα χρόνια τὸ χρυσὸ δαχτυλίδι τοῦ γάμου της, γιὰ τὸ ὁποῖο λυπήθηκε πάρα πολύ, ὄχι τόσο γιὰ τὴν ἀξία του ὅσο γιατὶ στερήθηκε ἕνα οἰκογενειακὸ κειμήλιο.

Τὴν περασμένη ἑβδομάδα ὅμως ἐνῶ καθόριζε ἕνα μεγάλο καρότο βρῆκε ἐκεῖ μέσα ἕνα σκληρὸ πρᾶγμα ποὺ ἦταν ἀπολύτως τὸ γαμένο δαχτυλίδι της.

Φαίνεται λοιπὸν πῶς καμμιὰ μέρα ἐνῶ σκούπιζε, τὸ πολύτιμο δαχτυλίδι τῆς ἔπεσε χωρὶς νὰ τὸ καταλοβῇ μέσα στὸ σωρὸ τῶν σκουπιδιῶν ποὺ τάρριξε μέσα σὲν κῆπο της. Ἐκεῖ φύτρωσε τὸ καρότο κι' ἀπερράγησε ἀπὸ τὸ χῶμα τὸ περίφημο δαχτυλίδι τὸ ὁποῖον κι' ἀπέδοσε μὲ τὸν καιρό, σὰν πιστὸς καὶ τίμιος φύλακας, στὴν τυχερὴ ἰδιοκτήτριά του!..

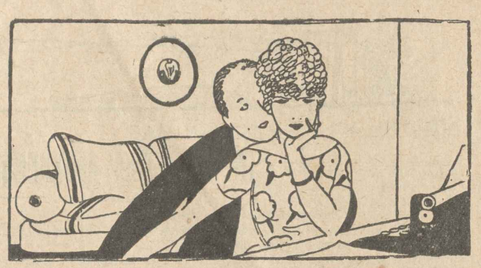

ΑΠ' ΟΣΑ ΔΙΑΒΑΖΩ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ... ΦΙΛΑΡΕΣΚΩΝ!

Ἡ κυρία Μολιέρου καὶ ἡ κόρη της. «Μὴν τὸ πῆτε τῆς μαμᾶς!..» Ἡ Ἀγγλὶς κοκέττα. Ὁ ἀνδρεῖος ἱππότης Μπουτβίλ. Γενναῖος μπρὲς στὸ θάνατο, δειλὲς μπρὲς στὸ ψαλίδι τῆς κουρᾶς τῶν καταδίκων! Τὰ «ὡραῖα μάτια» τῆς κ. Γκοντέν.

"Οταν ὁ Μολιέρος πέθανε—διηγεῖται ὁ Μπορριὲρ στὰ «*Ἀπομνημονεύματά*» του—ἄφησε μιὰ κόρη ἐξαιρετικὰ ἔξυπνη καὶ ὡμορφη. Ἡ μητέρα της ὅμως, ἡ ὁποία ἦτανε τρομερὰ φιλάρεσκη, τὴν ἐζήλευε γιὰ τὴν ὡμορφιά της. Βλέποντας δὲ πῶς μεγάλωνε, πράγμα ποὺ τὴν ἔκανε καὶ τὴν ἴδια νὰ φαίνεται γρηά, ἀπεφάσισε νὰ τὴν κλείσῃ σ' ἕνα μοναστῆρι. Τὸ κορίτσι, ὅμως μὲ κανένα τρόπο δὲν δεχόταν νὰ γίνῃ καλόγρηα. Κι' ἔτσι ἀναγκασθῆκαν νὰ τὴν ξαναφέρουν στὸ σπίτι της.

— Πόσων χρόνων εἶσαι, μικροῦλα μου; τὴν ρώτησε μιὰ μέρα ὁ ποιητὴς Σαπέλ, παλαιὸς φίλος τοῦ πατέρα της.

— Κοντεύω δεκαπεντέμισι, ἀπήντησε τὸ κορίτσι. Μὴν τὸ πῆτε ὅμως,..τῆς μαμᾶς!..

***

Μιὰ πολὺ κοκέττα Ἀγγλίδα, ρωτοῦσε κάποτε τὴν κόρη της φιλάρεσκα:

— Τί θάδινες γιὰ νἄχες τὴν ὡμορφιά μου;

— "Οτι θάδινες καὶ σύ, μαμά, ἀπήντησεν ἡ νεαρὰ μίς, γιὰ νἄχες τὴν ἡλικία μου!...

***

Ὁ κόμης Ντὲ Μπουτβίλ, ἕνας ἀπὸ τοὺς λαμπροτέρους ἱππότας καὶ τοὺς ἐξοχωτέρους ξιφομάχους τῆς ἐποχῆς του, συνελήφθη, κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς τρομοκρατίας καὶ παρεπέμφθη στὸ Ἐπαναστατικὸ Δικαστήριο, τὸ ὁποῖον τὸν κατεδίκασε εἰς θάνατον. Ὁ Ντὲ Μπουτβίλ ἤκουσε ψυχραιμότατα τὴν ἀπαγγελία τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως. Ἐπίης ἔδειξε ἐξαιρετικὸ θάρρος καὶ γενναιότητα καὶ τὴν ἡμέρα ποὺ τὸν ὡδηγοῦσαν στὸν τόπο τῆς θανατικῆς ἐκτελέσεως.

Ἐνῶ ὅμως εἶχεν ἐπιδείξει τόσην ἀνδρεῖαν μέχρι τῆς ὥρας κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνέβηκε ἐπάνω στὸ ἐκρίμμα, τὴν στιγμὴ ποὺ ὁ δήμιος ἀφοῦ τοῦ ἔκοψε τὰ μαλλιά, ἔτοιμαζόταν νὰ «βάλῃ χέρι» καὶ στὰ μουστάκια του, ἐταράχθη τρομερά, ἐσκέπασε μὲ τὰ χέρια του τὸ πρόσωπό του, προσπαθώντας νὰ ἐμποδίσῃ ἔτσι τὸ ψαλλίδισμα τῶν μουστακιῶν του καὶ κατελήφθη ἀπὸ λυγμούς, σὰν μικρὸ παιδί. Ἡ φιλαρέσκεια, εἶχεν νικήσει τὴν γενναιότητα!...

***

Ὁ ἀκόλουθος τοῦ Μ. Ναπολέοντος Κωνστάν, διηγεῖται τὸ ἑξῆς χαριτωμένο ἀνέκδοτο, στὰ «*Ἀπομνημονεύματά*» του:

Ὁ γάλλος διπλωμάτης Γκοντέν, ὁ ὁποῖος εἶχε χρηματίσει πρεσβευτὴς στὴν Κωνσταντινούπολι, εἶχε νυμφευθεῖ μίαν ἑλληνίδα ξημιζυμένη γιὰ τὴν καλλονή της, καὶ, κυρίως γιὰ τὰ ὡραῖα της ματια.

Ἡ σύζυγος τοῦ γάλλου διπλωμάτου ἐγένετο ἀμέσως δεκτὴ σὲ ἀριστοκρατικώτερα σαλόνια τοῦ Παρισιοῦ. Δὲν ἤξερε ὅμως διόλου γαλλικά.

Κι' ἐπειδή, ὅταν τῆς μιλοῦσαν γιὰ τὰ μάτια της τῆς τὰ ἐχαρακτήριζαν διαρκῶς ὡς «*ὡραῖα*», ἐνόμισεν ὅτι ἡ φραεις «*ὡραῖα ματια*» ἀποτελοῦσε μία καὶ μόνη λέξη.

Μιὰ μέρα, ὁ Αὐτοκράτωρ τὴν εἶδε νὰ κάθεται συλλογισμένη καὶ σὰν στενοχωρημένη σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς αἰθούσης τοῦ Κεραμεικοῦ.

— Τί ἔχετε, κυρία μου;...τὴν ἐρώτησε πλησιάζοντας. Μήπως ὑποφέρετε;...

Καὶ ἡ ὡραία Ἑλληνίς, ἡ ὁποία εἶχε πονόματο, τοῦ ἀπήντησεν ἀφελῶς:

— Ναί, Μεγαλειότατε...Μοῦ πονοῦν τὰ...«ὡραῖα ματια» μου!...

ἀήμου ραῖρα τοῦ οὔζου. Τώρα διαβάζω στὸ σημειωματάρι μου αὐτὰ τὰ λόγια. —«Ἡ φύση ἐδῶ εἶνε κομψή, λεπτοκαμωμένη. Τίποτα μεγάλο, φοβερό, ἐκπληκτικό. Βουνάκια, ρεματιές, ἀνηφοράκια, γεφυράκια, βρυσοῦλες, ἐξωκκλησάκια. Οἱ ἐλιές, οἱ σκινιές, ὅλα τὰ φύλλα καὶ τὰ φύτρα σὰν Γιαπωνέζικα κομψοτεχνήματα».

Καὶ παρακάτω:

«Ὄμορφη εἶνε ἡ Σκιάθος τοῦ Θεοῦ· μὰ ἡ Σκιάθος τοῦ Παπαδιαμάντη μοῦ φαίνεται ὀμορφότερη!»

† Α. Καρκαβίτσας

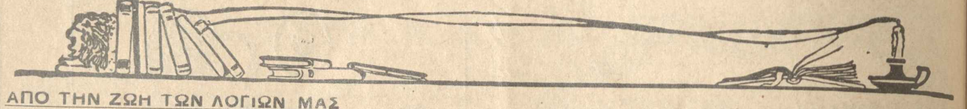

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ

ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

— Ἔλα μαζί μου, μιά στιγμή, ἀπαυα νὰ γράψω καὶ φεύγουμε... μοῦ εἶπε ἀφελέστατα.

— Νὰ γράψῃς τώρα ; Ἀλλά, ἀγαπητέ μου Ἐπίσκοπε (Ἐπίσκοπο τὸν λέγαμε συνοπτικό) εἶνε δώδεκα περασμένες. Καὶ ἂν φτάσουμε, μετὰ τὴ μία, θὰ μᾶς ἔχουν κρεμάσῃ τὸ κουτάλι.

Μὲ βεβαίωσε, πῶς δὲ θ' ἄργησῃ καὶ πῶς θὰ εἴμεθα ἐγκαίρως στὸν Πειραιᾶ. Ὑπέθεσα, ὅτι εἶχε νὰ γράψῃ κανένα μικρὸ κομματάκι καὶ τὸν ἀκολούθησα. Κάθισε βιαστικὰ στὸ γραφεῖο του καὶ κάθισα κοντά του, περιμένοντα . Τὸν εἶδα ἰότε νὰ σκοβῇ ἀπάνω στὰ χαρτιά του καὶ νὰ χαραξῃ χωρὶς διακοπὴ τὰ ἱερογλυφικά του μὲ μιὰ ταχύτητα καταπληκτική. Τὰ χειρόγραφα ἔφευγαν ἀπὸ μπροστά του ὅπως φεύγουν τὰ φύλλα τῆς ἐφημερίδος ἀπὸ ἕνα ἠλεκτρικό, κυλινδρικὸ πιεστήριο. Πότε ἐσκέπτετο καὶ πότε ἔγραφε ; Τὸ γράψιμό του ἐπρότρεχε ἀπὸ τὴ σκέψη του. Καὶ ἔγραφε χρονογράφημα, καὶ ἔκανε ὕφος, τὸ ὑηρίο. Σὲ ἕνα τέταρτο μέσα, τὸ χρονογράφημα - μιάμιση στήλη τοῦ «Ἄστεως» - εἶχε τελειώσει. Χωρὶς νὰ πάρῃ ἀνάπνοή—τὸ ἀριστερό του χέρι ἄλλαζε τὰ φύλλα του χαρτιοῦ μπροστά του σὰ μηχανικὸς πάλι χαρτοθέτης πιεστηρίου—ἄρχισε νὰ μεταφράζῃ τὸ μυθιστόρημα τῆς ἐπιφυλλίδος.

— Ἀλλοίμονο ! ἀναστέναξα. Θὰ γράψῃς καὶ μυθιστόρημα ;

— Δὲν ἀργῶ... μουρμούρισε, χωρὶς νὰ σηκώσῃ τὸ κεφάλι του ἀπὸ τὸ τραπέζι.

Καὶ ἐξακολούθησε νὰ γράφῃ Σ' ἕνα ἄλλο τέταρτο, εἶχε τελειώσει καὶ τὸ κομμάτι τοῦ μυθιστορήματος καὶ τραβηξε ἄλλο χαρτὶ μπροστά του.

— Ἔχεις κι' ἄλλα νὰ γράψῃς, ὑηρίο ;

— Τελείωσα. Μιὰ μικρὴ θεατρικὴ κριτική.

— Σὲ δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας εἶχε τελειώσει καὶ ἡ θεατρικὴ κριτικὴ καὶ, τότε μόνο, τὸ τέρας αὐτὸ τῆς ταχυγραφίας σήκωσε τὸ κεφάλι του ἀπὸ τὸ τραπέζι.

— Βλέπεις ; Τελείωσα. Τί ὥρα εἶνε ;

Ἤτανε μία παρὰ τέταρτο. Σὲ τρία τέταρτα τῆς ὥρας—ρεκὸρ παγκόσμιο, ὑποθέτω — εἶχε γράψει χρονογράφημα, ἐπιφυλλίδα καὶ θεατρικὴ κριτική. Καὶ ἤρθε μαζύ μου δροσερώτατος, χωρὶς τὸ παραμικρότερο ἴχνος κόπου.

Ἔχω πολλὲς παλαιότερες καὶ πολυχρονιώτερες φιλολογικὲς φιλίες. Μὲ λίγους ἀνθρώπους ὅμως συνεδέθηκα τόσο πολὺ ὅσο μὲ τὸν Ἐπισκοπόπουλο, ἂν καὶ πολὺ νεώτερό μου. Οἱ δεσμοί μας σὲ λίγον καιρὸ, ἀπὸ φιλικοὶ καὶ συναδελφικοί, ἔγιναν ἀδελφικοί. Τὸν λογάριαζα σὰ μικρότερο ἀδελφό μου καὶ εἴχαμε γίνει ἀπαραίτητοι ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον. Ἐρχόταυε καὶ περνοῦσε ἡμέρες στὸ σπίτι μου, ὅπου ἤμαν σὰ στὸ σπίτι του.

Ἡ μακαρίστω μητέρα μου, ποὺ ζοῦσε ἀκόμα, τὸν θεωροῦσε κι' αὐτὸν σὰ δεύτερο παιδί της. Κάναμε μαζὶ τοὺς περιπατοὺς μας, τὶς ἐπισκέψεις μας σὲ συγγενικά μου σπίτια, στὸν Πειραιᾶ καὶ στὴν Κηφισσιά,ὅπου ἔγινε ἐνεπλῶς intime, τὰ θαλάσσια λουτρά μας, καὶ δὲ μᾶς χωρίζε οὔτε ὁ ὕπνος, γιατὶ τοῦ παραχωροῦσα τὸ κρεββατί μου, ὅταν ἐμεινε σπιτι μου, κι' ἐγὼ κοιμομουν στὸ ντιβανι τῆς κρεββατοκαμαρᾶς μου .. Ἀκόμα ὅταν βρισκομουνα μὲ ἄλλους, ἡ θεση του ἤτανε πάντα κοντά μου. Κἀτι εἶχε πάντα νὰ μου πῇ, κἀτι νὰ τοῦ πῶ, κἀτι νὰ σχολιάσουμε καὶ νὰ συζητήσουμε Καὶ ὁ Σουρῆς, περιγραφικὸς κἀποτε μια φιλολογικὴ συγκέντρωση στὸ Φάληρο, ἔγραφε στὸ «Ρωμηό» του:

Καὶ ὁ Ἐπισκοπόπουλος. . . . .
Συνομιλεῖ γιὰ τοὺς Γκονκοὺρ μὲ τὸν Ἀποστολίδη.

Ὁ στενὸς αὐτὸς σύνδεσμος μου μὲ τὸν Ἐπισκοπόπουλο, ποὺ χρονολογεῖται ἀπὸ τὶς πρῶτες ἡμέρες τῆς γνωριμίας μας, δὲν ἤτανε χωρὶς λογο. Κατωφθασμε, ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή, νὰ συνεννοῦμεθα τέλεια μαζὶ του. Ἕνα ἐλευθέρω καὶ θετικὸ πνεῦμα, δὲν εἶχε ἰδέες «ἐκ τῶν προτέρων» γιὰ τίποτε. Ἤτανε ἕτοιμος παντα νὰ συζητήσῃ τὸ καθεστί, νὰ δεχθῇ τὸ καθεστί, «μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου» καὶ ν' ἀρνηθῇ πάλι τὸ καθεστί, γιὰ νὰ τὸ πιστεψῃ ἕπειτα στερεώτερα. Μ' ἕναν τέτοιο πνεῦμα καταλαβαίνει κανεὶς πόσο εὐχάριστο πράγμα καὶ πόσο γόνιμο μαζὶ εἶνε ἡ συζήτησις καὶ ἡ ἁπλὴ ἄκομα συνομιλία. Καὶ ὅμολο,ῶ, ὅτι την ἐξαιρετικὴ εὐχαρίστησῃ τὴν εὑρῆκα σὴν συναναστροφὴ τοῦ Ἐπισκοπόπουλου. Βλέπαμε ὅλα τα πράγματα, καὶ ἀντικρυζαμε ὅλες τὶς ἰδέες χωρὶς προκαταλῆψῃ, με μια πιερβενικὴ σκέψῃ, σαν πρωτογενεῖς. Ἔτσι, φτιαναμε κἀποτε στὴν παρωδοξολογία, κυνηγωντας μια καινουργια, ἀλήθεια Ἐννοεῖται, ὅτι παρομοια κυβιστηματα τῆς σκεψεως ρψιθινδυνευει κανεὶς μόνο μ' ἕνα σύντροφο ἀπολύτως ἐλευθερον πνεύματος. Μὲ κάθε ἄλλον θὰ κινδύνευε νὰ παρεξηγηθῇ ὡς ἀμαθὴς ἢ ὡς ἀνόητος. Ἀλλά φόβος γιὰ μιὰ τέτοια παρεξηγηση δὲν ὑπῆρχε μεταξύ μας. Παρομίαζε ὁ ἕνας στὸν ἄλλον τὴ σκεψῃ του ὁλόγυμνη καὶ κἀποτε—κἀποτε ποὺ δυσκολώτερα ἀκόμη τὸ ἀποφασίζει κανεὶς—μὲ τὸ νυγκιά της. Ἂν μᾶς ἄκουε, νὰ μιλοῦμε ἕνας ἄνθρωπος μὲ σχηματισμένες ἰδέες καὶ πεποιθήσεις, θ' μᾶς ἔπιαρνε, τοὐλάχιστον, γιὰ τρελλοὺς. Γιατὶ συχνὰ φτάναμε σὴν τέλεια ἀναρχία, σὴν ἄρνηση ὅλων τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν, σὴν ἀνατροπὴ ὅλων τῶν εἰδώλων, γιὰ νὰ ἐπιστρέψουμε πάλι σὲ μιὰ ὡραία, παλαιὰ πίστη. Ὅμως αὐτὲς ἡ φιλοσοφικὲς ἀκροβασίες μας εἶχαν ἕνα θέλγητρο ξεχωριστὸ καὶ δυὸ τοὺς δυό μας. Ἐννοεῖται, ὅτι, σ' ἕνα κἀποιο μέτρο, τα ἀκροβατικὰ αὐτὰ γυμνάσια τοῦ λογισμοῦ μας ἔφταναν κἀποτε ὡς τὸ χρονογράφημά μας. Καὶ τὸ δικό του καὶ τὸ δικό μου συχνὰ περνοῦσαν ὡς εὔθυμες παραδοξολογίες, ἐνῶ κατὰ βαθος δὲν ἦσαν παρὰ εὐσχημες παρουσιάσεις ἐπαναστατικῶν ἰδεῶν, ποὺ δὲ θὰ τολμοῦσαμε νὰ τὶς παρουσιάσουμε ὡς πραγματικὲς μας σκέψεις. Καὶ θυμοῦμαι, ὅτι, κἀποτε, μιὰ πολὺ γνωστὴ καὶ πολὺ χαριτωμένη κυρία, ποὺ γεματίζαμε ἕνα μεσημέρι σὴν ἔπαυλή της τὴς Ἐκηφισιάς,μᾶς εἶπε, ὅταν ἀποσυρθήκαμε, μετὰ τὸ γεῦμα, νὰ καπνίσουμε στὸ κοπελιὸ τῆς *ομόκιν-ρούμ*.

— Ξερετε, κύριοι,ὅτι κατανταῖτε πολὺ ἐπικίνδυνοι μὲ τὰ χρονογραφήματά σας. Ἂν σᾶς πίστευα, θὰ ἀρχιζα νὰ ἀμφιβάλω γιὰ πολλὰ πραγματα...

— Precisez, madame... τῆς εἶπε ὁ Ἐπισκοπόπουλος, μὲ τὴ σπανιθισμένη του ρύτη γαλλικὴ φράση, ποὺ μεταχειριζόταυε συχνά, μ' ἕνα σατανικὸ τρόπο, ὅταν μιλουσε γιὰ ὡρισμενα πράγματα μὲ κυρίες.

Ἡ θελκτικὴ κυρία δὲ θέλησε νὰ προσδιορίσῃ τὴν κρυφὴ της σκεψῃ καὶ περιωρισθῆκε νὰ χαμογελάσῃ καὶ ν' ἀλλάξῃ βιαστικὰ θεμα. Τὴν εἴχαμε ὅμως μυστεύσῃ τὴ σκέψῃ της στὰ ὡραῖα της μάτια, ποὺ ἔλαμαν ἐξαιρετικὰ ἐκεῖνο τὸ ἀπογευμα, μέσα στον καρκινικὸν ἀέρα τῆς ἀνοιξιάτικης ἑξοχῆς.

Δὲν ξερω ἂν ἡ ἀπόλυτη αὐτὴ καλὴ συνεννόησῃ, ποὺ εἶχα μὲ τὸν Ἐπισκοπόπουλο, ἐσημαινε καὶ ἀπολυτο συμπαντισμὸ γνωμῶν καὶ ἀντιλήψεων, σὲ ὅλα τα ζητήματα. Ἐσήμαινε ὅμως,χωρὶς ἄλλο, μια κοινὴ ἀγάπη τῆ ἐλευθερίας -τῆ σκέψῃ καὶ ἴσως μια συγγενεια ἰδιοσυγκρασιῶν. Ἐννοεῖται,ὅτι μέ-ην τελε α αὐτη συνεννοηση μεταξύ μας, καὶ ἡ γνῶμες μας γιο ἀνθ,ὤπους καὶ συγγραφεῖς συνεπειαν σχεδὸν παντοτε καὶ τὶ. ἐμπιστεύομαστε ὁ ἕνας στὸν ἄλλον,με ἀπολυτη πεποίθησῃ, τι θα μείνουν μεταξύ μας.

Ὁ ἐκλεκτὸς συνεργάτης κ. Παῦλος Νιρβάνας, ὁστις ἐξελέγη πρὸ ἡμερῶν ἀκαδημαϊκός.

***

Ὁ Ἐπισκοπόπουλος ἤτανε ἕνας βιβλιοφάγος. Σωστὸς ποντικὸς τῶν βιβλιοθηκῶν. Ἔφευγε ἀπὸ τις βιβλιοθήκες, ποὺ ἤτανε ὁ τακτικώτερος πελατης τους, φορτωμένος πανω μὲ τόμους. Καὶ στὴ στασῃ του αὐτή, μὲ τὰ πόδια διασταυρωμένα μὲ τὸ κεφάλι σκυφὸ πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ τὸ σῶμα γυρμένο πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἀπὸ τὸ βαρος τῶν βιβλίων, ποὺ κρατοῦσε μὲ τὸ δεξιστερο του χέρι, ἐνῶ ἄπλωνε τὸ δεξὶ του για να χαιρετῆσῃ μὲ μιὰ ψυχρὴ, τυπικὴ χειραψία, ἕνα γνῶριμο ἢ ἕνα φιλο, ποὺ φάνοτανε να τὸν περιφρονοῦσε ἀπὸ μέσα του, τὸν ἀποθανάτισε ἡ καρικατοῦρα τοῦ Θεμου Ἀννίνου. Στὴν καρικατοῦρα αὐτὴ ὁ θεμος εἶχε βάλει ὅλη την κακία του. Ἤτανε ἡ ἐποχῆ, ποὺ ὁ Ἐπισκοπόπουλος εἶχε ἀκολουθήσει τὸν Κακλαμάνο στὴν ἵδρυσῃ τοῦ «Νέου Ἄστεως» καὶ ὁ Θεμος, ποὺ εἶχε ἐγκαταλειφθῆ ἀπὸ τοὺς χθεσινοὺς συνεργάτες του, ἐσπάραζε καθημερινῶς τοὺς σχισματικοὺς μὲ τὸ κοντύλι του. Ὁ Κακλαμανος, ὁ Ἐπισκοπόπουλος, ὁ Λουκᾶς Νάκος, ὦ, διηγήσατε τοῦ Καλλιμάνου, καὶ ὁ διευυσυντὴς τοῦ Πρακτορείου τῶν Ἐφημερίδων, που εἶχε ἀναλαβει την ἐπωλῆσῃ του «Νέου Ἄστεως», ὁ Σπυρος Τσαγκάρης, ἤτανε τα καθημερινά του θεματα. Καὶ εἶνε γνωστο, ὅτι μονο, ὅταν ὁ Ἀβινος ἤτανε θυμωμένος, ἔκανε ἀριστουργήματα. Τόσο ἤτανε βέβαιο αὐτο, ὥστε ποτὲ δὲ θέλησε νὰ μοῦ κάνῃ τὴν καρικατοῦρα μου, μολονότι συγγενεύοντας μαζὶ του —εἶχε πάρει γυναῖκα του κἀποτε ἔφτασα νὰ τοῦ πῶ :

— Δεν ξερω πῶς νὰ σὲ θυμώσω, καταμένε Θέμο, γιὰ ν' ἀπουφασισῆς, νὰ μοῦ κανῆς την καρικατουρα μου.

— Ποιος σοῦ φταιει ; μοῦ εἶπε χαμογελώντας, μὲ συμπαθεια. Ἂς ἔφευγες κ' ἐσυ ἀπὸ τὸ «Ἄστυ» μαζὶ μὲ τὸ φίλο σου, τὸ Ζακυνθινό.

Δὲν ἤθελε ν' ἀναφέρῃ, οὔτε τὸ ὄνομά του. Ἐνεγοοῦσε ὅμως τον Ἐπισκοπό ουλο.

(Ἀκολουθεῖ)

Τὸ «Μπουκέτο» συγχαίρει ἐγκαρδίως τὸν κ. Παῦλον Νιρβάναν διὰ τὴν ἐκλογήν του ὡς Ἀκαδημαϊκοῦ.

ΣΙΛΟΥΕΤΤΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΣΑΛΟΝΙΑ

Ε. Λ.

Ὁ στίχος τοῦ Μυσσὲ «Μελαχροινὴ μὲ γαλανὰ μάτια» ταιριάζει σὴν ὡραία φυσιογνωμία τῆς ἐκλεκτῆς κυρίας, ἡ ὁποία κατέχει τὸ μυστικὸν τῆ; πλέον συγκρατητικῆ; ὁμιλίας που τὴν διακρίνει καὶ λεπτότατο χιοῦμορ Αἱ ἐμφανίσεις της στὶς πλέον περιζήτητες δεξιώσεις εἶνε πάντοτε ἀξιοσημείωτοι λόγῳ εὐμορφιᾶς, συμπαθητικότητος τουαλεττῶν ἐξεισιάων ποὺ τῆς χαρακτηρίζει ἡ τελευταία λέξις τοῦ παριζιανισμοῦ.

Ἡ Μονταὶν

ΚΟΣΜΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Κατ' αὐτὰς αἱ δεξιώσεις ἔχουν φθάσει σὲ ρεκὸρ πληθώρας, καὶ οἱ βραδυνοὶ χοροὶ διαδέχονται οἱ μὲν τοὺς δὲ. Αἱ κοσμικαὶ Ἀθῆναι εὑρίσκονται σὲ ἀδιάκοπον κίνησιν.

— Τὸ παρελθὸν Σάββατον ὁ χορὸς ὑπὲρ τοῦ Μακεδονικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συλλόγου ἐσημείωσε θριαμβευτικὴν ἐπιτυχίαν. Ἡ ὡραία αἴθουσα τοῦ «Καπρὶς» εἶχε κατακλυσθῆ ἀπὸ τὸν πλέον ἐκλεκτὸ Ἀθηναϊκὸ κόσμο.

— Κάθε θεωρεῖ κ' ἕνα μπουκέτο ἀπὸ Ἀθηναϊκὲς καλλονές. Γύρω ἀπὸ κάθε τραπέζι σιλουέττες ποὺ θυμίζουν ἀναπαραστάσεις παριζιάνικων σκίτσων τοῦ «Σιλον».

—Κἄτι ἀναλαμπὲς δυὸ φωτοβόλες, ὡραιότητες ὅπως ἡ κ. Καίτη Παγκάλου ντυμένη ὀνειροπόλως καλαίσθητα μὲ βελοῦδο ἰβουάρ προσημασμένο σὴν ἀσύλληπτη σιλουέττα της, Δίς Λίζα Καλλέργη ἕνα σπάνιο ἀνοιξιάτικο τριαντάφυλλο μὲ κοστοῦμι γραφικὸν Νιαούσης. Ἐνδιαφέρουσα ξανθὴ φυσιογνωμία ἡ Δίς Χρησιομάνον μὲ μακεδονικὸν κοστοῦμι. Ὡραιοτάτη ἡ Δίς Οὐέλς μὲ παφτὰ λευκὸν στυῦ, κ. Μακάλεῦ μὲ τουαλέττα κομψοτάτη.

— Μὲ ἀπεριγραπτον ἐνθουσιασμὸ γίνεται δεκτὸς ὁ ὁμιλος τῶν ὡραίων δεσποινίδων ποὺ χ ρούσιν μακεδονικοὺς χοροὺς μὲ φορέματα Φλωρίντης, Καστοριᾶς, Νιαούσης μὲ λυγιρότητα καὶ χάρι ποὺ προκαλοῦν χείμαρρον χειροκροτημάτων.

— Σὲ ἀνωτέρῳ γκρούπ συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ Δες Β. Μελᾶ, Κριεμάδη, Ἐλ. Μεταξᾶ.

Μεταξὺ τῶν παρευρεθέντων οἱ Πρεσβευταί, Γαλλίας Ἰταλίας, Ἀγγλίας, Πολωνίας, Γερμανίας, Λαΐδη Λωραὶν ὡραιοτάτη μὲ μαῦρα, κ. Ἀρλόττα κομψοτάτη μὲ μώβ, κ. Ρέννεφ μὲ μπλὲ παγωνιοῦ, Δίς Ἀρλόττα μὲ κομψὴ τουαλέττα ἀπὸ βελοῦδο ρόζ, κ. Ἀραπάνου μὲ τουαλέττα ἀπὸ βελοῦδο μπλέ,κ. Φωτιάδη ὅπως συνήθως μαῦρα καὶ κυριαρχοῦσα λόγῳ κομψῆς σιλουέττας, Λίδας Παπαρρηγοπούλου χαρακτηριστικὲς ἐμφανίσεις, Δίς Πράττερ σπάνιο κομψοτέχνημα μὲ σιφρὸν μπλὲ κοπενάγκ «μοντέλλο Πατού», Δίς Λ. Φερενίνου ἐκτάκτως κομψὴ τουαλέττα ταφτὰ βερ-ντ-ίν στὺλ.

— Τὴν ἴδια βραδυὰ συνέπεσεν μουσικὴ ἑσπερὶς παρὰ τῷ Πρεσβευτῇ τῆς Γαλλίας καὶ τῇ κ. Κλεμὰν Σιμὸν πρὸς τιμὴν τοῦ μεγάλου καλλιτέχνου κ. Κορτίν.

— Προηγήθη γεῦμα κατὰ τὸ ὁποῖον παρεκάθησαν Πρέσβυς Ὁλανδίας καὶ κ. Περσοῦμ, κ. καὶ κ. Ρουσσέλ, κ. Σένγ-Ἀρντουεν, κ καὶ κ. Σερπιέρη, κ. καὶ κ. Ἀραβαντινοῦ, κ. Μ. Βλαστοῦ ἰδιοτυπη φυσιογνωμία ὑπενθυμίζουσα τὴν ἑλκυστιτὴ Μιστενγκέττ.

— Ἐπηκολούθησεν δεξίωσις κατὰ τὴν ὁποίαν παρέστησαν Στρατηγὸς καὶ κ. Φραντζῆ, κ. καὶ κ. Α. Μιχαλακοπούλου, κ. καὶ κ. Γ. Καφαντάρη—πολὺ εὔμορφη μὲ τουαλέττα κομψοτάτη σὲ λεπτὴν ἀπόχρωσιν, κ καὶ κ. Μαζαράκη, κ. καὶ κ. Μεταξᾶ, κ. καὶ κ. Νικολοῦδῆ, κ Παπαναστασίου.

— Ἐκ τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος παρευρέθησαν Πρεσβευταὶ Δημοκρᾶς Ἀγγλίας, Πολωνίας, Γερμανίας.

— Καὶ ὁ κ. καὶ ἡ κ. Θ. Πολίτη, Ναύαρχος καὶ κ. Λουπρέστη, κ. καὶ κ. Γ. Νικολαΐδη, κ. καὶ κ. Βοβίτσου, κ. καὶ κ. Γρίβα, κ. καὶ κ. Β. Ἀθανασιάδη, κ. καὶ κ. Τριανταφύλλου, καὶ οἱ κ. κ. Λορέτζος, Ἀνδρεάδης, Σαλιαφέρης, Λαγουδάκης, Ψαρούδας κ. λ. π.

— Ἔχουν ἤδη ἀναγγελθῆ αἱ ἑξῆς δεξιώσεις Πρεσβειῶν 31 Ἰανουαρίου Ἰταλικὴ Πρεσβεία, 1 Φεβρουαρίου δεξιωσις τσάϊ Ὁλλανδικὴ Πρεσβεία,6 Φεβρουαρίου ἀπογευματινὴ δεξίωσις εἰς τὴν Γαλλικὴν Πρεσβεία προς τιμὴν τῆς κ. Πιερρά.

— Μουσικὴ ἑσπερὶς παρὰ τῷ κ. καὶ τῇ κ. Θ. Λεκατσᾶ τὴν 5 Φεβρουαρίου, μετὰ τὸ μεσονύκτιον χορός.

— Τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν δεξιωσις παρὰ τῷ κ. καὶ τῇ Ν. Παποδημητρίου.

— Ὡραιόταται αἴθουσαι διακοσμημένες μὲ πολὺ γοῦστο.

—Παντοῦ ὡραῖα ἄνθη,μία μικρὰ σέρρα πλήρης ἀπὸ σπάνια φυτά.

— Ἡ οἰκοδέσποινα ἔφορεν κομψοτάτην τουαλέττα καὶ ἐδέχετο τοὺς κεκλημένους πολὺ συμποθητικά.

— Παρευρέθησαν κ. Λάγκα Ρασκάνο, ὁ ἐπιτετραμένος τῆς Βουλγαρίας μετὰ τῆς κυρίας του, κ. Μπραμπετσιάνο, Α'. γραμματεὺς τῆ; Ρουμανικῆς πρεσβείας, κ. Χατζηανέσης, κ. καὶ κ. Γ. Παπαγιαννοπούλου, κ. Κ Μομφεράτου, κ. Ρεδιάδη κ Περ. Καραπάνου, κ καὶ κ. Ν. Ζίνη, κ. Μιχάλου, κ. Μεζίκη, κ. καὶ κ. Β. Παπαγεωργακοπούλου, Δις Πρ βελεγγίου, κ. καὶ κ. καὶ Δις Φιλικοῦ—ὡραιοτάτη ἐ φάνισ, κ. Ψύλλο, κ. Σούτσου.

— Δεξίωσις τηνΠ'μπτη πιρα τῷ στρατηγῷ καὶτῇ κ.Ν. Τρικούπη.

— Τετάρτη δεξίωσις παρὰ τῷ κ. καὶ τῇ κ. Μασσόν.

— Τὴν παρελθοῦσαν Δευτέρα τσάϊ μπρὶτζ καὶ Κοὺν-Κὰν παρὰ τῇ κ. Ἰουλία Καλβοχορέση.

— Μεταξὺ τῶν κεκλημένων κ. Σκαναβῆ, κ. καὶ κ. Καριδιᾶ, κ. καὶ κ. Μετοξᾶ, κ καὶ κ. Τσιρονιᾶ, κ. καὶ κ. Πετροκοκκίνου, κ. Τριανταφυλλάκου, κ. Γυλιάστρου, κ. Μαρινοπούλου, κ. καὶ Δις Κάπαρη, Δις Κοντοπούλου. κ καὶ κ. Φωτιάδη, κ καὶ Δις Ὀθ. Φωστηροπούλου, κ. Περόγλου. κ. Ρ.γελ.

—Καὶ οἱ κ.κ. Βοῦφος, Ρούφος, Κρινο , Δαραλέξης,Νεγοπόντης.

— Χθὲς δεξίωσις παρὰ τῷ πρεσβευτῇ τῆς Ἰταλίας καὶ τῇ κ. Ἀρλοττα ἤτις ἔφερεν τουαλέττα μαῦρη καὶ χρυσῆ προσαρμοσμένη στὴν κομψοτάτη σιλουέττα της. καὶ ἐδέχετο τοὺς κεκλημένους της με θαυμαστὴν συμπαθητικότητα βοηθουμένη ὑπὸ τῆς Δος Ἀρλοττα, μὲ τουαλέττα ντρὶ-μπλέ.

— Αἴθουσαι εὐρύχωροι ποὺ τὶς διεκρίνεν καλαίσθητος διάκοσμος, παντοῦ γκρουπ ἀπὸ σιλουέττες χαριτωμένες. Ἀρκεται τουαλέττες ἐξαιρίζουν λόγῳ Παριζιανισμοῦ «σὶκ».

— Παρεκάθησαν πρέσβυς Ἀγγλίας καὶ λαΐδη Λωραὶν, πρέσβυς Γαλλίας καὶ κ. Κλημὰν Σιμὸν, πρέσβυς Γερμανίας καὶ κ. Ρεν ερ, πρέσβυς Ρουμανίας καὶ κ. Ρασκάνο, πρέσβυς Ὁλλανδίας καὶ κ. Περσοῦμ -ἐξαιρετικὰ χαριτωμένη ἐπιφανεια, πρέσβυς Πολωνίας καὶ κ. Γιούγκεβιτ , πρεσβευτὴς τοῦ Περοῦ, πρεσβυς Ρωσσίας κ. Οὐστίνωφ, πρέσβυς Τσεχοσλοβακίας, πρέσβυς Τουρκίας.

Καὶ οἱ κ. κ Δ. Μιχαλακοπούλου, Μεταξᾶ, Γ. Καφαντάρη, Φραντζῆ, ναύαρχος καὶ κ. Λουμπρέστη, ναύαρχος καὶ κ. Τυπάλδου, κ. καὶ κ. Ἴμβελεν, κ. Γ. Παπᾶ, κ. καὶ Δις Μαυρουδῆ, κ. Ἀχιλλεπούλου, κ. Κασδάγλη, κ. Βερενίκη κ. καὶ Δις Ψάκῆ, κ. Η. Ἠλιάσκου, κ. καὶ κ. Ἀλ. Γρίβα, κ. καὶ κ. Ἀφεντούλη, κ. καὶ κ. Ἀλεξανδρῆ, κ. καὶ κ. Τσαλδαρῆ κ. Κολ. Καραπάνου, κ. καὶ κ. Γ. Μακκᾶ, κ. Μ. Μελᾶ, κ. Ὑψηλάντη, κ. Βαφειάδαη, κ. καὶ κ. Ἀγγουσοπούλου, κ. καὶ Δις Φωστηροπούλου, κ. καὶ Δις Βλαχοπούλου, κ. Ντε-πάος, κ. καὶ κ. Πολίτου Δις Μίκκα Σκουζέ, κ. Φάψη Μεταξᾶ, κ. Χατζηκυριάκου, κ. Τομπούζη, κ. Μανοροκορδάτου, κ. Βαμβάτζη, κ. Ἀλ. Χωρέμη, κ. Κάρταλη, κ. καὶ κ. Λεοντοπούλου, κ. Χίλ, κ. Μπλέγκεν κ. ἄ.

Ἡ Μονταὶν

Η ΓΑΤΑ ΤΟΥ ΠΕΤΡΑΡΧΗ

Στὶς 18 Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1374 οἱ ὑπηρέτες τοῦ Πετράρχη μπαίνοντας τὸ πρωὶ μέσα σὴ βιβλιοθήκη του τὸν βρῆκαν γυρμένον ἀπάνω στὸ τραπέζι του μὲ τὸ κεφάλι του ἀκουμπισμένο σ' ἕνα ἀνοιχτὸ βιβλίο. Εἶχε πάψει νὰ διαβάζῃ καὶ νὰ ζῇ. Εἶχε βρῆ τὸν ὡραιότερο ἀσφαλῶς θάνατο, ποὺ θὰ ποθοῦσε ἕνας ἄνθρωπος ποὺ ἀφιέρωσε ὁλόκληρη τὴ ζωή του στὴ μελέτη.

Διὰ τῆς διαθήκης του, ὁ Πετράρχης, ἄφηνε σ' ἕνα φίλο του τὸ ἀσημένιο κύπελλό του. (παραγγέλοντάς του νὰ πίνῃ μ' αὐτὸ μόνο νερό, προτιμώντας το ἀπὸ τὸ κρασί). Σὲ δυὸ ἄλλους φίλους του ἄφηνε τὸ προσευχητάριο καὶ τὴ βάρβιτό του καὶ σὲ ὁν Βοκκάκιο, τὸν παλιό του μαθητή, πενῆνητα χρυσᾶ φλωρίνια γιὰ ν' ἀγοράσῃ ἕναν ὡραῖο κοιτωνίτη γιὰ τὸ δωματιό του.

Σὲ ποιὸν ὅμως ἄφηνε ὁ ποιητὴς τῆς Λάουρας τὴν περίφημη γάτα του, ποὺ ὅπως ξέρουμε, τόσο ἀγοποῦσε ; Ἡ Ἱστορία δὲ μᾶς λέει σχετικῶς τίποτα. Τὸ μόνο θετικὸ ποὺ γναρίζουμε σχετικῶς εἶνε ὅτι ἡ γάτα τοῦ ποιητοῦ μεταφέρθη στὴ Βωνλὺζ κι' ἐκεῖ ἀφοῦ βαλσαμιάθηκε προσεχτικά, ἐπεδεικνύετο ἐπὶ ἔτη στοὺς διαφόρους περιηγητάς. Ἀργότερο ἡ βαλσαμωμένη γάτα τοῦ ποιητοῦ χάθηκε κι' ἀναγκάσθηκαν νὰ τὴν ἀντικατασταθῆσουν μ' ἄλλες κοινὲς γάτες πού τῆς ἐμοιαζαν !..

ΑΓΟΡΑΣΑΤΕ ΟΛΟΙ ΤΗΝ

«ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΝ»

ΠΟΥ ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ ΜΕ ΕΚΛΕΚΤΗΝ ΥΛΗΝ ΚΑΙ ΣΑΥΜΑΣΤΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ

Μεταξὺ τῶν ἐκλεκτῶν περιεχομένων της, εἶνε καὶ τὰ ἑξῆς :
«Οἱ δυὸ Δράκοι» ἀνέκδοτο διήγημα του ἀειμνήστου Ἀ. Παπαδιαμάντη, «Οἱ ναυαγοσῶται», «Ὁ γυρισμὸς ἀπὸ τὸ ταξεῖδι τοῦ γομου», «Τὸ φάντασμα τοῦ Γκρητ-Μπένε». «Οἱ πρῶτοι ἀεροπόροι», «Μιὰ ρωμαντικὴ περιπέτεια», αἰσθηματικὸ διήγημα.

Ἐπίσης τὸ ἀνέκδοτον διήγημα τοῦ κ Πανάϊτ Ἰστράτι «Ὁ ΣΩΤΗΡΟΣ», «Τὸ Δράμα μιᾶς Καρδιᾶς» καὶ Ἡ ζωὴ τοῦ ἀοχηγοῦ τῶν Προοδευτικῶν φιλελευθέρων κ. Γ. Καφαντάρη.

ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΟΣ

ΟΙ ΠΕΡΙΦΗΜΟΙ ΛΗΣΤΑΡΧΟΙ ΓΚΙΓΕΡΙ

Η προέλευσις ένὸς λαϊκοῦ τραγουδιοῦ. Μετὰ τοὺς θρησκευτικοὺς πολέμους. Η βασιλεία τῶν λῃστῶν. Τρεῖς ἀριστοκράται λῃσταί. Μιὰ τρομερὴ συμμορία. Η... εὐγένεια καὶ ἡ...λεπτότης τῶν λῃστῶν. Τὰ σημειώματα τῆς «ἐκκαθαρίσεως». Στὸ σπίτι τοῦ Προέδρου. Τὰ μαρτύρια τῶν ἀθώων.

Στὴ Γαλλία εἶνε λαϊκώτατο καὶ πασίγνωστο ἑνατραγουδάκι πού, σὲ πρόχειρη μετάφραση ἔχει ὡς ἑξῆς :

Ἦταν ἕνας ἀνθρωπάκος
Ποὺ τὸν λέγαν Γκιγερὶ
Καραμπί.
Βγῆκ' ὁ μαῦρος στὸ κυνῆγι.
Μὰ τοῦ φύγανε οἱ λαγοί.
Καραμπὶ
Καραμπὶ

Ποιὸς ποτὲ θὰ φανταζότανε ὅτι τὸ ἀθῶο αὐτὸ τραγουδάκι ἀφορᾶ τοὺς τρομερώτερους λῃστὰς ποὺ ἐφάνηκαν ποτὰ στὴ Γαλλία. Καὶ ὅμως γι' αὐτοὺς ἐγράφηκε, γιὰ τοὺς τρεῖς ἀδελφοὺς Γκιγερὶ ποὺ ἔζησαν τὸν 16ον αἰῶνα καὶ ποὺ ἦσαν σ' ὁλόκληρες ἐπαρχίες, ὁ τρόμος καὶ ὁ φόβος τῶν κατοίκων.

Βρισκόμαστε στὴν ἐποχὴ πού, ὕστερα ἀπ' τοὺς περίφημους μακρόχρονους καὶ αἱματηρότατους θρησκευτικοὺς πολέμους τῆς Γαλλίας, μεταξὺ καθολικῶν καὶ διαμαρτυρομένων, εἶχε δημιουργηθεῖ μία τέτοια ἔκρυθμη κατάσασις, ὅστε, ἀσφάλεια δὲν ὑπῆρχε πουθενὰ καὶ ἡ ἐπιβολὴ τοῦ κράτους εἶχε ἐκμηδενισθεῖ, σὲ τέτοιο σημεῖο ὥστε ὁλόκληρη τὴν Γαλλία τὴν ἐμάστιζαν συμμορίες λῃστῶν, οἱ ὁποῖοι ἀνοριολεκτικῶς ἐδεκάπλιζαν τοὺς ἐμπόρους, τοὺς ταξειδιῶτες καὶ τοὺς ἥσυχους χωρικούς. Η περιφημότερη ἀπὸ τὶς συμμορίες αὐτὲς ἦταν ἡ συμμορία τῶν ἀδελφῶν Γκιγερί, ἀρχηγὸς τῆς ὁποίας ἦταν ὁ μικρότερος ἀπ' αὐτοὺς τρεῖς ἀδελφούς, ἀλλὰ καὶ ὁ τρομερότερος ὅλων.

Οἱ Γκιγερὶ ἀνῆκαν σὲ μιὰ ἀληθινὰ ἀριστοκρατικὴ οἰκογένεια, εἶχαν ἀλλάξει δὲ τὸ ὄνομά τους γιατὶ δὲν ἤθελαν μὲ τὰ κακουργήματά των νὰ κατασπιλώσουν τὸ οἰκόσημο τῶν προγόνων τους.

Ὁ μικρότερος Γκιγερί, πρὶν γίνει λῃστής, εἶχε λάβει μέρος στοὺς θρησκευτικοὺς πολέμους, στὴν Βρεττάνη, ἀλλ' ὅταν ὁ καλὸς βασιλεὺς Ἑρρίκος ὁ 4ος ἔδωσε τὸ 1598 ἀμνησία στοὺς διαμαρτυρομένους, ὁ Γκιγερὶ ἀναγκάστηκε νὰ ἐπιστρέψῃ στὴν οἰκογενειακή του ἑστία. Ὅποιος ὅμως συνηθίσῃ στὴν τοραχώδη ζωὴ τοῦ πολεμιστοῦ δύσκολα μπορεῖ κατόπιν νὰ ὑπομείνῃ μιὰν ἥσυχη, ταπεινή, χαμένη στὴν ἀφάνεια, ζωή. Αὐτὸ συνέβη καὶ μὲ τὸν Γκιγερί. Λίγο καιρὸ μετὰ τὸν γυρισμό του στὴν πατρίδα του μάζεψε ἀπὸ διάφορες ἐπαρχίες, ἀπὸ τὴν Βρεττάνη, ἀπο τὴν Βανδέα, ἀπὸ τὸ Ποατοὺ καμμιὰ τετραχοσαριὰ τυχοδιῶκτες καὶ κατάφτισε τὴν συμμορία του ἡ ὁποία δὲν ἄργησε νὰ φημισθῇ σ' ὁλόκληρη τὴ Γαλλία. Τὸ κυριώτερο λημέρι της ἦταν ἕνα φρούριο χτισμένο στὰ βάθη ἑνὸς δάσους, εἶχε ὅμως καὶ πολλὰ ἄλλα κρησύγετα σὲ διάφορα μέρη τῆς Γαλλίας.

Οἱ Γκιγερὶ ἦσαν καθὼς πρέπει λῃσταί. Δὲν ξεκαθάριζαν ποτὲ τὶς τσέπες τῶν θυσιάτων τους. Τοὺς ἄρηναν τ' ἀναγκαῖα χρήματα γιὰ νὰ συνεχίσουν ἀξιοπρεπῶς τὸ ταξεῖδι των.

Ποτὲ ἐπίσης δὲν ἐλήστευαν τὸν ἴδιο ἄνθρωπο δυὸ φορές. Περίεργες λεπτότητες γιὰ λῃστὰς οἱ ὁποῖοι ἐν τούτοις ἀπετέλεσαν ὁλόκληρη λῃστρικὴ παράδοση καὶ διατηρήθηκαν μέχρι τοῦ 18ου αἰῶνος.

Οἱ περίφημοι λῃσταὶ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, οἱ ἐπιλεγόμενοι «λῃσταὶ τοῦ δάσους τοῦ Μποντίκ», δὲν ἔπαιρναν ποτὲ ἀπ' ὅσους ἔπεφταν στὰ χέρια τους ὅλα τὰ χρήματά των, ἀλλ' ἕνα μέρος καὶ τοὺς ἐφωδίαζαν μ' ἕνα σημείωμα (σημείωμα τῆς «ἐκκαθαρίσεως» ὅπως τὸ λέγαν) χάρις στὸ ὁποῖον δὲν ὑφίσταντο καμμιὰ πιὰ ἐνόχληση στὸ ὑπόλοιπο τοῦ ταξειδιοῦ των, ἀπὸ κανένα λῃστή. Ἂν εἶχαν τὴν κακὴ τύχη νὰ συναντήσουν καὶ ἄλλους λῃστάς, αὐτοὶ μόλις ἔβλεπαν τὸ σημείωμα, τοὺς ἄφηναν ἥσυχους.

Οἱ Γκιγερὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὶς λῃστεῖες των εἶχαν γίνει διάσημοι καὶ γιὰ τὸν τρόπο τους, τὸν ἀληθινὸ τεχνικώτατο, μὲ τὸν ὁποῖον τὶς ἔκαμναν. Οἱ μεταμφιέσεις των, οἱ ἐνέδρες ποὺ ἔτηναν, ἡ μέθοδος μὲ τὴν ὁποίαν ἔπιαναν τὰ θύματά τους, ἦταν ἀληθινὰ μοναδικές.

Οἱ λῃσταὶ τῆς συμμορίας τῶν Γκιγερὶ ἐταξειδεύαν μπουλούκια-μπουλούκια, ἄλλοτε μεταμορφωμένοι σ' ἐμπόρους, ἄλλοτε σὲ στρατιῶτες καὶ ἄλλοτε σ' εὐγενεῖς. Ἀλλὰ κανένα δυνατὸ κόλπο, καμμιὰ σπουδαία λῃστεία δὲν γινόταν ὅπου νὰ μὴν ἀνεγνώριζε κανεὶς τὴν μοναδικὴ μαεστρία τοῦ μικρότερου ἀδελφοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ ὅλες οἱ λῃστεῖες ποὺ ἐγίνοντο καὶ ὅταν ἀκόμη ἐκεῖνος δὲν συμμετεῖχε σ' αὐτές, σ' αὐτὸν ἀπεδίδοντο. Κάποιο ξωτικό, κάποιο τελάντο τὸν ἀκολουθεῖ, ἔλεγε ὁ λαός, ποὺ πάει, ἀπ' τὴ μιὰ συνοικία στὴν ἄλλη, ὅπου ἐκεῖνος θελήσῃ».

Μιὰ μέρα ὁ Γκιγερὶ καὶ οἱ σύντροφοί του συνάντησαν ἕνα ἀπόσπασμα στρατιωτῶν ποὺ εἶχε σταλεῖ γιὰ νὰ τοὺς καταδιώξῃ.

Φυσικὰ τὸ νίκησαν καὶ ὕστερα ἀφοῦ ἐπῆραν τὰ ρούχα των κρέμασαν τοὺς στρατιῶτες στὰ δέντρα. Ἐκεῖ κοντὰ βρισκόταν ἕνας πύργος ὁ ὁποῖος ἀνῆκε στὸν πρόεδρο τοῦ Παρλαμέντου τῆς Ρουάν. Οἱ λῃσταὶ ἄψε-σβῦσε φόρεσαν τὰ ροῦχα τῶν στρατιωτῶν καὶ ἔτρεξαν στὸν πῦργο.

— Ἀνοῖξτε ! Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως !

— Ἐμάθαμε, φώναξε ὁ Γκιγερί, ὅτι κρύψατε ἑδωπέρα τὸν.. Γκιγερὶ μὲ τοὺς συντρόφους του.

Ὁ Πρόεδρος ἀρνήθηκε ν' ἀνοίξῃ, διαμαρτυρόμενος μάλιστα. Ἀλλ' ὁ Γκιγερὶ δὲν ἀκούειαπὸ λόγια. Βλαστημάει, χαλᾶτὸν κόσμο. Ἀπειλεῖ τὸν πρόεδρο ὅτι δὲ θὰ φύγῃ ἀπ' τὸν πῦργο ἂν δὲν βρῇ τὸν... Γκιγερί. Ὁ πρόεδρος τότε θέλοντας καὶ μή, τὸν ἀφίνει νὰ ἐρευνήσῃ.

Καὶ τότε ὁ τρομερὸς λῃσταρχος καὶ οἱ σύντροφοί του τὰ κάνουν ὅλα ἄνω-κάτω. Βιάζουν πόρτες, σπάζουν κλειδαριές, ἀδειάζουν ντουλάπια. Φυσικὰ, δὲν ξεχνοῦν, φεύγοντας νὰ πάρουν μαζί των τὰ χρυσαφικά, τὰ λεπτὰ καὶ ὅ,τι ἄλλο πολύτιμο βρῆκαν, ἀφοῦ λῶς γιὰ ν' ἀποδείξουν ὅτι ..κᾶτι ὕποπτο συνέβαινε στὸ σπίτι τοῦ προέδρου.

Ὡστόσο τὴν στιγμὴ ποὺ ξεκινοῦν δὲν ξεχνοῦν βλαστημάντας ν' ἀπειλήσουν τὸν πρόεδρο ὅτι ἂν ξαναδῶσῃ ἄσυλο στὸν Γκιγερὶ καὶ τὴν συμμορία του, θὰ τὸν κρεμάσουν στὴν μεγάλη πλατεῖα τῆς Ρουάν !

Φαντάζεται κανεὶς τὴν μανία τοῦ προέδρου μετὰ τὴν ἀναχώρηση τῶν λῃστῶν. Μὰ τί στρατὸς λοιπὸν εἶνε κι' αὐτὸς ποὺ δὲ σταματᾶ τίποτε, ποὺ βιάζεται νὰ σπίτια καὶ τὰ λῃστεύει ;

Η διαμαρτυρία ποὺ ἀπηύθυνε στὴ Βουλὴ τῆς Νορμανδίας ἦταν τόσο ἔντονη, ὥστε ὁ στρατιωτικὸς διοικητὴς ἀναγκάστηκε νὰ δώσῃ τὴν σύλληψη ὡρισμένων στρατιωτῶν. Φυσικά, ὅλοι ἦσαν ἀθῶοι. Τὰ μαρτύρια δμως στὰ ὁποῖα τοὺς ὑπέβαλαν, γιὰ νὰ ὁμολογήσουν ἦσαν τόσο φοβερά, ὥστε δύο ὡμολόγησαν τὸ ἀνύπαρκτο ἔγκλημά των καὶ θανατώθηκαν !

Ὅπως ὅλοι οἱ λῃσταί, ἔτσι καὶ ὁ Γκιγερί, στὸ τέλος συνελήφθη. Τὸν ἀπηγχόνισαν στὴν Ροσέλ, τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1608. Τὴν ἄρα τοῦ θανάτου του ἔδειξε μεγάλη γενναιότητα, «πολλὴ πίστη καὶ μετάνοια» ὅπως λέγει ὁ ἱερεὺς ὁ ὁποῖος παρευρέθη στὴν θανατικὴ ἐκτέλεση.

Τὴν τελευταία ὥρα ὁ νοῦς τοῦ λῃστάρχου ἐπῆγε στὴν καλή καὶ τίμια γενεὰ τῶν εὐγενῶν ἀπὸ τὴν ὁποίαν κατήγετο.

Σκεπτόμενος τὴν ἀτίμωση μὲ τὴν ὁποίαν θὰ ἐκάλυπτε ἡ διαγωγή του τὸ ἄσπιλο ὄνομα τῆς οἰκογενείας του, ἔκλαψε πικρότατα.

Ἀλλὰ ἦταν ἀργὰ πιά. Ἐκέτευσε τοὺς δικαστάς, τοὺς δημίους καὶ τὸ πλῆθος νὰ μαρτυρήσουν μυστικὸ τὸ ἀληθινό του ὄνομα.

Καὶ ἡ ἐπιθυμία του ἱκανοποιήθηκε μὲ μιὰ εὐσπλαχνία καὶ ὁμοφωνία ποὺ προξενεῖ ἀκόμη ἐντύπωση στοὺς ἱστορικούς.

Κανεὶς πράγματι δὲν ἔμαθε, οὔτε θὰ μάθῃ ποτὲ τὸ ἀληθινὸ ὄνομα ἐκείνου ποὺ ὁ θρῦλος τὸν ὀνομάζει Γκιγερί.

Ο ΑΓΓΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΚΟΥΡΕΥΣ

Κάποιος πλούσιος ἄγγλος, μόλις ἀπεβιβάσθη στὸ Κιλαί, διηυθύνθη στὸ πρῶτο κουρεῖο ποὺ συνήντησε ἐμπρός του. Ἀφοῦ δὲ ἐκάθισε σὲ μιὰ πολυθρόνα, εἶπε φλεγματικότατα στὸν κουρέα :

— Εἶμαι πολὺ παράξενος ἄνθρωπος στὸ ξύρισμα. Θὰ σοῦ δώσω μιὰ λίρα, ἂν μὲ ξυρίσῃς χωρὶς νὰ μὲ κόψῃς. Κι' νὰ δυὸ πιστόλια μὲ τὰ ὁποῖα, ἂν μὲ κόψῃς, θὰ σοῦ τινάξω τὰ μυαλά...

— Πολὺ καλὰ μυλόρδε, ἀπήντησεν ὁ κουρεύς.

Καί, μὲ μεγάλην ἐπιδεξιότητα, ἔξυρισε τὸν ἄγγλο χωρὶς νὰ τὸν κατώσῃ διόλου. Ὅταν ἐπελείωσε τὸ ξύρισμα, ὁ ἄγγλος ἀφοῦ ἔδωσε στὸν κουρέα τὴν λίρα ποὺ τοῦ εἶχε ὑποσχεθεῖ, τὸν ἐρώτησε μὲ περιέργεια :

Τὰ πιστόλια δὲν σὲ ἔκαναν νὰ φοβηθῇς ;...

— Ὄχι μυλόρδε.

— Καὶ γιατί ;...

— Γιατὶ ἀπλούστατα, μὲ τὸ παραμικρὸ κόψιμο ποὺ θὰ σᾶς ἔκανα, θὰ σᾶς ἔκοβα ἀμέσως ὅλο τὸν λαιμό !...

ΜΑΝΙΑΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

ΤΟΥ κ. ΚΩΣΤΑ ΠΑΣΣΑΓΙΑΝΝΗ

ΧΑΡΕΣ ΟΛΟΧΑΡΕΣ

Ἀντίπερα στὴν ἑξακουσμένη Ἀγραμπελιά, ἀκοῦτε γίνεται χαρὰ μεγάλη. Γιορτάζουν τοῦ ξενητεμένου γυιοῦ τὸν ἐρχομό, γιορτάζουν καὶ τὸν τίμιό του τὸ γάμο. Διπλὴ χαρὰ γιορτάζουν. Τρέχουν οἱ νειὲς στὴ βρύση γιὰ νερό, χύνουν οἱ μικροπαντρεμένες σκίς στάμνες τὸ κρασί, φέρνουν ἀνθοὺς καὶ μυρουδιὲς νὰ τὸν περιανταήσουν τὸν γαμπρὸ τὰ ἔμορφα κορίτσια. Σὰν τὴν καλὴ κοπέλλα ντροπαλὸ κάθεται στὸ γαμπριάτικο σκαμνὶ τὸ νειοφαρμένο ἀπὸ τὰ ξένα παλληκάρι. Περικαθίζουν γύρω οἱ νειές, τὸν κρασολούζουν κοπελιές, μὲ τοὺς ἀνθοὺς τὸν τίβουν, τὸν ραίνουν μὲ βασιλικὰ τὰ ὡμορφα κορίτσια. Κι' ὅλες μαζὶ τοῦ τραγουδοῦν τοῦ γάμου τὰ τραγούδια.

Πάπιας μὲ τὸν μακρὺ λαιμό, χῆνες μὲ τὰ κεντίδια.
Ἤ μὰ νὰ φέρῃ τὸ νερό, κι' ἡ ἄλλη τὸ σαποῦνι
Τί θέλουμε νὰ λούζουμε τοῦτο τὸ παλληκάρι διπλὴ χαρὰ μεγάλη.
Γιατὶ εἶνε ἀπὸ ψηλὴ γενιά, κι' ἀπὸ ἄρχοντες κρατιέται
Τί ἔχει μανοῦλα εὐγενική, πατέρα ξακουσμένον,
Κ' ἔχει κι' ἀδερφοξάδερφα, ποὺ μετρημὸ δὲν ἔχουν.

Πιάνουν νὰ τὸν χτενίσουν τώρα καὶ τὸν τραγουδοῦν θαυμάζοντας τὴν τόση λεβεντιά, μοιραίνοντας τὰ παινεμένα κάλλη του.

Βλέπεις τὸν ἥλιο ὅταν βαρῇ πῶς λάμπει στὰ χορτάρια.
Ἔτσι λάμπει κι' ὁ νειόγαμπρος μὲς τάλλα παλληκάρια.

Καὶ τώρα ποὺ τὸ ἀποχτένισαν, γέρνει τὸ παλληκάρι τὸ ὁλόβαθο σὰν τὴν καλὴ κοπέλλα ντροπαλὸ ἀπάνω στὸ σκαμνί του, κι' οἱ νειὲς τὸ περιτραγουδοῦν.

— Ἐ, κὺρ νειόγαμπρε καμαρωμένε, ποιὸς σοῦ τῶμαθε νὰ καμαρώνῃς
— Ἐγὼ γὰ μανοῦλα καμαρωμένη καὶ μοῦ τῶμαθε νὰ καμαρώνω...

Τοῦ φέρνουν τώρα τὰ σταμνιὰ καὶ τοὺς ἀνθοὺς τριγύ ω, τὸν ραίνουν μὲ βασιλικὸ καὶ πάλι ξαναταραγουδοῦν νὰ βγάλῃ νάσημώσῃ τὸ σταμνὶ ὁ γαμπρός, νὰ καλοριζικάνῃ τὰ κρατηροπότηρα.

Ἐσύνα πρέπει, μάτια μου, στὰ πέρκα νὰ καθίζῃς
Μὶ τάνα χέρι νὰ μετρῆς, μὲ τάλλο νὰ δανείζῃς.
Γιὰ λόσε τὸ πουγγάκι σου τἀρογυρογαζωμένο
Κ' ἐ ἔχῃς γρόσια δόσε μας, φλουριὰ μὴν τὰ λυπᾶσαι...

Δύνει νάσημένιο τὸ πουγγάκι τοῦ τῶμορφο παλληκάρι, καὶ γύνει μέσα στὰ σταμνιὰ δυὸ τάληρα ἀσημένια. Κοθίζουν τώρα στὸ γαμπριάτικο σκαμνὶ τὰ ἄλλα τὰ παλληκάρια τὰ ἀνύπαντρα, οἱ τρελλοκοπελιές, καὶ μὲ χαρὰ μὲ γέλοια, μὲ γλυκόλογα τὰ τραγουδοῦν, τὰ ραίνουν, τὰ καλοτυχίζουνε, νὰ κάμῃ ὁ Θεὸς νὰ παντρευθοῦν, νὰ καμαρώσουν γλίγορα τίμιοι γαμποί. Λύνει τὸ κοντύ τοῦ, ἀσημώνει τὰ σταμνιὰ τὸ κάθε νειὸ τὸ παλληκάρι τὸ ἀνύπαντρο, καλοριζικαίνει τὰ κρατηροπότηρα κ' ἔρίνει σὲ ἄλλον πίσω τὸ γαμπριάτικο σκαμνί, νὰ τὸν περικαθίσουν πάλι οἱ κοπελιές, νὰ τόν καλοχτενίσουν, νὰ τὸν ράνουν, νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς στὸ χρόνο ἀπάνω νὰ παντρευτῇ, νὰ καμαρώσῃ γιὰ γαμπρὸς καλότυχος. Κ' ὅταν περικαθίσουν ὅλα πλιὰ τὰ νειὰ τὰ παλληκάρια στὸ γαμπριάτικο σκαμνὶ καὶ γλυκοκαμαρώσουν κάτω ἀπὸ τὸν κοριτσιῶν τὰ παιρασσὰ τραγούδια, τότε θὰ βγοῦνῃ τοῦ γαμπροῦ ἡ συντροφιὰ νὰ πάνε γιὰ τὴ νύφη. Γλυκὰ καὶ ζαχαρόκονκα καὶ σῦκα ἀρμαθεριὰ μερόζουνε, ἀνθοὺς καὶ μυρωδιὲς σκεροπιῦν στὸ διάβα τοῦ γαμπροῦ τὸ ψῆκι. Μὲ γέλοια μὲ χαρογούδια μὲ γλυκόλογα κι' ἔφχὲς ραίνονν τὸ νειὸ τὸ παλληκάρι τὸ καλότυχο. Στὴν ξώθυρα τῆς νύφης τῆς πενταμόρφης ἐκεῖ θὰ σταματήσῃ τώρα τὸ ψῆκι τοῦ γαμπροῦ. Νειὸ παλληκάρι ἀμούστακο ἀπὸ τῆς νύφης τὴ γενιὰ, νάξῃ τὰ γονικά του καὶ τὰδέρφια του, νἄτιαι καλότυχο σὲ ὅλα τὸν θὰ περιέβγῃ ἔξω στὴν ἐξώθυρα νὰ πάρῃ ἀπὸ τὸ χέρι τὸ γαμπρό. Ἔτσι μέσα ἀπὸ τὴν πόρτα κεῖ κοντό, δεξιὰ κι' ἀριστερά, στέκουν τὰ γονικὰ τῆς νύφης καὶ τ' ἀδέρφια καὶ τὴν παραφυλᾶνε ἀγρυπνοι φρουροί. Θὰ ἀκριβοπληρώσῃ ὁ γαμπρὸς τοὺς φύλακες καὶ τότε θὰ τοῦ ἀφήσουνε τὸ δρόμο ἀνοιχτὸ νἄμπῃ νὰ πάῃ κοντὰ στὴ νύφη του ἐλεύτερος. Ἡ νύφη καθισμένη πάνω στὴν καινούργια τὴν κασέλα της ὡμορφοκαμαρώνει ντροκαλὴ καὶ οὔτε σηκώνει τὰ γραμμένα μάτια της νὰ δῇ τὸν ἀκριβό της ποὺ ἔρχεται περήφανα. Καθίζει πάνω στῆς νύφης τὴν κασέλα τὸν γαμπρὸ ὁ καλὸς ὁ ξάδερφος, κάθεται κι' αὐτὸς ἀνάμεσά τους νὰ τοὺς χαρίζῃ τὴν καλοτυχιά του, νὰ κάμουν ὁλο σερνικά. Σκεπάζει τώρα ὁ γαμπρὸς τὸν ξάδερφο τῆς νύφης τὸν καλότυχο, σκεπάζουν τὸ γαμπρὸ τῆς νύφης ἡ γενιὰ μὲ μυριοκάντηκες μεσσῆνες στὸ λαιμό. Καὶ ὅταν, θὰ πάῃ πάλι τὴν νύφη ἀπὸ τὸ χέρι ὁ γαμπρὸς καὶ θὰ τὴν βγάλῃ ἔξω ἀπὸ τὶς αὐλές της στὴν ἐξώθυρα, τρέχουν τῆς νύφης ἡγενιὰ μπροστὰ καὶ τὸν στογιώνονν καὶ τοῦ τὴν ὁρκάζουνε. Θυμάνουν τότε, σκούζουν ὅλοι, ἀγριεύουν τάχα τοῦ γαμπροῦ οἱ συγγενεῖς καὶ ἀνοίγουν τὸ τουφέκι στὸν ἀγέρα...Βλέπει τότενα τώρα, τάχα, κι' ὁ γαμπρὸς καὶ βγάνει καὶ πετάει σῆς νύφης τοὺς δικοὺς, μιὰ φοῦχτα σφάντζηκες ἐπάνω στὸ σωρό. Πιάνονται ἀκεῖνοι τάχα νὰ τὶς πρωτοαρπάξουνε βρίσκει καιρὸ ὁ γαμπρός, πάῃ νὰ στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ τὴν κόρη τὴ ζηλευτὴ καὶ τρέχοντας τὴν ἀνεβάζῃ πάνω στὸ νυφιάτικο μουλάρι της, κουμμένη κάτω ἀπὸ σεντόνια κατακάθαρα ποὺ τῆς κρατοῦν ξάνάγυρα ἀπλωμένα οἱ συγγενεῖς μὴ λάχῃ καὶ γλυστρήσῃ καὶ φανῆ τὸ στρογγυλὸ τὸ πόδι της. Σμίγουν τότε καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη ἀγαπημένοι οἱ συγγενεῖς καὶ ξεκινοῦν γιὰ τοῦ γαμπροῦ τὸ σπίτι τραγουδώντας.

Ἐπήραμε καὶ τὸ πανί, ἐπήραμε καὶ τὸ χτένι
Ἐπήραμε καὶ τὴν πέρδικα ποὺ θέλει νὰ τὸ ὑφαίνῃ.
Ἀφτοῦ νὰ πᾷς, νυφοῦλα μου, μὲς στὰ πεθερικά σου,
Σὰν κυπαρίσσι νὰ στηθῇς, σὰ δέντρο νὰ ριζώσῃς,
Καὶ σὰ μηλιὰ γλυκομηλιὰ ν' ἀνθίσῃς καὶ νὰ δέσῃς,
Νὰ ρίξῃς καὶ τοὺς κλώνους σου τριγύρω στὶς αὐλές σου.

Καὶ ὅταν θὰ φτάσουν πιὰ στοὺς πύργους τοῦ γαμπροῦ ἡ νύφη πρωτομπαίνει σκὶς καινούργιες τὶς αὐλές της καμαρώνοντας καὶ οἱ συμπεθέροι ἀκολουθῶντας τὴν ραίνουν καὶ τὴν τραγουδοῦν.

Νύφη κι' ἂν εἶσαι ἀρχόντισσα, κι' ἂν εἶσαι ἀρχοντοπούλα
Ρίξε φλωριὰ στὴν πόρτα σου, λογάρι στὴν αὐλή σου,
Νὰ πάρουν οἱ ἄρχοντες φλωριὰ καὶ οἱ φτωχοὶ λογάρι,
Νὰ πάρουν τὰ μικρὰ παιδιὰ σπειρὶ μαργαριτάρι..

Ξεβγαίνει τότε ἡ πεθερὰ μὲς τὶς αὐλές της κάτω νὰ δεχτῇ στὸν μητρικὸ τὸν κόρφο της τὴ νύφη τοῦ ἀκριβοῦ της, τὴν πενταμόρφη τὴν τραγουδοῦν τὴ τὰ ψήνει, καὶ τὴν πεθερά.

Περιέβγα μάνα τοῦ γαμποῦ, καὶ πεθερὰ τῆς νύφης
Νὰ δῇς τὸν ἀκριβό σου γυιὸ μὰ κόρη ποὺ σοῦ φέρνει.

Ἀνοίγοντας ἡ πεθερὰ ὁλόχαρη τοὺς κόρφους της νὰ ἀγκαλιάσῃ μέσα τὴ νυφοῦλα της, τὴν γλυκοτραγουδᾶ καὶ αὐτή.

Καλῶς τὴν τὴ νυφοῦλα μου, τὴν ἄσπρη, τὴ γιοντάκη,
Τὴ νεραντζιὰ τὴ φουντωτὴ μὲ τὸν ἀνθὸ γιομάτη !...

Καὶ ὅταν θὰ σύρῃ ὁ γαμπρὸς ἀπὸ τὸ χέρι τὴν παγώρια του συντροφισσα νὰ τήνε φέρῃ μὲς τοὺς πύργους του, τὴ σταματάει πάνω στὸ κατῶφλι τῆς ἐξώθυρας καὶ τότε μπαίνουν μέσα. Μπαίνουν ξοπίσω τους καὶ οἱ συμπεθέροι. Ἡ μάνα τότε τοῦ γαμποῦ κι' ἡ πεθερὰ τῆς νύφης πενᾶ ἀπάνωθε στὸ καιριασμένο ἀντρόγυνο ἕνα ροῦδο παραγεμισμένο, μέσα σφάντζηκες καὶ πέφτει χάμω καὶ σπορίζει μὲς τὸ πάτωμα,—νὰ κάμουν νάχα τόσα ἀρσενικά, ὅσα σπειράκια ἔχει τὸ μεστωμένο ροῦδο, ἀσημωμένα ἀπὸ τώρα μὲ τὶς σφάντζηκες. Πέρτουν οἱ συγγενεῖς πάνω στὸ ροῦδο τότε καὶ σεῖς σφάντζηκες, ποιὸς νὰ τὸ προταρπάξῃ κτὶ γίνεται μεγάλη ἀντάρα, χαρὰς καὶ ξεφαντώματα. Καθίζουν τώρα ἡ νύφη κι' ὁ γαμπρὸς ἀπάνω στὴν κασέλα καὶ τοῦ χωρίζει πάλι στὴ μέση καθισμένο νειὸ παλληκάρι ἄλλο ἀμούστακο, νἄναι ξαδέρφι τώρα τοῦ γαμποῦ καὶ νάχῃ καὶ τὰ γονικά του καὶ τὰδέρφια του. καλότυχο νὰ εἶνε. Σκεπάζει τώρα ἡ νύφη τοῦ γαμποῦ τὸν καλότυχο ξάδερφο, σκεπάζουν τοῦ γαμποῦ οἱ συγγενεῖς μὲ πολυκέντηστες μεταξωτὲς μεσσῆνες καὶ μποξάδες πλούσιους τῆς νύφης τὸν κατάλευκο λαιμό. Περικαθίζουν στὰ νυφικὰ τὰ δεῖπνα ὕστερα. Τὴ νύφη καὶ τὸ γαμπρὸ ἀπάνω στὴν καινούργια τὴν κασέλα καθισμένοι. Ἡ μάνα τώρα τοῦ γαμποῦ ἡ καλότυχη κι' ἡ πεθερὰ τῆς νύφης ἡ ἀκριβὴ σηκώνει πάνω στὸ ἀσπρισμένο γέρικο κεφάλι της μὲ τρεμάμενα τὰ χέρια ἀπὸ χαρὰ καὶ ἀπὸ εὐχάριστη συγκίνηση τὸ γαμπριάτικο καμβέλι, τὸ ζουλᾶ καὶ πέφτει γύρω καὶ σκορπᾶ κομμάτια τὸ ψωμί, πάνω ἀπὸ τὸ γέλασμα στο κεφάλι της. Καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς, τῆς νύφης τώρα ἡ τοῦ γαμποῦ ἀδιάφορο, μὰ νἄναι πάντα καλοριζικός, ἀρπάζει ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὸ γαμπριάτικο ψωμί καὶ κόβει ἀπὸ τὴν ἄκρη ἕνα σταυρὸ μὲ τὸ μαχαῖρι του καὶ τόνε βρέχει μὲς στὸ μέλι. Δίνει πρῶτα στὴ νύφη τὴν καλὴ νὰ τὴν γλυκάνῃ. Μὰ ἡ νύφη εἶνε πάντα ντροπαλὴ μόλις μισὰ λιγάκι ἀπὸ τὴν ἄκρη. Τὸ δίνει ὕστερα καὶ στὸν ἀχόρταγον γαμπρό. Καὶ ὁ γαμπρὸς ὁ πεινασμένος τάχα τὰν χάφτει λαίμαργα ὅλον τὸ σταυρό. Γελοῦν τότε ὅλοι στὸ τραπέζι γύρω περικαθισμένοι, διὰ τάχα ἡ νύφη εἶνε χορτάτη ἀπὸ τὸ σπίτι της, μὰ ὁ γαμπρὸς πεινάει, καὶ τὸ κολομοιραίνουν τὸ καιριασμένο ἀντρόγυνο. Κι' ἀπάνωθε ἀπὸ τὴν πλούσια τράπεζα τοῦ νυφικοῦ τοῦ δείπνου ὁλόγυρα, στέκουν τὰ ἔμορφα κορίτσια τὰ γλυκολαλᾶ, ἀπὸ τοῦ γαμποῦ τὴ γενιὰ πάλι καὶ τραγουδοῦν ὅλοι μαζὶ τὴν ἀκριβὴ νυφοῦλα.

Δόμπει τὸ κόκκινο κρασὶ σὲν ἀσημένια κοῦπα
Λάμπει κι' ἐμᾶς ἡ νύφη μας μὲς στὰ σκαρλάτα ροῦχα.
Δὲ σᾶς τῶπα συμπεθέροι, πάλι ἀρχοντοσυμπεθέροι
Θὰ σᾶς πάρω τὴν πόδικα τὴν ὡμορφομαγιστόρα,
Νὰ ὡμορφίνουν οἱ αὐλές μας, νὰ ρρωμίσουν οἱ δικές σας

Καὶ γλεντοῦν καὶ ξεφαντώνουν μὲ ὁλόγλυκα τραγούδια καὶ χορεύονν ὅλην τὴν νύχτα τῶν δύο γενιῶν τὰ ψηκια ἀδελφωμένα στὴ χαρά. Καὶ πέρα μόνο κατὰ τὰ μεσάνυχτα ἀποτραβιῶνται. στὸ σκοτάδια ἡ νύφη μ' ὁ γαμπρός. Καὶ οἱ συγγενεῖς τους ξημερώνονται γλεντῶντας καὶ χορεύοντας, ὡς πού νὰ κοειασῇ ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς κάμαρης ποὺ θὰ πλαγιάσῃ τὴ νύφη του ὁ γαμπρός, τὸ ματωμένο τὸ πουκάμισο. Τὸ ξεκρεμοῦν τότε ἀπὸ τὸ μπρῆ, τὸ κερνοῦν ὅλοι οἱ συγγενεῖς, τὸ πίν νὰ τὸ κεράσῃ κ' ὁ κουμπάρος, καὶ κάτω ἀπὸ πυροβολισμοὺς βροντεροὺς κ' ἀδιάκοπους διαλεύουν σὰ πέρατα ὑπερήφανοι τὴν ἀξεπίμητη Μανιάτικη τιμή.. Κ. Πασσαγιάννης

Κώστας Πασσαγιάννης

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Τοῦ κ. ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗ

ΤΟ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟ ΜΝΗΜΑ

Ὁ Γιάννης εἶχε στὴν ξενιτειὰ τὸν ἀδελφό του τὸ Φῶτο δώδεκα χρόνια ξενιτεμένο. Ἐννιὰ χρόνια λάβαινε ταχτικὰ γράμματα καὶ χρήματα, ἀλλὰ τὰ ἐπίλοιπα τρία χρόνια οὔτε χρήματα, οὔτε γοάμμα ἔλαβε. Δὲν σκέφτονταν γιὰ χρήματα ἀλλὰ γιὰ γράμμα. Ἤθελε νὰ μάθῃ ὅτι ὁ ἀδελφός του ζοῦσε κι' ἦταν στὸν Ἀπάνω-Κόσμο, κι' ἂς ἔλειπαν τὰ χρήματα. Περίμενε, περίμενε ἕνα μῆνα, δυό, τρεῖς, ἕνα χρόνο, κι' ἔγειναν τρία σασνὰ χρόνια χωρὶς γράμμα καὶ χωρὶς ἀντιλογία. Στὸ τέλος εἶδε κι' ἀπόειδε, πῆρε ἕνα σακκούλι στὸν ὦμο του, φόρεσε τὴν κάπα του ἀπὸ τὸ ἕνα τὸ μανίκι καὶ τράβηξε γιὰ τὴν ξενιτειά, ἔχοντας γιὰ μόνο του σύντροφο ἕνα μακρὺ δικανίκι. Πάει σαράντα μέρες δρόμο, πέρασε σαράντα πολιτεῖες καὶ διάβηκε κάμπους καὶ βουνά, ποτάμια καὶ θάλασσες ὅσο νὰ φτάσῃ στὸ μέρος ποὺ ξενιτεύονταν ὁ ἀδελφός του. Δὲν γνώριζε κανένα, οὔτε καὶ κανένας πατριώτης δὲν βρισκόταν ἐκεῖ. Ἦταν μεγάλη Παρασκευή, ὅταν μπῆκε σ' αὐτὴ τὴν πολιτεία. Τράβηξε σ' ἕνα ταπεινὸ ξενοδοχεῖο, ἔφαγε λίγο ψωμὶ καὶ κρομμύδι, κι' ἀπὸ τὴν πολλή του τὴν κούραση ἔπεσε νὰ κοιμηθῇ, χωρὶς νὰ πῇ τίποτε σὲ κανένα, γιατὶ ἤρθε καὶ ποιὸν γυρεύει. Ἀλλὰ ἕνα μαῦρο προαίσθημα τοῦ εἶχε γραπώσει τὴν καρδιά, ἀπὸ τὴν στιγμὴ ποὺ πάτησε τὸ ποδάρι του ἐκεῖ.

Τὰ μεσάνυχτα ἄρχισαν ἡ καμπάνες νὰ βαροῦν δυνατά. Ξύπνησαν ὅλοι, ὅσοι ἦταν χριστιανοί, ξύπνησε κι' ὁ Γιάννης, σὰ χριστιανός, ποὺ ἦταν κι' αὐτὸς καὶ πάει μαζὶ μὲ τοὺς πολλοὺς σὲ μιὰ ἀπὸ τὲς πολλὲς ἐκκλησίες τῆς πολιτείας. Παρακάνταξε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἦταν σ' αὐτὴν τὴν ἐκκλησία, ἀλλὰ δὲν τοῦ ἔμοιαζε κανένας γιὰ τὸν ἀδελφό του τὸ Φῶτο. Ἀπέκει πάει σ' ἄλλην ἐκκλησιά, ἀλλὰ κι' ἐκεῖ τίποτε. Πάει σ' ἄλλη καὶ σ' ἄλλη καὶ σ' ἄλλη, ἀλλὰ σὲ καμμιὰ δὲν ἀπάντησε τὴν ἀχτιδόλαμπη μορφὴ τοῦ ἀδελφοῦ του.

Στὴν τελευταία ἐκκλησιὰ πῆρε τὸν Ἐπιτάφιο ἕτοιμο νὰ βγῇ. Ὁ κόσμος ὅλος, ποὺ τὸν ἀκολουθοῦσαν εἶχαν ἀπὸ ἕνα κερὶ στὸ χέρι τους. Ἀγόρασε κι' ὁ Γιάννης ἕνα κερὶ κι' ἀκολούθησε τὸν Ἐπιτάφιο. Ὕστερα ἀπὸ λίγη ὥρα ὅλοι οἱ Ἐπιτάφιοι τῶν ἐκκλησιῶν τῆς πολιτείας συμίχτηκαν στὰ πρόθυρα τοῦ νεκροταφείου. Ἐκεῖ ὅλοι μαζὶ ἔγιναν ἕνα καὶ μπήκανε μέσα στὰ μνήματα.

Ὅλος ὁ περίβολος τοῦ νεκροταφείου φεγγοβολοῦσε. Μέσ' ἀπὸ τὰ κουτιὰ τῶν πεθαμένων ξεπετοῦσε ἡ ἥσυχη λάμψη τοῦ κανταηλιοῦ, ποὺ εἶχε ἀνάψει χέρι συγγενικὸ ἢ φιλικό. Νόμιζε κανεὶς ὅτι ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ κάτοικοι τοῦ Κάτω-Κόσμου ξαγρυπνοῦσαν, περιμένοντας τὸν Ἐπιτάφιο. Ὁ Γιάννης χώθηκε ἀνάμεσα στὰ μνήματα προσέχοντας μὴ διασκβλίσῃ κανένα καὶ μὴ σκοντάψῃ σὲ κανένα σταυρό. Ἐκεῖ ποὺ πήγαινε, χώρια ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν Ἐπιταφίων, ποὺ ἔκραζε ἀπαράπαυστα «Κύριε ἐλέησον», κεφπατώντας ἀνάμεσα στὲς νεκρικὲς κατοικίες, ἀπάντησε ἕνα σβυστὸ μνῆμα. Ἦταν στὴν ἄκρη τοῦ νεκροταφείου καὶ στὸ σαρακομένο κουτί του, ποὺ ἦταν γυρμένο ἀπ' τὸν ἀνεμο καὶ ἀπὸ τὴν πολυκαιρία, δὲν ἔφεγγε καθόλου καντήλι.

— Νά, ποὺ βρίσκονται καὶ στὸν Κάτω-Κόσμο φτωχοί, εἶπε μὲ τὸ νοῦ του ὁ Γιάννης καὶ δὲν ἔχουνε ἕνα καντηλάκι καὶ λίγο λαμὲ τοὺς πολλούς. Κρίμα! Ἐγὼ νόμιζα, ὡς τώρα ὅτι ἡ φτώχεια μόνο στὸν Ἀπάνω-Κόσμο εἶχε μερδικό!

Λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, ἔσκυψε μὲ δακρυσμένα μάτια νὰ κολλήσῃ τὸ κερί, ποὺ κρατοῦσε, ψηλὰ στὸ σαρακομένο καὶ ραγισμένο νεκρικὸ κουτί, κι' ἔτσι νὰ προσφέρῃ μιὰ μικρὴ ἐλεημοσύνη στὸ φταχὸ Κατωκοσμίτη ποὺ βρίσκονταν στὰ σκοτεινά, ἀλλὰ ἐκεῖ, ποὺ κολλοῦσε τὸ κερὶ ἔπεσε τὸ μάτι του στὰ κάτασπρα γράμματα, ποὺ ἦταν γραμμένα ψηλὰ στὸ μαῦρο κουτί, κι' ἐμπῆκε ἕνα μεγάλο ξεφωνηθὸ μὲ ὅλη τὴ δύναμι τῆς καρδιᾶς του, σὰ νὰ τὸν τσίμησε στὴν κτεδιὰ ὀχιὰ πικρή, ἢ κακὴ μονομερίδα:

— Ἀχ! ἀδελφούλη μου, Φῶτο! Ἐγὼ σὲ γύρευα ἀνάμεσα στοὺς ζωντανοὺς καὶ σὺ βρίσκεσαι ἀνάμεσα στοὺς πεθαμένους!

Λέγοντας αὐτὰ ξαπλώθηκε ψηλὰ στὸ χορταριασμένο μνῆμα κλαίοντας καὶ μοίρονας σὰ μικρὸ παιδί. Κανένας δὲν ζύγωσε νὰ τὸν πλησιάσῃ, γιὰ μιὰ τέτοια μεγάλη δυστυχία. Ἐκλαιγαν κι' ἄλλοι γύρω του σκυμμένοι σὲ φωτισμένα μνήματα, ἀλλὰ καθένας ἔκλαιγε τὸν πόνο του...

Ὕστερα ἀπὸ λίγη ὥρα ἔφυγαν οἱ Ἐπιτάφιοι, καθένας γιὰ τὴν ἐκκλησιά του, ὁ κόσμος τραβήχτηκε γιὰ τὸ σπίτι τους, τὸ νεκροταφεῖο ἔμεινε ἔρημο καὶ μοναχὰ ὁ Γιάννης στριφογύριζε βογγῶντας ψηλὰ στὸ μνῆμα τοῦ ἀδελφοῦ του, σὰ λαβωμένο φεῖδι κι' ὅταν ὁ ἥλιος φώτισε τὸν Κόσμο μας μὲ τὶς ἀργυροχρυσὲς ἀχτῖδες του, πῆρε τὰ σύνεργα τοῦ νεκροθάφτη, ποὺ ἦταν χωμένα κάτω ἀπὸ ἕνα κα-

λιβοῦτσι, ἀνοιξε τὸ μνῆμα μὲ ἔγνοια ἔμασε ὅλα τὰ κόκκαλα ἕνα-ἕνα κι' ἀφοῦ τὰ πότισε μὲ κανονερὰ ἀδελφικὰ δάκρυα, τἄβαλε μέσα στὸ σακκούλι του, σταυροκοπήθηκε κατὰ ἡλιοῦ καὶ ξεκίνησε μὲ τὴν ζκαρδιὰ καμένη καὶ φλογισμένη γιὰ τὴν ἔρημη πατρίδα, φορτωμένος τ' ἀδελφικὰ κόκκαλα, ποὺ ἔβγαλε ἀπὸ τὸ ξενιτεμένο μνῆμα, κι' ἦταν ἀφεσταυμένα μὲ τὸ ἴδιο γάλα, γιὰ νὰ τ' ἀποθέσῃ στὸ ταπεινὸ κοιμητήρι τοῦ χωριοῦ του!

Χ. Χρηστοβασίλης

ΑΝΕΚΔΟΤΑΚΙΑ

ΤΟ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟ ΚΑΝΑΡΙΝΙ

Τὸ ἐπεισόδιο αὐτὸ ἔγινε στὰ 1848. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἡ Γαλλία ἦταν Βασίλειο ἀκόμα, μὲ βασιλιᾶ τὸ Λουδοβίκο Φίλιππο τὸ Ὀρλεάν.

Θυρωρὸς στὸ θέατρο τοῦ «Βαριετὲ» ἦταν τότε μιὰ καλὴ γυναικούλα ποὺ εἶχε κάποιο πολύτιμο πραγματικῶς καναρίνι. Δὲν ἦταν πουλὶ αὐτό, ἀλλὰ ὁλόκληρη ὀρχήστρα, ποὺ ἔπαιζε ἀπ' τὴ πρωΐ ὡς τὸ βράδυ.

Οἱ καλλιτέχναι τοῦ «Βαριετὲ» ἦταν ὅλοι ξετρελλαμένοι μ' αὐτὸ τὸ καναρίνι, τὸ ἀγαποῦσε, ὅμως, ἰδιαιτέρως μὲ μεγάλη λατρεία ἡ πρωταγωνίστρια τοῦ θεάτρου κυρία Ἐλίζα Μπουτιγνολ.

Ἡ καλλιτέχνις αὐτὴ εἶχε προσφέρει ἐντελῶς μάταια μεγάλα ποσὰ στὴ Θυρωρὸ γιὰ ν' ἀποκτήσῃ τὸ καναρίνι. Ἡ θυρωρὸς ἤθελε τὸ πουλοῦσε καὶ ἑκατομμύρια νὰ τῆς ἔδιναν.

Ἐπὶ τέλους ἡ Μπουαγκονιὲ πῆρε μιὰν ἀπελπισμένη ἀπόφαση. Μιὰ μέρα ποὺ ἔλειπε ἡ θυρωρός, μπῆκε μέσα στὸ θυρωρεῖο, ἔκλεψε τὸ πολύτιμο καναρίνι κι' ἔβαλε στὴ θέση του ἕνα ἄλλο ποὺ δὲν ἐνοοῦσε ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα του.

Αὐτὰ συνέβαιναν τὴν ἐποχὴ ποὺ ἔγινε ἡ ἐπανάστασις ποὺ ἀνέτρεψε τὴ βασιλεία στὴ Γαλλία. Ἡ θυρωρὸς τοῦ «Βαριετὲ» ποὺ ἦταν φανατικὴ βασιλόφρων, αἰσθάνθηκε τότε μεγάλο πόνο καὶ δὲν εἶχε δρεξὶ νὰ μιλήσῃ σὲ κανένα.

Ὕστερ' ἀπὸ λίγες μέρες ἡ καλλιτέχνις ποὺ ἐδοκίμαζε μεγάλες τύψεις γιὰ τὴν κλεψιὰ τῆς ἔστειλε στὸ θυρωρεῖο μὲ τὴν ἀπόφασι ν' ἀποτείνῃ τὴ θυρωρό, μὲ τρόπο, ὅμως, ὥστε νὰ μὴ μαρτυρήσῃ τὴν πρᾶξι της:

— Καλέ, κυρὰ Μανσόν, εἶπε τότε στὴ θυρωρό, πούλησέ μου, ἐπὶ τέλους, τὸ καναρίνι σου!

Σοῦ δίνω πεντακόσια φράγκα! Δὲν εἶσαι εὐχαριστημένη πιά;

— Νὰ πουλήσω τὸ καναρίνι μου; ἀπάντησε γεμάτη συγκίνηση ἡ θυρωρός. Τὸ καϋμένο μου, τώρα δὰ εἶνε ποὺ δὲν τὸ πουλᾶ!

— Μὰ γιατὶ ἐπὶ τέλους;

— Ξέρεις τί μεγάλα αἰσθήματα ἔχει αὐτὸ τὸ πουλί; Ἀπ' τὴ ἡμέρα ποὺ ἔπεσε ὁ βασιλιᾶς... δὲν ἔτραγούδησε οὔτε μιὰ φορά. Ἡ καλλιτέχνις δὲν ἐτόλμησε νὰ διαλύσῃ τὴ συγκινητικὴ λύπη τῆς θυρωροῦ. Ἐρώτησε τὸ καναρίνι, μὲ τὴν ἀπόφασι νὰ τὸ βάλῃ μὲ τρόπο πάλι πίσω στὸ κλουβί του ὅταν θὰ ξαναγύριζαν οἱ Ὀρλεανίδαι στὸ θρονο τους. Κι' ἐπειδὴ ἡ δημοκρατία ἐπεβλήθη γιὰ καλὰ στὴ Γαλλία, τὸ μαγικὸ καναρίνι ἔμεινε ὡς τὸ θάνατό του στὰ χέρια τῆς ἠθοποιοῦ.

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

— Μιὰ κουταλιὰ τῆς σούπας ἀποστάγματος «νεφτιοῦ», ρυγμένο στὴν μπουγάδα, ὁσπρίζει ὑπερβολικὰ τὰ ροῦχα.

— Ἐὰν τὸ πετσὶ τῶν παπουτσιῶν σας, ἔχει τυχὸν σκληρύνει ἀλείψατέ το μὲ πετρέλαιο. Θὰ ξαναγίνῃ μαλακό, σὰ νἄναι καινούργιο.

— Τὸ ρίζι εἶνε τέσσερες φορὲς θρεπτικώτερο ἀπὸ τὶς πατάτες.

Ἰατρὸς Μαρτινέ

ΦΤΕΡΑ ΣΤΟΝ ΑΝΕΜΟ

— Τίποτε δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ διατηρήσουν περισσότερο οἱ ἄνθρωποι, ἀπὸ τὴν ὑγεία τους. Κι' ὅμως, κάνουν ὅτι μποροῦν γιὰ νὰ τὴν καταστρέψουν τὸ ταχύτερον.

Ἀλ. Μπρουγιέρ

— Μὴν κακολογῆς ποτὲ τὸν ἑαυτό σου. Τὴν δουλειὰ αὐτὴ τὴν ἔχουν ἀναλάβει οἱ...φίλοι σου!

Γαλλικὸς

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΤΟ ΚΟΥΝΟΥΠΙ

Αὐτὸν ποὺ τὸν ἔτρεμε ἡ Τουρκιά...

— Ἂς πάει στὸ διάλο τὸ λοιπόν!

Αὐτὸν ποὺ τὸν ἐτρόμαξεν ἡ Τουρκιά, ποὺ ἔφαγε τὰ βόλια μὲ τὴ χοῦφτα, ποὺ ἔζησε μέσα σὲ μπαροῦτες καὶ καὶ φωτιές, ποὺ ἔπιασε ζωντανοὺς πασσάδες καὶ ἀγάδες, αὐτὸν ποὺ τὸν ἐτρέμανε τὰ θηρία, καὶ φεύγαν ἐμπρός του, σὰν κατσίκια, οἱ ληστάδες, αὐτὸν ποὺ καβαλλίκευε βουνά, κ' ἔκοντονλοῦσε μὲ τὰ σύννεφα, νὰ τὸν περιφρονῇ ἕνα κουνουπι!...

Ποιόν;

Τὸν καπετὰν Σγουρομάλλη τὸν ἀπόστρατον, μὲ τόσες βυαρέσκειες, μὲ τόσες δάφνες, μὲ τόσους προαγωγῆς, ἀστέρας;

Ποιὸς ἐξόντωσε, παρακαλῶ, τὴν λητσεῖαν στὰ Ἀποκόρωνα; Ποιὸς ἔδειρε ὁλόκληρα χωριὰ καὶ ποιὸς κατέβασε κοπάδια ἀνθρώπων, δερένια στὸ Πρωτοδικεῖο;

Καὶ τώρα ἕνα κουνουπι, ἕνα μηδενικό, ἕνα τίποτε, μιὰ σκόνη ζωντανὴ ποὺ πετάει, μιὰ σκόνη κιπεριοῦ, ποὺ καίει θαρρεῖς, ὅπου κάθεται, νὰ τὸν ἐνοχλῇ ὥρες κι' ὥρες καὶ νὰ μὴ μπορῇ νὰ τὸ πιάσῃ!... Εἶνε τρομερό!...

Ἐχτύπησε δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, ἐξήγαγε τὸ τουφεκοφάγον ξίφος, ἐβρυχήθη σὰν θηρίο, βλαστήμησε τὸ κουνουπι, ποὺ ἐξανολουθοῦσε νὰ σφυρίζῃ γύρω ἀπὸ τὰ αὐτά του, κάτω ἀπ' τὴ μύτη του, ἀνάμεσα στὰ δασιὰ μουστάκια του, πάνω στὴ φαλάκρα του!

Μόλις εἶχε ξαπλωθεῖ καὶ ἄνοιξε τὴν ἐφημερίδα νὰ ἰδῇ τί γίνεται μὲ τοὺς προβιβασμοὺς τῶν ἀποστράτων. Πάλιν θὰ παρίδουν τὰς ὑπηρεσίας μας; Πάλιν θὰ περιφρονήσουν τοὺς ἐργασθέντας διὰ τὴν πατρίδα;

Καὶ μόλις ἔφθανε σχεδὸν σιὰς νέας δηλώσεις τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἔξαφνα:

— Βζυυυυυ!

Κάτι πέρασε κάτω ἀτὸ τὴ μύτη του καὶ ἐγαργάλισε τὰ ρουθούνια του.

Ὁ Σγουρομάλλης κούνησε τὸ χέρι του ἀπειλητικά.

— Βζυυυυυ! ξαναβιβίνισε τὸ κουνουπὶ κοντὰ σ' αὐτιά του τώρα...

Ὁ καπετάνιος ἀνέμισε τὴν ἐφημερίδα του.

— Ἄιντε στὴ ὀργὴ καὶ σύ! οὐρλιαξε.

— Βζυυυυυ! ξανάκανε τὸ κουνουπὶ.

Καὶ συγχρόνως κάτι τὸν κέντησε στὸ μάγουλο.

Ἐπιτάχτηκε τότε ἀπάνω καὶ ἄρχισε τὴν καταδίωξι. Χτύπησε ἀπὸ 'δῶ, χτύπησε ἀπὸ κεῖ, ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι πυγμαχεῖ μὲ τὸ κενόν.

— Βζυυυυυ! ἔκανε πάντα τὸ κουνουπὶ.

Τὸ ἄθλιο! Δὲν τὸν ἄφηνε νὰ διαβάσῃ, τί ἔλεγε ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν στὶς δηλώσεις του

— Ἀνάθεμά σε δῶ ποὺ βρέθηχες! παραπονιόταν.

Καὶ ἀγριεμένος ὅπως ἦταν ἔβγαλε τὸ ξίφος.

Ἀλησμόνητες στιγμὲς καὶ ἡάερες δόξες, ἀναζῆσαν τὴ στιγμὴ αὐτὴ μέσα του, ὅταν ἐκφήρης ἀφορμοῦσε κατὰ τῶν λητσοφυγοδίκων. Τὸ αἷμα του ἀνέβρασε, οἱ παλαιοὶ του οἰστροι τὸν ἐχτύπηταν, πολεμικὸ μένος τὸν ἔπιασε σὲ πνεῦμα καὶ ψυχή. Δὲν ἦταν πιὰ ὁ Καπετὰν Σγουρομάλλης, ὁ ἐξαπλωθεὶς νὰ κοιμηθῇ καὶ ἀνοίξας τὴν ἐφημερίδα νὰ διαβάσῃ «γιὰ στρατιωτικοὺς προβιβασμούς» καὶ περὶ «ὑπολειφθέντων». Ἦταν τὸ θηρίο τοῦ δγμοῦ, ποὺ καβαλλίκευε τὰ δρη, κοντοπολοῦσε τὰ σύννεφα καὶ ἔπιανε χονδρικῶς λησταὶ καὶ χωριανοὺς καὶ Τούρκους, κι' ἐτρόμαζε Πασσάδες καὶ Ἀγάδες καὶ...βοϊβοντάδες καὶ «ἀντίθετους».

Ποιὸς ἐξόντωσε, παρακαλῶ, τὴν λητσεῖαν στὰ Ἀποκόρωνα;

Ἦταν τὸ θηρίο τῶν δρυμῶν, ὁ τρόμος τῶν κατσικοκλεφτάδων!

Μιὰ λεκάνη στρογγύλη ὡς κεφαλὴ Δερβίσση, ἔπεσε ἀπὸ τῆς σπάθης τὰ κτυπήματα καὶ ἐθρυμματίσθη κάτω. Δύο φωτέϊγ ἄνοιξαν, δυὸ τζάμια ἔσπασαν μὲ κρότο κανονιῶν, κι' ἕνα σαντόνι σχίστηκε ὡς Τουρκικὴ σημαία, ποὺ περιπίπτει εἰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ!..

Ἡ καταστροφὴ τὸν ἐμεθοῦσε, ἡ νίκη τὸν ἀνέπαυε!

— Κακὸ χρόνο νἄχῃς ἐπὶ τέλους! οὐρλιαξε.

Ἀλλὰ τὸ κουνουπὶ, δὲν ἐτρόμαζε. Βιβίνιζε διαρκῶς τὸ ἀφιλότιμο:

— Βζυυυυυ!

— Πίσω μου σ' ἔχω Σατανᾶ!

— Βζυυυυυ!

Ἀρκετὰ μοῦ βάλατε!

— Μ' αὐτὸ δὲν ὑποφέρεται πειά! Αὐτὸ λέγεται ἀντίστασις κατὰ τῆς ἐξουσίας, σκέφτηκε ὁ Σγουρομάλλης.

— Ναί, ναί, ἀντίστασις κατὰ τῆς ἐξουσίας!

Καὶ ἐπετάχθη πάλιν ἔξαλλο, ὀρθὸς, ἐιφήφης, ἀγριεμένος, φουριόζος, ὡς ὁ Αἴας ὁ Τελαμώνιος!

— Βζυυυυυ! βούτζε τὸ κουνουπι.

Εἶχε ἀνάψει πειὰ ἀπὸ τὸ θυμό του. Ὅλα γύρω του, τοῦ φανῆκαν κόκκινα. Ἄρπαξε τὸ πιστόλι καὶ ἄρχισε πυροβολῶν.

— Βζυυυυυ! τὸ κουνουπι.

— Μπάμ! αὐτός.

— Βζυυυυυ!

— Μπάμ!

— Μπάμ! Μπούμ! Μπάμ!

— Βζυυυυυ!

— Μπὸμ! Μπὰμ! Μπὸμ! Μπάμ!

. . . . . .

Σὲ λίγες ἡμέρες ὁ Σγουρομάλλης ἐδικάζετο στὸ Πλημμελλειοδικεῖο. Τὸν εἶχε μηνύσει ἡ σπιτονοικοκυρά του γιὰ τὴν φθορὰ τῶν ἐπίπλων της!

Τὸν κάθησαν μερικὲς μέρες μέσα καὶ τὸν ἀνάγκασαν νὰ πληρώσῃ καὶ ἀποζημίωσι!

Ὁ Σγουρομάλλης ἔγινε θηρίο. Καὶ καθὼς τὸν ὡδηγοῦσαν στὶς φυλακὲς ἐμούγγριζε λυσσασμένος μόνο θυμό:

— Ἀκοῦς ἐκεῖ!...Φθορὰ ἑένης ἰδιοκτησίας σοῦ λέγε!... Καὶ σὲ φυλακίζουν! Ἐμένα.. Ἕναν ἥρωα! Ποὺ ἀπήλλαξε τὴν κοινωνία ἀπὸ τόσους λησταί! Τόσους φυγοδίκους! Τόσα κουνούπια!... Ναί, κουνούπια, ποὺ νὰ πάρῃ ὁ διάολος!... Γκούχ! Γκούχ!...

Σταμ. Σταμ.

Ἐπὶ τέλους!

ΤΑ ΒΑΣΑΝΑ ΤΟΥ ΛΙΝΤΜΠΕΡΓΚ

Ὕστερα ἀπὸ τὴ διάβασῃ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, ὁ διάσημος ἀεροπόρος Λίντμπεργκ γνώρισε τὰ βάσανα ποὺ περιμένουν κάθε εὐνοούμενο τῆς τύχης, κάθε προστατευόμενο τῆς δόξας. Οἱ θαυμασταί, οἱ φ'λοι, οἱ δημοσιογράφοι, οἱ φωτογράφοι κλπ. δὲν τὸν ἀφήνουν οὔτε στιγμὴ ἥσυχο. Μὰ τὸ χειρότερο μαρτύριο τοῦ Λίντμπεργκ εἶνε ὁ τρομακτικὸς ἀριθμὸς τῶν ἐπιστολῶν ποὺ λαμβάνει κάθε μέρα, καὶ τὶς ὁποίες εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ τὶς διαβάσῃ ὅλες γιὰ ν' ἀπαντήσῃ. Ἂς ἀκούσουμε τί λέει ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ ταγματάρχης Φίτζχουου Γκρίν, ὁ στενὸς φίλος τοῦ Λίντμπεργκ τὸν ὁποῖον ὁ ἀεροπόρος πῆρε τελευταίως ὡς γραμματέα γιὰ νὰ διαβάζῃ τὸ ταχυδρομεῖο του καὶ ν' ἀπαντήσῃ:

Ὁ Λίντμπεργκ, λοιπὸν ἔλαβε, κατὰ τὸς μαρτυρίας τοῦ Γκρίν, μόνο μέσα σ' ἕνα μῆνα, 3.500.000 γράμματα 1.400 δέματα καὶ 100.000 τηλεγραφήματα. Ἂν τώρα κάνουμε τὸν ὑπολογισμὸ πὼς ἕνας ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ γράψῃ πάνω ἀπὸ 200 γράμματα τὴν ἡμέρα ὁ Λίντμπεργκ πρέπει νὰ γράφῃ ἀπ' τὸ πρωΐ ὡς τὸ βράδι ἐπὶ 70 ὁλόκληρα χρόνια γιὰ νὰ ἀπαντήσῃ στὰ γράμματα ποὺ ἔλαβε μόνο μέσα σ' ἕνα μῆνα!...

Κι' ἔσυρε τὸ ξίφος

Μεταξὺ αὐτῶν τῶν ἐπιστολῶν, μιὰ στὰς εἴκοσι ἦσαν ἔμμετρες. Πάνω ἀπὸ 400 πρόσωπα ὑπενθύμιζαν στὸ Λίντμπεργκ τὸς εἶχαν μακρυνὴ συγγένεια μ' αὐτὸν καὶ τοῦ ζητοῦσαν ἡ ρουσφέτια ἢ χρηματικὰ βοηθήματα. Χιλιάδες χιλιάδων γυναικῶν τοῦ προσέφερεν τὴν καρδιά τους. Ἐννοεῖται τώρα πὼς δὲν ἔλειψαν καὶ οἱ ἐπιχειρηματίαι οἱ ὁποῖοι τοῦ προέτειναν διάφορες ἐπικερδεῖς καὶ ἀσφαλεῖς δουλειές.

Καὶ τώρα ὁ Λίντμπεργκ, πνιγμένος μὲς στὸν ὠκεανὸ αὐτῶν τῶν γραμμάτων, θὰ σκέπτεται ἀσφαλῶς πὼς ἂν εἶχε τὸ κουράγιο νὰ διαπλεύσῃ τὸν Ἀτλαντικὸ μὲ τὸ ἀεροπλάνο, ποτὲ ὅμως δὲν θάχῃ τὴν τόλμην ν' ἀπαντήσῃ στὶς τόσες καὶ τόσες ἐπιστολές!...

Μπάμ!..

ΟΙ ΠΡΟΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Ο ΓΙΩΡΓΑΚΗΣ ΟΛΥΜΠΙΟΣ

Οἱ ἁρματωλοὶ τοῦ Ὀλύμπου καὶ ἡ ἐκστρατεία τους στὴ Σερβία. Ὁ Γιωργάκης καὶ ὁ Τσάρος Ἀλέξανδρος. Ὁ ἔρως του στὴν ὡραία Στάνα. Ἡ Ἐπανάστασις τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντη καὶ ὁ Βλαδιμηρέσκος. Συνταραχτικὴ σκηνὴ στὸ στρατόπεδο. Πῶς ἐτιμωρήθη ἕνας προδότης τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας κτλ. κτλ.

Τὸ Βλαχολείβαδο εἶνε ἕνα χωριὸ στὰ σύνορα Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας, ποὺ μπορεῖ νὰ καυχιέται πὼς γέννησε τοὺς περιφημότερους ἁρματωλοὺς τοῦ Ὀλύμπου, τοὺς Λαζαίους. Ἀπ' αὐτοὺς κρατοῦσε γενιὰ ὁ Γιωργάκης Λάζος, ποὺ κληρονόμησε τὸ ἁρματωλίκι τους κι' ὠνομάστηκε Γιωργάκης Ὀλύμπιος. Ἡ κορμοστασιά του κι' ἡ λεβεντιά του ἦσαν ἀξιοθαύμαστες. Ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατός του ὑπῆρξαν ἐποποιΐα.

Στὰ 1799 ὁ Γιωργάκης Ὀλύμπιος συνάζει ὅλους τοὺς ἁρματωλοὺς ποὺ κατεδίωκε ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς, τοὺς συντάσσει σπουδαιοτικὰ καὶ λέει στὴν Τουρκιά, ποὺ ἦταν τότε σὲ πόλεμο μὲ τὴ Σερβία : «—Ἐσεῖς εἶσαστε πιστοὶ στὸ Δοβλέτι. Θέλετε νὰ σᾶς βοηθήσουμε νὰ κτίξετε τὴ Σερβικὴ Ἐπανάσταση ;»

Ἡ Ὑψηλὴ Πύλη ἐπίστευψε καὶ τοὺς ἐκάλεσε στὸ Μέτωπο. Ἐκεῖ δμως οἱ Ἕλληνες ἁρματωλοὶ συνεννοήθηκαν γρήγορα μὲ τοὺς Σέρβους, ἐνάθηκαν μαζί τους,—σᾶν Χριστιανοὶ ποὺ ἦσαν,—ἔπεσαν νύχτα στὸ Τουρκικὸ στρατόπεδο καὶ τὸ ἀφάνισαν.

Στὰ 1803 ὁ Γιωργάκης Ὀλύμπιος βρίσκεται στὸ Βουκουρέστι καὶ συνεννοεῖται μὲ τὸν Κωνσταντῖνο Ὑψηλάντη, ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας, γιὰ νὰ καστρτίση ἕνα ἀξιόμαχο στρατό. Κι' ὅταν, μετὰ δυὸ χρόνια, κατέβηκε στὴ Βλαχία ὁ Ρωσσικὸς Στρατὸς μὲ τὸ στρατήγη Κουτούζωφ, ποῦτος ὁ Γιωργάκης Ὀλύμπιος ὑψώνει τὴ σημαία τῆς Ἐπαναστάσεως, μάχεται στὸ πλευρὸ τῶν Ρώσσων, αἰχμαλωτίζει 3.200 Τούρκους καὶ τοὺς παραδίνει στὸ στρατάρχη.

Ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος γιὰ τὸ ἀνδραγάθημά του αὐτὸ βγάζει ἡμερησία διαταγὴ καὶ ὀνομάζει *«τὸν Ἕλληνα τὸ γένος ἀρχηνὸν Γεώργιον Λάζον Ὀλύμπιον συνταγματάρχην τοῦ Ρωσσικοῦ Στρατοῦ»* καὶ τὸν φορτώνει τιμὲς καὶ παράσημα.

Κατὰ τὸ 1814, ὅταν ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπῆγε στὴ Βιέννη γιὰ τὸ Συνέδριο, πῆρε μαζί του, στρατιωτικὸ σύμβουλο καὶ τὸν Ὀλύμπιο. Ἀπὸ κεῖ τόνα στέλνει στὴ Βεσσαραβία μ' ἐμπιστευτικὰ γράμματα. Ὅταν ὁ Γιωργάκης περνοῦσε ἀπὸ τὴν Αὐστρία, χρειάστηκε νὰ ξενυχτίση σὲ μιὰ μικρὴ πόλη, τὴ Μπέλα Τσέρβα, ὅπου ἔμαθε ὅτι μένει ἡ χήρα τοῦ παλαιοῦ συμπολεμιστῆ του Σέρβου Βέλκων Πέτροβιτς.

Ἀπὸ σεβασμὸ στὴ χήρα τοῦ ἥρωος φίλου του ὁ Γιωργάκης ἐπῆγε νὰ τὴν ἐπισκεφθῆ. Ἡ Στάνα ἦτανε νέα ἀκόμη, σωστὴ Σλαυϊκὴ καλλονὴ καὶ στὴν πόλι λατρευόταν ἀπ' ὅλους γιὰ τὴν ἀρετή της. Ἀπὸ τὰ πλούσια εἰσοδήματά της ζοῦσαν πολλοὶ φτωχοί. Ὁ Γιωργάκης Ὀλύμπιος, ὁ ἀρειμάνιος ἀρχηγὸς καὶ ἡ ἥμερη χήρα ἀγαπήθηκαν ἀμέσως, καὶ ἀπὸ τὸ γάμο τους γεννήθηκε ἕνα ἀγόρι, ὁ Μιλάνος καὶ μιὰ κόρη, ἡ Εὐφροσύνη.

***

Ὁ γάμος τοῦ Ὀλυμπίου ἄλλαξε τὸν τροχὸ τῆς ζωῆς του. Ὁ ἡγεμὼν Καρατζᾶς—ποὺ ἦταν κρυφὰ μέλος τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας—συνεννοεῖται μαζί του καὶ τὸν διορίζει ἀρχηγὸ τῶν σωματοφυλάκων του. Ἕνας βιογράφος του διηγεῖται :

«...Τόσον εὐστόχως καὶ ἐπιτυχῶς ἐξετέλεσε τὰ καθήκοντά του ὁ Γιωργάκης ὥστε ἐν τῷ διαστήματι τοῦ ὑπουργήματός του τούτου ἐφόνευσε καθ' ὅδὸν τρεῖς ὁημίους ἐρχομένους ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καὶ φέροντας μυστικὰς διαταγὰς ν' ἀποκεφαλίσουν τὸν ἡγεμόνα του, μόλις φθάσουν εἰς τ' Ἀνάκτορά του. Τοιουτοτρόπως ὁ Γεωργάκης, κατέσχε τὰς μυστικὰς διαταγάς του καὶ ἔσωσε τὸν ἡγεμόνα του».

***

Ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης ἀπεφάσισε νὰ βγῆ στὴ Μολδαυΐα μὲ τοὺς Ἱερολοχίτες του, στὸ Γιωργάκη Ὀλύμπιο ἐμπιστεύτηκε τὸν ἑαυτό του καὶ τὴν ἐπιχείρησι. Τὸν διέταξε νὰ ὑψώση τὴ σημαία τῆς Ἐπαναστάσεως στὸ Βουκουρέστι, νὰ καταργήση τὴ Διοίκησι ποὺ ἦταν ἐκεῖ, νὰ συλλάβη τὸν ἡγεμόνα Σοῦτσο καὶ νὰ συστήση Προσωρινὴ Κυβέρνησι ἀπὸ ντόπιους προκρίτους.

Ὁ Γιωργάκης μὲ τὸ Ἱππικό του φτάνει σὰ θύελλα στὸν ποταμὸ Προῦθο καὶ ἐντελεῖ ὅσες περισσότερες μποροῦσε ἀπὸ τὶς διαταγὲς τοῦ Ὑψηλάντη. Τότε συνέβη καὶ τὸ δραματικὸ ἐπεισόδιο τοῦ Βλαδιμηρέσκου.

Ὁ Ἑλληνορουμᾶνος αὐτὸς τυχοδιώκτης, ὁ ὁποῖος ἐπὶ τῆς Ρωσσικῆς κατοχῆς εἶχε χρηματίσει ἀρχηγὸς ἑνὸς σώματος Πανδούρων (ἐνέπλκν ἐντοπίων, περιφήμων γιὰ τὴν ἀγριότητά τους) ὑποκρίθηκε ὅτι ἀσπάζεται τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα, μὲ τὴν ὑστεροβουλία νὰ τὸν ἐκμεταλλευθῆ καὶ νὰ γείνη ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας. Στρατολογεῖ λοιπὸν καὶ ἄλλους Πανδούρους, ἀναστατώνει τὴ χώρα κηρύττοντας ἰσότητα κ' ἐλευθερία, καλώντας ὅλους τοὺς χριστιανοὺς στὰ ὅπλα, κ' ἔτσι πυκνώνει τὸ στρατό του.

Στὶς 18 Μαρτίου 1820 ὁ Βλαδιμηρέσκος μπαίνει θριαμβευτικὸ στὸ Βουκουρέστι, μὲ 2.000 πεζοὺς καὶ ἱππεῖς. Τὴν ἄλλη μέρα καρφώνει στὴν κορφὴ τοῦ καπέλλου του μιὰ φούντα ἀπὸ ἄσπρο μαλλὶ—ποὺ ἐσήμαινε ἡγεμονικὸ ἀξίωμα καὶ ἀρχίζει νὰ ποζάρη σὰν ἡγεμών. Ἐνεργεῖ τώρα στρατολογία ἀναγκαστική, προμηθεύεται νέα ὅπλα καὶ κανόνια καὶ στέκεται περιμένοντας : "Ἀν ὁ Ὑψηλάντης εὐδοκιμήση κατὰ τῶν Τούρκων διαβῆ κι' αὐτὸς τὸν Προῦθο παρακολουθάντας τὴν ἔκβασι τοῦ Ἀγῶνος του. "Ἀν ὁ Ὑψηλάντης νικηθῆ καὶ καταφύγη στὴν περιοχή του, νὰ τὸν πιάση καὶ νὰ τὸν δολοφονήση," καθὼς καὶ τὸν Ὀλύμπιο !

Ὁ Ὀλύμπιος δμως κατασκόπευε τὶς κινήσεις του κ' ἐπείστηκε πιὰ ὅτι ἔχουν νὰ κάνουν μ' ἕναν προδότη τοῦ Ἀγῶνος, μ' ἕνα ἐπίορκο, ποὺ τοὺς εἶχε στήσει τὸ πιὸ ἄτιμο καρτέρι.

Στὸ σῶμα τοῦ Βλαδιμηρέσκου ὑπηρετοῦσαν καὶ δύο ἄλλοι Βαλκανικοὶ ἀρχηγοί : Ὁ Σέρβος Χατζῆ Πρόντας καὶ ὁ Βούλγαρος Μακεδόνσκη, γενναῖοι ἄνθρωποι ποὺ μισοῦσαν τὴν Τουρκικὴ τυραννία καὶ βοηθοῦσαν μὲ εἰλικρίνεια τὸν Ἀγῶνα τοῦ Ὑψηλάντη. Ἅμα ἐκατάλαβαν τοὺς προδοτικοὺς σκοποὺς τοῦ Βλαδιμηρέσκου, γράφουν στὸν Ὀλύμπιο καὶ μὲ ἀγανάκτησι τοῦ φανερώνουν τὴν ἀλήθεια. Ὁ Γιωργάκης τοὺς ἀπαντᾶ μὲ παρήγορα λόγια. Τοὺς ἀπαντᾶ νὰ μείνουν μὲ τὸ Βλαδιμηρέσκο καὶ νὰ ὑποκρίνονται ὅτι δὲν ξέρουν τίποτε, μέχρις ὅτου φθάση αὐτός.

Στὶς 21 Μαΐου 1820 ὁ Ὀλύμπιος παίρνει, μαζί του ἔφιππη συνοδεία καὶ διατάζει τὸ στρατό του ν' ἀκολουθῆ ἀπὸ μακρυά, χρισμένος σὲ μικρὰ τμήματα, τὸ ἕνα σὲ ἀρκετὴ ἀπόσταση ἀπὸ τὸ ἄλλο, γιὰ νὰ μή δώσουν ὑποψίες στὸ σῶμα τοῦ Βλαδιμηρέσκου καὶ ματαιωθῆ ὁ σκοπός.

Ἔτσι ὁ Γιωργάκης ἔφτασε στὸ Γκολέστι καὶ βρῆκε τὸ Βλαδιμηρέσκο νὰ κάθεται μὲ τοὺς ὁπλαρχηγούς. Δραματική σκηνὴ συνέβη τότε : Ὁ Γιωργάκης κατεβαίνει ἀπὸ τὸ ἄλογο καὶ περιστοιχιζόμενος ἀπὸ τὴ συνοδεία του προχωρεῖ στὸ Βλαδιμηρέσκο καὶ τοῦ ἀπευθύνει τὸ λόγο : Μὲ καρδιὰ συγκινημένη, μὲ τὸ πρόσωπο χλωμὸ ἀπὸ ὀργή, μὲ τὴ στάσι τοῦ κορμιοῦ ἀπειλητική καὶ ἐπιθετική, ὁ Γιωργάκης Ὀλύμπιος ἀπαγγέλλει ἐναντίον τοῦ προδότη ἀρχηγοῦ ὁλόκληρο κατηγορητήριο, τὸν μεταχειρίζεται ὅπως ἕνας Εἰσαγγελεὺς τὸν ὑπόδικο. Ἡ φωνή του εἶνε βροντώδης καὶ παθητική, ἔχει τὸν τόνο τοῦ πατριωτικοῦ παλμοῦ. Ἀναφέρει τὴν παρουσμένη του κοινωνικὴ θέσι, τὴν ἐκτίμησι ποὺ τοῦ εἶχαν στὸ Βουκουρέστι, τὶς ἐλπίδες ποὺ ἐστήριζαν σ' αὐτόν, τοὺς ὅρκους του καὶ τὶς ὑποσχέσεις του, τὶς ὁποῖες παραβάλλει μὲ τὴν κατάπινή του προδοτική διαγωγή.

Διαβάζει τὸ σχετικὸ μέρος τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας καὶ δύο φορὲς τὸ ἄρθρο ποὺ μιλεῖ γιὰ τὴ θανατική ποινή. Ἔπειτα ὁ Ὀλύμπιος στρέφεται στοὺς παρισταμένους ὁπλαρχηγοὺς καὶ τοὺς ρωτάει :

— Δέχεσθε, ἀδελφοί, νὰ ἔχετε μαζί σας ἕναν τέτοιον ἄνθρωπο ποὺ ἐπιβουλεύεται τὴ ζωή σας καὶ σᾶς ὁδηγεῖ στὸ θάνατο :

— "Οχι ! "Οχι ! ἀπήντησαν οἱ περισσότεροι καὶ πρῶτοι ὁ Χατζῆ Πρόντας καὶ ὁ Μακεδόνσκης.

— Θέλετε λοιπὸν σεῖς, οἱ πιστοὶ Χριστιανοὶ καὶ τίμιοι στρατιωτικοί, νὰ ἔχετε Διοικητή σας ἕναν τέτοιον ἐπίορκο καὶ ἄτιμο προδότη τῆς πίστης μας καὶ τῆς ἀδελφοσύνης μας ;

— "Οχι ! "Οχι !...Ἐσένα θέλουμε ἀρχηγό μας ! ἐφώναξαν ὅλοι. Θάνατος στὸν προδότη !...

Ἡ κατάπληξις τοῦ Βλαδιμηρέσκου εἶνε ἀδύνατον νὰ περιγραφῆ. Ἄφωνος, κατάχλωμος, ἐμπρὸς στὴν τόση τόλμη τοῦ Γιωργάκη Ὀλύμπιου, ἄνοιωσε τὰ γόνατά του νὰ λυγίζωνται ὅταν ἄκουσε τὶς ἐπιδοκιμασίες τῶν ὁπλαρχηγῶν του..Μὲ πολὺν κόπο κατώρθωσε νὰ μουρμουρίση λίγα λόγια τάχα ὅτι τὸν παρεξηγοῦν καὶ τέλος συντριμμένος εἶπε ὅτι θὰ ζητήση συγχώρεσι ἀπὸ τὸν Ὑψηλάντη.

— Ἂς ποῦμε λοιπόν, εἶπε ὁ Ὀλύμπιος, στὸν Ὑψηλάντη, τὸν ἀρχηγὸ καὶ πατέρα ὅλων μας καὶ ἔλπιζε ὅτι θὰ συγχωρεσί του, γιὰ τὴν ὁποίαν ἐγὼ θὰ μεσιτεύσω !

Καὶ γιὰ νὰ μὴ προβληθῆ καμμιὰ ἀντίστασις (γιατὶ ὁ Βλαδιμηρέσκος εἶχε τὴ σωματοφυλακή του ἀπὸ αὐστοὺς Πανδούρους) ὁ Ὀλύμπιος ἐρώτησε πάλι τοὺς ὁπλαρχηγούς :

Ἐγκρίνατε καὶ σεῖς, ἀδελφοί, νὰ πᾶμε στὸν Ὑψηλάντη, τὸν πατέρα μας, γιὰ νὰ ἑνώσουμε ὅλοι οἱ στρατιωτικές μας δυνάμεις εἰς ἕνα στράτευμα ἐναντίον τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ.

— Ναί ! Ναί ! Ἔτσι νὰ κάνουμε, ἐφώναξαν ὅλοι,

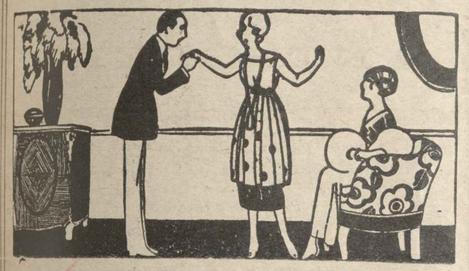

Η ΒΡΟΧΕΡΗ ΜΕΡΑ

Τοῦ Λονγκφελλόου

Ἡ μέρα εἶναι σκοτεινὴ καὶ κρύα καὶ θλιμένη
Βρέχει κι' ὁ ἄγριος βορριὰς μηδὲ στιγμὴ ἀποσταίνει
Τὸ κλῆμα ἀκόμη πιάνεται στοῦ τοίχου σάπια ξύλα,
Μὰ ὅλο σκορποῦν τὸν ἄνεμο τὰ παθαμένα φύλλα
Κι' ἡ μέρα εἶναι θλιβερὴ καὶ μαυροφορεμένη.

Εἶν' ἡ ζωή μου σκοτεινὴ καὶ κρύα καὶ θλιμμένη
Βρέχει κι' ἄγριος βορριὰς μηδὲ στιγμὴ ἀποσταίνει.
Τὰ περασμένα τὰ χλωμὰ κρατιέται ἡ σκέψη ἀκόμα,
Μὰ ἐλπίδες χρυσοφτέρωτες σκορπᾶ ὁ βορριὰς στὸ χῶμα
Καὶ μαύρη μέρα ἡ καθεμιὰ καὶ θλιβερὴ διαβαίνει.

Πάψε φτωχὴ καρδιά, νὰ κλαῖς κι' ὁ ἥλιος λάμπει ἀκόμα
Πίσω ἀπ' τὰ μαῦρα σύγνεφα. Δὲ βρίσκεται ἕνα στόμα
Σὲ λύπη νὰ μὴ στέναξε σὰν τὴ δική σου λύπη :
Τέτοια ἡ ζωὴ τοῦ καθενὸς λίγη βροχὴ δὲ λείπει
Μηδὲ κι' ἡ μέρα ἡ θλιβερὴ κι' ἡ μαυροφορεμένη.

γιατὶ ἀλλοιῶς χανόμαστε ! !

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη καὶ ὅλος ὁ στρατὸς τοῦ Ὀλυμπίου εἶχε συγκεντρωθεῖ γύρω ἀπὸ τὸ στρατόπεδο τοῦ Βλαδιμηρέσκου, τὸ περικύκλωσε, κατέλαβε τὰ γύρω πυροβόλα, χύθηκε πυκνὸς καὶ ὁρμητικός, ἀπομάκρυνε τοὺς σωματοφύλακές του, κι' ἔτσι ὁ Βλαδιμηρέσκος ἀπόμεινε μόνος καὶ αἰχμάλωτος. Οἱ πιστοὶ τοῦ Ὀλυμπίου ὁρμοῦν τότε, ἀρπάζουν τὸ Βλαδιμηρέσκο, τὸν βάζουν σ' ἕνα ἁμάξι καὶ τὸν μεταφέρουν γρήγορα στὴν Τεσβίδα, στὸ στρατόπεδο τοῦ Ὑψηλάντη.

Ἀμέσως συνεκροτήθη πολεμικὸ συμβούλιο, τὸ ὁποῖον, μετὰ σύντομη διαδικασία, κατεδίκασε τὸ Βλαδιμηρέσκο παμψηφεὶ σὲ θάνατο.

Ὁ Ὑψηλάντης δὲν ἤθελε νὰ γείνη ἡ θανατικὴ ἐκτέλεσις πομπώδης, γιατὶ δὲν μποροῦσε νὰ λησμονήση τὶς ὑπηρεσίες τοῦ Βλαδιμηρέσκου στὴν ἀρχὴ τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ τὴν ἰδιότητά του ὡς ἀρχηγοῦ. Ἀλλ' ἡ κατάστασις ἐπέβαλλε τὴ σκληρὴ ἀνάγκη νὰ ἐκτελεσθῆ ἡ ποινή, γιὰ παραδειγματισμό.

Ἕνας ὑπκπιστὴς τοῦ Ὑψηλάντη ὁ Γαρνόφσκης καὶ τρεῖς στρατιῶτες, οἱ Ὀρφανός, Καραβιᾶς καὶ Καραβελόπουλος, ἔλαβαν τὴ διαταγὴ νὰ θανατώσουν τὸν κατάδικο. Τὸν ἐπῆραν λοιπὸν σιδεροδεμένο, κατὰ τὰ μεσάνυχτα τῆς 26ης Μαΐου καὶ τὸν ἔφεραν ἔξω ἀπὸ τὰ ὀχυρώματα, στὴ μεσημβρινὴ ἄκρη τῆς πόλεως. Ἐκεῖ δυὸ στρατιῶτες, ὁ Νικόλαος Πόρας καὶ ὁ Γεράσιμος Βαρνάβας εἶχαν ἀνοίξει τὸν τάφο τοῦ καταδίκου κ' ἐπερίμεναν. Θὰ ἐγίνοντο ἐκτελεσται καὶ νεκροθάφτες...

Μόλις ὁ Βλαδιμηρέσκος, στὸ φῶς τοῦ φαναριοῦ, εἶδε τὸν τάφο τον καὶ τοὺς δυὸ στρατιῶτες ποὺ ἔστεκαν πλάϊ μὲ τὰ φτυάρια, τὰ γόνατά του ἐλύθηκαν ἀπὸ τὸ φόβο. Ἕνας στρατιώτης ἅρπαξε τὸν κατάδικο καὶ μὲ μιὰ ἀσπραπιαία κίνησι τὸν ἔριξε κατὰ γῆς, στὸ χείλος τοῦ τάφου, γονατιστό. Ἀμέσως ὁ Πάργας ἔβγαλε μιὰ τεραστία μάχαιρα καὶ μ' ἕνα χτύπημα ἀπέκοψε τὸ κεφάλι τοῦ Βλαδιμηρέσκου, ποὺ δὲν ἐπρόφτασε νὰ πῆ παρὰ μιὰ λέξι : «Ἀ μ ά ν !»

Καὶ ὁ ἱστορικὸς γράφει : *«... Τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ τέλος τοῦ προδότου Θεοδώρου Βλαδιμηρέσκου ἐπονείδιστον ὡς ἐπίορκον καὶ βίαιον ὡς προδότου.* Ὁ Γιωργάκης Ὀλύμπιος σ' ἕνα φίλο του ἔγραφε σχετικῶς :

«... Ὁ ὅρκος, ἀδελφέ, εἶνε ἱερὸς καὶ ἡ Θεία Πρόνοια τιμωρεῖ πάντοτε τοὺς παραβαίνοντας αὐτόν. Ἡ Θεία λοιπὸν δίνη ἐτιμώρησε τὸν Θεόδωρον καὶ ὄχι ἡμεῖς, ἐπειδὴ ὁ αἱμοβόρος οὗτος ἄνθρωπος ἔχυνε ἀδελφικὸν καὶ χριστιανικὸν αἷμα τῶν στρατιωτῶν του, φονεύων αὐτοὺς κρυφίως διὰ νυκτός, ἐξέλεγε δὲ πρὸς τοῦτο τοὺς καλλιτέρους, ὡς ἀληθῆς σφαγεύς. Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου του ὁ Θεόδωρος ἀπεπειράθη ν' ἀπαγχονίση πέντε τῶν καλλιτέρων καπεταναίων, καὶ ἀπηγχόνισε πράγματι ἕνα. Οἱ δὲ λοιποὶ ἐσώθησαν χάρις εἰς τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Χατζῆ Πρόντα καὶ τοῦ Μακεδόνσκη. Δὶν εἶνε λοιπὸν ὁ Θεὸς δίκαιος κριτής ;»

Μετὰ τὸ ἐπεισόδιο αὐτὸ ὁ Γιωργάκης Ὀλύμπιος ἐσυνέχισε τὴν πατριωτικὴ δράσι του, τὴν ὁποίαν θὰ διηγηθοῦμε σὲ ἄλλο φύλλο, καθὼς καὶ τὸν ἐπικὸ θάνατό του.

Ὁ Ἱστοριοδίφης

ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΙ !...

Ὁ Βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λουδοβίκος ὁ 15ος εἶχε συνηθίσει ἀπὸ μικρὸς νὰ διασκεδάσεις, ἐντελῶς παράξενες καὶ ἐξωφρενικές. Μιὰ ἀπὸ τὶς «διασκεδάσεις» αὐτὲς τὶς ὁποῖες εἶχαν μάθει στὸν νεαρὸ βασιλέα οἱ παιδαγωγοί του ἦταν καὶ ἡ ἑξῆς :

Μέσα σὲ μιὰ μεγάλη σάλα ἐμάζευαν πλέον ἀπὸ ἑκατὸ σπουργίτια. Ἔπειτα τὰ ἄφηναν ἐλεύθερα νὰ πετάξουν, βάζοντας συγχρόνως πολλὰ πεινασμένα γεράκια νὰ τὰ κυνηγήσουν.

Ὁ μικρὸς βασιληᾶς παρακολουθοῦσε τὸ σπαρακτικὸ αὐτὸ κυνήγι μ' ἐνθουσιασμό.

Ὅταν δὲ ἔφθασε πλέον σὲ ἡλικία δώδεκα ἐτῶν ἀνεκάλυψε μόνος του διάφορες διασκεδάσεις γιὰ νὰ περνάη τὸν καιρό του. Στὸ πάρκο τοῦ παλατιοῦ ζοῦσε μιὰ λευκὴ ἐλαφίνα ἡ ὁποία ἦταν τόσο ἥμερη, ὥστε ἔτρωγε ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Λουδοβίκου καὶ φαινόταν νὰ τὸν συμπαθῆ ἐξαιρετικά. Τὸν ἄκουγε ὅποτε τὴν φώναζε καὶ τὸν ἀκολουθοῦσε σὰν σκυλάκι. Μιὰ μέρα δμως ἤρθε στὸν Λουδοβίκο τὸ κέφι νὰ σκοτώση τὸ πιστὸ αὐτὸ ζῶον. Ἐπυροβόλησε λοιπὸν τὴν ἐλαφίνα ἀλλὰ δὲν κατόρθωσε παρὰ νὰ τὴν πληγώση.

Τὸ ζῶον πῆγε σέρνοντας κοντά του γιὰ νὰ τοῦ γλύψη τὸ χέρι, ὅπως συνήθιζε πάντοτε καὶ συγχρόνως σήκωσε τὰ λυπημένα μάτια της ζητῶντας βοήθεια ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἴδιο ποὺ τὴν εἶχε πληγώσει. Ὁ Λουδοβίκος δμως δὲν συγκινήθηκε καθόλου ἀπ' ὅλα αὐτὰ καὶ διέταξε ἕναν ὑπηρέτη νὰ τραβήξη τὸ ζῶον μακρύτερα. Κατόπιν ἐξηκολούθησε νὰ τὸ πυροβολῆ ἕως ὅτου τὸ σκότωσε !...

Βεβαίως δὲν μποροῦσε κανεὶς νὰ περιμένη ὅτι ἕνα παιδὶ μὲ τέτοια ψυχὴ θὰ ἀποκτοῦσε ἀπάνθρωπα αἰσθήματα ὅταν μεγάλωνε...Καὶ κατὰ τὸ 1740 ὅταν ὁ λαὸς βρέθηκε στὴν ἀνάγκη νὰ λεηλατήση ἀπ' τὴν πολλὴ πεῖνα τὰ ἀρτοπωλεῖα, ὁ Λουδοβίκος δὲν ἔκανε τίποτε γιὰ νὰ ἀνακουφίση τοὺς ὑπηκόους του. Ἔμεινε ἐντελῶς ἀδιάφορος μπροστὰ στὴν τόση δυστυχία καὶ δὲν ἐγκατέλειψε οὔτε τὰς διασκεδάσεις του, οὔτε τὰ κυνήγια του. Ὅταν δὲ ὁ καρδινάλιος Φλερὺ τοῦ μίλησε γιὰ τὴν φρικτὴ αὐτὴ κατάσταση καὶ τοῦ ἐτόνισε ὅτι τὸ στέμμα ἔχει καθήκον νὰ βοηθήση καὶ νὰ σώση τὸν λαό, τοῦ ἔγρισε ἁπλῶς τὴν ράχη του, χωρὶς νὰ τοῦ δώση καμμιὰ ἀπάντηση.

Ἀργότερα ὁ Βασιλεὺς αὐτὸς ἔστειλε διὰ τῆς βίας χιλιάδες ἀπὸ τοὺς ὑπηκόους του γιὰ νὰ ἀποικίσουν στὰς γαλλικὰς κτήσεις τοῦ Μεσισιπῆ. Οἱ ἀστυνομικοί του ζηλαῖῆ συνελάμβαναν κατὰ χιλιάδες τοὺς ζητιάνους καὶ τοὺς ἀλήτες τοὺς ἔβαζαν μὲς στὰ καράβια καὶ τοὺς ἔστελναν στὴν Ἀμερική. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς δυστυχισμένους αὐτοὺς πέθαιναν κατὰ τὸ ταξεῖδι καὶ πολὺ λίγοι ἔφθαναν στὸν τόπο τοῦ προορισμοῦ των γιὰ νὰ εὕρουν ἐκεῖ οἰκτρότερο τέλος ἀργότερα !...

Ο «ΚΑΠΝΟΣ ΤΟΥ ΤΣΙΤΕΝ»

Ἕνας ἀπὸ τοὺς διασημοτέρους στρατηγοὺς τῆς Γερμανίας ὁ φίλος τοῦ Φρειδερίκου τοῦ μεγάλου στρατηγὸς Ἰωαχεὶμ φὸν Τσίτεν, ἦταν μανιώδης καπνιστὴς καὶ μόνον ὅταν ἔτρωγε καὶ ὅταν κοιμόταν ἀπεχωρίζετο τὴν ἀγαπημένη πίπα του. Μιὰ μέρα δμως τοῦ συνέβη ἡ ἀτυχία νὰ ξεχάση στὸ σπίτι του τὴν καπνοσακκοῦλα του. Ἦταν συνεπῶς καταφουρκισμένος ποὺ ἐστερήθηκε τὴν ἀγαπημένη του συνήθεια καὶ προκειμένου νὰ μὴν καπνίση ἀτίλου, προτίμησε νὰ ἀγοράση καπνὸ ἀπὸ τὸ πρῶτο καπνοπωλεῖο ποὺ βρέθηκε μπροστά του.

Ὁ κ. Μπρέμιγκ, ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ καπνοπωλείου εὐχαριστήθηκε ἐξαιρετικὰ ποὺ ἐδέχθη στὸ κατάστημά του τὸν διάσημο σ' ὅλη τὴν πόλι «γέρο-Τσίτεν». Ἀντιθέτως ὁ Τσίτεν δὲν φαινόταν καθόλου ἐνθουσιασμένος ἀπὸ αὐτὸ ποῦπαιξε.

Μολαταῦτα πρὸς μεγάλην του ἔκπληξιν ὁ καπνὸς ποὺ ἀγόρασε ἦταν ἐξαιρετικὰ καλός καὶ ὁ γέρο-στρατηγὸς ἔγεινε πλέον τακτικὸς πελάτης τοῦ καπνοπώλου ἐκείνου, πήγαινε μάλιστα συχνὰ ἐκεῖ καὶ κουβεντιαζε μὲ τὸν καπνοπώλη καὶ μὲ τὴν γυναίκα του.

Ὅταν ὅμως ἐγνωρίσθήκαν κάπως περισσότερο ὁ στρατηγὸς ἀντελήφθη ὅτι κάτι στενοχωροῦσε τοὺς δύο γέροντες. Καὶ ἀφοῦ τοὺς ρώτησε ἐπανειλημμένως ἔμαθε ἐπὶ τέλους ὅτι τὸ καπνοπωλεῖο τῶν φίλων του δὲν πήγαινε καὶ τόσο καλά.

Ὁ γέρο-Τσίτεν εἶχε πολὺ πονετικὴ καρδιά. Συγκινήθη ἀπὸ τὴν ἱστορία αὐτὴ καὶ ἔσπαζε ἐπὶ πολὺν ὥρα τὸ κεφάλι του γιὰ νὰ βρῆ μὲ τί τρόπο θὰ μποροῦσε νὰ τοὺς βοηθήση.

Μιὰ ἡμέρα πῆγε πρωὶ-πρωὶ στὸ καπνοπωλεῖο κ' ἔδωσε στοὺς ἐκπλήκτους καπνοπώλας ἕνα χαρτί.

Στὸ χαρτὶ αὐτὸ ἦσαν γραμμένα μὲ ἀκανόνιστα γράμματα τὰ ἑξῆς :

«Ἀπ' τὸ καπνοπωλεῖο αὐτὸ ἀγοράζει τὸν καπνό του ὁ *Γέρο-Τσίτεν. Μιμηθεῖτε τον λοιπόν !...»*

Ὁ καπνοπώλης κύτταζε ἐκπληκτος πότε τὸ χαρτὶ καὶ πότε τὸν στρατηγό.

— Λοιπὸν δὲν καταλαβαίνετε τίποτε ; ρώτησε ὁ Τσίτεν. Καὶ δμως τὸ πράγμα εἶνε ἁπλούστατο. Ἀρχίστε νὰ φτιάνετε ἄφθονα καὶ ὄχι πολὺ μεγάλα πακέτα ἀπὸ τὸν καπνὸ ποὺ ἀγοράζω ἐγὼ καὶ ποὺ εἶνε πραγματικῶς ἐξαιρετικὸς καὶ ἐπάνω σὲ κάθε πακέτο βάζετε τὴν εἰκόνα μου. Κάτω δὲ ἀπὸ τὴν εἰκόνα μου γράφετε : *«Καπνὸς τοῦ Τσίτεν»* Τί λέτε γι' αὐτό ;

Οἱ δύο γέροι ἦταν δακρυσμένοι ἀπὸ τὴν συγκίνησι καὶ ὑπερευτυχεῖς. Ἐννοεῖται ὅτι ἔθεσαν ἀμέσως σ' ἐνέργεια τὸ σχέδιον τοῦ γέρο Τσίτεν καὶ ἡ «ρεκλάμα» του ἐπέτυχε σὲ τέτοιο σημεῖο ὥστε ἔγιναν πραγματικὸς πλούσιοι. Ὅλοι ἤθελαν νὰ ἀγοράζουν καὶ νὰ καπνίζουν ἀπὸ τὸν καπνὸ τοῦ Τσίτεν καὶ ἡ φίρμα Μπρέμιγκ ἔγινε σὲ λίγο παγκόσμιον σὲ ὅλο τὸ Βερολίνο ἐξ αἰτίας τοῦ γέρου στρατηγοῦ ποὺ ἔπαιζε γιὰ πρώτη φορὰ τὸν ρόλο τοῦ ρεκλαμαδόρου !...

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΓΡΑΝΙΤΣΑ

ΚΑΛΟΔΕΜΑΤΟ ΑΝΤΡΟΓΥΝΟ

Τὸ «Μπουκέτο» εἰς τὴν σειρὰν τῶν φιλολογικῶν ἐπιτυχιῶν του, χαρίζει σήμερα στοὺς ἀναγνώστας του, μιὰ ἄγνωστη λαογραφικὴ σελίδα, τοῦ μακαρίτου λογίου, ποιητοῦ καὶ πολιτευομένου Στεφάνου Γρανίτσα, ὁ ὁποῖος τόσον γρήγορα καὶ τόσον νέος ἐχάθη διὰ τὸ Ἑλληνικὸν κοινόν.

Ἡ ἠθογραφία αὐτή, ἀνέκδοτος, μᾶς παρεδόθη ἀπὸ φίλον τοῦ μακαρίτου Γρανίτσα, εἰς χειρόγραφα, ὅπως εἶχε δοθῆ εἰς αὐτὸν διὰ νὰ δημοσιευθῆ σὲ κάποιο περιοδικὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἐξεδόθη.

— 'Εγώ, εἶπε ἡ κυρὰ Μαρία, δὲ λέω νὰ μὴν ξέρῃ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Τί δηλαδή, γουροῦνι στὸ σακί, νὰ ψωνίζῃ κανένας ; 'Οπως τώπαθε ὁ κακόμοιρος ὁ Παναγῆς !... Τὸ θυμάμαι καϋμένα κορίτσια καὶ ραγίζεται ἡ καρδιά μου ! — Παναγῆ, τοῦ εἶπα, ἅμα γύρισε ἀπὸ τ' ἀρραβωνίσια, φεῦγα ἂν δὲν πῆρες κοπέλλα σὰν τὸ κρύο τὸ νερό !

— «Πέρδικα, κυρὰ Μαρία, ψώνισα. Πέρδικα γραμμένη !»

Κρατῆστε με καὶ παλάβασα ἅμα τὴν εἶδα τὴν πέρδικα στὸ γάμο.

— «Βρὲ Ξενοφῶν, εἶπα στὸν ξαδερφό μου, τί σαπαταλὸ πρᾶμμα εἶνε τοῦτο ; Ποῦνε ἡ πέρδικα μωρέ ; Ποῦ τὰ εἴχατε τὰ μάτια σας βρὲ παιδί μου ! Πῶς ἔγινε αὐτὸ τὸ πρᾶμμα ;»

— «Σέρω κι' ἐγώ, θειά μου, μοῦ εἶπε τὸ καϋμένο τὸ παιδί, ἐμᾶς ἄλλη μᾶς ἔβγαλαν στὰ κεράσματα (1). Μᾶς γέλασαν θειά... δὲν μᾶς κέρασε αὐτὴ γιὰ νύφη !»

Ἔκανα καὶ τὴν κύτταξα κ' ἔπεφτε ὕστερα ἡ ματιά μου στὸ δόλιο Παναγῆ, δέκα θέρμαις μ' ἔπιαναν. Πάει ὁ Παναγῆς, εἶπα. Αὐτὸς νὰ βαστάξῃ μιὰ τέτοια ντροπή; Θεὲς φυλάξοι ! Αὐτὸς τῶχε λόγο καὶ πρόσλογο : «ὦμορφη γυναῖκα κι' ἕνας κόκοτος νὰ φορτώσω τὰ προικιά της». Σάματις, δὲν εἶχα δίκηο ! Στὸ μῆνα ἀπάνω τὸν πήγαμε στὸ Μοναστῆρι. Τί νὰ σᾶς πῶ, βρὲ κορίτσια... Σὰν τὰ κρανία εἶνε τὰ καλοδέματα ἀντρόγυνα. Τῶχω μάρα καὶ καϋμό, νὰ ἰδῶ ὄμορφο ἄνδρα μ' ὦμορφη γυναῖκα. Θυμᾶμαι τὴ χρονιὰ ποὺ ὁ καπετὰν-Σωτήρης ἀρραβωνιάστηκε στὸ Ξερόμερο τοῦ παπᾶ-Σταμάτη. Βούΐξε ὁ κόσμος. 'Αγγελομοίρωτος ὁ Σωτήρης, νεράϊδα ἡ Βασιλική. Τοὺς κρεμάσαμε σκόρδο, στείλαμε καὶ φέραμε δόντι ἀπὸ ἀγριογούρουνο, τρίχα ἀπὸ λύκο, διάβασεν ὁ παπᾶ-Σταμάτης τὴ βασκανιά, δὲν ντρέπεσαι ; 'Ηταν νὰ μὴ πυρώσῃ ὁ ἥλιος, ταιριαστὸ ἀντρόγυνο. 'Ένα μῆνα ὕστερα ἀπὸ τ' ἀρραβωνίσια σηκώνεται ὁ καπετὰν-Σωτήρης, νὰ πάῃ στὰ πεθερικά. Σελώνει τ' ἄλογό του, ἀρματώνεται, στολίζεται καὶ μιὰ καὶ στὸ Ξηρόμερο, μπρὸς αὐτὸς καὶ πίσω ὁ ψυχογιιός του ὁ Καπέμης. Τοὺς καλοδέχτηκαν, τοὺς προσχαρήκαν, βγῆκαν στὰ μαγαζιά, κεράστηκαν, ξανακεράστηκαν καὶ τὸ βράδυ γύρισαν νὰ φᾶνε στὸ σπίτι τῆς ἀρραβωνιαστικιᾶς. 'Οξὺ ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ παπᾶ-Σταμάτη, τραβάει παράμερα ὁ Καπέμης, τὸν καπετὰν-Σωτήρη καὶ τοῦ λέει : «Καπετάνιε, τὸ νοῦ σου, γιατὶ ἔχουμε καὶ καινούργια κακοσήμαδα». Ζέχασα νὰ σᾶς πῶ, πὼς στὸ δρόμο ἀπάντησαν πέρδικα, τοὺς σταύρωσε (2) λαγὸς καὶ σκόνταψε ἄτσαλα δυὸ φορὲς τὸ ἄλο· δὲν τρώει... Τοῦ ρίχνω χορτάρι, τοῦ γεμίζω τὸ ταϊσάρι κριθάρι, Σωτήρη, ἔπιασε τὸ κεφάλι του καὶ εἶπε. «Σὰν κάτι νάχω». «Καστράτα». Τ' ἄκουσε ἡ ἀμοιρη ἡ παπαδιά, ἄρησε τὴν ἔγνοια τοῦ τραπεζιοῦ, ἔκοψε λιβάνι καὶ ἄρχισε νὰ τὸν θυμιατίζῃ. «Παπαδιά, εἶπε ὁ παπᾶς, δός του νὰ βάλῃ στὸν κόρφο του τὸ τετραβάγγελο στιγμή». Κάθισαν στὸ τραπέζι κ' ἡ παπαδιὰ εἶχε τὸ νοῦ της στὸ Σωτήρη. «Ἄχ ! ἡ σκόρφες, ἔλεγε, σὲ μάτιασαν, παιδάκι μου, ἡ σκόρφες». «Σῶπα, μὴν κολάζεις τὴν ψυχή σου !» φώναξε ὁ παπᾶς. — «Τὶ νὰ κολάσω τὴν ψυχή μου, ποὺ καὶ μάγια μᾶς ἔκαναν. Χτὲς μέρα μεσημέρι γύριζε στὴν πόρτα μας ἕνα χελωνάκι. Τὸ πέρνω καὶ τὸ πετάω, πάλι ἐκεῖνο ἤρθε. Ὡς τὸ βράδυ, αὐτὸ τὸ πρᾶμμα γίνονταν. Ἐγὼ τὸ πέταγα μιὰ ὥρα δρόμο μακρυά, κι' ἐκεῖνο μοῦ κόπιαζε στὴ στιγμὴ στὴν πόρτα. Θαρρεῖς, παπᾶ, πὼς εἶδαν μὲ καλὸ μάτι τὸ Σωτήρη σπίτι μας !»

— «Σωπᾶτε τώρα, εἶπεν ὁ Σωτήρης, μὴν πάει ὁ νοῦς σας σὲ κακό... Στὴν ὑγειά μας τὸ λοιπὸν κι' ἄς σκάσουν οἱ ὀχτροί μας»..

— «Μὴν πίνης, Σωτήρη μου, κι' εἶσαι χαλασμένος ἀπ' τὸ δρόσερο ! τοῦ λέει ἡ παπαδιά. Μὰ βρῆκες ἄνθρωπο νὰ μὴν πιῇ. Τέσσερα ! τὸ λοιπὸν Καπέμη, γυρίζει, καὶ λέει στὸν ψυχογυιό του, πὲς μας κανένα βυλαντωμένο».

Στέφανος Γρανίτσας

Καὶ τὸ πουλί, ποῦνε πουλὶ
καὶ ἐκεῖνο ἔχει πάθεια,
πάει νὰ βοσκήσῃ τὸν κοπό,
καὶ τὸ τσιμποῦν τ' ἀγκάθια !...

— «'Αλλο ψυχογυιέ!... 'Αλλο...» Φώναξεν ὁ Καπετὰν-Σωτήρης.

Ὁ Καπέμης πῆρε ἄλλο :

Ρωτᾶτε τοὺς Περατιανοὺς
καὶ τοὺς Καρπενησιῶτες,
τὸ τί χαμπέρια φέρανε
ἀπὸ τὸ Καρπενῆσι...

— «'Αλλο μωρέ, σοῦ λέω. 'Αλλο βαλαντωμένο», φώναξεν ὁ Καπετὰν-Σωτήρης.

Ὁ Καπέμης ἄδειασε τὸ τάσι του καὶ ἄρχισε ἄλλο :

Παπᾶ φαΐ, παπᾶ κρασί..,

— «Γειά σου Καπέμη, αὐτὸ θέλω ! Εἶπεν ὁ Καπετάνιος.

Ὁ Καπέμης σήκωσε τὸν χαβᾶ καὶ ξανάρχισε :

Παπᾶ φαΐ παπᾶ κρασί
Παπᾶ ταΐ (4) στὸ φάρο
Παπᾶ φέρε τὴν τσοῦπα σου
τὴν θέλει ὁ καπετάνιος...

-- «Τὴν τσοῦπα μου θέλεις νὰ σοῦ φέρω καπετὰν Σωτήρη ; Εἶπεν ὁ παπᾶς καταπόκκινος.

Ὁ Σωτήρης σὰν ἔβλεπε τὸν παπᾶ νὰ κάθεται ἀπάνω στὸ κάρβουνα γέλασε καὶ εἶπε :

— «Τὸ λέει τὸ τραγοῦδι... παπᾶ !»

— «Καὶ σὺ λὲς στὸν Καπέμη νὰ πῇ τὸ τραγοῦδι... νὰ τὸ λαπόν !... Πᾶρε τὴν τσοῦπα μου ! 'Οσο νὰ προφτάσῃ ἡ καϋμένη ἡ παπαδιὰ νὰ πιάσῃ τὴν πατερίτσια τοῦ παπᾶ, τοῦσπασε τὸ κεφάλι τοῦ Καπετὰν-Σωτήρη.

— «Μᾶς ἔφαγαν μωρὲ Καπέμη !» ἐφώναξεν ὁ καπετάνιος.

Ὄξω τὴν πιστόλα ὁ Καπέμης καὶ πέφτει ἀπάνω στὸν παπᾶ. Ὁ Θεὸς ὅμως ἔβαλε τὸ χέρι του καὶ τὸν ἤπιρε στὸ καλιαμπκι. Εἰδὲ μὴ τελείωνε ὁ παπᾶς. Φτάνουν τότε οἱ γειτόνοι, παίρνουν ἀπ' ἐκεῖ τὸν Καπετὰν Σωτήρη, ἀλλὰ ὁ Καπέμης δὲν τὸ κούναγε,ἤθελε νὰ κάψῃ τὸ σπίτι.

— «Σκόρφες ! φώναξε ἡ παπαδιὰ στὶς γειτόνισσες. Σκόρφε ! Μοῦ κλείσατε τὸ σπίτι μὲ τὰ μάγια σας !»

— 'Ἡ ἀρραβωνιαστικιά ; ρώτησαν τὰ κορίτσια.

— 'Ἡ ἀρραβωνιαστικιά, ὅπως ἦταν στὸν ἄλλο τὸν ὀντᾶ (5) κι' ἀγνάντευε ἀπὸ μιὰ χαραμάδα τὸ Σωτήρη, σαρωϊάστηκε ἡ ἀμοιρη ἀδ' ἐκεῖ... Εἶδαν κι' ἔπαθαν ὅσο νὰ τὴν συνεφέρουν... 'Ηταν ἀπὸ Θεοῦ νὰ μὴ χαρῇ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Δεν λέω ὄχι, εἶπε ἡ κυρὰ Μαρία, παράξενο δὲν ἦταν νὰ μπῆκαν στὴ μέση καὶ μάγια... μὰ ἐγὼ κορίτσια, τὶ τὰ θέλετε, σᾶς τὸ λέω πὼς ἦτανε γραφτό... Καλοδέματο ἀντρόγυνο δὲν εἶδαν τὰ μάτια μου.

Στέφανος Γρανίτσας

(1) *Ἀρραβωνίσια.*
(2) *Ἐπέρασε ἔμπρός των.*
(3) *Τὸ ἄλογο.*
(4) *Τροφή.*
(5) *Ἡ ἀρραβωνιαστικιὰ στὴν Δημοτικὴ Ἀκαρνανία, δὲν βγαίνει ἔμπρός στὸ γαμβρὸ ποτέ, παρὰ στὰ ἀρραβωνίσια μιὰ στιγμή, νὰ τοὺς κεράσῃ.*

ΜΙΑ ΤΥΧΕΡΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Σὲ κάποιο σανατόριο τῆς Βιέννης πεθανε πρὸ ἡμερῶν ἡ χήρα Λίγκεγκ, ἡ πλουσιωτέρα γυναίκα τῆς Αὐστρίας καὶ μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ τυχερὲς γυναῖκες τοῦ κόσμου, ἡ ὁποία ἄφησε περιουσία 850,000,000 δραχμῶν, ἀπὸ τὴν ὁποία τὸ μεγαλύτερο μέρος τὸ ἐκληροδότησε σὲ διάφορα φιλανθρωπικὰ καταστήματα καὶ ὀργανώσεις.

Ἡ χήρα Λίγκεγκ εἶχε γεννηθῆ σὲ κάποιο μακρυνὸ χωριουδάκι τῆς Βιέννης, ἀπὸ οἰκογένεια ὑπερβολικὰ φτωχή. Σὲ ἡλικία 11 ἐτῶν ἔφυγε ἀπὸ τὸ σπίτι της καὶ ἐργαζόταν στὴν Βιέννη ὡς ὑπηρέτρια. Ἔπειτα ἀπὸ μερικὰ χρόνια σὲ μιὰ λαϊκὴ ἑορτὴ στὸ Πρατερ ἐγνώρισε κάποιον ναυαρὸ Ἄγγλο, ὁ ὁποῖος τὴν ἐρωτεύθηκε καὶ τῆς ἐπρότεινε νὰ τὴν πάρῃ μαζύ του στὸ Λονδῖνο καὶ ὁ γάμος ἐγίνε. Ἡ νέα δὲν ἐδυσκολεύθηκε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Ὁ νέος ἐκεῖνος ἦταν ὁ μηχανικὸς Λίγκεγκ μεγαλοβιομήχανος καὶ ἰδιοκτήτης πολλῶν ἑταιρειῶν φωταερίου σὲ διάφορες πόλεις τῆς Εὐρώπης.

Ὅταν ὁ Λίγκεγκ πέθανε ἄφησε ὅλη τὴν περιουσία του στὴ γυναίκα του, ἡ ὁποία ἀφιερώθηκε μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου της σὲ διάφορα φιλανθρωπικὰ ἔργα.

ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ MYRIAM HARRY

ΕΝΑΣ ΕΡΩΣ

Πεσμένη σὲ μιὰ ἰνδικὴ πολυθρόνα, ἡ Ἐλιὰν Μυρτίλ, ἡ γνωστὴ συγγραφεύς, κοίταξε κουρασμένα τὰ πολυτελῆ παραπετάσματα καὶ τὰ ἐξωτικὰ κοψωτεχνήματα ποὺ στόλιζαν τὸ κομψὸ γραφεῖο της. Εἶχε γύρω της τόσες ἀναμνήσεις, ποὺ ἀρκοῦσε μόνο νὰ μισοκλείση τὰ βλεφαρά της γιὰ νὰ ζωντανέψῃ τὸ παρελθὸν καὶ νὰ ξαναφέρῃ στὴ μνήμη της τὰ περασμένα...

Σήμερα ὅμως ἡ πηγὴ τῆς ἐμπνεύσεώς της εἶχε στερέψει. Ἡ ἐσωτερική της φλόγα εἶχε σβυσεῖ μποροῦσε στὸ θλιβερό της περιβάλλον. Ἀνάμεσα ἀπ' τὰ τζάμια τοῦ παραθύρου της βλέπει γυμνὰ κατάμαυρα δέντρα νὰ τρέμουνε στὸ φύσημα τοῦ ἀγέρα καὶ κάτω στὸν κῆπο ἄσπρα χρυσάνθεμα στὴ θέση τῶν κατακόκκινων ρόδων τοῦ καλοκαιριοῦ. Ἡ Ἐλιὰν Μυρτὶλ εἶνε λυπημένη. Κι' ὁ τόσο ὁ κόσμος τὴν θεωρεῖ εὐτυχισμένη καὶ χαρούμενη. Τὰ βιβλία της ἐξυμνοῦν τὴ ζωή, θεοποιοῦν τὸν ἔρωτα.

Ὁ ἔρωτας ! "Ενα θλιβερὸ χαλόγελο διαγράφεται στὰ χείλη της. Ὁ ἔρωτας ! Τί ἤξερε πραγματικὰ ἀπ' αὐτόν ; Τὸν ἀγνό, τὸν παθητικό, τὸ μυστηριώδη ἔρωτα, ποὺ τόσες φορὲς εἶχε περιγράψει καὶ τόσες φορὲς εἶχε ὀνειροπολήσει, τὸν εἶχε δοκιμάσει ποτὲ αὐτή ; Αὐτή, ποὺ ἀγαπήθηκε ἀπὸ τόσες γιλιάδες ἀναγνῶστες, εἶχε ἐμπνευσθεῖ ποτέ, ἔστω καὶ μιὰ φορά, τὸν ἔρωτα σὲ κάποιον ! Κι' ἡ νέα γυναῖκα ἀπλώνει μὲ πάθος τὰ χέρια της πρὸς αὐτὸν τὸν ἄγνωστο θεὸ ποὺ θὰ τὴν ἔκανε νὰ λησμονήσῃ μὲ μιᾶς ὅλα τ' ἄλλα.

Ἔξαφνα ἄκουσε νὰ χτυπᾷ τὸ κουδοῦνι. Σὲ λίγο μιὰ ὑπηρέτρια τῆς ἔφερε μιὰ μικρὴ κάτασπρη κάρτα, ἀπάνω στὴν ὁποίαν ἡ Ἐλιὰν διαβάζει :

Ὑπολογαγὸς **Ρενὲ Μαρτὲν**

3ον Πεζικὸν Σύνταγμα Ἀποικιῶν

Σαΐγκὸν

Πρώτη φορὰ βλέπει αὐτὸ τὸ ὄνομα, ἀλλὰ αἰσθάνεται πάντοτε ἕνα τρομερὸ ἐνδιαφέρον γιὰ κείνους ποὺ χνοῦν ἀπὸ μακρυά.

— Ἄς ἔμπη λέει στὴν ὑπηρέτρια.

Ὁ ὑπολογαγὸς Μαρτὲν μπῆκε. Ἦταν ἕνας νέος, δυνατὸς καὶ ἡλιοκαΐ ἔνος, ἀλλὰ κάπως ἀποκρουστικὸς μέσα στὴν ἄκαρφη στρατιωτικὴ στολή του.

— Ἴσως, κυρία, νὰ μὲ θεωρήσετε ἀδιάκριτον, τῆς εἶπε δειλά, ἀλλὰ ἀποβιβάσθηκε στὴ Μασσαλλία χθὲς εἶναι ἀναγκασμένος νὰ φύγω ἀπόψε γιὰ τὴ Βρέστη κι' ἔχω νὰ ἐκπλήρωσι κοντὰ σας μιὰ ἀποστολή, ποὺ ἀνέλαβα ἐδῶ καὶ τρία χρόνια. Ὅταν ἤρθα τελευταῖα μὲ ἄδεια στὴν πατρίδα μου, δὲν εἶμαστε στὴ Γαλλία καὶ δὲ μπόρεσα ἀπὸ τότε νὰ καθησυχάσω τὴν συνείδησή μου.

Κάθισε σὲ μιὰ πολυθρόνα ποὺ τοῦ ἔδειξε ἡ Ἐλιὰν καὶ κύτταξε γύρω του καταγοητευμένος. Ὕστερα, κυττάζοντάς την κατάματα, μὲ τὴ βία ἑνὸς μικροῦ παιδιοῦ ἐξακολούθησε :

— Πρόκειται νὰ σᾶς μιλήσω, κυρία, γιὰ τὸν ἑαυτό μου καὶ δυὸ συναδέλφους μου, τὸ Μπερτὲ καὶ τὸ Νιυβίλ. Ὅταν βρισκόμαστε κι' οἱ τρεῖς μας στὸ στρατιωτικὸ σταθμὸ τοῦ Ἄουτ-Λάους, καὶ ὑπὸ τὸν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ σταθμοῦ, τοὺς ἔπηγα τὰ βιβλία σας γιὰ νὰ τὰ διαβάσουν. Γνωρίζετε, ὀυσθέτω, τί ζωὴ περνοῦν μέσα σὲ μιὰ τρομερὴ μοναξιὰ οἱ αἰσθηματικοὶ νέοι ποὺ εἶχαν τὴν ἀτυχία νὰ ἀποκοιμηθοῦν ἀπὸ τὰ κέντρα. Πρέπει νὰ ξέρετε τί ρόλο παίζει σ' αὐτὴ τὴν ἀσκητικὴ ζωὴ τὸ διάβασμα. Εἶνε ἡ μόνη διασκέδαση, ἡ μονη χαρά, ὁ μοναδικὸς δεσμός, ποὺ μᾶς ἑνώνει μὲ τὸν ἄλλον κόσμο, ἡ ἀγαπημένη φίλη ποὺ μᾶς θυμίζει περασμένους ἔρωτες. Προσθέστε σ' αὐτὴ τὴν ἀποκόνωση τὸ λήθαργο, τὸ κενόν, τὴ σκωτή, τὴν ψυχικὴ καὶ κάποτε τὴ σωματικὴ καταπίεση καὶ θὰ καταλάβετε ἀμέσως τὸ μαγνητισμὸ μιᾶς φράσεως, τὴ δύναμι μιᾶς λέξεως, τὴν παραίσθηση μιᾶς σκέψεως γραμμένης σὰ βιβλίο. Γεμάτοι κανείς, κλείει, ἀναζωογονεῖται ἀπὸ τὴν ἀνάγνωση μιᾶς σελίδας. Λατρεύει τὸν συγγραφέα του, δίνει μορφὴ κι' ὑπόσταση στοὺς ἥρωες, ἀγαπᾷ τρελλὰ τὶς ἡρωΐδες κι' ἀποκοιμᾶται μὲ τὸ βιβλίο στὴν ἀγκαλιά του.

»Ἐσεῖς λοιπόν, κυρία, εἴσασταν χάρις στὰ βιβλία σας μαζύ μας ἐκεῖ κάτω στὴ σκοτεινή μας. Σᾶς ἀγαπούσαμε κι' οἱ τρεῖς μας· ἀλλὰ ὁ Μπερτὲ, ποὺ ἦταν ὁ πιὸ νεώτερος κι' εἶχε ἔρθει ἐκεῖ τελευταῖος, σᾶς προτιμοῦσε ἀπ' ὅλους τοὺς συγγραφεῖς τῆς φτωχῆς μας βιβλιοθήκης. Ἐκεῖνη ἐν ἐποχῇ δημοσιεύατε ταχτικὰ διηγήματα σὲ κάποια ἐφημερίδα. Τὰ παρακολουθούσαμε ὅλα μ' ἀνυπομονησία καὶ τὸ βραδυ κάτω ἀπ' τὸ φῶς τῆς λάμπας ὁ Μπερτὲ μᾶς τὰ διάβαζε μὲ μεγάλη προσοχή, ἐνῶ ἐμεῖς τ' ἀκούγαμε προσεχτικά. Ὡσσότου σᾶς ἐθεωροῦσαμε γιὰ ἀξιωματικὸ τοῦ ναυτικοῦ ποὺ κρυβόταν πίσω ἀπὸ ἕνα γυναικεῖο ψευδώνυμο. Σᾶς εἴχαμε ἀχάριστο συντροφό μας καὶ σᾶς ἐλέγαμε «ὁ μικρὸς μας Μυρτίλ».

Ἀλλὰ μιὰ μέρα ὁ Μπερτὲ κατέβηκε στὸ Σαΐγκὸν καὶ ξαναγύρισε ἀπὸ κεῖ ἀλλοιώτικος. Δὲν εἴσασταν πιὰ γιὰ μᾶς ὁ ἄγνωσσος συγγραφεύς, ἡ μαγικὴ εἰκόνα, ἀλλὰ μιὰ ἀληθινὴ γυναῖκα, νέα καὶ ξανθή. Εἴχανε ἐρθῆ ἐκεῖνο τὸν καιρὸ στὴν κοντινὴ πόλι καὶ ζούσαμε μὲ τὴν κρυφὴ ἐλπίδα νὰ σᾶς ἰδοῦμε μιὰ μέρα νὰ παρουσιάζεσθε στὸ σταθμό μας. Δὲ σᾶς ἐλέγαμε πιὰ «ὁ μικρός μας Μυρτίλ. ἀλλὰ «ἡ Ἐλιὰν μας» καὶ τὸ βράδυ, καπνίζοντας τὶς πίπες μας, φαντάζονταν ὁ καθένας μας μὲς στὸν καπνὸ τὸ ἀνάστημά σας. Ὕστερα οἱ εἰκονογραφημένες ἐφημερίδες ἐδημοσίευσαν διάφορες φωτογραφίες σας. Ὁ Μπερτὲ τὶς ἔκοβε καὶ τὶς ἐκάρφωνε στὸν τοῖχο τοῦ δωματίου μας. Ὅταν ἀναχωροῦσε γιὰ κάποια τοπογραφικὴ ἐργασία, σᾶς ἐξακολλοῦσε ἀπὸ κεῖ καὶ σᾶς ἐφύλαγε μέσα στὸ σακκίδιό του μαζὶ μὲ τοὺς τόμους σας. Σιγὰ-σιγὰ ἄρχισε νὰ γίνεται ζηλιάρης. Δὲν ἀναπαυόταν πιὰ τὲ καμμιὰ συζήτηση γιὰ σᾶς κι' ὅταν ἐδιόβιζε σὲ μᾶς τὰ βιβλία σας μπερδευόταν καὶ πηδοῦσε μερικὲς σειρὲς μ' ἕνα εἶδος ντροπῆς. Ἀλλὰ μιὰ μέρα ἀνοίγοντας τὸν «Ταχυδρόμο τῆς Σαΐγκὸν» ὁ Μπερτὲ ἔγινε κατάχλωμος. Ὕστερα ξεσπώντας σ' ἕνα νευρικὸ γέλοιο φώναξε :

— Τὸ μάθατε τὸ νέο ; 'Η 'Ελιὰν παντρεύεται, ἡ 'Ελιὰν εἶνε παντρεμμένη ! Μ' ἕνα χρηματιστὴ μάλιστα ! Νὰ λοιπὸν ποιὸ εἶνε τὸ ἰδανικὸ τῶν λογίων γυναικῶν !

Καὶ μὲ μιὰ περιφρονητικὴ χειρονομία πέταξε τὴν ἐφημερίδα στὸ τραπεζι. Ἀλλὰ ὅταν τὸ βράδυ καθίσαμε νὰ φάμε, τὰ μάτια του ἦταν κατακόκκινα κι' ὕστερα ἀπὸ τὸ συνηθισμένο διάβασμα μᾶς εἶπε :

— Δὲν τὸ παρίμενα αὐτὸ ποτὲ ἀπὸ κείνη, τὴν 'Ελιάν, νὰ μᾶς προδώσῃ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ! Στάθηκε συλλογισμένος κι' ἐμεῖς ἐπίσης ἐμείναμε σιωπηλοί. Μᾶς φαινόταν πραγματικὰ πὼς σᾶς εἴχαμε χάσει γιὰ πάντα... Ὁ Μπερτὲ ξεκρέμασε τὶς εἰκόνες σας, ἐξαφάνισε τὰ βιβλία σας κι' ἀπὸ τότε δὲν ξαναπρόφερε τ' ὄνομά σας !...

Ὕστερα ἀπὸ καμμιὰ δεκαπενταριὰ μέρες μιὰ παρηγορητικὴ εἴδηση μᾶς ἦρθε.

Ὁ «Ταχυδρόμος τῆς Σαΐγκὸν» ἐπανορθώνοντας τὸ προηγούμενο λάθος του ἔγραφε ὅτι ὁ ἄντρας σας δὲν ἦταν κανένας νεόπλουτος χρηματιστής, ἀλλ' ἕνας ζωγράφος χωρὶς μεγάλη περιουσία. Δὲ μᾶς εἴχατε ποσδώσει λοιπὸν ὅσο φ βρίσκεσε, δὲν εἴχατε πάρει ἕνα κοινὸ ἄνθρωπο μὲ παράδες...

Ὁ Μπερτὲ ἔγινε πιὰ χαρούμενος.

— Τὴ συγχωρῶ ! ἔλεγε... Δὲ μᾶς ἀπάτησε καθ' ὁλοκληρίαν τοὐλάχιστον...

Σὲ λίγον καιρὸ χωριστήκαμε. Ὅταν πέρασε ἕνας χρόνος, ξαναβρήκα τὸ Μπερτὲ στὸ στρατιωτικὸ νοσοκομεῖο τῆς Σαΐγκὸν. Ἦταν ἑτοιμοθάνατος καὶ τὸ ἤξερε κι' ὁ ἴδιος. Τὸ σῶμα του ἐξανεληλιεμένο ἀπὸ τὴ δυσεντερία, ἀναπαύονταν σὲ μιὰ κουνιστὴ πολυθρόνα στὴν ἐξώστη, τὸ στολισμένο μὲ λουλούδια κι' εἶχε στὰ χέρια του μιὰ ἀπὸ τὶς φωτογραφίες σας.

— Εἶμαι σχεδὸν εὐτυχισμένος ποὺ πεθαίνω ἐδῶ, μοῦ εἶπε. Εἶναι ἕνα μέρος ποὺ τὸ ἔχει περιγράψει ἐκεῖνη. Ἔχει ἔρθει πολλὲς φορὲς ἐδῶ, κι' ἡ νοσοκόμα μου τὴν ἐγνώριζε. Θέλεις νὰ μοῦ δώσῃς τὴν εὐτυχία νὰ πᾶς στὸ Παρίσι καὶ νὰ τὴν ἰδῇς. Μίλησε της γιὰ μένα, πὲς της πὼς μονάχα αὐτὴν ἀγάπησα στὴ ζωή μου καὶ θέλω νὰ μὲ θάψουν μαζύ μὲ τὴν εἰκόνα της. Ὕστερα δὸς της αὐτὸ τὸ λουλούδι.

Ὁ ὑπολοχαγὸς Μαρτὲν ἔβγαλε ἀπ' τὸ πορτοφόλι του ἕνα φακελλο, ὅπου βρισκόταν τσιμμένο καὶ μυρισμένο ἕνα φτωχὸ λουλουδάκι καὶ τὸ ἔδωσε.

Δυὸ δάκρυα σιωπηλὰ κύλησαν στὸ πρόσωπο τοῦ νέου ἀξιωματικοῦ.

Ἡ ἀποστολή του εἶχε τελειώσει....

Καὶ ἡ Ἐλιάν, ἡ Ἐλιὰν ποὺ πολὺ ὀλίγου παραπονιέτο γιατὶ δὲν ἐνέπνευσε ἕνα ἁγνὸ καὶ ἰδεατὸ ἔρωτα στὴ ζωή της, ἔκλαιγε τώρα κι' αὐτή, ἔκλαιγε εἰλικρινῶς, πονεμένα, ἀσυγχώρητα !...

Μύριαμ Χάρρυ

ΜΙΚΡΑ-ΜΙΚΡΑ

Ὅταν ὁ Ἀλκιβιάδης ἔκοψε τὴν οὐρὰ τοῦ σκύλου του εἶπε στοὺς φίλους τους ποὺ τὸν ρωτοῦσαν γιατὶ τὸ ἔκαμε αὐτό :

— Ἔκοψα τὴν οὐρὰ τοῦ σκυλιοῦ μου γιὰ νὰ μιλοῦν οἱ Ἀθηναῖοι γι' αὐτὸ τὸ γεγονὸς πολὺ καὶ νὰ μὴ τοὺς μένει καιρὸς νὰ μὲ βρίζουν !...

Ἐκεῖνο πούκανε τὸν Ἀλκιβιάδη συμπαθῆ ἦταν τὸ τραύλισμά του. Τραύλιζε χαριτωμένα.

Ὁ γιὸς του γιὰ νὰ τοῦ μοιάσῃ ἄρχισε νὰ τραυλίζῃ κι' αὐτός, μὰ δὲν τοῦ ἦταν φυσικὸ ὅπως τοῦ πατέρα του καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ἔπῆραν στὴν κοροϊδία !...

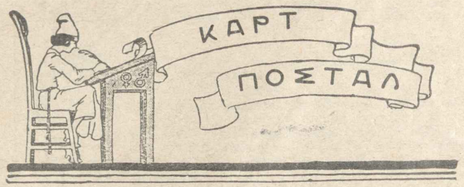

'Η ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν μας ἀποστελλομένη συνεργασία καὶ μὴ συνοδευομένη ὑπὸ δικαιώματος κρίσεως ἐκ δραχμῶν πέντε δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.

Ε. Α. Γιαννιτσά. «Ἡ Ἀδόλα» σας ἀρκετὰ ρωμαντική, ἀρκετὰ ἐρωτική, ἀλλ' ὄχι καὶ δημοσιεύσιμος. Δίδει τὴν ἐντύπωσιν πρωτολείου. Διαβάστε "Ἕλληνες διηγηματογράφους. Ε ὐ ρ. 'Ι ω α ν ν ί δ η ν. Δελβίνον Τὸ διήγημά σας χωρὶς δικαίωμα κρίσεως καὶ δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν. Σ. Θ ε ο δ ο σ ί ο υ, Πατρας. Τὸ διήγημά σας ὄχι ἀπολύτως ἐπιτυχές. Σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ εὐγενικά σας λόγια. Ν... .. Πειραιά. Ἂν τὸ ἔμμετρό σας ἐλήφθη θὰ σᾶς ἀπαντήσαμε ἀσφαλῶς. Ἐργοῦμε μόνον γιατὶ μᾶς κατακλύζουν αἱ ἐπιστολαὶ καὶ ἀπαντᾶμε σ' ὅλους μὲ τὴν σειράν. Γ. Λ. Κ. Τὸ πεζογράφημά σας ὄχι πετυχημένο. Κ. Λ. Πιναλ. ... Πειραιά. Τὸ ποιηματάκι σας γιὰ τὴν πεῖνα, ὄχι καλό. Τὸ γράψατε φαίνεται νηστικός. Καὶ θέλει ἀλλοίμονον, καὶ ἡ ποίησις ; γεμάτη κοιλιὰ γιὰ νὰ προκόψῃ. Τὰ τέσσερα πρῶτα φύλλα τοῦ «Μπουκέτου», τὰ ὁποῖα σπανίζουν πολύ, τιμῶνται 15 δρχ. ἕνασιον. Τὰ κατόπιν τοῦ πέμπτου πωλοῦν δρχ. ἕκοστον. Ἐ π. Κ 'Ενταῦθα. Δὲν ἔχετε καθόλου δ'κηο. Ὁ «Καπετὰν Βρυκόλακας» τοῦ Στόυκερ εἶναι μυθιστόρημα παγκοσμίας φήμης, ἀριστουργηματικὸ στὸ εἶδος του. Ὁ νέος «Βρυκόλακας» τῆς «Οἰκογενείας» εἶναι ἔργο τοῦ Λουΐς Νοὰρ, περίφημο κι' αὐτὸ καὶ συναρπαστικό, ὅπως πρέπει δηλαδὴ νὰ εἶναι κάθε μυθιστόρημα. Τί θέλετε δηλαδὴ νὰ δημοσιεύουμε; Ἀληθηματικὲς ἀνανοῦλες τοῦ Ντεκομπρὰ καὶ τοῦ Ντεβερώνα ; "Ὄχι γιὰ το Θεο. φιλτατε!" Ἄ γ γ λ ο ν, Ζάκυνθον. Τί μᾶς ἐνδιαφέρουν ἡμᾶς; ὅλα αὐτά ; Καὶ ἂν μᾶς ἐστάλη μυθιστόρημα ὑπὸ ψευδώνυμον «Παπαδατος», δὲν τὸ ἐδημοσιεύσαμε γιατὶ δὲν θὰ ἦταν καλό. Γ. Θ. Κ α ι δ η λ ά π τ η ν. Τὰ λαογραφικά σας χωρὶς δικαίωμα κρίσεως. Καὶ ἐπὶ πλέον γραμμένα σὲ ὕφος καὶ γλῶσσαν ἀκαταλλήλ!ον. Αὐτὰ ὅλα θὰ εἶνε ὡραῖα καὶ ἀξιαναγνωστα ἂν γραφοῦν σὲ στρωτὴν δημώδη. Ἐ λ έ ν η ν Δ. Δ α σ κ α λ α κ η, Σύρον. Σᾶς εὐχαριστοῦμε για τα καλα σας λόγια. Τὸ πεζογράφημά σας ὄχι ἀπολύτως ἐπιτυχές. Το ὕφος λίγο ἀκατάστατο καὶ ἡ γλῶσσα ὄχι στρωτὴ δημώδης. Στεῖλτε ὅτι θέλετε. Ἐλπίζουμε ὅτι μὲ τὸν καιρὸν θὰ γράψετε πλέον ἐπιτυχῆ πράγματα. Αὐτὸ τοὐλάχιστον μᾶς δείχνει ἡ πρώτη σας αὐτὴ πρόζα. Κ. Ἀ δ. Ἀ ν α σ τ α σ ό π ο υ λ ο ν, Θήβας. Μᾶς γράφετε :

«Εἶμαι ἕνας παιδὶ μαθητής, ἕνας ἀπὸ τὶ τόσες χιλιάδες τοὺς ἀναγνώστας σας.

Μόλις ἕνας χρόνος εἶνε ποὺ σὲ γνώρισα, μὰ ἀπὸ τότε μοῦ ἔχεις γίνει ἀπαραίτητος σύντροφος, ἀχώριστος φίλος, ἀποτελεῖ. τέλος ἕνα μέρος ἀπαραίτητο τῆς ζωῆς μο ; τῆς ὑπάρξεώς μου, εἶσαι ὁ πνευματικός μου «ἐπιούσιος»! Ἡ ἡμέρα ποὺ φτάνεις ἐδῶ εἶνε ἡ πλέον εὐτυχισμένη γιὰ μενα...»

Τὰ λόγια σας αὐτὰ τὰ εἰλικρινῆ καὶ εὐγενικὰ μᾶς συνεκίνησαν πολύ. Τὸ διήγημά σας ὅμως δὲν εἶνε δυστυχῶς ἐπιτυχές. Πρέπει νὰ ἐργασθῆτε πολύ, νὰ διαβάσετε πολὺ κ' ἔπειτα ν' ἀποφασίσετε νὰ γράψετε. Μὴ βιαζεστε. Ἡ βιαστύνη εἶνε πάντοτε ἐπ ζημία. Γ ι α γ κ. Μ. Κ ε λ α ΐ δ η ν. Τὸ εὐθυμογράφημά σας ἀνεπιτυχές. Κ α τ ί ν α ν Τ. . . Ἡράκλειον. Τί νὰ σᾶς ποῦμε ; Εἶνε πρωτόλειο, ὅπως τὸ λέτε καὶ σεῖς. Κοινό, ὄχι τίποτε ἐξαιρετικό. Δαβάστε πολύ. Θ. Α. Θ ε ο φ ι λ ό π ο υ λ ο ν, Ἀμαλιάδα. Ὁ «Μπαλαοὺ» ἄρχισε στὸ φύλλο τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ ἡ «Γυναίκα ποὺ πρόδοσε» στὸ φύλλο τῆς 11ης Αὐγούστου. Π. Α. Κ. Δημοσιεύουμε ἐδῶ τὸ φιλοσοφικὸν ποίημά σας, ἂν καὶ χωρὶς δικαίωμα κρίσεως γιὰ νὰ τὸ διαβάσῃ τὸ πανελλήνιον κοινὸν καὶ νὰ συμμορφωθῆ σχετικῶς.

Ποιὸ δρόμο πρέπει τῆς ζωῆς,
κανεὶς νὰκολουθήσῃ
χωρὶς τῆς τόσες πίκρες της
ποτὲ νὰ συναντήσῃ ;

Νὰ πιάσῃ τὸ ἐμπόριον ;
Ἀλλοίμονον μὲ πόνους
χάνει τοὺς καλιτέρους του
τῆς ἡλικίας χρόνους.

Γιὰ νὰ κερδίσῃ κάτι τί
καὶ πλούσιος νὰ γίνῃ
κ' ὕστερα κλεῖ τὰ μάτια του
καὶ εἰς ἄλλους τὰ ἀφήνει.

Νὰ εἶνε στὰ χωράφια του
κανεὶς ἀδιακόπως,
τὸν τρώγουν τὰ χιονόβροχα
κι' ὁ ἥλιος καὶ ὁ κόπος.

Νὰ ταξιδεύσῃ μακρυὰ
Καὶ θάλασσες νὰ σχίζῃ
Ἡ τοιχυμία ξωφνικὰ
τὸ σκάφος του βυθίζει.

Νὰ παντρευθῆ κακό !
νὰ κάνῃ γυιό 'ναι φρίκη !
στὸν ἑαυτό του δὲν μπορεῖ
ὁ ἄνθρωπος ν' ἀνήκῃ.

Νάχῃ παιδιὰ 'ναστύχημα
εἰ: τὴν ζωὴν καὶ κεῖνα,
καὶ μάλιστα εἰς τὴν ζωὴν
ὅταν φανῆ ἡ πείνα.

Νὰ μείνῃ πάλιν ἄγαμος
σὲ κάθε τοῦ βίου τριτιμὶαν
πάντοτε θὰ εὑρίσκεται
παντοῦ εἰς ἐρημίαν.

Νὰ ἔχῃ τρίχες κάτασπρες
μὰ τότε σὰν γεράσῃ
ὁ βίος ποὺ τοῦ ἔμεινε
μὲ πίκρες θὰ περάσῃ.

Δυὸ δρόμοι μόνον μένουνε
ἄνθρωπε νὰ βαδίσῃς,
καὶ ἀπὸ τοὺς δύο διάλεξε
ὅποιον κι' ἂν προτιμήσῃς.

Ἢ νὰ μὴ γεννηθῆς ποτὲ
ἢ βρέφος ὅταν γίνῃς
εἰ: τὸ βυζὶ τῆς μάνας σου
εὐθὺς νεκρὸς νὰ μείνῃς.

Β ι θ υ ν ό ν. Οἱ στίχοι σας ὄχι καλοί. Γιὰ δέστε καὶ σεῖς.

Νὰ χορτάσω ἀπ' τὰ φιλιὰ τὰ μαγεμένα
τὸ ἄρωμα τῆς τρελλῆς νιότης νὰ ρουφήσω
τὴν πληγωμένη μου ψυχὴ νὰ φυσιωτήσω
καὶ νὰ λησμονήσω ὅλα τὰ περασμένα.

Κοὶ παρακάτω γράφετε σ' ἄλλο σας ποίημα :

Φθάνει πιὰ νὸ μὴ τυραννῆ
κάθε μέρα
τὴν φτωχὴ καρδιὰ κομμάτια
νὰ κόβῃς
τὴν ἀγάπη τὴν παλιὴ νὰ ἐ-
ψήνῃς
καὶ νὰ τὴν σκορπᾶς στὸν
κόσμο ἀέρα !...

Μ' ἄλλους λό-ους δὶν εἶν ποιοι αὐτοί. Διαβάστε ἕλληνες ποιητάς. Αὐτὴ εἶνε ἡ ἀλάνθαστη συμβουλή μας. Π. Σ ζ α ν. Ἡ νοσυ. Κίνησις θεωρεῖται στὴν «Οἰκογένειαν» ὅπου ὑπαρχει σχετικὴ στήλη Τ ρ γ ι ν. Ἡ «Ἀναλαμπὶς» ἐπιτυχημένες. Χ α ρ α γ γ ι φ. . . . Κέρκυραν. Τὸ ποίημά σας ὄχι ἐπιτυχὲς δυστυχῶς. Διαβάστε νεοελληνικὴ ποίησιν. Σ ο ύ λ η ν. Τὸ διήγημά σας χωρὶς δικαίωμα κρίσεως καὶ συνεπῶς..... Ἰ Δ η μ ο κ ρ ά τ ο υ λ ι α ν, Χῖον. Γιὰ τὸ βιβλίο τοῦ Πυμ εἰδοποιήσαμε τὸ λογιοτήριον. Ἡσυχάσατε. Τὸ «Ἠ μειδίασε» ὄχι δημοσιευτέον. Εἶνε νάτι σὰν σχολικὴ ἔκθεσις. Μ α ί ρ η ν Ζ. Δ Γ. δραν. Τὸ ποιημάκι σας δὲν εἶνε δυστυχῶς δημοσιευτέον. Πάντως σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ αὐτὸ θερμῶς. Γ ε ω ρ. Χ. Δ ε β α δ ᾶ ν. Τὸ διήγημά σας χωρὶς δικαίωμα κρίσεως. Ἐγραμμένο ἐπὶ στράτευσι ! Μὴ χαθῆκε λίγο χαρτὶ ἄχρηστο γιὰ λε ; Γ. Α. Χ. Ἀργοῦμε λίγο κι ν' ἀπαντήσουμε γιατὶ ἔχουμε σωρὸν ἀλληλογραφίας. Σᾶς καυένα ὅμως ἀπαντᾶμε μὰ πρέπει νὰ σιρὰ τοῦ καὶ σιοῦ,... πολὺ ὀδς ἀκόμα ! Γιὰ τὸν «Βαρκάρη τοῦ Βόλγα» εἴδαμε πὼς ἐπῆρε ἀπὸ ἐφημερίδα ἐπὶ τῆς ἐφημερίδος δημοσιογράφο. Ἐνοχλεῖ. Ἀ λ ε ξ Κ ω τ σ ό π ο υ λ ο ν. Ἐνταῦθα. Περάστε, σᾶς παρακαλοῦμε πολύ, ἀπ' τα γραφεῖα μας 7—12 μ. μ.

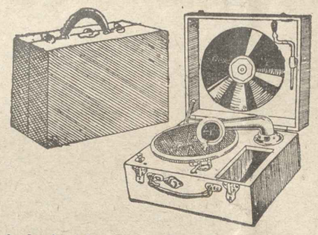

ΤΑ ΓΡΑΜΜΟΦΩΝΑ
STARR
MASTERTONE
ΕΙΝΑΙ
ἀπὸ ἀπόψεως τιμῆς ΤΑ ΜΙΚΡΟΤΕΡΑ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ποιότητος ΤΑ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΑ.
Ὡς δῶρα εἶνε τὰ πρακτικώτερα κατάλληλα δι' ὅλους μικροὺς καὶ μεγάλους.
ΠΩΛΗΣΙΣ ΔΙΑ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΔΟΣΕΩΝ
ΔΙΑ ΤΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΤ' ΕΥΘΕΙΑΝ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΙΑΝΩΝ ΣΤΑΡΡ
ΑΘΗΝΑΙ: Στοὰ Ἀρσακείου 12. Τηλ. Νο 8-31
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ: Ὁδὸς Φίλωνος 48. Τηλ. Νο 10-26

CREME IDEAL ANDALUSIA CREME IDEAL ANDALUSIA

ΖΩΗ ΘΑ ΠΗ ΩΜΟΡΦΙΑ ΚΑΙ ΩΜΟΡΦΙΑ ΖΩΗ
CREMA IDEAL "ANDALUSIA,,
ΘΑ ΣΑΣ ΚΑΜΗ ΝΑ ΑΙΣΘΑΝΘΗΤΕ
ΚΑΙ ΤΑ ΔΥΟ
Πωλεῖται παντοῦ "ANDALUSIA,,

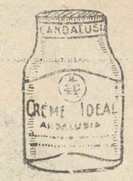

Décorez vos étoffes
Γιὰ τὸν Βετυ

Μὲ τὰ κραγιὸν
BETY
ζωγραφίζετε χωρὶς νὰ εἶσθε ζωγράφος κάθε ὕφασμα, ἐσάρπες, μανδήλια, ἀσπρόρρουχα τὰ ὁποῖα πλένονται καὶ δὲν ξεβάφουν ποτέ.
Γεν. Ἀντιπρόσωπος : ΡΕΞ
Πλατεῖα Κολοκοτρώνη 3
Τηλέφωνον 5.01

ΝΑ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΣΑΣ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ

Σᾶς προσφέρομεν ἕνα βιβλίον ἀπὸ τὰ σπάνια. Περιλαμβάνει θέματα ποὺ ἐνδιαφέρουν ὅλους ἀνεξαιρέτως. Ἀπὸ τὸν μεγαλείτερον ἐπιστήμονα ἕως τὸν ταπεινότερον ἄνθρωπον. Μὲ μίαν λέξιν ἐνδιαφέρει κάθε ἄνθρωπον ποὺ ἀναπνέει Δηλ. εἶνε ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΣΑΣ Εἶνε γραμμένο ἀπὸ τὸν Ἰνδὸν φιλόσοφον Ραματσαράκα καὶ περιλαμβάνει ὅλα τὰ διδάγματα τῆς Σχολῆς τῶν Γιόγκι (τῶν πραγματικῶν ὁηλ. φακιρῶν)

ΣΑΣ ΕΓΓΥΩΜΕΘΑ

ὅτι σᾶς χρειάζεται οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ θέσις σας ἢ τὸ ἐπάγγελμά σας

ΜΗ ΑΜΕΛΗΣΕΤΕ ἀλλὰ πηγαίνετε ἐγκαίρως - τώρα προτοῦ ἐξαντληθῆ καὶ ζητήσατε τὸ βιβλίον : **Μαγνητικὴ δύναμις τῆς Ἀναπνοῆς.**

Τί περίπου περιέχει Ἡ ἀναπνοὴ εἶνε ζωὴ - Ἡ ἀποκρυφιστικὴ θεωρία τῆς ἀναπνοῆς - Πῶς μπορεῖτε νὰ ἀποκτήσητε τὴν ἀναπνοὴν τῶν Γιόγκι - Πῶς νὰ δυναμώνετε τὰ νεῦρα - Πῶς νὰ ἀποκτᾶτε φωνὴν ἐντονον, διαυγῆ, κυματοειδῆ - Ἑπτὰ μέθοδοι τῶν Γιόγκι διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ στήθους - Φαινομενα ψυχικῆς ἀναπνοῆς - Θεραπεία τοῦ πόνου - Πῶς νὰ διευθύνετε τὴν κυκλοφορίαν - Πῶς νὰ αὐτοθεραπεύεσθε Πῶς νὰ θεραπευετε ἄλλους - Πῶς νὰ θεραπευετε ἐξ ἀποστάσεως - Πῶς νὰ μεταβιβάζετε τὴν σκεψιν σας - Πῶς νὰ γεμίζετε τὸν ἑαυτό σας καὶ τοὺς ἄλλους ἀπὸ μαγνητισμὸν - Πῶς νὰ ἀποκτᾶτε διανοητικὰς ἰδιότητας Πῶς νὰ κυριαρχῆτε τῶν ἐντυπώσεων - Πῶς νὰ δυναμώνετε τὸ πνεῦμα σας Ἡ πνευματικὴ ἀναπνοὴ τῶν Γιόγκι - Ἡ παγκόσμιος συνείδησις.

Ἀγοράσατε τὸ βιβλίον ποὺ θὰ σᾶς ἀνοίξῃ νέους ὁρίζοντας.

Δρχ. 25

ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ "ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ,,
Α' ΟΔΟΥ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΚΑΝΙΓΓΟΣ
ΑΘΗΝΑΙ

ΚΕΡΔΙΖΕΤΕ
Ἀπὸ τιμὴν καὶ ἀντοχὴν χρησιμοποιοῦντες
ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ TITAN
Κεντρικὸν ΑΘΗΝΑΙ Αἰόλου 198
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ
Πειραιεῖ, Θεσσαλονίκη, Πάτραις, Αἰγίῳ, Ἀγρινίῳ, Λαμίᾳ, Ἡρακλείῳ, Ρεθύμνῳ, Ναυπλίῳ, Ἰθάκῃ, Καλαμάτᾳ, Καρπενησίῳ, Κιάτῳ καὶ Ἀμαλιάδι.

Α. Γ. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ
Θεραπεύματα δέρματος, τριχωτοῦ κεφαλῆς, Μεταδοτικὰ
Φιλλιμοῦ 52α 3-6 μ. μ.

ΚΥΡΙΑΙ,
Ἐξαλείφει τὰ σημεῖα ἡλικίας καὶ τῶν φροντίδων τὰ ὁποῖα γηράσκουν τὸ πρόσωπόν σας. Ἡ ΚΡΕΜΑ ΡΟΔΑΛΙΝΗ καὶ ἀποκαθιστᾶ αὐτὴν διὰ τὴν διάνυσιν τῶν ρυτίδων.

Soignez vos Cheveux avec le Pétrole Hahn

ΠΡΟΣΟΧΗ
Αἱ ἀπέκρεω πλησιάζουν καὶ μὲ αὐτὰς ἑορταὶ, χοροὶ κλπ. Προμηθευθῆτε ταχέως τὸ ἀπεψιλωτικὸν ὑγρόν
"ΝΤΙΞΟΡ,,
διότι ἄνευ αὐτοῦ δὲν θὰ δυνηθῆτε νὰ κάμετε χρῆσιν τῶν μεταξωτῶν καλτσῶν σας.
Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ καλὰ Μυροπωλεῖα καὶ Φαρμακεῖα τῆς Ἑλλάδος.
Γεν. Ἀντιπρόσωπος ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΚΑΝΖΟΥΧ Στοὰ Πεσιματζόγλου 3 — Ἀθῆναι

ΔΥΟ ΖΩΝΤΑΝΑΙ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ
ΤΗΣ ΥΠΕΡΟΧΗΣ ΤΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ "ΒΛΑΧΑΣ

Πρὸς

Τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑταιρείας Νεστλὲ

ΕΝΤΑΥΘΑ

Φίλτατε Κύριε

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ σᾶς παρακαλέσω ὅπως δεχθῆτε καὶ ἐγγράφως τὴ
ρον ἐκτίμησίν μου διὰ τὸ ΓΑΛΑ ΝΕΣΤΛΕ - ΒΛΑΧΑΣ καὶ ΦΑΡΙΝΑΣ ΝΕ
διότι τὰ θαυμάσια αὐτῶν ἀποτελέσματα εἰς ἃ ἀνέκαθεν ἐπίστευα (δι' ὃ ἀποκλ
πωλητὴς χονδρικῆς πωλήσεως τῆς Μάρκας ταύτης) ἐξεδικαιώθησαν πλήρως εἰς
κρόν μας Υἱόν Γεώργιον εἰς ὃν ἐχρησιμοποίησα τὸ μὲν Γάλα ἀπὸ τῆς τετάρτης
τῆς γεννήσεώς του (ἔ εκεν παντελοῦς ἐλλείψεως μητρικοῦ Γάλακτος) τὴν δὲ
ἀπὸ τοῦ τετάρτου μηνός, ἀμφότερα ἐξ αὐτοπεποιθήσεως πρὸς τὴν Μάρκον κ
νως τῶν ἐν τοῖς κυτίοις σημειουμένων ὁδηγιῶν. Δὲν δύναμαι δὲ νὰ παρασιω
παρατηρουμένην πολὺ μεγάλην διαφορὰν εὐτραφείας τοῦ μικροῦ μας τούτου Υ
ἑπτὰ μηνῶν ἀπὸ τῆς πρωτοτόκου διετοῦς κόρης μας τραφείσης μόνον μὲ μητ
δὴ ἄφθονον Γάλα.

Δέξασθε τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας μου

Σ. ΓΙΑΓΙΑΝΟΣ

Θέλετε νὰ ἀποφύγετε τὰς ἀνησυχίας, τὰς ἀγωνίας καὶ τὰ βάσανα ποὺ θὰ σᾶς βρεῖν ἂν ποτὲ τὸ παιδί σας ἄρρωστο;

Ἀκολουθεῖτε τότε τὸ παράδειγμα τῶν γονέων αὐτῶν καὶ δώστε νὰ πίνουν τὰ παιδιά σας τὸ ἐλ

ΓΑΛΑ "ΒΛΑΧΑΣ,,

ποὺ εἶνε ἡ ΠΗΓΗ ΥΓΕΙΑΣ καὶ τὸ μόνον ἀπολύτως ἀγνὸν γάλα ποὺ ἡ φήμη του ἐν Ἑλλάδι χρονολ
ἀπὸ ἑξήκοντα καὶ πλέον ἐτῶν.

Πρὸς

Τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑταιρείας Νεστλὲ

Ἐνταῦθα

Κύριε,

Ἡ συνοδεύουσα τὴν παροῦσαν μου εἶνε ἡ μόλις 6 μῆνας ἄγουσα μικρά μου Μαρία, ὑγιὲς μάρος καὶ ἔνθερμος ὑποστηρικτὴς τῶν περιφήμων προϊόντων τῆς Ἑταιρείας Νεστλὲ καὶ ἰδίως τοῦ Γάλακτος Βλάχας.

Πιστεύσατε ὅτι ἡ λαιμαργία, μπορεῖ νὰ εἴπῃ κανεὶς ἐξ ἧς καταλαμβάνεται βλέπουσα τὸ μπιμπερὸν πλήρες Γάλακτος εἶνε ὄχι μόνον κωμικὴ ἀλλὰ καὶ ἀξιοθαύμαστος.

Μὴ τὸ θεωρήσετε ὑπερβολὴν ἂν σᾶς εἰπῶ ὅτι εἶνε σωστὸ βαρελάκι ὡς καὶ σεῖς ὁ ἴδιος θὰ τὸ ἀντιληφθῆτε ἐκ τῆς φωτογραφίας της, χάρις εἰς τὸ Γάλα σας τῆς Βλάχας.

Τί τὰ θέλετε εἶνε ἐκτὸς πέσης συζητήσεως ὅτι τὸ Γάλα Βλάχας εἶνε τὸ μόνον ποὺ μπορεῖ νὰ δίδῃ κανεὶς εἰς τὰ παιδιά του ἀφόβως.

Ἐγὼ τοὐλάχιστον αὐτὸ πρεσβεύω ἐκ μακροχρονίου χρήσεως καὶ πείρας.

Περαίνων συγχαίρω δι' ὑμῶν τὴν Ἑταιρείαν σας, ἡ ὁποία διὰ τῶν λαμπρῶν προϊόντων της σώζει τὰ παιδάκια τοῦ κόσμου.

Μὲ ἄπειρον ἐκτίμησιν

ὑμέτερος

Θ. ΜΠΕΝΕΤΟΣ